T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TANİN GAZETESİ İNCELEME VE SEÇİLMİŞ METİNLER

(301-500 SAYILAR)

Hazırlayan

Ufuk Sezgin

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Osman Yıldız

TOKAT – 2013

TANİN GAZETESİ İNCELEME
VE SEÇİLMİŞ METİNLER
(301-500 SAYILAR)

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 12 / 12 / 2013

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı) İmzası

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ ....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Emel HİSARCIKLILAR ....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Osman YILDIZ ....

Üye : ....

Üye : ....

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ..../......../......... tarih ve .... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali AÇIKEL
Enstitü Müdürü

Enstitü Müdürü: .... Mühür İmza

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

(12/12/2013.)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

......Ufuk Sezgin......

İmzası

....

ÖZET

Bir ülkenin geleceğinin şekillenmesi fikir ve sanat adamlarının ortaya koyduğu verimlerle doğru orantılıdır. Yazarların ve sanat adamlarının ortaya koyduğu bu ürünleri toplumun tanıması ve bu sayede aydınlanması ise basın ve yayın organları vasıtasıyla gerçekleşir. Basın hayatı dendiğinde akla ilk gelen organ toplumun yönlendirilmesinde onlarca yıldır etkili bir şekilde kullanılan gazetedir.

II. Meşrutiyetin doğurduğu geçici rahatlıkta basın hayatında yer bulan gazetelerden biri de Tanin gazetesidir. Tanin gazetesinin kısa sürede etkinlik kazanmış olması ve Meşrutiyet sonrası yenileşme faaliyetlerinde öncü bir rol oynayarak etkinliğini artırması dönemi iyi inceleyebilmek ve tahlil edebilmek için onu önemli bir niteliğe kavuşturmuştur.

Bu çalışmada Tanin gazetesinin 21 Haziran 1325 (1909) ile 11 Kânunusani 1325 (1910) arasında çıkan 301-500 sayıları incelendi.

Çalışmanın giriş bölümünde Tanin gazetesinden hareketle dönemin toplumunun siyasi, sosyal, ekonomik v.b. açılardan değerlendirilmesi yapıldı. “Tahlilî Fihrist” bölümünde gazetede yer alan yazılar öncelikle yazar adının alfabetik sırasına sonra konularına göre tasnife tabii tutuldu. Metinler bölümünde devrin toplumsal hayatına yön veren ve gazetenin o devirdeki işgal ettiği yere ışık tutacak metinler tercih edildi. Eserden daha verimli faydalanmak isteyenler için bir dizin hazırlandı ve eserin sonuna eklendi.

Siyasi, toplumsal ekonomik, edebî vb. açılardan çok mühim bir yer işgal eden gazetecilik ve onunla birlikte oluşan kültürel birikimin, bilimsel çalışmalarla incelenmesi yakın tarihin karanlık odalarını daha kolay aydınlatmamızı sağlayacaktır. Bu bağlamda Türkiye’nin varlık mücadelesi verdiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve edebî emarelerini taşıyan Tanin gazetesinin tahlilinin II. Meşrutiyet ve 20. yüzyılın ilk yarısı hakkında çalışma yapacaklara katkıda bulunacağı kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: Tanin, Gazete, Basın, II. Meşrutiyet

ABSTRACT

A country's future parallels with the performance of scientists and writers. These works of writers and scientists aid, to the introduction of society. Due to this introduction, The enlightenment of society comes out by the press and media.

In terms of publishing, The first organ comes to our mind is the newspaper which has been leading the society for years effectively.

One of the newspapers in the comfort of "II. Meşrutiyet" is Tanin. The effectiveness of Tanin and taking the leading position in the activities of revolutions often "Meşrutiyet", rising its effectiveness, it turns Tanin into an important identity, to be able to grasp to meaning of the age.

In this research, then 301-500 issues of Tanin newspaper which were published between 21 June 1325 (1909) and 11 "Kânunusani" 1325 (1909).

In the introduction of research, using Tanin as a source at the age The political, social and economical assessment of the society has been made. In the section of "Tahlilî Fihrist" the writings have been classified according to alphabetical order of the writers and subjects. In the texts section, texts, which enlightened the area where it was circulated, and led the social life of society, were preffered. An index has been prepared for those who wish to benefit from the research more effectively and it has been added to the and of the book.

Journalism which is essential for political, social, economic and literal aspects and the studies of social accumulation and its research will enable to enlighten the aligny chambers of the conteporary history I strongly believe that the studies of Tanin which carry political, social, economical and literal traces of the age that Turkey was giving a big battle for the independence and its existence.

Key Words: Tanin, Newspaper, Press, II. Meşrutiyet

TANİN GAZETESİNİN 301-500 SAYILARINI GÖSTERİR YAYIN CETVELİ									
No.	**Miladî Tarih**	**Hicrî Tarih**	**Rumî Tarih**	**Süre**	**Sayfa**	**Matbaa**	**Müdür-i Mesul**	**Sermuharrir**	**Düşünceler**
301	4 T. 1909	16 C.A. 1327	21 H. 1325	Günlük	4	Daire-i Mahsusa	Hüseyin Cahit	Hüseyin Cahit	
302	5 T. 1909	17 C.A. 1327	22 H. 1325	“	“	“	“	“	
303	6 T. 1909	18 C.A. 1327	23 H. 1325	“	“	“	“	“	
304	7 T. 1909	19 C.A. 1327	24 H. 1325	“	“	“	“	“	
305	8 T. 1909	20 C.A. 1327	25 H. 1325	“	“	“	“	“	
306	9 T. 1909	21 C.A. 1327	26 H. 1325	“	“	“	“	“	
307	10 T. 1909	22 C.A. 1327	27 H. 1325	“	“	“	“	“	
308	11 T. 1909	23 C.A. 1327	28 H. 1325	“	“	“	“	“	Anadolu’ya muhabir gönderilmiş bu sayıdan itibaren onun haberlerine yer verileceği yazılıyor.
309	12 T. 1909	24 C.A. 1327	29 H. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıdan itibaren Meclis-i Ayan Reisi Said Paşa’nın Hatıraları Tefrika Ediliyor.
310	13 T. 1909	25 C.A. 1327	30 H. 1325	“	“	“	“	“	

311	14 T. 1909	26 C.A. 1327	1 T. 1325	“	“	“	“	“	
312	15 T. 1909	27 C.A. 1327	2 T. 1325	“	“	“	“	“	
313	16 T. 1909	28 C.A. 1327	3 T. 1325	“	“	“	“	“	
314	17 T. 1909	29 C.A. 1327	4 T. 1325	“	“	“	“	“	
315	18 T. 1909	1 R. 1327	5 T. 1325	“	“	“	“	“	
316	19 T. 1909	2 R. 1327	6 T. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusan’da sütunu yok. Meclise dair malumat Şuun bölümünde verilmiş.
317	20 T. 1909	3 R. 1327	7 T. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
318	21 T. 1909	4 R. 1327	8 T. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo’nun tefrikasına devam ediliyor.
319	22 T. 1909	5 R. 1327	9 T. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıda Kraliçe Margo ve Said Paşa Tefrikalarına ara verilmiştir.
320	23 T. 1909	6 R. 1327	10 T. 1325	“	6	“	“	“	Bu sayıdan itibaren 6 sayfa çıkmaya başlıyor. Tanin’in millî bayram nedeniyle 24 Temmuz’da çıkmayacağını bildiriyor.

									Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
321	25 T. 1909	8 R. 1327	12 T. 1325	“	“	“	“	“	Tanin bir günlük aranın ardından yayına devam ediyor.
322	26 T. 1909	9 R. 1327	13 T. 1325	“	“	“	“	“	
323	27 T. 1909	10 R. 1327	14 T. 1325	“	“	“	“	“	
324	28 T. 1909	11 R. 1327	15 T. 1325	“	4	“	“	“	Tanin bu sayıdan itibaren tekrar 4 sayfa çıkmaya başlıyor.
325	29 T. 1909	12 R. 1327	16 T. 1325	“	“	“	“	“	
326	30 T. 1909	13 R. 1327	17 T. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
327	31 T. 1909	14 R. 1327	18 T. 1325	“	“	“	“	“	
328	1 A. 1909	15 R. 1327	19 T. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusan’da sütununda tarih yazımında 18 Temmuz Cumartesi yerine 17 Temmuz Cumartesi yazılarak yanlışlık yapılmış.
329	2 A. 1909	16 R. 1327	20 T. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıdan itibaren Vilayet

									başlığı ile vilayetlerdeki haberlere yer veriliyor.
330	3 A. 1909	17 R. 1327	21 T. 1325	“	“	“	“	“	Gazetenin sene-i devriyesi münasebetiyle tebrik beyanında bulunanlara teşekkür ediliyor.
331	4 A. 1909	18 R. 1327	22 T. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
332	5 A. 1909	19 R. 1327	23 T. 1325	“	“	“	“	“	
333	6 A. 1909	20 R. 1327	24 T. 1325	“	“	“	“	“	
334	7 A.1909	21 R. 1327	25 T. 1325	“	“	“	“	“	
335	8 A.1909	22 R. 1327	26 T. 1325	“	“	“	“	“	
336	9 A.1909	23 R. 1327	27 T. 1325	“	“	“	“	“	
337	10 A.1909	24 R. 1327	28 T. 1325	“	“	“	“	“	
338	11 A.1909	25 R. 1327	29 T. 1325	“	“	“	“	“	
339	12 A. 1909	26 R. 1327	30 T. 1325	“	“	“	“	“	
340	13 A. 1909	27 R. 1327	31 T. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına

									ara verilmiş. Meclis-i Mebusanda başlığının altındaki tarihte hata var. 30 Temmuz yerine 20 Temmuz yazılmış.
341	14 A. 1909	28 R. 1327	1 A. 1325	“	“	“	“	“	
342	15 A. 1909	29 R. 1327	2 A. 1325	“	“	“	“	“	
343	16 A. 1909	30 R. 1327	3 A. 1325	“	“	“	“	“	
344	17 A. 1909	1 Ş. 1327	4 A. 1325	“	“	“	“	“	
345	18 A. 1909	2 Ş. 1327	5 A. 1325	“	“	“	“	“	
346	19 A. 1909	3 Ş. 1327	6 A. 1325	“	“	“	“	“	
347	20 A. 1909	4 Ş. 1327	7 A. 1325	“	“	“	“	“	
348	21 A. 1909	5 Ş. 1327	8 A. 1325	“	“	“	“	“	
349	22 A. 1909	6 Ş. 1327	9 A. 1325	“	“	“	“	“	
350	23 A. 1909	7 Ş. 1327	10 A. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıya ulaşılamadı.

351	24 A. 1909	8 Ş. 1327	11 A. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusan tatile girdiği için bu sayıdan itibaren Meclis-i Mebusanda sütunu görünmüyor.
352	25 A. 1909	9 Ş. 1327	12 A. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıdan itibaren hanım okurların mektuplarına yer veriliyor.
353	26 A. 1909	10 Ş. 1327	13 A. 1325	“	“	“	“	“	
354	27 A. 1909	11 Ş. 1327	14 A. 1325	“	“	“	“	“	
355	28 A. 1909	12 Ş. 1327	15 A. 1325	“	“	“	“	“	
356	29 A. 1909	13 Ş. 1327	16 A. 1325	“	“	“	“	“	
357	30 A. 1909	14 Ş. 1327	17 A. 1325	“	“	“	“	“	
358	31 A. 1909	15 Ş. 1327	18 A. 1325	“	“	“	“	“	
359	1 E. 1909	16 Ş. 1327	19 A. 1325	“	“	“	“	“	
360	2 E. 1909	17 Ş. 1327	20 A. 1325	“	“	“	“	“	
361	3 E. 1909	18 Ş. 1327	21 A. 1325	“	“	“	“		
362	4 E. 1909	19 Ş. 1327	22 A. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.

363	5 E. 1909	20 Ş. 1327	23 A. 1325	“	“	“	“	“	
364	6 E. 1909	21 Ş. 1327	24 A. 1325	“	“	“	“	“	
365	7 E. 1909	22 Ş. 1327	25 A. 1325	“	“	“	“	“	
366	8 E. 1909	23 Ş. 1327	26 A. 1325	“	“	“	“	“	
367	9 E. 1909	24 Ş. 1327	27 A. 1325	“	“	“	“	“	
368	10 E. 1909	25 Ş. 1327	28 A. 1325	“	“	“	“	“	
369	11 E. 1909	26 Ş. 1327	29 A. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
370	12 E. 1909	27 Ş. 1327	30 A. 1325	“	“	“	“	“	
371	13 E. 1909	28 Ş. 1327	31 A. 1325	“	“	“	“	“	
372	14 E. 1909	29 Ş. 1327	1 E. 1325	“	“	“	“	“	
373	15 E. 1909	30 Ş. 1327	2 E. 1325	“	“	“	“	“	
374	16 E. 1909	1 Ra. 1327	3 E. 1325	“	“	“	“	“	
375	17 E. 1909	2 Ra. 1327	4 E. 1325	“	“	“	“	“	

376	18 E. 1909	3 Ra. 1327	5 E. 1325	“	“	“	“	“	
377	19 E. 1909	4 Ra. 1327	6 E. 1325	“	“	“	“	“	
378	20 E. 1909	5 Ra. 1327	7 E. 1325	“	“	“	“	“	Osmanlı – Almanya münasebeti gündemden düşmüyor. Ramazaniye başlıklı yazıda Sultan 3. Selim’e sunulan bir ramazaniye var.
379	21 E. 1909	6 Ra. 1327	8 E. 1325	“	“	“	“	“	
380	22 E. 1909	7 Ra. 1327	9 E. 1325	“	“	“	“	“	
381	23 E. 1909	8 Ra. 1327	10 E. 1325	“	“	“	“	“	
382	24 E. 1909	9 Ra. 1327	11 E. 1325	“	“	“	“	“	
383	25 E. 1909	10 Ra. 1327	12 E. 1325	“	“	“	“	“	
384	26 E. 1909	11 Ra. 1327	13 E. 1325	“	“	“	“	“	
385	27 E. 1909	12 Ra. 1327	14 E. 1325	"	“	“	"	“	
386	28 E. 1909	13 Ra. 1327	15 E. 1325	“	“	“	“	“	
387	29 E. 1909	14 Ra. 1327	16 E. 1325	“	“	“	“	“	

388	30 E. 1909	15 Ra. 1327	17 E. 1325	“	“	“	“	“	
389	1 T. E. 1909	16 Ra. 1327	18 E. 1325	“	“	“	“	“	Paris muhabir-i mahsusamızdan diye başlayan haberlerde bu sayıdan sonra Şükrü imzası görülüyor.
390	2 T. E. 1909	17 Ra. 1327	19 E. 1325	“	“	“	“	“	
391	3 T. E. 1909	18 Ra. 1327	20 E. 1325	“	“	“	“	“	
392	4 T. E. 1909	19 Ra. 1327	21 E. 1325	“	“	“	“	“	
393	5 T. E. 1909	20 Ra. 1327	22 E. 1325	“	“	“	“	“	
394	6 T. E. 1909	21 Ra. 1327	23 E. 1325	“	“	“	“	“	
395	7 T. E. 1909	22 Ra. 1327	24 E. 1325	“	“	“	“	“	
396	8 T. E. 1909	23 Ra. 1327	25 E. 1325	“	“	“	“	“	Küçük Havadisler başlığı hem 3 hem 4. Sayfada kullanılmış.
397	9 T. E. 1909	24 Ra. 1327	26 E. 1325	“	“	“	“	“	

398	10 T. E. 1909	25 Ra. 1327	27 E. 1325	“	“	“	“	“	Yunanistan ve Macaristan’daki buhranlar yakından takip ediliyor.
399	11 T. E. 1909	26 Ra. 1327	28 E. 1325	“	“	“	“	“	Paris muhabir-i mahsusamızdan başlığı altında tekrar Mustafa Suphi görülüyor.
400	12 T. E. 1909	27 Ra. 1327	29 E. 1325	“	“	“	“	“	
401	13 T. E. 1909	28 Ra. 1327	30 E. 1325	“	“	“	“	“	
402	14 T. E. 1909	29 Ra. 1327	1 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
403	15 T. E. 1909	30 Ra. 1327	2 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
404	16 T. E. 1909	1 Ş. 1327	3 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Gazetenin 2 -3 Şevval 1327 tarihlerinde bayram dolayısıyla çıkarılmayacağı ihtar-ı mahsusa başlığıyla bildiriliyor.
405	19 T. E. 1909	4 Ş. 1327	6 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
406	20 T. E. 1909	5 Ş. 1327	7 T. E. 1325	“	“	“	“	“	

407	21 T. E. 1909	6 Ş. 1327	8 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Tanin’in gece dersleri devam ediyor.
408	22 T. E. 1909	7 Ş. 1327	9 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
409	23 T. E. 1909	8 Ş. 1327	10 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
410	24 T. E. 1909	9 Ş. 1327	11 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
411	25 T. E. 1909	10 Ş. 1327	12 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
412	26 T. E. 1909	11 Ş. 1327	13 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
413	27 T. E. 1909	12 Ş. 1327	14 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
414	28 T. E. 1909	13 Ş. 1327	15 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıda bazı reklamlar Latin harfleriyle yazlımıştır.
415	29 T. E. 1909	14 Ş. 1327	16 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
416	30 T. E. 1909	15 Ş. 1327	17 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
417	31 T. E. 1909	16 Ş. 1327	18 T. E. 1325	“	“	“	“	“	

418	1 T. S. 1909	17 Ş. 1327	19 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Servet-i Fünûn’un 20. yılı münasebetiyle özel ilan, Latin harfleri ile Fransızca olarak yazılmıştır.
419	2 T. S. 1909	18 Ş. 1327	20 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
420	3 T. S. 1909	19 Ş. 1327	21 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
421	4 T. S. 1909	20 Ş. 1327	22 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
422	5 T. S. 1909	21 Ş. 1327	23 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Islahat-ı Adliye yazı dizisine devam ediliyor.
423	6 T. S. 1909	22 Ş. 1327	24 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
424	7 T. S. 1909	23 Ş. 1327	25 T. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
425	8 T. S. 1909	24 Ş. 1327	26 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
426	9 T. S. 1909	25 Ş. 1327	27 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
427	10 T. S. 1909	26 Ş. 1327	28 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
428	11 T. S. 1909	27 Ş. 1327	29 T. E. 1325	“	“	“	“	“	

429	12 T. S. 1909	28 Ş. 1327	30 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
430	13 T. S. 1909	29 Ş. 1327	31 T. E. 1325	“	“	“	“	“	
431	14 T. S. 1909	1 Z. K. 1327	1 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
432	15 T. S. 1909	2 Z. K. 1327	2 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Meclis tatilden sonra yeniden açılıyor. Meclis-i Mebusan’da sütunu yeniden gazetede yer buluyor.
433	16 T. S. 1909	3 Z. K. 1327	3 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
434	17 T. S. 1909	4 Z. K. 1327	4 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusanda sütunu açılmamış.
435	18 T. S. 1909	5 Z. K. 1327	5 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
436	19 T. S. 1909	6 Z. K. 1327	6 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusanda sütunu açılmamış.
437	20 T. S. 1909	7 Z. K. 1327	7 T. S. 1325b	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusanda sütunu açılmamış.
438	21 T. S. 1909	8 Z. K. 1327	8 T. S. 1325	“	“	“	“	“	

439	22 T. S. 1909	9 Z. K. 1327	9 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
440	23 T. S. 1909	10 Z. K. 1327	10 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
441	24 T. S. 1909	11 Z. K. 1327	11 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusanda sütunu açılmamış.
442	25 T. S. 1909	12 Z. K. 1327	12 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
443	26 T. S. 1909	13 Z. K. 1327	13 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Meclis-i Mebusanda sütunu açılmamış.
444	27 T. S. 1909	14 Z. K. 1327	14 T. S. 1325	“	“	“	“	“	“
445	28 T. S. 1909	15 Z. K. 1327	15 T. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
446	29 T. S. 1909	16 Z. K. 1327	16 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
447	30 T. S. 1909	17 Z. K. 1327	17 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
448	1 K. E. 1909	18 Z. K. 1327	18 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
449	2 K. E. 1909	19 Z. K. 1327	19 T. S. 1325	“	“	“	“	“	

450	3 K. E. 1909	20 Z. K. 1327	20 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
451	4 K. E. 1909	21 Z. K. 1327	21 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
452	5 K. E. 1909	22 Z. K. 1327	22 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
453	6 K. E. 1909	23 Z. K. 1327	23 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
454	7 K. E. 1909	24 Z. K. 1327	24 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
455	8 K. E. 1909	25 Z. K. 1327	25 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
456	9 K. E. 1909	26 Z. K. 1327	26 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
457	10 K. E. 1909	27 Z. K. 1327	27 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
458	11 K. E. 1909	28 Z. K. 1327	28 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
459	12 K. E. 1909	29 Z. K. 1327	29 T. S. 1325	“	“	“	“	“	
460	13 K. E. 1909	30 Z. K. 1327	30 T. S. 1325	“	“	“	“	“	

461	14 K. E. 1909	1 Z. H. 1327	1 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
462	15 K. E. 1909	2 Z. H. 1327	2 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
463	16 K. E. 1909	3 Z. H. 1327	3 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
464	17 K. E. 1909	4 Z. H. 1327	4 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
465	18 K. E. 1909	5 Z. H. 1327	5 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
466	19 K. E. 1909	6 Z. H. 1327	6 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
467	20 K. E. 1909	7 Z. H. 1327	7 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
468	21 K. E. 1909	8 Z. H. 1327	8 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
469	22 K. E. 1909	9 Z. H. 1327	9 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Siyasiyat sütununda Babanzade İsmail Hakkı yazıyor.
470	23 K. E. 1909	10 Z. H. 1327	10 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Gazete bu sayıdan itibaren “Yeni Tanin” adıyla neşrediliyor

471	24 K. E. 1909	13 Z. H. 1327	13 K. E. 1325	“	“	“	“	“	İki günlük Kurban Bayramı arasından sonra tekrar yayımlanıyor. Gazetenin miladî tarihi yanlış yazılmış. Miladî tarih, Rumî ve Hicrî tarih ile uyumsuz. Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
472	25 K. E. 1909	14 Z. H. 1327	14 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Miladî tarih yanlış yazılmaya devam ediliyor.
473	28 K. E. 1909	15 Z. H. 1327	15 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Miladî tarihteki hata düzeltildi.
474	29 K. E. 1909	16 Z. H. 1327	16 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
475	30 K. E. 1909	17 Z. H. 1327	17 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
476	31 K. E. 1909	18 Z. H. 1327	18 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıya ulaşılamadı.
477	1 K. S. 1909	19 Z. H. 1327	19 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıya ulaşılamadı.
478	2 K. S. 1909	20 Z. H. 1327	20 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıdan itibaren Hüseyin Cahit siyasiyat sütununda yazmaya yeniden başlıyor.
479	3 K. S. 1909	21 Z. H. 1327	21 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.

480	4 K. S. 1909	22 Z. H. 1327	22 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
481	5 K. S. 1909	23 Z. H. 1327	23 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
482	6 K. S. 1909	24 Z. H. 1327	24 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
483	7 K. S. 1909	25 Z. H. 1327	25 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
484	8 K. S. 1909	26 Z. H. 1327	26 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Bu sayıya ulaşılamadı.
485	9 K. S. 1909	27 Z. H. 1327	27 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
486	10 K. S. 1909	28 Z. H. 1327	28 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
487	11 K. S. 1909	29 Z. H. 1327	29 K. E. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
488	12 K. S. 1909	30 Z. H. 1327	30 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
489	13 K. S. 1910	1 M. 1328	31 K. E. 1325	“	“	“	“	“	
490	14 K. S. 1910	2 M. 1328	1 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
491	15 K. S. 1910	3 M. 1328	2 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
492	16 K. S. 1910	4 M. 1328	3 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
493	17 K. S. 1910	5 M. 1328	4 K. S. 1325	“	“	“	“	“	

494	18 K. S. 1910	6 M. 1328	5 K. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
495	19 K. S. 1910	7 M. 1328	6 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
496	20 K. S. 1910	8 M. 1328	7 K. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
497	21 K. S. 1910	9 M. 1328	8 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
498	22 K. S. 1910	10 M. 1328	9 K. S. 1325	“	“	“	“	“	
499	23 K. S. 1910	11 M. 1328	10 K. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.
500	24 K. S. 1910	12 M. 1328	11 K. S. 1325	“	“	“	“	“	Kraliçe Margo tefrikasına ara verilmiş.

İçindekiler

ÖNSÖZ

19. yüzyılda Türk edebiyatının Batı tesirine girip modernleşmesinde en önemli paye bu dönemde yayımlanmaya başlayan gazetelerindir. 20. yüzyılda da devam eden bu durum gerek edebî hayatın gerek toplumsal gerekse siyasi hayatın şekillenmesinde gazeteyi önemli bir konuma getirmiştir. Yayımlandığı dönemde onlarca neşriyat arasında bütün ilgiyi üzerinde toplayan birkaç gazete vardır. Bu gazeteler arasında dönemin yenilikçi siyasi görüşüyle paralel hareket eden Tanin'i ayrı bir yere koymak gerekir.

Tanin yayımlanmaya başladığı II. Meşrutiyet'in hemen ertesi dönemde İttihat ve Terakki idaresi ile her dem içli dışlı olmuş ve bu dönemin her yönden şekillenmesinde etkili bir faaliyet yürütmüştür. Dönemin birinci elden tanığı olan bir gazetenin gün ışığına çıkarılması ve her açıdan tanıtılması bu dönem hakkında çalışma yapacakların işini bir hayli kolaylaştıracağı kanaatindeyim. Bu nedenle Tanin gazetesinin incelenmesi ve ardından tahlilî fihrist çalışması yapılarak dönemin şekillenmesinde etkili olan yazarların metinlerinin bugünkü alfabeye çevrilmesi o dönemi inceleyecek bilim insanlarının işlerini hafifletecek ve konu taramalarını daha kolay yapmalarını sağlayacaktır.

Tanin gazetesi 1908'den başlayarak 1947'ye kadar yayın hayatını sürdürmüştür. Gazetenin bu yıl aralığında çıkan 3548 nüshası vardır. Bu nedenle yüksek lisans çalışması yapacak beş arkadaş olarak gazetenin sayılarını 5 bölüme ayırdık ve ben 301-500 sayı aralığını kapsayan ikinci bölümün çalışmasını yaptım. Bu çalışma Tanin gazetesinin 301-500 sayılarının yayımlandığı 2 Haziran 1325'ten (1909) 11

Kânunusani 1325'e (1910) kadar olan kısmı içermekte ve üç ana bölümden oluşmaktadır.

I. bölümde gazetenin şekil ve muhteva özellikleri belirlenmiştir. Bu belirlemede Tanin'in ele alınan dönemdeki siyasi, edebî ve sosyal olaylara yaklaşımı, gazetede çıkan yazıları inceleme yoluyla değerlendirilmiştir.

II. bölüme gazetedeki bütün yazıların sınıflandırıldığı "Tahlilî Fihrist" konulmuştur. "Tahlilî Fihrist" iki kısımdır. Birinci kısımda yazılar yazar adına göre ikinci kısımda ise konularına göre sınıflandırılmıştır.

Yazar adına göre sınıflamada yazarların soyadları veya soyadı yoksa ikinci isimleri esas alınmış ve alfabetik sıraya tabii tutulmuştur. Bir yazarın birden fazla yazısı varsa yayımlandıkları tarihe göre sıralanmıştır.

İmzasız yazılar "i" harfi sırasına yerleştirilmiş kendi içinde ise yazı başlıklarına göre alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir. Alfabetik sıralamada A(yın)., B(e). şeklindeki rumuzların ilk harfi esas alınmıştır.

"Tahlilî Fihrist"in ikinci kısmında konularına göre tasnif yapılmıştır. Burada edebî yazılar, ilanlar tefrikalar, makaleler, haberler, telgraflar ve olaylar aynı sıralama ile yer bulmuştur.

III. bölümde ise "Metinler" adı altında öncelikle edebî sonra siyasi, sosyal, ekonomik ve askerî yazılar ile matbuatla ilgili dönemin yapısına ışık tutacak yazılar tercih edilmiş ve Latin alfabesine çevrilmiştir.

Okumada güçlük yaşanan sözcükler hataya mahal vermemek için eski yazıyla yazılmış, matbaa hatası bulunan veya zamanla yıpranan bölümleri göstermek için "yay ayraç" içinde (...) kullanılmıştır.

Gazetenin 301-500 sayılarının orijinallerini İzmir Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi (APİKAM), Ankara Üniversitesi Veri Tabanı, TBMM Kütüphanesi ve Millî Kütüphane'den temin edilmiştir.

Bu çalışmanın II. Meşrutiyet sonrası siyasi, sosyal ve edebî ortamı inceleyen çalışmacıları aydınlatmasını ve onlara kaynaklık etmesini dilerim. Çalışmamın her aşamasında büyük bilgi birikimi ve hoşgörüsüyle bana yardımcı olan değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Osman Yıldız'a, çalışma sürecinde bana desteğini esirgemeyen eşim Fatma'ya ve aileme şükranlarımı sunuyorum.

Çorlu, Kasım 2013

KISALTMALAR

A.: Ağustos

a.g.e.: adı geçen eser

a.g.m.: adı geçen makale

bk.: bakınız

C.: Cilt

C. A.: Cemaziyelahir

E.: Eylül

H.: Haziran

K. E.: Kânunuevvel

K. S.: Kânunusani

M.: Muharrem

No.: numara

R.: Recep

Ra.: Ramazan

S.: Sayı

s.: sayfa

Ş.: Şaban

Şe.: Şevval

T.: Temmuz

T. E.: Teşrinievvel

T. S.: Teşrinisani

vb. : ve başkaları, ve benzerleri, ve bunun gibi

Z. H.: Zilhicce

Z. K.: Zilkade

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Türk gazetecilik tarihinde özellikle II. Meşrutiyet sonrasında önemli basın organlarından biri olan Tanin gazetesi döneminin canlı bir tanığıdır. Devletin yıkılma devrinde yaşanan sıkıntılar içinde kendisini bulan Tanin, yeni Türkiye'nin geleceğinin şekillenmesinde mühim bir yer teşkil eden yazar kadrosu sayesinde gerek sosyal gerek siyasi gerekse kültürel hayata yön verebilen bir çizgide olmuştur. Bu nedenle Tanin, Tanzimat'ın ilk döneminden beri süregelen hürriyet düşkünü ve halkı bilinçlendirmeye çalışan gazetecilik anlayışının köşe taşı konumundadır.

1908'de yayın hayatına atılan, zaman zaman kesintiye uğrayan ve yer yer değişik adlarla yayınına devam eden Tanin, başyazarı ve imtiyaz sahibi Hüseyin Cahit'in gayretleriyle 1947 yılına dek yayın hayatını sürdürür.

Bu çalışma Tanin gazetesinin 301-500 sayılarının yayımlandığı 2 Haziran 1325'ten (1909) 11 Kânunusani 1325'e (1910) kadar olan kısımı içermektedir.

Meşrutiyetin 1908'de yeniden ilanının ardından oluşan geçici rahatlık ortamında onlarca mecmua ve gazete yayın hayatına başlar. Tanin de bunlardan biridir. [19 Temmuz 1324 (1909)] Tanin'in gazetecilik sahnesine çıkışından Hüseyin Cahit anılarında şu ifadelerle bahseder:

> *Servet-i Fünûn'daki kalabalık arasında bir gün pek sevdiğim bir yüz de göründü: Hüseyin Kâzım. Beni bir kıyıya çekti. Konuştuk. Fikret ve kendisiyle beraber bir günlük gazete çıkarmayı öneriyordu. Fikret gazetenin adını bile koymuştu: Tanin. Fikret'le dargındık ama bugünü düşleyerek yan yana sızlamış iki eski dost için özgürlüğe kavuşma günlerinde ufak tefek dargınlıkları hatırlamak olanaklı mıydı? Fikret ve Kâzım'la birlikte bir gazete çıkararak özgür yaşama atılmak benim için tatlı bir ülküydü. Hiç düşünmedim olumlu cevabı verdim. (*YALÇIN 1976, 18)

Gazete bu dönemde her ne kadar siyasi bir kurumun tekeline girmekten uzak dursa da bu pek kolay değildir:

> *Tanin, okurların gözünde Cemiyet'in* (İttihat ve Terakki Cemiyeti) *yayın organıydı. Aslında tek başına ve bağımsızdım ama Cemiyet'i iç yükümlülüğüyle savunduğum için böyle sanılıyordu.* (YALÇIN 1976, 18)

Bunda Hüseyin Cahit Yalçın'ın 28 Kasım 1324'te (11 Aralık 1908) yapılan seçimlerde mebus olmasının çok önemli bir yeri vardır. Bu nedenledir ki Tanin siyasi hayatta çok etkin bir gazete hâline gelirken İttihat ve Terakki anlayışına saldıranlar da Tanin'i hedef almışlardır. 31 Mart Vakası olarak tarihe geçen ve bir nevi isyan girişimi olarak bilinen hadiseden Tanin gazetesi de nasibini almıştır. Bu olaydan sonra kısa sürede toparlanan gazete tekrar etkili bir şekilde siyasi, sosyal ve kültürel yayınlarıyla faaliyetlere devam etmiştir.

1. Tanin'in Kısa Tarihçesi

19 Temmuz 1324'te (1909) yayın hayatına başlayan Tanin; Hüseyin Kâzım, Hüseyin Cahit ve Tevfik Fikret işbirliği ile kurulmuştur. Gazetenin imtiyaz sahibi Hüseyin Kâzım olurken mesul müdürlüğünü ve sermuharrirliğini Hüseyin Cahit, yazı işleri müdürlüğünü de Tevfik Fikret üstlenmiştir. 31 Mart Vakası'na kadar herhangi bir kesintiye uğramadan devam eden Tanin'in yayın hayatı ilk olarak bu dönemde zorunlu bir kesintiye uğrar. Zira Olay'da Tanin'in Mekteb-i Mülkiye karşısında Hüseyin Kâzım'ın maddi desteği ile kurulan idarehanesi isyancıların hedefi hâline gelmiştir. Bu esnada Lazkiye Mebusu Mehmet Aslan da Hüseyin Cahit zannedilerek öldürülmüştür. (BENGİ 2000, 123)

Olay üzerine tedbir amacıyla evinden ayrılıp Matran ailesinin konuğu olan Yalçın, yurt dışına kaçmayı planlar fakat bunu gerçekleştirmesi oldukça zordur. Öncelikle Avusturya elçiliğine başvurur; fakat olumlu yanıt alamaz. Bir müddet sonra Rusya elçiliği onun sığınma talebini kabul eder. Birkaç gün elçilikte kaldıktan sonra Elçi Zinoviçev onu elçiliğe ait Kolkida vapuruna gönderme kararı alır; zira elçilikte güvende değildir. Bu sayede Hüseyin Cahit Avrupa'nın istediği şehrine gidebilecektir. Yalçın'ın amacı Viyana'da ateşemiliterlik görevinde bulunan ve Tanin'e Vicdani imzasıyla yazılar gönderen Hafız Hakkı'nın yanına gitmektir. Vapurda yola çıkmayı beklerken Cavit Bey gelir. Hüseyin Cahit'in Viyana'ya birlikte gitme kararını Cavit Bey uygun bulur. Kolkida vapurundan Kraliçe Olga gemisine geçerler ve bu ticaret gemisiyle Odesa'ya doğru yola çıkarlar. Yolda Selanik'e gitme kararı alınır. Odesa'dan Peşte'ye, Peşte'den de Niş yoluyla Selanik'e geçilir. Türk sınırında "Kahrolsun Abdülhamit!" nidalarıyla karşılanırlar ve Selanik'e girerler. Hüseyin Cahit Yalçın, Cavit

Bey’in teşvikiyle Selanik’te mason olur. Babanzade İsmail Hakkı Bey de bu sırada Selanik’e gelir. Onun ve Hüseyin Cahit Bey’in birlikte olduğunu görenler hatıra olsun diye Tanin’in Selanik’te bir sayısını çıkartma teklifinde bulunurlar. Bu iş için bir matbaa bulunur ve 13 Nisan 1324’te (26 Nisan 1909) Tanin’in bir sayısı Selanik’te çıkar. Babanzade Hakkı Bey, 31 Mart günü Mebuslar Meclisi’nin penceresinden gördüğü hadiseyi bu sayıda hikâye eder. Hüseyin Cahit Yalçın ve arkadaşları Hareket Ordusu’nun İstanbul’a girdiğini haber alınca 14 Nisan 1324’te (27 Nisan 1909) İstanbul’a dönerler. (YALÇIN 1976, 90-118) Yalçın İstanbul’un o günkü manzarasını şu ifadelerle nakletmektedir:

> *İstanbul garip bir manzara arzediyordu. İstasyonda, tüccar dükkâncı olarak tanıdığım bazı dostları ellerinde bir mavzer, bellerinde fişeklik ve başlarında keçe külahla gördüm. Bizi karşılıyorlardı. Hareket Ordusu’na gönüllü olarak İstanbul’a gelmişlerdi. Şimdi İstanbul sokaklarında bir fatih ve bir hürriyet kahramanı sıfatıyla göğüslerini kabartarak geziyorlardı. Birer yaver yahut muhafız gibi arabama bindiler ve beni Aksaray’daki evime kadar getirdiler. Sokaklarda “Ya İstiklal ya ölüm!” yazısını taşıyan keçe külâhlı gönüllüler göze çarpıyordu.* (YALÇIN 1976, 118)

Hareket Ordusu’nun İstanbul’a gelmesiyle birlikte çeşitli çarpışmalardan sonra Yıldız Sarayı basılır ve II. Abdülhamit’in tahttan indirilerek 5. Mehmet (Reşad) tahta çıkartılır. Bütün bu olayların ardından Hüseyin Cahit Yalçın yeniden işe koyulur. Fakat gazete binası, matbaa makineleri ve abonelik kâğıtları perişan hâldedir. Hüseyin Kâzım’a başvursa da maddi bir destek göremez. Postanede birikmiş abone ücretlerinden faydalanarak gazeteyi 4 Mayıs 1325’te (17 Mayıs 1909) tekrar çıkarmaya başlar.

Gazetede işler tekrar rayına oturmuş ve küçük sıkıntılarla birlikte gazete çıkmaya başlamışken bir müddet sonra bu sefer gazete bir başka sıkıntıyla karşılaşır. Bu sıkıntıyı, 10 Ağustos 1912’de yurt dışı seyahatından dönen Yalçın’ın gazeteye yazdığı şu notta görüyoruz:

> *Meşrutiyetin çocuğu olan Tanin, tatili seçiyor. Yurdun kalem savaşına gereksinim duyduğunu görerek tatilimi yarım bıraktım, ülkeme koştum. İstanbul’a gelince anladım ve Tanin’i geçici olarak kapatmaya karar verdim.* (YALÇIN 1976, 173)

Yönetimi protesto etmek maksadıyla böyle bir kapatma kararını alan Hüseyin Cahit, gittikçe gelişen Arnavutluk ayaklanmasının Arnavutluk'un özerkliğiyle sonuçlanacağından korkarak, arkadaşlarıyla konuştuktan sonra Tanin'i 21 Ağustos 1912'de tekrar çıkarmaya başlar.

ilerleyen süreçte de Hüseyin Cahit Yalçın, kendi partisiyle de sorunlar yaşamaya başlar ve sorunlar gazetenin sansürle karşılaşmasına neden olur:

> *Hüseyin Cahit İttihat ve Terakki Kongresi vesilesiyle kaleme aldığı, 2 Eylül 1912'de yayımlanan yazıda Ahmet Muhtar Paşa hükümetini eleştirdiği gerekçesiyle harp divanı tarafından bir ay hapse mahkûm edilmiştir. Bir gün sonra 3 Eylül 1912'de de Tanin kapatılmıştır. Ancak gazete, ertesi gün –önceden alınmış gazete imtiyazlarına dayanarak- sorumlu müdür Cavit Bey adına, 'Cenin' adı altında yayımlanmıştır. 4 Eylül tarihli Cenin'de Hüseyin Cahit, güçlü bir hükümetin gerekliliğini savunan bir yazı yazmış ve gazete yine kapatılmıştır. Bu kez Babanzade İsmail Hakkı'nın sorumluluğunda 'Senin' adıyla çıkmıştır. Senin'de kapatılınca gazete 12 Eylül 1912'de 'Hak' adı altında yayımlanmıştır. Hüseyin Cahit, bu gazetelerde Ahmet Şerif müstear ismiyle ya da Üç Yıldız koduyla makaleler yazmaya devam etmiştir. Beş gün sonra gazete tekrar Tanin adıyla yayımlanma imkânı bulur 17 Eylül 1912).*
> (BENGİ 2000, 51)

Bir ay sonra gazete tekrar kapatılır. Yalçın, gazeteyi 13 Ekim'de "Cenin", 21 Ekim'de "Senin", o da kapatılınca "Hak" ve 30 Ekim'de "Renin" adıyla yayımlamaya devam eder. Ahmet Muhtar Paşa kabinesi düşüp Kamil Paşa sadarete gelince gazete yine "Tanin" adıyla çıkmaya başlar. Kamil Paşa hükümeti döneminde de Tanin'in eleştirilerinin ardı kesilmeyince bu kez başka bir adla da yayımlanması yasaklanarak gazete kapatılmış ve Hüseyin Cahit, Kamil Paşa'nın kendisinden intikam alacağı düşüncesiyle 11 Kasım 1912'de Viyana'ya kaçmıştır. (BENGİ 2000, 52)

ilerleyen süreçte İttihat ve Terakki Cemiyeti'yle de arası açılan Yalçın, Tanin'den ayrılmayı seçmiş ve gazeteyi dokuz bin liraya İttihat ve Terakki Cemiyeti adına 17 Kânunusani 1329'da (30 Ocak 1914) gazeteye talip olan Mithat Şükrü'ye gazeteyi satmıştır. (YALÇIN 1976, 211)

Haziran 1919'da Malta'ya sürgüne gönderilen yaklaşık 140 kişiden biri de Hüseyin Cahit Yalçın'dır. Sürgünden 1922'de dönen Yalçın, döndükten bir müddet

sonra Tanin'i tekrar çıkarmaya başlamıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra gazete, İstiklal Mahkemesi tarafından 1925'te kapatılmış. (İNUĞUR 2005, 309-310) Yalçın, gazeteyi Tanin adıyla 1943'te tekrar çıkarmış, 1947'de ise daha zengin bir içerikle çıkacağı vaadiyle gazeteyi kapatmış fakat daha sonra da çıkarmamıştır. (HUYUGÜZEL 1984, 45-46)

2. Tanin'in Şekil Özellikleri

Tanin gazetesinin ele aldığımız 301-500 sayıları 21 Haziran 1325 (1909) ile 11 Kânunusani 1325 (1909) arasında çıkmıştır. Bu dönemde gazetenin mesul müdürü ve başmuharriri Hüseyin Cahit Yalçın'dır.

Bu tarih aralığında yayımlanan gazetenin başlığı ilk sayfanın üst orta kısmına yerleştirildiği görülmektedir. Bu başlığın sağ üst kısmında gazetenin sayısı, onun altında sermuharriri ve altında gazetenin idare merkezinin adresine ilişkin bilgi verilmektedir. Bu bilginin altında ise gazetenin abonelik bedelinin ne kadar olduğu belirtilmiştir.

Gazete başlığının sol üst kısmında sırasıyla Miladi, Rumi ve Hicri tarihler, bu tarihlerin altında mesul müdür ve onun altında "İhtar-ı Mahsusa" başlığıyla "neşredilmeyen asar ve evrak iade olunmaz" ifadesine, bu ifadenin altında yine gazetenin abone bedeline ilişkin bilgi verilmektedir.

Gazetenin adet fiyatı üst klişenin alt sağ ve solunda, çıkarıldığı gün bu ikisinin ortasında yer almaktadır.

Tanin 301-319 sayılarında 4 sayfa, 320-324 sayılarında 6 sayfa, 325-500 sayılarında yine 4 sayfa çıkmıştır.

Gazetenin ilk sayfasının dışındaki sayfalarda sol üstte gün ay şeklinde tarih, sağ üstte sayfa numarası ve üst ortada gazete adı verilmiştir. Sayfalar altı sütundur. Sütunlarda yer alan yazılar; başlık ve kısa çizgilerle sütunlar ise birbirinden uzun çizgilerle ve özel sütunlar büyük puntolarla ayrılmıştır. Tefrikalardan sadece Kraliçe Margo'un özel yeri vardır. Kraliçe Margo üçüncü sayfanın alt kısmında kendine ayrılan bölümde yer almıştır.

Gazete günlük olarak çıkmaktadır. İncelenen dönemde 10 Temmuz 1325'te 320. sayıda gazetenin bir gün çıkarılmayacağı bildirilmiş, "İhtar" başlığıyla: *"Iyd-i Millî-i Osmaniye hürmeten gazetemiz muharririn ve memurini bugün tatil edecekleri cihetle Tanin yarın intişar etmeyecektir."* denilmiştir. (İMZASIZ a, 1)

Bunun dışında 404. sayının ardından ve 4-5 Teşrinievvel 1325'te Ramazan Bayramı tatili dolayısıyla ve 470. sayının ardından 11-12 Kânunuevvel 1325'te Kurban Bayramı tatili münasebetiyle gazete intişar etmemiştir. Gazetede "İlanlar" bölümündeki bazı reklamlarda resimlere ve çizimlere yer verilmiş ve bu arada bazı reklamlarda Latin harfleri kullanılmıştır. (İMZASIZ b, 4)[1]

2.1. Tanin Gazetesinin Özel Sütunlarına Dair

Gazetenin 301-500 sayılarında Siyasiyat, Dâhilî Telgraflar, Hârici Telgraflar, Mesail-i Mühimme-i Dâhiliyye, Mesail-i Mühimme-i Hâriciyye, Anadolu'da Tanin, Meclis-i Mebusan'da, Şuun, Vilayet, Varaka, Küçük Havadisler, İlanlar sütunu; İlanlar sütununun altında ise Asar-ı Münteşire ve Tiyatrolar sütunlarının bazısı sürekli bazısı da ara sıra yer almaktadır. Bu sütunların özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

Tanin'in ilk sayfasının ilk sütunu Siyasiyat sütunudur. Hüseyin Cahit Yalçın'ın başmakaleleri bu sütunda çıkmaktadır. 469-477 sayılarda başmakaleleri Babanzade İsmail Hakkı Bey yazmıştır. Bu aralıkta Hüseyin Cahit'in yazıları görülmez. Resmî ve dinî bayramlar ile kandil vb. özel günlerdeki tebrikler ayrıca gazetenin bu günlerde yayımlanmayacağına dair ihtarlar bu sütunda ve başmakaleden önce yer almaktadır.

Hüseyin Cahit, bu sütunda dâhilî ve harici olmak üzere askerî, fikrî, içtimai ve ekonomik bütün meselelerle ilgili yazılarını yayımlamıştır. Buradan gazetenin siyasi tavrını tespit etmek mümkündür. Bu sütun 301-500 arası bütün sayılarda yer almıştır. Bu sütun halkın bütün gelişmeleri görebileceği sütundur. O nedenle gayet açık ve sade bir üslup kullanılmıştır.

"Siyasiyat" sütunun ardından "Telgraflar" sütunu gelir. Burada telgrafların harici ve dâhilî olmak üzere ayrı ayrı ele alındığını görüyoruz. Harici telgraflar diğerine göre daha sık yer bulmuştur. "Harici Telgraflar" sütunu 301-500 her sayıda vardır. Dâhilî Telgraflar sütunu 301-305, 308, 315, 317-331, 333-336, 338-342, 344-353, 355, 358, 359, 362, 367, 369, 374, 366-378, 379, 382, 390, 392, 397, 404, 405, 416, 441, 443, 444, 451, 458, 461, 470-472, 479, 485, 488, 490-492, 498, 499 numaralı sayılarda yer almamıştır. Harici telgrafların Amsterdam, Atina, Belgrat, Berlin, Budapeşte, Bükreş, Kahire, Kopenhag, Lizbon, Londra, Madrit, Moskava, Münih, Paris, Petersburg, Prag,

[1] Konu ile ilgili örnekleri Ek 2 ve Ek 3'te verdik.

Rio de Janerio, Roma, Selanik, Sofya, Strasburg, Tahran, Tebriz, Tiflis, Vashington, Viyana gibi merkezlerden geldiği görülmektedir. “Dâhilî Telgraflar” sütunundaki telgraflar ise vilayetlerden gelmektedir.

“Mesail-i Mühimme-i Dâhilî” sütununda, Girit’le ilgili yazılara yoğun olarak yer verildiğini görmekteyiz. Ayrıca yurdun çeşitli vilayetleri ile ilgili yazılar da bu sütunda yer almaktadır. Bu sütunda Ali Suât, Babanzade İsmail Hakkı, Bahattin, Dr. Burhaneddin, Dr. Celaleddin Muhtar, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Hoca Behçet, Hüseyin Kâzım, Muhiddin, Vicdani (Hafız Hakkı), Selanikli Tevfik, Osman Nuri (Kimyager)’nin yazıları çıkmaktadır.

Babanzade İsmail Hakkı Bey Avrupa’yı yakından takip etmesiyle, Hüseyin Kâzım Bey ziraata ilişkin makaleleriyle ve Vicdani Bey (Hafız Hakkı) askerî nitelikli makaleleri ile bu sütunda ön plana çıkan şahsiyetlerdir.

Bu sütunun asıl yekününü ise imzasız makaleler tutmaktadır. Bu makalelerde siyasi ve içtimai konular, ecnebi gazelerin menfi tutumları, önemli dâhilî ve harici devlet adamlarıyla yapılan mülakatlar, sınırlarda çıkan çatışmalar ve çete faaliyetleri yer almıştır.

“Mesail-i Mühimme-i Harici” sütununda özellikle Yunanistan ve İran’da vuku bulan siyasi buhranlar ile hükümet değişiklikleri, İngiltere Kralı ve Rus Çarı’nın seyahatları, Rusya-Japonya münasebetleri ve diğer Avrupa devletlerindeki siyasi hadiseler yer bulmaktadır. Genel olarak yazılar imzasızdır.

“Anadolu’da Tanin” sütunu gazetenin 28 Haziran 1325’te (1909) yayımlanan 308 numaralı nüshası ile açılan bir sütundur. Bu sütunun açılış nedeni imzasız bir yazıyla bildirilmiştir:

> *İstanbul’da hepimiz bir politika illetine uğradık. İşimiz gücümüz mükâlememiz hep siyasiyata dair. Hâlbuki biz birtakım Mesail-i iktisadiye, maliye, ziraiye, içtimaiye karşısında bulunuyoruz. Taşralar ne haldedir? Köylüler ne yapıyor, ne ediyor? Memleket neye muhtaçtır?*
>
> *İşte birtakım sualler ki bunlara cevap verebilmek için taşralara ta köylere varıncaya kadar gidip her şeyi gözle görmek köylüyü dinlemek tedkikat yapmak lazım. Bu tedkikati icra etmek üzere Anadolu’ya muharrirlerimizden birini gönderdik. Tekmil Anadolu’yu, Kürdistan’ı, Irak ve Suriye’yi dolaşacak, netice-i müsahedâtı bize mektuplarla bildirecektir.* (İMZASIZ c, 1)

Bu sütun gazetenin 308, 312, 316, 322, 325, 329, 336, 341, 345, 346, 356, 368, 377, 388, 394, 398, 436, 438, 441, 455, 467, 493 numaralarında açılmıştır.

"Meclis-i Mebusan'da" sütunu Meclis'in açık olduğu dönemde yer alan bir sütundur. Bu sütunda Meclis'te bir önceki günler cereyan eden hadiseler sıcağı sıcağına yer bulur.

Bu sütun 302, 307, 309, 314, 316, 321, 327, 434, 436, 347, 441, 443, 444, 446, 448, 450, 451, 453-455, 458, 459, 460, 462, 465, 467, 469-472, 474, 476-479, 484-486, 488-491, 493, 495, 496, 498 ve 500. Sayılarda meclis açık olmasına rağmen yer almamıştır.

Şuun (Olaylar) sütunu genellikle 3 ve 4. sayfalarda yer almakla beraber bazen 2. sayfaya kadar indiği görülen sütunun bazen de sadece 4. sayfada yer aldığı olur.[2] Her sayıda yer bulan bu sütunlarda memlekette vuku bulan sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel olaylarla sıradan güncel haberler yer alır. Ayrıca Padişah'ın iradeleri, irtihaller bu sütunun içerisinde yer bulmaktadır. Ayrıca iç ve dış basındaki her türlü haberin bu sütunda yer aldığını görmekteyiz.

"Vilayet" sütunu genelde "Şuun" sütununun ardında yer alıyor. Sütun gazetenin 329. sayısından itibaren açılmıştır. Yayımlanmaya başladığı ilk zamanlar bazen art arda her gün bazen iki sayıda bir bazen de daha seyrek aralıklarla gazetede yer bulan sütunda ağırlıklı olarak vilayetlerde gerçekleşen çete olayları ve bilhassa Çakırcalı Mehmet Efe ile ilgili haberler yayımlanmıştır.

"Varaka"da halktan gelen tekzip, zayi ilanı gibi bilgiler paylaşılmaktadır. Bu sütunda "Vilayet" sütununda olduğu gibi seyrek aralıklarla yayımlanmaktadır. [3]

Çeşitli konulardaki küçük olaylar ise "Küçük Havadisler" adındaki pek sık yayımlanmayan bir sütunda yer alır.

"İlanlar" sütunu gazetenin her türlü resimli resimsiz reklamlara yer verdiği bölümdür. Tanin'in son sayfasında yer alan bu bölümde ayrıca "Asar-ı Münteşire" başlığıyla yeni çıkan gazete, dergi ve kitaplara; tiyatrolar başlığıyla da İstanbul'da oynanan tiyatroların kimler tarafından, nerede, ne zaman oynatılacağına dair bilgi verilmektedir. Yine burada yapılacak konferansların, güreş müsabakalarının haberlerine

[2] Şuun sütununda yer alan bazı önemli hadiseler Tahlilî Fihrist'in Konularına Göre bölümündeki Olaylar başlığı altında yer almaktadır.

[3] Vilayet ve Varaka sütunlarının hangi sayılarda yer aldığı Tahlilî Fihrist'in Yazar Adına Göre bölümünde İmzasız başlığında toplanmıştır.

yer verilmiştir. Bunların dışında kiralık veya satılık gayrimenkul, avukat, doktor, tekstil mağazaları, inşaat malzemeleri, gıda reklamı gibi reklamlar yer almaktadır. [4]

Bu sütunların dışında 3. sayfanın en alt bölümünde Alexsandre Dumas'ın Kraliçe Margo adlı romanının tefrikasına yer verilmiştir. Bu tefrikaya 317, 319, 320, 326, 331, 340, 362, 369, 424, 439, 445, 461, 466, 471, 479, 480, 482, 484, 485, 487, 494, 496, 499, 500 numaralı nüshalarda yer verilmemiştir. Ayrıca gazetenin 321. sayısında 10 Temmuz için ayrıca bir sütun açılmıştır ancak bu sütun o sayıya özeldir.

3. Tanin'in Muhteva Özellikleri

3. 1. Yazar Kadrosu

Tanin gazetesi siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel konularda birikim sahibi güçlü bir yazar kadrosuna sahiptir. Zaten dönemin yazarları Mithat Paşa'nın Bağdat Valiliğinden ayrılırken yaptığı konuşmada vurguladığı gibi bir sanatı öğrenmekle iktifa etmemişler; her türlü sanatta malumat sahibi olmak için çabalamışlardır. Bu bir dönemin aydının niteliğini göstermesi açısından çarpıcı bir durumdur. Necdet Kurdakul Tanzimat sonrası yazarların durumunu bu görüşe paralel olarak şöyle ifade etmiştir:

> *İşte Tanzimat Dönemi ve sonrası Osmanlı İmparatorluğu'nun Türk kesimindeki sosyal ekonomik ve hatta kültürel durumu bundan başka bir şey değildi. Nitekim, 1860 yılından itibaren yayım hayatına giren gazeteciliğin Türkiye'ye getirmiş olduğu yöntem de Mithat Paşa'nın düşüncelerine uygun düşmekteydi. Hâlâ geçerliliğini kaybetmemiş olan bu yöntem, ekonomi alanında bir iş bölümü yanında ve belki ondan çok daha önemli olarak görüneni, bir kimsenin her şeyi bilmesi yeteneği idi. Bu yöntem bir gereksinmeden doğmaktaydı; o da Osmanlı Türkiyesinde Batı uygarlığı karşısında hiçbir şey bilinmemiş olmasıydı. Kabiliyeti olan herkesin bir tek şeyi değil her şeyi öğrenmek ve öğretmek zorunluluğunun doğduğu bilinci artık yaygınlaşmaya yüz tutmuştu. Sırf bu nedenle 1860'tan sonraki gazetelerde görünen ekonomik, sosyal,*

---

[4] Dergi, gazete, kitap ve tiyatro ilanlarına Tahlilî Fihrist'in Konularına Göre bölümündeki İlanlar başlığı altında yer verilmiştir.

> *kültürel hatta edebî yazılar ayrı ayrı uzmanların kaleminden çıkmamaktaydı. Çünkü bunların (edebiyat hariç) uzmanı yok idi. Biraz okuyan, yabancı dil bilen her yazar, çeşitli konularda yazdığı makalelerle Osmanlının Türk kesimine bir yön vermeye çalışmaktaydı. (KURDAKUL 2000;75)*

İşte Tanin yazarları da bu minval üzerine kendilerini yetiştirmiş şahsiyetlerdi. Her birinin birçok konuda yazı yazması da bunun göstergesidir. Bu yazarların bazıları gazetede kesintili de olsa sürekli yazı yayımlamakta bazıları ise bir veya birkaç yazısıyla görülmektedir. Yazarların bazıları gerçek adını kullanmakta (Hüseyin Cahit, Babanzade İsmail Hakkı vb.) bazıları ise rumuz kullanarak B(e). M(im), Vicdani (Hafız Hakkı) vb. yazılar kaleme almaktadır. Yayımlanan yazıların bir kısmı ise gazeteye gönderilen okur mektuplarıdır.

Gazetede belirli aralıklarla sürekli yazanlar arasında Babanzade İsmail Hakkı, Bahattin, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Hüseyin Kâzım, Muhiddin, Vicdani (Hafız Hakkı) ve gazetenin başmuharriri Hüseyin Cahit YALÇIN'ı görürüz.

Bu yazarlar arasında en mühim yeri teşkil eden şüphesiz başmuharrir Hüseyin Cahit'tir. Hüseyin Cahit; sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel meselelerin yanı sıra ülke gündeminde yer teşkil eden her türlü olay ve durum hakkında yazmıştır. Yoğun olarak siyasi meseleler üzerinde duran yazar, hükümetin bir üyesi olarak yapılan faaliyetleri yakından takip ve tetkik etmektedir. Babanzade İsmail Hakkı Bey, Hüseyin Cahit Yalçın'dan sonra en fazla yazısı bulunan şahsiyettir. Hatta bir aralık (469-477 numaralı nüshalar) "Siyasiyat" sütununda başmakaleler onun kaleminden çıkmıştır. Viyana Ateşemiliteri Hafız Hakkı Bey, Vicdani takma adıyla daha çok askerî içerikli makaleler kaleme almıştır. Yine gazetenin yayın hayatına başlamasında maddi ve manevi her türlü desteği ortaya koyan Hüseyin Kâzım Bey zirai hayata dair makaleleriyle her türlü aksaklığı gözler önüne sermiştir. Mustafa Suphi Bey'de bir dönem Tanin'in Paris özel muhabiri olarak gazeteye siyasi ve sosyal içerikli yazılar göndermiştir. Memduh Şevket Esendal'da edebî ve ekonomik içerikli yazılarıyla dikkat çekmektedir. Sivas Mebusu Dr. Dağaveryan sosyal, askerî ve ekonomik içerikli yazılarıyla önceki yazıları takip eder. Bahattin Bey siyasi ve fikri yazılarla gazetede kendine yer bulurken Muhiddin Bey'de gerek siyasi, sosyal ve ekonomi içerikli yazılarıyla gerekse eser incelemeleriyle ön plana çıkmaktadır.

Gazetenin yazar kadrosu şu isimlerden oluşmaktadır: A(yın) Şükrü, Abdülhak Adnan, Ahmet Müfik, Ahmet Şerif, Ahmet Şinasi, Ali Said, Ali Suât, Atacan Danişment, B(e). M(im), Babanzade İsmail Hakkı, Bahattin, Bedî Nûri, Celal Esad, Corc Golis, Doğan Bey, Dr. Burhaneddin, Dr. Celaleddin Muhtar, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Dr. Pastırmacıyan, Ebul Fikret, Emrah (Kırkkilise Mebusu), Fahreddin Ali, Fazıl Ahmet, Firaşarlı Gani, H. B. , H. C. , H. H. , H. S. , Halide Salih, Halil, Hasan (Priştina Mebusu), Hayri, Hikmet, Hoca Behçet, Hoca Fehmi, Hüseyin Kâzım, İhsân, Hüseyin Şükrü, İsfandiyar Atike, İsmail Hakkı (Yüzbaşı), İzmirli Veliddin, Kerim Rıfkı, Kilisli Rıfat, Kirkoryan, Lütfi Fikri, M(im). N(un), Mahir روصو (Dava vekili), Mahmud Bedri, Mehmed Aziz (Muallim), Mehmed Refet, Mehmed Velid, Memduh Şevket (Esendal), Mirza Abdüsselam Ahundzade, Muhiddin, Mustafa Subhi, Mustafa Ziya (Sivas Mebusu), Osman Nuri (Kimyager), Peteraki Papadopulo, Sefer Bey, Selanikli Tevfik, Sırrı, Şükrü, T. Z. , Taho, V. , Vicdani, Hüseyin Cahit YALÇIN, Yusuf Razi.

Tanin'de sadece bir yazısı çıkan yazarlar da vardır bunları şöyle sayabiliriz: A(yın) Şükrü, Ali Said, Atacan Danişment, Corc Golis [زورز غوليس], Doğan Bey, Dr. Burhaneddin, Dr. Celaleddin Muhtar, Dr. Pastırmacıyan, Fahreddin Ali, Fazıl Ahmet, H. B. , H. C. , H. H. , H. S. , Halil (İttihad ve Terakki Fırkası Reisi, Manisa Mebusu), Hasan (Priştina Mebusu), Hayri, Hikmet, Hoca Fehmi, İhsân, İsfandiyar Atike, İsmail Hakkı (Yüzbaşı), İzmirli Veliddin, Kerim Rıfkı, Kirkoryan [اوخانس], Lütfi Fikri, M(im). N(un). , Mahir روصو, Mahmud Bedri, Mehmed Refet, Mehmed Velid, Mustafa Ziya (Sivas Mebusu), Peteraki Papadopulo, Sırrı, Şükrü, T. Z. [ت. ز.], V. (و), Yusuf Razi.

Yazarları yazdıkları yazıların içeriklerine göre değerlendirmek de konu ağırlığını belirleme de önemlidir.

Gazetede siyasi içerikli yazılar kaleme alanlar: Ahmet Şinasi, Ali Said, Ali Suât, B(e). M(im), Babanzade İsmail Hakkı, Bahattin, Bedî Nûri, Doğan Bey, Fahreddin Ali, H. C. , Halil (İttihad ve Terakki Fırkası Reisi, Manisa Mebusu), Hasan (Priştina Mebusu), Hayri, Hikmet, Hoca Fehmi, Hüseyin Şükrü, Kerim Rıfkı, Kilisli Rıfat, Lütfi Fikri, M(im). N(un). , Mehmed Aziz (Muallim), Muhiddin, Mustafa Subhi, Mustafa Ziya (Sivas Mebusu), Sefer Bey, Selanikli Tevfik, Sırrı, Şükrü, T. Z. (ت. ز.), Taho (طاهو), Vicdani (Hafız Hakkı), Hüseyin Cahit YALÇIN, Yusuf Razi.

Sosyal konuları işleyen yazarlar ise şöyledir: Abdülhak Adnan, Ahmet Şerif, Ali Suât, Dr. Burhaneddin, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Ebul Fikret, Fazıl Ahmet, H. B. , H. S. , Hüseyin Şükrü, İhsân, Kilisli Rıfat, Mehmed Aziz (Muallim), Muhiddin, Mustafa Subhi, Osman Nuri (Kimyager), Vicdani, Selanikli Tevfik, Peteraki Papadopulo.

Öncesine bakıldığında 31 Mart Vakası'nın ardından gazetede edebî anlamda bir durağanlık olduğu görülür. Edebi olarak değerlendirebileceğimiz yazılar bir elin parmaklarını geçmemektedir. Bunlar eğitime dair bazı yazılar ve edebî incelemelerden ibarettir. Bu yazılar Ahmet Müfik, Atacan Danişment, Emrah [Kırkkilise Mebusu], Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu), Halide Salih, İsfandiyar Atike, Mirza Abdüsselam Ahundzade, Mahmud Bedri, Mehmed Velid, Memduh Şevket Esendal, Muhiddin imzalarını taşır.

A(yın) Şükrü, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu), H. H. , Vicdani, V. (و), Osman Nuri (Kimyager) askerî konular içeren makaleler kaleme almışlardır. Özellikle Hafız Hakkı Bey (Vicdani), Osmanlı ordusunun modernleşmesi hususunda yazdığı makalelerle ön plana çıkmıştır. Zira o Viyana'da ateşemiliterlik görevi yürütmektedir. Uzaktan ülkesinde olanları daha net değerlendirebilmekte, modernleşmenin kaynağında gördüğü askerî ilerlemeleri kendi vatanına gönderdiği yazılarla gözler önüne sermektedir.

Ekonomi konulu makaleler yazanlar ise: A(yın) Şükrü, Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu), Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu), H. H. , Vicdani, V. (و), Osman Nuri (Kimyager)'dir. Hüseyin Kâzım'ın Bursa Ziraat Mektebindeki aksaklıkları kaleme aldığı seri yazılar okul heyetini savunmaya geçmek durumunda bırakmıştır.

Fikrî yazılarla toplumsal çöküntülerin kaynağına inilmektedir. Bu alanda Bahaâddin, Hoca Behçet, Kirkoryan Ohanes [اوخانس] Osman Nuri (Kimyager), Vicdani bu alanda yazılar yazmışlardır.

Geride saydığımız yazılar yanıda İsmail Hakkı (Yüzbaşı), Mahir روصو (Dava vekili) ve Sefer Bey hukuki makaleler; Ahmet Şinasi, Babanzade İsmail Hakkı, İzmirli Veliddin ve Selanikli Tevfik matbuat içerikli makaleler; Celal Esad mimari ile ilgili makale; Dr. Celaleddin Muhtar ve Osman Nuri (Kimyager) tıpla ilgili makaleler kaleme almışlardır.

3. 2. Tanin'in İç ve Dış Siyasetle İlişkisi ve Siyasi Olaylara Bakışı

Tanin gazetesi yayın hayatı süresince siyasi olayların gerisinde kalmamıştır. Ya olayların yön vericisi ya da odağı hâlinde bulunmuştur. Gazete, Türkiye'nin içinde bulunduğu çalkantılı dönemden çıkması için her alanda olduğu gibi siyasi alanda da nelerin yapılması ve nelerin yapılmaması gerektiği konusunda siyaset adamlarına dahi yol gösterir bir tutum sergilemiştir. Bilhassa başmuharriri Hüseyin Cahit ve belli dönemlerde başmuharrirlik görevini üstlenen Babanzade İsmail Hakkı bu açıdan dikkat çekicidir.

Gazetenin yayınlandığı dönemde iç ve dış siyasal olaylara bakış açısını irdelemek adına o dönemin olaylarını gözden geçirmek doğru olacaktır. Dönemin önemli gündem maddelerini Girit Meselesi, Adana Olayları, Boğazlar Meselesi, Havran Meselesi, Linç Meselesi, Balkanların siyasi durumu, Türkiye'nin diğer siyasi problemleri, Türkiye'nin uluslararası ilişkileri oluşturmaktadır. Bu gündem maddelerinden bir kaçının Tanin'in sütunlarına nasıl yansıdığı tespit etmek, gazetenin tutumu açısından önemlidir.

3. 2. 1. Tanin'in Girit Meselesinde Tavrı

II. Meşrutiyet'in duyurulması esnasında Girit Adası hukuki olarak Osmanlı Devleti'nin bir parçasıydı. (KARAL 1999, 231) Adaya tanınmış olan özerklik hak ve imtiyazlar diğer bazı Avrupa devletlerinin de adanın iç işlerine karışmasına zemin hazırlamıştı. Zira Girit jeopolitik açıdan Akdeniz'e hakim olmak isteyen devletlerin vazgeçilmeziydi. 1895'te *Girit Rumları bir ayaklanma komitesi kurarak Girit Millî Meclisinden bir reform tasarısı geçirmişler ve Osmanlı hükümetine sunmuşlardı.* (KARAL 1999, 231) Bu tasarıyı büyük devletlerin (İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya) elçileri de desteklemişti. Tasarıya göre Girit Valisi Hristiyan olacak ve Padişah tarafından atanacaktı. Tasarıyı Babıali kabul etti. 1907'de Yunanistan Kralına Girit valisini komiser unvanıyla seçme hakkı geçmiş bulunuyordu. Kral komiser olarak Zaymis'i seçti ancak Ada'nın yönetimi Rumlardan Venizelos'un elindeydi. Ada'da Müslüman nüfus Ada nüfusunun yüzde onunu teşkil ediyordu. Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etmesiyle 13 Ekim'de Girit Hristiyanları Kandiye'de toplanarak Girit'in Yunanistan'a katıldığını duyurdular. Türk bayrağı indirilerek yerine Yunan

bayrağı çekildi. Girit'in Yunanistan'a katıldığı Yunan Kralı tarafından değil Ada'daki Rum halk tarafından duyurulmuştu. Yunan hükümeti ve kamuoyu Girit'in Yunanistan'a katılmasını destekledilerse de büyük devletler ve Osmanlının tepkisinden çekindikleri için bir duraklama devresi geçirdiler. (KARAL 1999, 232) Kamil Paşa Hükümeti Girit'in elden çıkmasına karşıdır velakin Yunanistan'la yapılacak bir savaştan yana değildir. (KARAL 1999, 233) Bu esnada devletler arası karşılıklı notalar verilmektedir. Tanin'de bu olayı dikkatle izlemekte ve olayın ayrıntılarını sütunlarına taşımaktadır.

Hüseyin Cahit, 21 Haziran 1325 (1909) tarihli yazısında:

> *Oradaki müslümanların canlarını, namuslarını, mallarını kim muhafaza edecek? Zaten bu korku ile şimdiden hicret başlamak üzeredir. Bu hicretin şiddetle aleyhinde bulununuz.* (YALÇIN 301, 1)

diyerek olayları bu şekilde Girit'teki Müslüman halkın zor durumunu gözler önüne serer. Avrupa devletlerinin buradaki tutumunu da eleştiren Cahit:

> *Devletler taht-ı emanetlerinde bulunan Girit Adası için gayriresmî hususi vaatler vermiş olabilirler. Bu vaadi verdikleri zamana göre belki bunda hakları da olabilir. Fakat şimdi Türkiye idare-i cedidesinin de 'Kimin malını kime veriyorsunuz?' demeye hakkı vardır.* (YALÇIN 301, 1)

diyerek Avrupalı devletlere hükümetin ağzından üstü kapalı meydan okumaktadır. Cahit, işgal kuvvetlerinin Girit idaresinin kesin surette belirleninceye kadar Girit'i terk etmesini istemekte ve Osmanlı sancağını biz koruyabiliriz demektedir. Aslında onun korkusu başkadır. Zira şu sözler bunu gösterir:

> *Fakat zannımızca mesele burada değildir. Mesele şarkta bir vahim ihtilaf çıkarmamak, bir muharebe kapısı açmamaktır. Biz muharebeyi arzuluyor olmadığımızı defaatle beyan ve izah ettik. Bize muharebe taraftarlığı kesinlikle isnat edilemez.* (YALÇIN 301, 1)

Cahit görüldüğü gibi savaş istememesi açısından siyasi iktidarla aynı görüşü paylaşmaktadır. Fakat bu hiçbir koşulda savaştan yana değil manasına gelmez. Şu ifadeler de bunu destekler niteliktedir: "*Lâkin dünyada hiçbir devlet kâbil-i tasavvur değildir ki müdafaa-i meşrua mevkiinde kaldığı zaman harbten ictinab etsin*" (YALÇIN 301, 1)

Yazar bu meselenin çözülememiş olmasının Avrupa barışını tehlikeye attığını düşünmektedir. Bütün bunlar olurken Yunanistan'da Teotokis [تؤتوكيس] kabinesi Girit

Meselesi'ndeki tutumuyla mali emellere mugayyir davrandığı gerekçesiyle düşürülmüştür. (YALÇIN 301, 1) Fransa Hariciye Nazırı Mösyö Pişon [پيشون] Meclis'te verdiği beyanatta Girit'te idare şeklinin müzakeresi için seçilen zamanın uygun olmadığını söylemiştir ve 27 Temmuz'dan sonra da Girit'te bulunan ecnebi askerlerin çekileceğini bildirmiştir. (YALÇIN 304, 1)

Hüseyin Cahit'e göre Avrupa devletleri gayriresmî veya resmî olarak Giritlilerin emellerini hoş karşılıyorlardı. (YALÇIN 312, 1) Hatta Cahit, "*Abdülhamit'in idare-i keyfiyyesi payidar olsaydı bu vaad yerini bulacaktı, Girit Yunanistan'a gidecekti"* (YALÇIN 312, 1) iddiasını öne sürmektedir. Bu durumda ise işler değiştiği için Giritlilere verilen sözden de dönülemediğini Türkiye'nin taleplerini yerine getirmeyecekmiş gibi görünerek hakikatte Giritlilere darbe vurulduğunu belirtiyordu. Girit konusunda Avrupa devletlerinin bize destek olması için meşruti idarenin güçlü olması gerektiğini savunan Cahit, eğer vatanımızı seviyorsak meşrutiyetin takviyesi için çalışmak gerektiğini vurgulamıştır. (YALÇIN 312, 1)

Girit Meselesi ile ilgili haberleri verirken hoşa gitmese bile gazete olarak doğruların söylendiği Hüseyin Cahit'in 7 Temmuz 1325 (1909) tarihli makalesinin başlangıç temasını oluşturmuştur. Atina'daki gazetelerin konu ile ilgili hoşnutsuzluklarından bizim hoşnut olmamız gerektiğini vurgulayan yazar Girit Meselesinin bir an evvel halledilmeye çalışılmasının Türkiye'nin menfaatine olmayacağı kanaatindedir. (YALÇIN 317, 1) Paris'te çıkan Atina gazetelerinden birinde Yunan Kralının atadığı komiser Zaymıs'ın Giritliler tarafından tanınmadığını bildiresi dikkate şayandır: *"Vaktiyle hükümet-i icraiyeyi tanımış iken bugün tanımıyorlar."* (YALÇIN 317, 1) Bu hadise Atina'da da şaşkınlık oluşturmuştur. Cahit gelişmelerin bizim adımıza çok da üzücü olmadığını belirtir.

Roma'da ismi verilmeyen bir diplomatla yapılan mülakatta diplomatın meselenin tarihini aktarırken Osmanlının Yunanistan'la yapılan mücadeleyi kazandığı halde Avrupa devletlerinin isteğiyle adadan çekilmesi meselenin bir Osmanlı-Yunanistan meselesi değil devletler meselesi olduğunu gösterir demesi önemlidir. (İMZASIZ ç, 2)

Hüseyin Cahit 19 Teşrin-i Sânî 1325 (1909) tarihli makalesinde Girit Meselesi'nin son şeklini şöyle hülasa ediyor:

> *Girit Meselesi bir müddet-i mevkite için bertaraf edilmiş görünüyor. Fakat hiçbir zaman Osmanlılar ortada bir Girit Meselesi bulunduğunu unutamazlar. Çünkü bunun Türkiye ve meşrutiyet-i idare için hayat ve memat meselesi olduğunu tahkik etmiştir.* (YALÇIN 449, 1)

Meselenin ülke menfatine çözümünü iktidarın itidalden ayrılmadan göstereceği metanete bağlamaktadır. (YALÇIN 449, 1)

3. 2. 2. Adana Olayları

31 Mart Vakası'nın ardından cereyan eden ayaklanmalardan biri de Adana'da vuku bulmuştur. Adana'da yaşayan Müslümanlarla Hristiyan Ermeniler birbirlerini öldürmeye varacak surette büyük çatışmalara girişmişlerdir. Olayların temelinde bir Ermeni devleti kurmak maksadıyla Ermenilerin öncelikle Adana ve dolaylarında çoğunluğu oluşturmak için yurdun değişik yörelerindeki soydaşlarını Adana'ya yerleştirmeye başlamaları ve daha sonra silahlanarak oradaki Müslüman halk için tehdit oluşturmaları yatmaktadır. Zira "*Ermeniler Mersin'de bir tiyatro oyunu ile ihtilal girişimini hazırladılar."* (KARAL 1999, 95) *"*Sivas'ın Timur Tarafından Tahribi" adını taşıyan bu oyunda oyunu izleyen Ermeni topluluğun duyguları coşturulmuş, izleyiciler "Yaşasın Ermenistan Krallığı!" nidalarıyla ortalığı çınlatmışlardır. (KARAL 1999, 95)

Bu olayların ardından Müslüman ve Ermeni halk arsındaki ortam iyice gerilmiştir. 31 Mart Olayı'nın hemen ardından da bir keşişin öldürülmesi ile ipler kopmuş ve çatışma başlamıştır. Vali ve komutan ellerinde kuvvet bulunmadığından duruma seyirci kalmıştır. Bütün bu olaylar, Adana ve dolaylarında üç gün süren sokak savaşlarına, yangın ve yağmaya sebep olmuş bundan sonra az çok sükunet kurulmuştur. (KARAL 1999, 95)

Bir müddet sonra Hareket Ordusu İstanbul'a girdi. İngiliz savaş gemilerinin de Mersin Limanı'na kadar gelmesiyle yeniden cesaret bulan Ermeniler isyan başlatmıştır. Ermenilerin sükuneti sağlamak için Adana'ya gelen askere de ateş açmasıyla çatışma daha da vahim bir boyut kazanmıştır. Bunun neticesinde resmî kayıtlara göre yaklaşık 10.000 vatandaş hayatını kaybetmiştir ki bunların üçte ikisini Ermeniler oluşturur. (KARAL 1999, 96)

Tanin bu olayların sonuçlarını, olaylarla ilgili vesikaları ve kurulan Divan-ı Harp Örfi'nin aldığı kararlarını okuyucusuyla paylaşır. 27 Haziran 1325'te (1909) "Adana'da

İğtişaş Nasıl Hazırlandı?" başlıklı bir vesika yayımlamıştır. (İMZASIZ d, 1) Vesikadan önceki yazıda Meşrutiyet'in oluşturduğu özgürlük ortamından yararlanan su-i emel sahipleri vardır. (İMZASIZ d, 1) Adanada yaşananları da:

> *Hâlbuki Adana hükümeti acz ve meskenet içinde derin bir uykuya dalmış kendilerinden hiçbir eser hüsn-i idare göstermek şöyle dursun o ağır gaflet ve kabusu silkip atmak isteyenlerin ihtaratına kulaklarını da tıkamıştır!* (İMZASIZ d, 1)

diyerek Adana'daki yöneticileri suçlamıştır.

Aynı sayıdaki "Hakikat İsteriz" başlıklı yazısında Hüseyin Cahit, katledilenlerin yaklaşık 20.000 kişi olduğunu söyler. (YALÇIN 307, 1) Yine aynı yazıda adaletin hükümet tarafından ortaya çıkarılmasının sabırsızlıkla beklendiği vurgulanmıştır. (YALÇIN 307, 1) Ona göre bu mesele bir Hristiyanlık Müslümanlık meselesi değildir. "*Çünkü hiçbir din katilliği emretmez."* der. (YALÇIN 307, 1) Zira ortada *"Ermeni, Müslüman yoktur. Zalim ve zulüm vardır."* (YALÇIN 307, 1) Cahit bunların ortaya çıkarılmasını istemekte, bunları himaye edenleri de en az onlar kadar katillikle itham etmektedir: *"Şurasını da bilmeliyiz ki idare-i cedide bu facianın hesabını millet-i Osmaniyeye ve umum-ı insaniyete karşı vermeye mecburdur. Bu bizim için bir namus meselesidir."* (YALÇIN 307, 1) Tanin olayla ilgili vesikalar ortaya çıktıkça okuyucuyla paylaşmaya devam etmiştir.

3. 3. Tanin'in Eğitim Faaliyetleri

Tanin gazetesi okurlarının eğitim seviyelerini yükseltmek için gayret içerisinde olmuştur. Bu gaye için yeri geldiğinde gece dersleri düzenlemiş ve konferanslar tertip etmiştir. Tanin yazarlarının eğitimin her yönüne dair söyleyecek sözü vardır. Mesela Ahmet Müfik "Paris'te Talebe Hayatı" başlıklı yazısında eğitim için gidilecek Avrupa ülkelerinde öğrencilerin kalabilecekleri yerleri dahi tespit edip hatta yapılabilecek masrafların çok yönlü hesaplamasını yapmıştır. (MÜFİK 311, 2) Eğitim neden önemliydi? Çünkü gençler *"Biliyorlardı ki vatanlarının istikbali her hususta geri kalmaya mahkum edilmiş olan Türklerin saadeti kendi gayretlerinin neticesine vabestedir."* (MÜFİK 311, 2) Bundan dolayıdır ki fırsatını bulan gençler kendilerini

Avrupa'nın eğitim merkezi olan Paris, Londra, Berlin gibi şehirlerine atmışlar ve Batı'nın ışığını kendi ülkelerine getirmeye gayret göstermişlerdir. Fakat bu pek meşakkatli bir işti. Eğitim için Avrupa'ya gitme arzusunda olan gençlere yol göstermek gerektir. Bu vazifeyi üstlenen yazar gayesini açıklar: *"Bu makaleyi yazmaktan maksadım ikmal-i tahsil için Avrupa'ya ve bilhassa Paris'e gelmek arzusunda bulunan genç arkadaşlarıma azizane bir yol göstermekdir."* (MÜFİK 311, 2) Bu amaca binaen yapılan araştırmalar ve masraf hesaplamaları makalenin devamında gençleri tasavvura, ayağına yorganına göre uzatma düsturuna yönlendirir.

Tanin eğitim işine büyük bir arzuyla sarılmıştır. 28 Eylül 1325 (1909) tarihli yazıda bir duyuru yapılmıştır:*"Konferansların bir memleketin seviye-i irfanını yükseltmekt haiz olduğu ehemmiyyetini nazar-ı dikkate alarak Tanin bir de gece konferansları tertibine karar vermiştir."* (İMZASIZ e, 1) Bu, dönemin edebî zihniyeti ile paralellik göstermektedir. Zira bu dönemde ortaya çıkan Fecr-i Âtî topluluğunun gayelerinden biri de budur.

Tanin'in 18 Teşrinievvel 1325 (1909) tarihli 417. sayısında gördüğümüz diğer bir eğitim çalışması da Fransızca öğretmek maksadıyla düzenlenen gece dersleridir."Tanin'in Gece Dersleri" (İMZASIZ f, 1) başlığını taşıyan yazıda şu ifadelere yer verilir:

> *Tanin tarafından tertip edilmiş olan gece dersleri eskiden Mekteb-i Hukuk binası olan darülmualliminde pazartesi günü küşad edilecektir. Mösyö ژورژ بقاره müracaatla bilimtihan kaydedilmiş olan zevatın pazartesi günü akşamı mektepte isbat-ı vücut etmeleri lazım gelir. Dersler cumartesi, pazartesi, çarşamba günleri akşamüzerlerinden ibaret olmak üzere haftada üç geceye ihtisar edecektir."* (İMZASIZ f, 1)

Bu şekilde Tanin, fiilî olarak Fransızca eğitim görevini üstlenmiş olur. Tanin, diğer taraftan Rusya bünyesinde bulunan Türki cumhuriyetlerdeki dil tartışmalarına da yer verir. Tasfiye-i lisan bahsi olarak karşımıza çıkan bu yazılar 378. sayıda *"Tasfiye-i Lisan hakkındaki mülahazat münasebetiyle Tiflis'te intişar eden Monla Nasrettin gazetesinden"* naklolunan yazıyla neşredilmeye başlanır. (İMZASIZ g, 1-2) Bundan iki gün sonra gazetede, İsmail Gaspıralı'nın *"Ak Gül Destesi Yaki Edebiyat-ı Cedide Hademeleri"* başlıklı yazısında Rusya Müslümanları arasındaki modernleşme hareketlerine önderlik eden aydınlar başlığıyla verdiği on sekiz aydından biri olan Mirza

Abdüsselam Ahundzade'nin yazısı yayımlanır. (AKPINAR- AĞÇA ?; 24) Tasfiye-i lisan hakkında Azeri lehçesiyle yazdığı "Tasfiye-i Lisan Hakkında" ve "Tasfiye-i Lisan Meselesine Dair" başlıklı yazıları neşreder. (AHUNDZADE 381; 1)

Mirza Fethali Ahundzade ile başlayan alfabe ve dilde sadeleşme hareketleri bu dönemde de devam etmiştir. Bu mevzuya Mehmed Velid: "Lisan ve İmale Mebhası"başlıklı yazısıyla katılır. (VELİD 380, 1-2) Meseleye Atacan Danişment de "Tasfiye-i Lisan Bahsi"yazısıyla (DANİŞMEND 382, 3), İsfandiyar Atike de "Tasfiye-i Lisan Bahsi" adlı yazılarıyla katılmışlardır. (ATİKE 385, 1-2)

3. 4. Tanin'in Askerî Sorunlara Yaklaşımı

II. Abdülhamit'in hallinden sonra iktidarı ele alan İttihat ve Terakki Fırkasının sorunlarından biri de askerî düzensizliklerdi. Tanin, ordunun içinde bulunduğu menfi durumu ve bu durumdan kurtuluşun çarelerini özellikle Hafız Hakkı Bey'in (Vicdani) yazdığı yazılarla ortaya koymuştur. Yazar, "Kışlalar" başlığını taşıyan yazısında kışlalarda bulunan askerlerin gözünden oraları değerlendirmiş ve kışlaların şair ve filozofların belirttiği gibi yerler olmadığını 10 Haziran'da Viyana'da kaleme aldığı bir yazıyla ortaya koymuştur. (VİCDANÎ 301, 1)

Vicdani'nin "Müessesat-ı Askeriye" adlı yazısı ise bütçeden orduya ayrılan kısımla ilgilidir. (VİCDANÎ 304, 1) Orduda düzenlemelerin nasıl yapılması gerekliliği üzerinde duran Vicdani "Orduda İnzibat" başlığını taşıyan ve beş bölümden oluşan bir yazı dizisi yayımlamıştır. (366, 368, 370, 376 ve 379. sayılar) Bu yazılarda başkumandanın görevleri, astın üstüne göstermesi gereken mutlak itaat ve askerin vazifeleri hakkında bilgi verilmiştir.

Vicdanî "Ordu Ne Zaman Tekemmül Edecek" başlılıklı yazısında paşalar hakkında şunları söyler:

> *Şüphesiz ki bunlar teferruatla uğraşmayarak ordunun sürat-ı umumiyede ıslahı, inzibatın tesisi, talim ve terbiyenin tekemmülü, tecenmün-i tesiri hususunda erkanı harbiye dairesi ile beraber esaslı bir mülakat yaparak muntazaman tatbik edecekler.* (VİCDANÎ 418, 1)

Bunun ardından daha alt rütbelilerin ne yapması gerektiğini vurgulayan yazar herkesin üzerine düşen vazifeyi hiçbir atalete kapılmadan layıkıyla yapması gerektiğini

yazmıştır. (VİCDANÎ 418, 1) Yazının sonunda ordunun ne zaman tekemmül edeceğini ise şöyle özetlemiştir:

O halde ordu ne zaman tekemmül edecek, onu mu soruyorsunuz? Ne zaman ki ordusu en geri kaldığı manevrada iyi hareket edemediği için bir ordu kumandanının açığa çıkarıldığı, bölüğünü, taburunu, alayını, livasını yetiştirmeyen birçok zabıtanın ordudan atıldığı bilakis ibraz-ı kaliyet edenlere mükâfat edildiği gazetelerde okursanız o hâlde ordunun nokta-ı *tekemmüle yanaşmakta olduğuna hükmedebilirsiniz.* (VİCDANÎ 418, 1)

3. 5. Tanin ve Edebî Hayat

Tanin gazetesinde siyasi hadiseler kadar olmasa da edebiyat da önemli bir yer teşkil etmiştir. Başmuharrir Hüseyin Cahit'in edebiyatçı kişiliği göz önüne alınırsa bu şaşırtıcı bir durum değildir. Gazetedeki edebî olayları şu ana başlıklar altında toplayabiliriz: Gazete yazarları tarafından yazılan edebî ürünler, o dönem yazılan edebî eserler hakkındaki incelemeler, Batılı yazarların eserlerinin tefrikası ve edebî hayata dair ilanlar.

Hüseyin Cahit Yalçın, Halide Salih (Edip Adıvar), Memduh Şevket (Esendal) gibi şahsiyetlerin de bulunduğu bir yazar kadrosuna sahip olan Tanin, dönemindeki edebiyat hareketlerini yakından takip etmiştir. Gazetenin her ne kadar siyasi yönü ağır bassa da edebî yönü de gözardı edilemez. Bazı dönemler durağanlaşan bu yön kimi dönemler ise tekrar parlamıştır.

Gazetede yazar Muhiddin Bey yeni çıkan eserler hakkındaki incelemeleriyle dikkat çekmiştir. Muhiddin Bey'in 340, 446 ve 472. sayılarda olmak üzere üç inceleme yazısı vardır. Bu yazılardan ilki olan 31 Temmuz 1325 (1909) tarihinde yayımlanan "İhtizâr" başlıklı yazıda Mehmet Rauf'un İhtizâr adlı eseri incelenmiş ve halka tanıtılmıştır. (MUHİDDİN 340, 2) Yazılardan diğerinde ise Celal Sahir'in "Beyaz Gölgeler" şiir kitabı tanıtılmıştır. (MUHİDDİN 446, 1-2) Son incelemede de Hüseyin Suat Yalçın'ın "Kirli Çamaşırlar" adlı oyunu yine bu başlık altında değerlendirilmiştir. Eserlerin ortak yönü "Edebiyatı Cedide Kütüphanesi"nden olmasıdır. (MUHİDDİN 472, 2)

Gazetenin 322. sayısında “10 Temmuz Münasebeti ile, Her Vakitki Dertler” başlığıyla imzasız bir sohbet yayınlanmıştır. (İMZASIZ ğ, 2) Yine Memduh Şevket’in (Esendal) “Geçen Lakırtılar” ve “Geçen Lakırtılar - 2” başlığını taşıyan yazılarını musahebe başlığıyla değerlendirebiliriz. (ESENDAL 482, 3-4)

Mülakatlarda Tanin’de önemli bir yekün teşkil ederler. Bu mülakatların çoğunluğu siyasi bir özellik arz eder. Ülkenin Bulgaristan’la sorun yaşamasında büyük pay sahibi olan Keşof ile gazetenin Paris muhabir-i mahsusu Sefer Bey tarafından gerçekleştirilen bir mülakat ise bu açıdan daha büyük bir önem ihtiva etmektedir. (SEFER BEY 324, 1) Mahmut Şevket Paşa ve Refet Paşa ile yapılan mülakatlarda da ülkenin içinde bulunduğu durum değerlendirilmiştir. (İMZASIZ h, 2), (İMZASIZ i, 1) Devlet adamlarının birbiri ile görüşmleri de “Şuun” kısmında bir mülakat başlığıyla verilmiştir.

Mektup türü daha çok siyasilere veya bazı kurumların başındaki şahsiyetlere yanıtlaması istemiyle yazılan açık mektuplar tarzında gazetede yer bulmuştur. Bu yola en sık başvuran şahsiyet Hüseyin Kâzım’dır. Hüseyin Kâzım “Ziraat Heyet-i Fenniyyesi Reisi İstirati [استراطی] Efendi’ye Açık Mektup” (KÂZIM 346, 1), “Beylerbeyi ve İstavroz Ehliyyesine Açık Mektup”, “Orman ve Maden ve Ziraat Nazırı Aristidi Paşa Hazretlerine Açık Mektup” başlıklarıyla üç açık mektup yayımlamıştır ve tespit ettiği sorunlarla ilgili şikâyetlerini bildirerek cevap beklemiştir. Tanin’e Osmanlı Hanım okurları tarafından gönderilen ve teveccüh bildiren okur mektupları da 352, 353, 354, 356 ve 363. sayılarda karşımıza çıkmaktadır. (KÂZIM 346, 1), (KÂZIM 361, 1), (KÂZIM 395, 1)

Hüseyin Şükrü, “Bir Piyes Münasebetiyle” başlıklı yazısında Avrupa tiyatrolarıyla istanbul tiyatrolarını karşılaştırmış ve Avrupa’da tiyatronun nasıl geliştiğini, gündemi dahi değiştirebilir bir öneme sahip olduğunu belirterek bizdeki tiyatroların âşık-maşuk konularından öteye geçememesini eleştirmiştir. Yine oradaki tiyatronun gelişmesinde kurumsallaşmanın olduğunu gözler önüne sermiştir. (ŞÜKRÜ 495, 1-2)

Gazete şiir ve hikâye neşri açısından pek zengin değildir. Bu dönemde Tevfik Fikret’in “Vatan Şarkısı” şiiri ve S. T. takma isimli yazarın “Ramazaniye” başlıklı şiir konulu yazısı ile Memduh Şevket’in (Esendal) “Rüyada” adlı hikayesi neşredilmiştir. Babanzade İsmail Hakkı Bey’de çıktığı İngiltere seyahatinde yaşadıklarını gazetede

mektuplar ile neşretmiştir. Bu bağlamda onun yazıları gezi yazısı olarak değerlendirilebilir. Çünkü gittiği ülkeyi ve gezdiği yerleri farklı açılardan değerlendirmiştir. Bu yazılar şu başlıkları taşır: "Londra Hatıratından", "Newcastle – Manchester", "İngiltere'de Vilayet Hayatı", "Liverpool – Birmingham", "Oxford". (HAKKI 327, 1)

Bu yazıların dışında dönemin edebî hayatı da yakından takip edilerek yeni çıkan her neviden kitap, dergi ve gazete türünden neşriyat; sahnelenen oyunlar genellikle "İlanlar" üst başlığıyla gazetenin "Asar-ı Münteşire" ve "Tiyatrolar" bölümünde bazen de yine aynı üst başlıkta müstakil olarak ilan edilmiştir. (bk. İlanlar bölümü)

3. 6. Tanin ve Matbuat Hareketleri

Tanin gazetesinde matbuat meseleleri özellikle ecnebi gazetelerin Türkiye'deki gayrimüslim halk üzerindeki oynadıkları ayrılıkçı faaliyetler üzerinde şekillenmiştir. O dönemde Meclis-i Mebusanın çıkardığı Matbuat Kanunu layıhasının Meclis-i Ayandan geri çevrilmesi üzerine ecnebi bir gazete olan Osmanişer Loyd'da o günkü ecnebi gazeteler hakkında bir makale yayımlanır. Hüseyin Cahit'te 3 Temmuz 1325 (1909) tarihinde "Memleketimizde Ecnebi Gazeteciler"[5] başlıklı yazısında bu makaleden alıntılar yapar. (YALÇIN 313, 1) Osmanişer Loyd'da yabancıların çıkardığı bir gazete olmasına rağmen diğer ecnebi gazetelerin menfi tutumlarını tasvip etmez ama bütün ecnebi gazetelerin bir tutulmamasını bazılarının müstefidâne olduklarını şöyle ifade eder:

> *Asıl ecnebi gazetecileri için bunlar bir numune addedilemez. Türklerin bu meselede icra ettikleri tecrübe tesirât-ı muzıradan icra merdâne ve ciddi bir surette idare olunur. Cerâ'id-i Ecnebiyeden istihsâl olunacak fevâ'idi gözden dûr tutturulmamalıdır. Çünkü Türkçenin milel-i saire tarafından tedrisindeki müşkilat göz önüne getirilecek olursa Türkiye'deki Cerâ'id-i Ecnebiyye bir ihtiyaç-ı hakikiye müsteneddir. Bunda en ziyade müstefit olanlar Türklerdir. Avrupalılar Osmanlı İmparatorluğu'nun ihtiyacât ve temayülâtı hakkında malumat istihsâl edebiliyorlarsa -ki bu menfaat memleket için pek lazımdır. - bu hizmeti İstanbul'daki cerâ'id-i ecnebiye ifa ediyor."* (YALÇIN 313, 1)

[5] 3 Temmuz 1325 (1909); No.:313, s.1.

Osmanişer Loyd'un bu ifadesi, Osmanlıdaki bazı ecnebi gazetelerin menfi faaliyetlerde bulunduğunu yine bir ecnebi gazete ağzından dile getirilmesi açısından önem arz etmiş ve Tanin'in bu konudaki görüşleriyle paralellik göstermiştir. Ayrıca Osmanişer Loyd, Meclis-i Ayanın Meclis-i Mebusan'dan ecnebi gazetelerin Türk olan bir müdür-i mesul bulundurma zorunluluğunu kanuna eklenmesini istemesinin gereksiz olduğunu, ecnebi gazetenin zaten gazeteyi çıkarmak suretiyle kanuna uymayı da peşinen kabul etmiş olduğunu ifade etmesine karşılık Hüseyin Cahit:

> *Fakat herhalde ecnebiler üzerinde kapitülasyonlar münasebetiyle ahkâm-ı kanuniyenin tatbiki dayi müşkilat olduğu muhakkak olduğu cihetle Meclis-i Ayanın bu babda gösterdiği ihtiyatı su-i tefsir etmeye mahal yoktur zannediyoruz.* (YALÇIN 313, 1)

diyerek bunun lüzumunu belirtmiştir.

Hüseyin Cahit ecnebi gazetelerin iki kısım olduğunu söylemiştir ve bunlardan birincisinin sefalet devresinde ortaya çıktığını, alçak e sefil bir çizgide yayın yaptıklarını belirtmiştir. İkinci kısmı da yine kendi içinde ikiye ayırarak şöyle tasnif etmiştir:

> *Bir kısmı sırf bir fikir ticaretiyle tesis edilmiş olanlar ki bunlar başlıca hasılatı ilanlardan, reklamlardan ve şirket tahsisatlarından beklerler. Az çok hemen her gazetenin menab-ı varidatı da bunlardır. Fakat ikinci kısmı sahib-i imtiyazların mensup oldukları devletler tarafından bir fikr-i siyasiye mebni-i tesis edilmiş gazetelerdir ki bunlar günde beş yüz gazete satsalar bile umurlarında değildir. Çünkü masrafları mensup oldukaları hükümet tarafından temin olunmuştur.* (YALÇIN 313, 1)

Yazar bu gazetelerin Türkiye'nin menfaatine hareket etmelerinin çok zor olduğunu eğer kendimizi Avrupa'ya tanıtacaksak onu ancak yine bizim yapabileceğimizi öngörmüştür. (YALÇIN 313, 1)

Hüseyin Cahit'in 26 Haziran 1325 (1909) tarihli "Nasıl Aldatıyorlar?" başlıklı yazısında, Neologos gazetesinin Osmanlıdaki Rum vatandaşları Türkler aleyhine kışkırtmasından ötürü Neologos ve o yoldaki ecnebi gazeteler eleştiriliyor. (YALÇIN 306, 1)

Babanzade İsmail Hakkı 5 Ağustos 1325 (1909) tarihli yazısında matbuatın önemine vurgu yapmıştır. Yine 2 Teşrinievvel 1325'teki (1909) makalesinde

gazeteciliğin asıl görevinin halkı eğitmek olduğunu fakat son zamanlarda gazetelerin istihbarat kısmına daha ziyade yönelerek mürebbilik görevini bir kenara bıraktığını söyleyerek bu durumu tenkit etmiştir. (HAKKI 403, 2)

Son olarak bir Osmanlı gazetesi olan Sada-yı Şehba'da çıkan asılsız haberler karşısında "İnsaf Yoksa Hiss-i Hamiyyet de Kalmadı mı?" başlığını taşıyan imzasız bir makale neşredilmiş ve gazete tutumundan dolayı eleştirilmiştir.[6] (İMZASIZ ı, 2)

[6] 1909-1910'da Hikmet Nazım Bey tarafından Halep'te 192 sayı çıkarılan bir günlük gazetedir.

II. BÖLÜM

TAHLİLÎ FİHRİST

1. YAZAR ADINA GÖRE

A(yın) Şükrü: "Bahriye ودرهد – Notlar"; (Askerî); 7 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 467, s. 1.

Abdülhak Adnan: "Has Vazife"; (Sosyal, Noksanımız, Toplumsal Hayat, Osmanlıdaki çalışma anlayışı ile Batı'nın çalışma anlayışı karşılaştırılmıştır.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1-2.

................: "Cemiyet-i Tıbbiye-i Mülkiyye"; (Sosyal, İstanbul'da tesis-i meşrutiyeti müteakip uzun bir zamandan beri etbâ-yı mülkiyye umur ve husûsâtının mercii olmak üzere bir Cemiyet-i Tıbbiye-i Mülkiyye teşekkülü arzusunda bulunuyordu..."); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

Ahmet Müfik: "Paris'te Talebe Hayatı"; (Eğitim, "Paris Muhabirimizden – Memleketimizin nail-i hürriyet olduğu günden beri gençlerimizi en ziyade işgal eden mesail-i hayatiyeden biri de şüphe yok ki Avrupa'da ikmal-i tahsil keyfiyyetidir."); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

Ahmet Şerif: "Anadolu'da Tanin"; (Sosyal); 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 451, s. 1-2.

................: "Beypazarı"; (Sosyal, Anadolu'da Tanin); 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 1-2.

................: "Nallıhan"; (Sosyal, Anadolu'da Tanin); 30 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 460, s. 1-2.

................: "Anadolu'da Tanin"; (Sosyal); 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 1.

................: "Bayramlar Münasebetiyle Donanma İçin"; (Askerî); 7 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 467, s. 2.

................: "Anadolu'da Tanin"; (Sosyal); 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 1-2.

................: "Anadolu'da Tanin"; (Sosyal); 11 Kânunusani 1325 (1909); No.: 500, s. 1-2.

Ahmet Şinasi: "İmtiyazat-ı Ecnebiyye ve Konsoloslar"; (Siyasi); 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 1.

................: "Tanin Matbaası"; (Matbuat); 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 1-2.

................: "Rumeli Mesailinden"; (Siyasi, Vilayet); 1 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 461, s. 3.

................: "Yine Muhacirât Meselesi"; (Siyasi, Vilayet); 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 3-4.

Ali Said: "Kürdistan'da Cereyan Eden Vakayi"; (Siyasi); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1-2.

Ali Suat: "Yemen Mesele-i Ebediyesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî, makale, meşrutiyetin memleketteki her türlü sıkıntıya deva olacağından bahsediyor.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

................: "Maziden İstidlâl"; (Sosyal, sosyal sorunlar, geçmişten örneklerle yoksulların durumundan bahsediliyor. Toplumdaki sefaletin dünü ve bugününe dair.); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1-2.

Atacan Danişment: "Tasfiye-i Lisan Bahsi"; (Eğitim); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3.

B(e). M(im): "(...) Arnavutluk"; (Siyasi, "Osmanlılığın bu ebedi vefakâr sahipleri (...) biz Arnavutlar. Bugün bu hizmetin müttefi ve ihtiyacât-ı milliyyemiz dairesinde..."); 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 1-2.

.................: "Arnavutluk'a Dair"; (Siyasi, Perşembe mebusu Hüseyin Bey'e); 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 1.

................: "Priştine Mebusu Hüseyin Bey'e"; (Siyasi); 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 2.

Babanzade İsmail Hakkı: "Muhakeme-i İdare Bahsi"; (Siyasi, "Tasvir-i Efkâr'a 'Açık Mektup' Sahibine Cevab", Tasvir-i Efkâr'ın 18 Haziran 1325 tarihli nüshasında İsmail Hakkı'ya yönelik yazılan açık mektupla ilgilidir.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1.

................: "Meclis-i Seyyar", (Siyasi, Yazar 22 ve 23 Haziran'da mebuslarla yaptığı vapur seyahatine dair notlar aktarıyor.); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 2.

................: "İzmir ve Atina"; (Siyasi, "... İşte bunun içindir ki bidayet-i meşrutiyetten beri bütün feryadımız, bütün vaveylamız şu iki noktaya inhisâr ediyor: Umur-ı nafiaya gayret, umur-ı belediyyeye himmet."); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1.

................: "Fransa Meclis-i Mebusanında"; (Siyasi, yazarın Paris'te Fransa Meclisini ziyaretine dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1.

................: "Fransa'ya Gidecek Zabıtan"; (Siyasi); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 4-5.

................: "Paris ve Girit"; (Siyasi, Londra'ya giderken Paris'e uğrayıp Girit hususunda Fransızlarla yaptığı görüşme.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 2.

................: "Londra Hatıratından"; (Anı, Londra seyahatı sırasında yaşadıklarından bahsediyor.); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1.

................: "İngilizlerin Siyaset-i Dostaneleri"; (Siyasi, "... İngiliz mehafil-i siyasiyesinde hükümran olan temeyyülat ve hissiyatı anlatabildiğim kadar anlatmaya çalışacağım..."); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1-2

................: “Newcastle – Manchester”; (Siyasi, İngiltere seyahati hakkında yazıyor.); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1-2

................: “İngiltere’de Vilayet Hayatı”; (Gezi Yazısı, İngiltere’de metropollerde yaşayan insanların hayatı hakkındadır.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1.

................: “Liverpool – Birmingham”; (Gezi Yazısı, İngiltere seyahati hakkında); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1.

................: “Bazı İhtimata Karşı Şimdiden İhtiyat”; (Siyasi, “Girit kanun-ı fitnesinden zuhur eden ateş saçakları sarmaya sada-yı millet...”); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 1.

................: “Oxford”; (Gezi Yazısı; Oxford hakkında bir yazı.); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1.

................: “Ecnebi Matbuatı Hakkında”, (Matbuat); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

................: “Yolculuk Sıkıntıları”; (Anı); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1-2.

................: “İslamiyet ve Siyasiyat”; (Siyasi); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1.

................: “İslamiyet ve Siyasiyat 2”; (Siyasi); 13 Ağustos 1325 (1909); no:353, s. 1.

................: “Devletlere Verilen Cevap Münasebetiyle”; (Siyasi); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 1-2.

................: “Feci Bir مضحكه”; (Siyasi, Atina’daki isyan-ı askeri münasebetiyle); 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 1-2.

................: “Siyaset-i İktisadiyemiz”; (Ekonomi); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1.

................: “Boğazlar Meselesi”; (Siyasi); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 1-2.

................: "Boykotajın Hitamı Münasebetiyle"; (Siyasi); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1-2.

................: "Hevaiyyat ve Siyasiyyat"; (Siyasi); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 1.

.................: "Berlin Kongresi'nin Bakaya-yı İzamı"; (Siyasi); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1.

................: "Şark Karanlık mı?"; (Siyasi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

................: "Teşvişat-ı İroniye"; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1-2.

................: "Yunanistan'daki Marazi Askerî"; (Siyasi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1.

................: "Mahmut Şevket Paşa ve Almanya ile Münasebetimiz"; (Siyasi); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

................: "İngiltere'de Fırka Buhranı"; (Siyasi); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1-2.

................: "Evvelki Akşam Verilen Ziyafet Münasebetiyle"; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1.

.................: "Türkiye ve Bulgaristan"; (Siyasi); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1.

.................: "Fas, İspanya ve Devletler"; (Siyasi); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1.

................: "İki Müttefik"; (Siyasi); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1.

.................: "Acanib ile Münasebetimiz"; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1.

................: "Fransa ve Mahmut Şevket Paşa"; (Siyasi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1.

................: "Kabza-i Hükümet"; (Siyasi); 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1.

................: "Girit Konferansı"; (Siyasi); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1-2.

................: "İnfak Meselesinin Sene-i Devriyyesi"; (Siyasi) 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1.

................: “Şark Komşumuzla Münasebetimiz”; (Siyasi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1-2.

................: “Mülakatlar Modası”; (Matbuat); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 2.

................: “Barcelona’da Ceza-yı İdam”; (Siyasi, Barcelona’da idama mahkum olan bir hükümlüden dolayı Paris ve Roma’da düzenlenen gösterilerden bahsediyor.); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1-2.

................: “Reca-yı Mahsus”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1-2.

................: “Reca-yı Mahsus”; (Siyasi); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1-2.

................: “Rusya Çarının Seyahati”; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1.

..................: “Kanune-i Etba’ ve Şayan-ı İmtisal Bir Hareket”; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1-2.

................: “Mülakattan Sonra”; (Siyasi); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1-2.

................: “Elzem Bir Kanun”; (Siyasi); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1-2.

................: “Balkan İttifakı”; (Siyasi); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

................: “Yunan Buhranı”; (Siyasi, mesail-i mühimme-i harici); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 1.

................: “İki Eser: Kuvvet ve Hayat”; (Siyasi, makale, mesail-i mühimme-i harici); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1.

................: Rakonici “[راقونيجى] Mülakatının Son İn‘ikâsatı”; (Siyasi); 2131 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1.

.................: “İttifak-ı Müselsel Etrafında”; (Siyasi); 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 1-2.

................: “Ayanın Hakkı İstizahı”; (Siyasi); 7 Teşrinisani 1325 (1909); no: 437, s. 1.

................: "Rumeli'nin Şimalinde Bir Zincir"; (Siyasi); 10 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 440, s. 2.

................: "Sırbistan'ın Teminatı"; (Siyasi); 18 Teşrinisani 1325 (1909); no: 448, s. 1.

................:"Lordlar ve Avam"; (Siyasi, dış siyaset, "İngiltere, buhran-ı dâhiliyesinin en keskin devresine nihayet dahil oldu"); 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

................: "Yine Bir Hudud Meselesi"; (Siyasi); 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 1.

................: "Devletlerin Cevabı"; (Siyasi); 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

................: "Yunanistan ile İttifak"; (Siyasi); 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 1-2.

................: "Rayihştag'daki [رايخشتاغ] Nutuklar Münasebetiyle"; (Siyasi, makale); 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 1-2.

................: "Avusturya – İtalya"; (Siyasiyat sütunu); 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, s. 1.

................: "Düstur-ı Islahat"; (Siyasiyat sütunu, "... Maksadımız bir kaide-i umumiye vazı etmek idi. Herhangi memleket ki bu kaide-i umumiyeye bu düstur-ı ıslahata tabiyat etmiştir... ."); 10 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 470, s. 3.

................: "Yunanistan Ahvalinin Safha-i Cedidesi"; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan'ın son durumu hakkında bir yazıdır.); 13 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 471, s. 1.

................: "Şehr Emaneti İstikrazı ve Belediyemizin Hâli"; (Siyasiyat sütunu, Belediyenin o günkü durumu hakkında bilgi veriyor.); 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 1.

................: "İmtiyazat ve Siyâsîyât"; (Siyasiyat sütunu, "Tan gazetesinin birilierinden aldığı bir telgrafnamecidden nazar-ı teammül ve mülahazaya alınmaya şayandır."); 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 1.

................: "Mösyö Pişo'nun (بيشو) Nutku"; (Siyasiyat sütunu, "Fransa Parlementosu birkaç günden beri ahver-i hariciyye ile kemal-i keremi ile iştigal ediyor..."); 16 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 474, s. 1.

................: "Buhran-ı Vükelamız"; (Siyasiyat sütunu, "Birkaç günden beri mübhem gayr-i muayyen surette deveran eden şâiyalar nihayet sarih bir şekil aldı..."); 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 1.

................: "Hüseyin Hilmi Paşa Hazretlerine"; (Siyasi, Okunmuyor); 23 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 481, s. 1.

................: "Rumeli Ahvali"; (Siyasi, "Selanik'te, Manastır'da ve Üsküp'te zuhur eden bir iki vaka-ı anzar-ı umumiyenin demeyelim çünkü işi na-hak yere izam etmiş olacağız..."); 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 1-2.

................: "Kabine ve Fırka"; (Siyasi, "Kabine ile fırka arasındaki münasebet bir müddetten beri izhan-ı umumiyeyi işgale ve birtakım yanlış zanların şuyuuna bâdi olduğu için fırkalar ile kabineler arasındaki münasebeti tanzim ve temin eden Ahval ve şerait hakkında burada birkaç söz söylemek meselenin intisab ettiği ehemmiyete nazaran faydadan hâli değildir."); 30 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 488, s. 1-2.

................: "Yeni Kabine ile Fırka"; (Siyasi,); 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 2.

................: "Türkiye ve Fransa"; (Siyasi,); 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 1.

Bahattin: "İspirtizma Nedir?"; (Fikrî, Yazı tam olarak okunamıyor.); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 2-3.

................: "İspirtizma Tecrübeleri Nasıl Yapılır"; (Fikrî); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 2.

................: "İspirtizma Tecrübeleri Nasıl Yapılır? ; (Fikrî); 7 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 437, s. 3.

................: "Meşrutiyet ve Efkâr-ı Umumiye"; (Siyasi); 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444, s. 1.

................: "لومبروزو ve İspirtizma"; (Siyasi); 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 2.

Bedî Nûri: "Bedel-i Askerî mi, Gayr-i Müslimler Bedeli mi?"; (Siyasi, Gayr-i müslimlerden alınan askerlik bedeli ile ilgili Meclis-i Mebusanda cereyan eden tartışmalara dair. İstanbul ahalisi askere gitmemesine karşı herhangi bir bedel ödememesine rağmen gayr-i müslimlerden bedel alınması. Alınan bedelin bir nevi gayr-i müslim vergisi mi olup olmadığı tartışmalara neden olmuştur.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: "Vilayet Nizamnamesi Layıha-yı Mesudesi"; (Siyasi, makale); 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 1.

Celal Esad: "Kaş Yapayım Derken Göz Çıkarmayalım"; (Mimari, Bursa'daki Yeşil Cami Hakkında); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 2.

................: "İstanbul Surları"; (Mimari); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 2.

Corc Golis [زورز غوليس]: "Hayat-ı İktisadiyye"; (Ekonomi); 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444, s. 1-2.

Doğan Bey: "Bulgaristan Mektupları"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

Dr. Burhaneddin: "İttihad-ı Anasır ve Köylülerimiz"; (Sosyal); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 2.

Dr. Celaleddin Muhtar: “Bir Derd-i İçtimai”; (Sağlık); 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu): “اخذ asker Meselesi”; (Askerî, Gayr-i müslimlerden alınan askerlik bedeline karşılık verginin kaldırılması ve gayr-i müslümlerin askerlık yapmama imtiyazının kaldırılması hakkındadır.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1-2.

................: “Biçare Çiftçilerimiz Hakkında”; (Ekonomi, Ziraat); 3 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 433, s. 1.

................: “Biçare Çiftçilerimiz Hakkında - 2”; (Ekonomi, Ziraat); 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 1.

................: “Ziraat ve Nafia Nazırının Taksimatı Hakkında”; (Ekonomi); 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 3.

................: “Sivas Vilayetinde Vasaiti Nakliyyenin Ehemmiyyeti”; (Sosyal); 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 1

Dr. Pastırmacıyan: “Nafia Nazırı Gabriyel نورادونكيان Efendiye Açık Mektup”; (Siyasi); 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 2.

Ebul Fikret: “Hicaz Demir Yolları”; (Sosyal, Hicaz demir yollarına Arap aşiretleri tarafından yapılan saldırılar ele alınıyor.); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2-3.

................: “Medine-i Münevvere Civarında, Hicaz Demir Yollarında Neler Oluyor”; (Sosyal); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

................: “Hicaz Demiryolu ve Medine-i Münevvere”; (Sosyal); 9 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 439, s. 2.

Emrah (Kırkkilise Mebusu): “Muhit’el Maarif”; (Eğitim); 19 Eylül 1325 (1909); No.:

390, s. 1-2.

................: "Tahrirat-ı Umumiye"; (Siyasi); 4 Kânunusani 1325 (1909); No.: 493, s. 2.

Fahreddin Ali: "Ferman Okunurken"; (Siyasi); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1-2.

Fazıl Ahmet: "Adam İhtiyacı ve Terbiye"; (Sosyal, Yazı okunmuyor.); 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 1-2.

Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu): "Arnavutluk Lisan-ı Hurufu"; (Eğitim); 31 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 489, s. 1-2.

................: "Yeni Bir Nazariye-i Fütuhat"; (Askerî); 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491, s. 1.

H. B. : "Tramvaylar"; (Sosyal, Varaka); 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 4.

H. C. : "Bir İzah"; (Siyasi); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

H. H. : "Goltis [غولتس] Paşa – Yapılacak İşler"; (Askerî, "Şimdiki hâlde orduda Erkan-ı Harbiyye-yi Umumiye'nin İstiklali bütün ümitler dün şehrimize muvassılat etmiş olan Goltis [غولتس] Paşa'ya müteveccih görünüyor... ."); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2.

H. S. : "Tanin'in Bir Başmakalesi Münasebetiyle"; (Siyasi); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1.

Halide Salih: "Yeni Şeyler"; (Eğitim, Elhan-ı Hürriyet – Mühim Bir Gece); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2.

................: "Sarayın Tarihi"; (Eğitim, tarihî); 7 Kânunusani 1325 (1909); No.: 496, s. 2.

Halil (İttihad ve Terakki Fırkası Reisi, Manisa Mebusu): "Beyanname"; (Siyasi, "Fırkamız namına Sadrazam Paşa'ya tarafımdan istifa teklif olunmamıştır.); 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 1.

Hasan (Priştina Mebusu): "Arnavutlar"; (Siyasi,); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

Hayri: "Vesait-i Nakliyye-i Askeriye"; (Siyasi, makale); 18 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 448, s. 2.

Hikmet: "Mudanya'da"; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 2.

Hoca Behçet: "İslamiyyet Mâni-i Terakki ve Meşrutiyet Değildir"; (Fikrî); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

.................: "Uhuvvet-i İslamiyye"; (Fikrî); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

..................: "Maarif-i İslamiyye"; (Fikrî); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1-2.

................: "Din ve İntibah-ı İslam"; (Fikrî); 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 1-2.

Hoca Fehmi: "Mekteplerde Siyasiyyat"; (Sosyal); 13 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 443, s. 1-2.

Hüseyin Kâzım: "Ziraat Heyet-i Fenniyyesi Reisi İstrâti [استراطی] Efendi'ye Açık Mektup"; (Ekonomi); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1.

................: "Bursa Ziraat Ameliyat Mektebi Ziraat Heyet-i Fenniyyesine"; (Ekonomi, Ziraî); 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1.

................: "Beylerbeyi ve İstavroz Ehliyyesine Açık Mektup"; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

................: "Zirai İçin"; (Ekonomi, Zirai); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2.

................: "Tohumluk Meselesi"; (Ekonomi); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1.

................: "Orman ve Maden ve Ziraat Nazırı Aristidi Paşa Hazretlerine Açık Mektup"; (Siyasi, Mektup); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1.

Hüseyin Şükrü: "Victor Hugo Şenlikleri"; (Sosyal, Güncel, haber yazısı); 29 Eylül 1325

(1909); No.: 400, s. 2.

.................: "Firar ve Sosyalistler"; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1-2.

................: "Bir Piyes Münasebetiyle"; (Tiyatro); 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 1-2.

İhsân: "Nüzhetiyye Kasrı"; (Sosyal, Fıkra – Merhum Şehzade Süleyman Efendi'nin kaldığı köşke dair.); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2.

İmzasız: "10 Temmuz Münasebeti ile, Her Vakitki Dertler"; (Sohbet, "Cuma günü herkesle beraber 'alelsabah bende sokağa fırladım. Şöyle etrafıma baktım: Parlak bir sema altında parlak bir sima-ı ıyd..."); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 2.

.................: "Abdülhamit-i Sani Devrinin Tarz-ı İdaresi ve Rical-i Hükümeti"; (Siyasi, Abdülhamit-i saninin Türkiye'yi nasıl idare ettiğini gösterir bir vesika.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: "Adana Faciası Hakkında İki Vesika"; (Siyasi, Adana faciası hakkında Heyet-i Teftişe'nin ve Divan-ı Harp'in mazbatalarını yayınlıyorlar.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1-2, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1-2, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1, 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1-2,

................: "Adana Faciası Safhatından – Tedbir İcra Ediniz"; (Siyasi, Adana faciasında etkili olan kişileri ortaya çıkarmak adına hükümetin aldığı acil tedbirlerin rolüne dair.); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

................: "Adana, Halep Muhtacini İçin"; (Sosyal, Eski kağıtların biriktirilmesi ile okullarda ve gazete matbaasında yapılmak istenenler hakkında bir yazı); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 1, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1,

................: "Adana'da İğtişaş Nasıl Hazırlandı"; (Siyasi, "Eski Hükümet Uyuyordu", Olayların hazırlanış aşamasında nelerin cereyan ettiğine dair belgeler ortaya konuyor.); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

.................: "Adana Mektupları"; (Siyasi); 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1-2.

................: "Adana Muhtacini"; (Siyasi); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1-2.

................: "Adana Vukuatı ve Tan Gazetesi"; (Siyasi); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 2.

................: "Adolfiya Cemiyeti Hakkında Malumat متمه"; (Siyasi, Tanin matbaasına gönderilen bir yazıya dair.) 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

.................: "Ah, Mahsusa"; (Siyasi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 2.

................: "Arnavut Hurufu"; (Eğitim); 11 Kânunusani 1325 (1909); No.: 500, s. 2-3.

................: "Arnavutların Sadakati"; (makale, siyasi); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Arnavutluk"; (Siyasi); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

................: "Arnavutluk Ahvali"; (Siyasi, "Arnavutluk'a dair gazetelerde görülen birbirine zıd havadislerin gayet ihtiyatla telakki edilmesi icap eder. Hele meselede alakadar olan bazı ecnebi gazetelerin neşriyatı bütün bütün yanlıştır..."); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1.

................: "Arnavutluk Ahvali"; (Siyasi); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 2.

................: "Arnavutluk'a Dair"; (Siyasi,); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1-2.

.................: "Arnavutluk'ta"; (Siyasi); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

................: "Arnavutluk'ta Cavid Paşa'nın Son İcraatı"; (Siyasi); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 2.

................: "Askeri Manevralar"; (Askerî); 17 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 447, s. 3-4.

................: "Atina Mektupları"; (Siyasi); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1-2.

.................: "Atina Mektupları – Yeni Bir Felaket-i Feyzan"; (Siyasi); 17 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 447, s. 1-2.

................: "Atina'da Osmanlı Ateşe Militarı"; (Siyasi, "Tanin'in Muhaberatı Hususiyyesi, Sefaret-i Osmaniye ateşe militarı Selahattin Bey geçenlerde Teselya'ya azimet eylemiştir..."); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

................: "Avdet-i Şahane"; (Siyasi, Padişah'ın İzmit'i Ziyareti); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 2.

.................: "Avusturya Macaristan Seyahati"; (Siyasi, Terbiye-i Hazıranın Seyahatleri); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 1"; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

.................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 2"; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 2.

.................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 3"; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati – 4"; (Siyasi); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 5"; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325

(1909); No.: 415, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 6"; (Siyasi); 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 2.

................: "Babıali Önünde Piyasa"; (Siyasi, Maliye Nazırı Cavid Bey'in nazırlıkta onca iş dururken sabahleyin neden dışarıdaki kaldırımda gezindiğine dair.); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1.

................: "Balkan İttihadı Hakkında"; (Siyasi); 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 2.

................: "Balkan İttihadı ve Kral Ferdinand Hakkında"; (Siyasi); 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 2.

................: "Başlıksız"; (Siyasi, Tan gazetesinin başmakalesinden, "Girit işi ile hem uğraşılıyor hem de bu mesele hakkında her tarafta asar-ı endişe nümayan oluyor"); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Başlıksız"; (Siyasi, Tanin'in muhaberat-ı hususiyyesi başlığı ile Tan gazetesindeki Girit'le ilgili bir makaleden bahsediyor.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1.

................: "Bayram Ziyareti Münasebetiyle Osmanlı Donanmasına İane"; (Askerî); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

................: "Bayramlar Münasebetiyle – Donanma İçin"; (Askerî, Ahmet Şerif'in bu başlıkta makalesi var.); 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 1-2.

................: "Bazı Ermeni Gazeteler Münasebetiyle"; (Matbuat); 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 3.

................: "Bir Anadolu Yavrusu"; (Sosyal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 3.

................: "Birinci Divan-ı Harp-i Örfi, İkinci Divan-ı Harp-i Örfi, Üçüncü Divan-ı Harp-i Örfi, Birinci Heyet-i Tahkikiye, İkinci Heyet-i Tahkikiye, Üçüncü Heyet-i Tahkikiye"; (Hukuk, Divan-ı Harp muhakemelerini bildirir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3-4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 2, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 3, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 3, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 3-4, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 4, 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 3, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 4, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 4, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 3-4, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 4, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 3, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 4, 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 3,

.... "Bir Mutasarrıf ile Mülakat"; (Siyasi); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2.

................: "Bir Mülakat"; (Siyasi, "Yeni Asır'dan: Debre'de anasır-ı Osmaniyye arasındaki ittihadı takviye etmek maksadıyla içtima-i mukarrer olan kongreye Selanik'den de bir heyet-i merhusa gittiğini yazmıştık. Bu heyet bu kere Selanik'e avdet eylemiştir. Heyet azasından müşahir-i vükela-i d'aviden Mustafa Arif Efendi ile gazetemiz heyet-i tahririyyesinden bir zat

mülakat eylemiştir.); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1-2.

................: "... Bir ليوايا Seyahatine Dair"; (Siyasi); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

................: "Birinci Cild"; (Meclis-i Mebusanda); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 1-2.

.................: "Bulgaristan ile Gümrük Münasebeti"; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1.

................: "Bursa'dan Avdet-i Şahane"; (Siyasi); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 2.

................: "Cevab-ı Nota"; (Siyasi, Yunan hükümeti tarafından verilen notaya karşılın verilen nota hakkındadır.); 2 Ağustos 1325 (1909); no: 342, s. 1.

.................: "Çakırcalı Hakkında Mülakat"; (Mülakat); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 4.

................: "Dâhiliye Nezaretinde İşler Nasıl Görülüyor"; (Sohbet, Dâhiliye Nezaretinin işleyişi bir örnek olayla anlatılıyor.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1.

................: "Dâhiliye Nezaretinin Resmî... Kizbleri"; (Siyasi, Şehr emanetine ait bir kâğıdın bir çantaya yapışarak unutulduğu hakkındadır.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

................: "Dersaadet'in Dünkü Manzara-yı Bediyyesi"; (Sosyal, 10 Temmuz resmi bayramından izlenimler aktarılıyor.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2.

................: "Dersim'den Avdet"; (Siyasi, Vilayet); 24 Eylül 1325 (1909); no: 395, s. 4.

................: "Devlet-i Aliyye ile Bulgaristan Münasebatı"; (Siyasi, "Manchester Guardian nam İngiliz gazetesinin Sofya muhabir-i mahsusu bir

mektubunda şu vecihle beyan-ı mütalaa ediyor: ...”); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 2.

.................: “Devlet-i Aliyye ve Girit”; (Siyasi); 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 1.

................: “Devletlerin Vaziyeti”; (Siyasi, Girit meselesi karşısında Avrupa devletlerinin tutumuna yer verlmiştir.); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 2.

.... “Donanma İanesi”; (Askerî, ekonomi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 2.

.................: “Donanma İanesi Münasebetiyle – Erbab-ı Hamiyyeye Bir Teklif”; (Ekonomi); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

.................: “Donanma İanesi Münasebetiyle – Erbab-ı Hamiyyeye Bir Teklif-2”; (Ekonomi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

.................: “Donanma İanesi Münasebetiyle”; (Ekonomi); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1.

.................: “Donanma İanesi Münasebetiyle”; (Ekonomi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

.................: “Donanmamız Ne Yapıyor”; (Askerî); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

................: “Dünkü Resm-i Geçit”; (Askerî, Bahriyelilerin geçit töreni); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1.

................: “Ecza-yı Memalik-i Osmaniyyeden Unutulmuş Bir Parça”; (Sosyal, Semadirek adasının dünyadan ne kadar kopuk ve unutulmuş yaşadığından bahsediyor.); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 2.

................: “Edirne’de Adolfiya İhtilâl Komitesi Programı”; (Siyasi, “Cemiyetin maksadı nedir? , Bu maksad ne suretle temin olunacak? , Cemiyyetin

cezaları" gibi konular hakkında malumat veriliyor.); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

................: "Ermeni Patriği ile Mülakat"; (Siyasi); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: "Eski Toplar ve Tarihi Yadigârlar"; (Sosyal, Eski toplar hakkında bilgi verilmektedir.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

.................: "Fas Meselesi ve İspanya"; (Siyasi, Tan gazetesinin özel makalesinden alınan bölümdür.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: "Fırat ve Dicle Nehirlerinde Seyr-i Sefain"; (Sosyal); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

................: "Girit'de Ahval Ne Merkezde"; (Siyasi); 23 Ağustos 1325(1909); No.: 363, s. 2.

................: "Giritliler Ne Yapıyor?"; (Siyasi, "Yunanistan'ın Girit'e Müdahelâtı"); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Avrupa basınında Girit'le ilgili haberler.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, "Ajanslar Ne Diyor"); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1-2.

.................: "Girit Meselesi"; (Siyasi); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1-2.

..................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Ajanslar ne diyor? , Yunanistan'ın Cevab-ı Notası'nın Metni.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

................: "Girit Meselesi – Düvel-i Hâmiyye'nin Notası"; (Siyasi, Girit notası ile ilgili tebligatın tercümesi ile ilgili.); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

................: "Girit Meselesi – Düvel-i Hâmiyye'nin Cevab-ı Notası"; (Siyasi, Girit şekl-i

idaresinin temin ve takririne kadar cezirede bulunan Düvel-i Hâmiyye ‘asâkirinin geri çekilmesi talebini havi...”); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: “Girit Meselesi Hakkında Mühim Bir Mülakat, Bir Diplomatın Beyanatı”; (Siyasi, Roma’dan bir diplomat ile mülakat yapılıyor, isim verilmiyor.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

.................: “Girit Meselesi ve İngiltere Hariciyye Nezareti”; (Siyasi); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2.

................: “Girit Notasının Suret-i Sahihası”; (Siyasi, Hariciyye nezaretinden düvel-i erba‘a süferâsına irsâl olunmak üzere kaleme alınan mezkurenin suret-i tercümesidir...); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 2.

.................: “Gümrüklere Zam”; (Siyasi); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1.

................: “Hamuş”; (Siyasi, Osmanlı içerisindeki Türk, Ermeni, Rum unsurlar arasında okul tatili boyunca “Tanin” aracılığı ile çocukların mübadele edilmesine dair); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

.................: “Hapishanelerimiz Ne Halde?”; (Sosyal, Hapishanelerin Ahvali hakkındadır.); 22 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 480, s. 2.

................: “Hariciyye Nazırı Refet Paşa ile Mülakat”; (Mülakat); 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

.... “Havran Meselesi”; (Siyasi); 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1.

................: “Heyet-i Mahsusa-i Osmaniyye”; (Siyasi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2-3.

................: “Heyet-i Teftişiyye-i Maliyye”; (Ekonomi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

................: “Hükümette Hissiyat Lazımdır”; (Siyasi, Sadrazam Paşa Hazretlerine Açık Mektup); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

................: “Irkımızı Kurtaralım”; (Siyasi); 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 1.

................: “Islahat-ı Adliyye Hakkında Mühim Bir Rapor – 1”; (Siyasi); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1, 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1,

.................: “İdare-i Mahsusanın Şerait-i Muzırasından”; (Siyasi, “نورادونكان Efendi’nin memlekete son hediyesi olan idare-i mahsusa imtiyazından bazı şerait hükümetin nazar-ı dikkatini celb eyledi.”); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

................: “İhtar-ı Mahsus”; (Siyasi); 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 1-2.

................: “İhtar-ı Mahsus”; (Kurban Bayramı münasebetiyle gazete 10 ve 12 Kânunuevvel Cuma ve Cumartesi günleri intişar etmeyecektir.

................: “İkinci Ordu Manevraları”; (Askerî); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 2.

................: “İnsaf Yoksa Hiss-i Hamiyyet de Kalmadı mı?”; (Matbuat, “Memalik-i ecnebiyyede çıkan bazı gazeteler memleketimizin Ahval-i Dâhiliyesini...”); 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 2.

................: “İspirtizma ve Politika”; (Fikrî); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 2.

................: “İttihad ve Terakki Fırkası”; (Siyasi); 29 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 459,

s. 1-2-3.

................: "İttihad ve Terakki Merkez-i Umumiyesinde Neşr Olunan Beyannamedir"; (Siyasi, "Rum Vatandaşlarımıza", Osmanlı coğrafyasında yaşayan bütün vatandaşların eşit olduğunu açıklayan bir beyannamedir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1 (ıyd-ı Millî sebebiyle).

................: "Jurnaller"; (Siyasi); 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 2.

................: "Kamil Paşa'nın Sadarete Gelmesi – İbret Amiz Bir Mülakat"; (Siyasi, Habib Bey ve Kamil Paşa'nın Muhaveresi); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1.

................: "Kitabe-i Resmiyye Değişecek Mi? ; (Ekonomi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

.................: "Köylüler İçin"; (Ekonomi, Tohumlu zahire tedariği hakkındadır.); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1-2.

.................: "Köylülere Acıyalım"; (Sosyal); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

................: "Köylülerin Yüzü Gülecek"; (Sosyal); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 2.

................: "Kraliçe Margo"; (Alexandre Dumas'ın Kraliçe Margo adlı romanının tefrikası.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 3, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 3, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 3, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 3, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 3, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 3, 1 Temmuz 1325 (1909);

No.: 311, s. 3, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 3, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 3, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 5, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 3, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 3, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 3, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 3, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 3, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 3, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3, , 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 3, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 3, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 3, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 3, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 3, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 3, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 3, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 3, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 3, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 3, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 3, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 3, 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 3, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 3, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 3, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 3, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 3, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 3, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 3, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 3, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 3, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 3, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 3, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 3, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s.

3, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 3, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 3, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 3, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 3, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 3, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 3, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 3, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 3, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 3, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 3, 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 3, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 3, 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 3, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 3, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 3, 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 3, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 3, 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 3, , 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3, , 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 3, , 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 3, , 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 3, , 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 3, , 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 3, , 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 3, , 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 3, , 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 3, , 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 3, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 3, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 3, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 3, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 3, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 3, 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 3, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 3, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 3, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 3, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 3, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 3, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 3, 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 3, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 3, 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 3, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 3, 10

Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 3, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 3, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 3, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 3, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 3, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 3, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 3, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 3, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 3, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 3, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 3, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 3, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 3, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 3, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 3, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 3, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 3, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 3, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 3, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 3, 1 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 431, s. 3, 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 3, 3 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 433, s. 3, 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 3, 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 3, 6 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 436, s. 3, 7 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 437, s. 3, 8 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 438, s. 3, 10 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 440, s. 3, 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 3, 12 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 442, s. 3, 13 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 443, s. 3, 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444, s. 3, 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 3, 17 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 447, s. 3, 18 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 448, s. 3, 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 3, 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 3, 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.:

451, s. 3, 22 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 452, s. 3, 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 3, 24 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 454, s. 3, 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 3, 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 3, 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 3, 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 3, 29 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 459, s. 3, 30 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 460, s. 3, 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 3, 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 3, 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 3, 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 3, 7 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 467, s. 3, 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 3, 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, s. 3, 13 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 470, s. 3, 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 3, 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 3, 16 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 474, s. 3, 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 3, 20 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 478, s. 3, 23 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 481, s. 3, 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 3, 28 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 486, s. 3, 30 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 488, s. 3, 31 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 489, s. 3, 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 3, 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491, s. 3, 3 Kânunusani 1325 (1909); No.: 492, s. 3, 4 Kânunusani 1325 (1909); No.: 493, s. 3, 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 3, , 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 3, 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 3.

................: "Kudüs Mektubu"; (Sosyal); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 2, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1,

................: “Kudüs Mektubu - 2”; (Sosyal); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2.

................: “Küçük Havadisler”; (Çeşitli konularda küçük havadisler veriliyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 4, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 4, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 4, 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 4, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 5, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 4, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 4, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 4, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 3, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 4, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 4, 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3-4, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 4, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 4, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 4, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 4, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 4, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 4, 31 Temmuz 1325(1909); No.: 340, s. 4, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 4, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 4, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 4, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 3-4, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 4, 14 Ağustos 1325

(1909); No.: 354, s. 4, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 4, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 4, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 3, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 4, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 4, 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 4, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 4, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 4, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 4, 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 4, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 4, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 4, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 3, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 4, 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 4, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 4, 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 4, 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 4, 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 4, 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 4, 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 4, 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 4, 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4, 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 4, 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 4, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 4, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 4, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 3, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 4, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 4, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 4, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 4, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 4, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 4, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 4, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 3, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 4, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 4, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 4, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 4, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 4, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 4, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 4,

21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 4, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 4, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 4, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 4, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 4, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 4, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 4, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 4, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 4, 1 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 431, s. 4, 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 3, 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 4, 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 4, 6 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 436, s. 4, 7 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 437, s. 3, 9 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 439, s. 4, 10 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 440, s. 4, 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 4, 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444, s. 4, 18 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 448, s. 4, 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 4, 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 3, 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 4, 24 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 454, s. 3, 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 4, 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 4, 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 4, 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 4, 30 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 460, s. 4, 1 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 461, s. 4, 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 4, 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 4, 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 4, 6 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 466, s. 3, 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 3, 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 4, 16 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 474, s. 4, 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 4, 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 4, 23 Kânunuevvel 1325 (1909);

No.: 481, s. 4, 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 3, 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 4, 27 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 485, s. 4, 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 4, 30 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 488, s. 4, 31 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 489, s. 4, 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 4, 4 Kânunusani 1325 (1909); No.: 493, s. 4, 5 Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 4, 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 4, 7 Kânunusani 1325 (1909); No.: 496, s. 4, 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 3-4, 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 4, 11 Kânunusani 1325 (1909); No.: 500, s. 4.

................: "Mahmut Şevket Paşa Hazretleri"; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 2.

................: "Makedonya'da Bulgar Çeteleri Yok mudur?"; (Siyasi, Vilayet); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 4.

................: "Meclis-i Ayan Reisi Said Paşa'nın Hatıratı – İngiltere Sefaretine Müracaat"; (Hatırat, "'Abdülhamit'in dest-i zulmünden memalik-i ecnebiyye kaçanlar olduğu gibi sefarethanelere iltica edenlerde olmuştu. Bu arada Sadrazam Said Paşa Hazretleri'nin İngiltere Sefaretine Müracaatı İstanbul'da ve bütün mühafil-i siyasiyede birtakım esrar-ı siyasiyesini takrir ve ifşa eden bu hadise..."); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1-2, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1-2, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2-3, 10

Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 5.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Mecliste yapılan 20 Haziran 1325 Cumartesi günkü görüşmeleri içerir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 22 Haziran 1325 tarihli görüşmelerde bedelli askerlik tartışmaları yaşanmıştır. 10 Temmuz bu görüşmeler esnasında resmi bayram ilan edilmiştir.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 23 Haziran 1325 Salı günkü oturum hakkında.); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 24 Haziran 1325 Çarşamba günkü oturum hakkında.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 25 Haziran 1325 Perşembe günü Rütbe-i Askeriye Kanun Layihası'nın görüşülmesine dair.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1-2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 27 Haziran 1325 Cumartesi günkü oturumda Yusuf Kâmil Bey'in telgrafına dair.); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 29 Haziran 1325 Pazartesi günü yapılan oturuma dair); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 30 Haziran 1325 Salı günkü oturuma dair.); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 1 Temmuz 1325'te Şehzade Süleyman Efendi'nin cenaze merasimi dolayısıyla mebuslar cenazeye katıldığından

meclis toplanamamıştır.); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2,

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Meclis'in 2 Temmuz 1325 Perşembe günkü oturumuna dair.); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 4 Temmuz 1325 tarihli oturuma dair); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 6 Temmuz 1325 tarihli oturuma dair); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 7 Temmuz Salı günkü oturuma dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 8 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 9 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 12 Temmuz Pazar günkü oturuma dair.); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 13 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 14 Temmuz Salı günkü oturuma dair.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Dün içtima-i umumi olmamıştır.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 3.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 16 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 18 Temmuz Cumartesi günkü oturuma

dair.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Mecliste bütçe görüşmeleri yapılacaktır.); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 20 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 21 Temmuz Salı günkü oturuma dair); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 22 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3-4.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Temuz Perşembe günkü oturumun devamına dair.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 25 Temmuz Cumartesi günkü oturuma dair); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 26 Temmuz Pazar günkü oturuma dair); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 27 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 4.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 28 Temmuz Salı günkü oturuma dair); 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 29 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair); 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 30 Temmuz Perşembe günkü oturuma

dair); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 31 Temmuz Cuma günkü oturuma dair); 1 Ağustos (1909); No.: 341, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 1 Ağustos Cumartesi günkü oturuma dair); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 2 Ağustos Pazar günkü oturuma dair); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 3 Ağustos Pazartesi günkü oturuma dair); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 4 Ağustos Salı günkü oturuma dair); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 5 Ağustos Çarşamba günkü oturuma dair); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 7 Ağustos Cuma günkü oturuma dair); 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 8 Ağustos Cumartesi günkü oturuma dair); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 9 Ağustos Pazar günkü oturuma dair); 10 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Meclis-i Mebusan tatil dönüşü açıldıktan sonraki ilk oturuma dair.); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, “Meclis-i Mebusan dünde intihabat ile iştigal etti.”, 2 Teşrinisani 1325’deki oturuma dair); 3 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 433, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; [Siyasi, "Dün. (4 Teşrinisani 1325) içtima-i umumi toplanmadı. Şubelerde toplanıldı."]; 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; [Siyasi, "Meclis-i Mebusan dün (7 Teşrinisani 1325) ilk defa olarak kabineye karşı siyasiyesini isbat ve izhar etti.]; 8 Teşrinisani 1325 (1909;); No.: 438, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; [Siyasi, "Dün (8 Teşrinisani 1325) Meclis-i Mebusan komisyonlarda çalıştı."]; 9 Teşrinisani 1325 (1909;); No.: 439, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; [Siyasi, "Dün (9 Teşrinisani 1325) bidayet-i celsede yine idare memurlarının reyleri toplandı."]; 10 Teşrinisani 1325 (1909;); No.: 440, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 11 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 12 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 442, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 14 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 15 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 445, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Linç meselesi görüşülüyor, 16 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 17 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 447, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 18 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 21 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 22 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 452, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 25 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 28 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 29 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 459, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 30 Teşrinisani 1325 tarihli oturuma dair.); 1 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 461, s. 1-2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 2 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 3 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 5 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 6 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 466, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 7 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 14 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 1-2

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 16 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 1-2

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 21 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 22 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 480, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 22 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 23 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 481, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 24 Kânunuevvel 1325 tarihli oturuma dair.); 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 1-2

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 28 Kânunuevvel 1325 tarihli oturumda Heyet-i Vükela'nın seçimi ardından yaşanan gelişmelere dair.); 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 1 Kânunusani 1325 tarihli oturuma dair.); 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 492, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 4 Kânunusani 1325 tarihli oturuma dair.); 5 Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 7 Kânunusani 1325 tarihli oturuma dair.); 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 9 Kânunusani 1325 tarihli oturuma dair.); 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 1.

................: "Meclis-i Mebusan'da İçtima-i Hafi"; (Siyasi, "Sadrazam Paşa'nın talebi üzerine Yıldız hakkındaki istizaha dün Meclis-i Mebusanda İçtima-i Hafi akdedilerek cevab verildi... ."); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: "Meclis-i Mebusanın İkinci Devre-i İçtimaiyyesi – Şanlı Bir Gün"; (Siyasi); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

................: "Mekke-i mükerreme"; (Sosyal, Vilayet); 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 4.

................: "Mösyö Çarikof"; (Sohbet); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 2.

................: "Mösyö Besic [بسيج] 'in Bir Mülakati"; (Siyasi); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1.

................: "Mösyö Vilkokis [ويلقوقس] ile Mülakat"; (Siyasi); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1.

................: "Mahlûl Yağmaları – Abdülhamit'in İhsanları Ne Oldu?"; (Siyasi,

“Abdülhamit-i zalim kendisine hizmet edenleri kendisine bir kat daha...”); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Muhacirat”; (Sosyal, Hasbihal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 2.

................: “Muhterem Misafirlerimiz”; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: “Mülakat-ı Hükümdaran ve Trakya”; (Siyasi, Tanin’in münhaberat-ı hususiyyesi, Paris Muhabirinden.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: “Nafia Nazırımız Acaba Avrupa’da Ne Yapıyor?”; (Siyasi, “Sultan Mehmed –i Hamis Hazretlerinin cüluslarını Avrupa devletlerine tebliğ etmek üzere gönderilen heyet-i mahsusa”ya dair.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: “Nafia Nezaretinde, İşin İç Yüzü Acaba Nedir? ; (Siyasi, “İmtiyaz Evrakı toplanıyor – Suistimalane yol açmak için mi? ...”); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: “Nazırlarımızın Seyahati”; (Siyasi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

................: “Nazırlarımızın Seyahati”; (Siyasi); 6Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1.

................: “Nutku Hümayun”; (Siyasi); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

................: “Nutk-ı Hümayun-ı Hazret-i Padişahi”; (Siyasi); 1 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 431, s. 1.

................: “Osmanlı Bulgarlarının Temayülatı”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

................: "Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyyeti Merkeziyesinden"; (Siyasi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

................: "Osmanlı Mebuslarıyla Sir Edward Garay'ın [غره يك] Nutku"; (Siyasi, İngiliz hariciyye nazırı Sir Edward'ın İngiltere'nin Osmanlıya verdiği yemekte okuduğu metin.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1-2.

................: "Osmanlılarda Askerlik"; (Askerî); 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 2.

.................: "Rumeli ve Anadolu'ya Tohumluk Zahire Sevki"; (Ekonomi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

................: "Rumeli ve Muhacirler"; (Sosyal); 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

.................: "Rumeli'de Asayişin Temini İçin Bir Kanun"; (Hukuk); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1-2.

................: "Rumeli'de Bulgar Çeteleri"; (Siyasi); 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1

................: "Rumeli Seyahati – 4"; (Siyasi); 20 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 478, s. 2.

................: "Rum Patrikhanesi İmtiyazat-ı Kadimesi – İdarenin Hukuk-ı Umumiyeye Tesiratı (Siyasi, "Rum Patrikhanesinin bir takım imtiyazat iddiasında bulunduğu malumdur. İmtiyazat-ı mezhebiyeye karşı şimdiye kadar hiç kimse itiraz etmedi... ."); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: "Rusların Müstakil Kalmak İstemesi"; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 2.

................: "Rusya ve Avusturya'nın Şarkta Meslekleri"; (Siyasi); 30 Teşrinievvel 1325

(1909); No.: 429, s. 2.

................: "Rusya ve İtalya Hükümdarları Arasında"; (Siyasi); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1.

................: "Rusya ve Türkiye"; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: "Said Paşa ile Seyyid İdris'in Mülakatı"; (Siyasi); 18 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 448, s. 1.

................: "Sakız Metropolidi Meselesi"; (Sosyal, Patrikhane tarafından yeni tayin edilen metropolidin bir kısım ahali tarafından kabul görmemesi sonucu ortaya çıkan olaylara dair.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1.

................: "Seyahat-i Şahane"; (Siyasi); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360; s. 1-2.

................: "Sultan Hamit'in Esrarından Mühim Bir Hakikat"; (Siyasi, La-Türki'nin آ. وه imzasıyla neşrettiği bir makaleden hülasa edilmiştir.); 14Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5.

................: "Şaki Çakırcalı Mehmed Hakkında Bir Senelik Tarih"; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

.... "Şayan-ı Takdir Bir Teşebbüs-i Maarifperverane – Gece Dersleri"; (Eğitim); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

.................: "Şimal Arnavutluk'ta"; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1.

................: "Taksim Kışlası ve Talimhane"; (Ekonomi, Taksim Kışlası ve Talimhanenin bulunduğu arazinin satılığa çıkarıldığı, satıştan elde edilecek gelirin yüzde atmışının maliyeye yüzde kırkının da hükümete tahsis edileceği bildiriliyor.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3.

................: "Tan Gazetesinin Mütaalası"; (Siyasi, "Tan gazetesinin dünkü posta ile gelen nüshasındaki mütalaa-i mahsusa Girit ihtilafına dair idi."); 31

Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

.................: "Tan Gazetesinin Mütaalası"; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1-2.

................: "Tanin"; (Siyasi, Manisa metropolidi tarafından Osmanlının birliğine yönelik söylenen sözler takdir ediliyor ve bütün Rum metropolitlerin böyle davranması isteniyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 2.

................: "Tanin"; (Siyasi, "İttihad-ı Anasır" adlı habere Tanin'in yorumudur.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3.

................: "Tanin Gazetesi Şirketi Tavsiye-i Hizmet"; (Sosyal); 9 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 439, s. 1, 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 1, 13 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 443, s. 2, 15 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 445, s. 1, 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 1, 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 451, s. 1, 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 1,

................: "Tanin'in Bir Hizmet-i Müftehiresi"; (Siyasi); 24 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 454, s. 1-2.

................: "Tanin'in Gece Dersleri"; (Eğitim, Fransızca öğretmek maksadıyla yapılan dersler.); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

................: "Tanin'in Konferansları"; (Eğitim, "Konferansların bir memleketin seviye-i irfanını yükseltmekte haiz olduğu ehemmiyyetini nazar-ı dikkate alarak Tanin bir de gece konferansları tertibine karar vermiştir."); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

..................: "Tasfiye-i Lisan"; (Eğitim, "Tasfiye-i Lisan hakkındaki mülahazat münasebetiyle Tiflis'te intişar eden Monla Nasrettin gazetesinden

naklolunmuştur.”); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1-2.

................: “Tasfiye-i Lisan Bahsi”; (Eğitim); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1.

................: “Tasfiye-i Rütbe-i Askeriye”; (Askerî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2-3.

................: “Tebdil-i Vükela Şayiaları”; (Siyasi, Bu haberlerden bıkıldığından bahsediyor.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Tefekkür-i Aleni”; (Varaka); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 4.

................: “Tekzib”; (Tekzib, Manastır’da Mustafa Âsım tarafından çıkarılan Neyyir-i Hakikat adlı gazetede yayımlanan makalede Mithat Paşa’nın Hicaz’da hapisteyken yazdığı eseri Uzman Cihaz Kumandanı Osman Paşa’nın oğlu tarafından İstanbul’a getirildiğinden bahsedildiğinden bu nedenle Osman Paşa’nın oğlu Ziya bu bilgiyi yalanlıyor.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: “Tenvir-i Lüzum Bir Nokta”; (Siyasi, “... Görülüyor ki hükümet-i Osmaniyye arz-ı mazurat etmiş değildi. Etmesi için de hiçbir sebep yoktur ve etmez de.”); 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 2.

................: “Tevhid-i Tedrisat Meselesi”; (Eğitim); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1-2.

................: “Tevkif Olunan Yunanlılar”; (Hukuk, Beyoğlu zabıtası tarafından tutuklanan Yunan zabıtanı hakkında); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: “Turhan Paşa’yla Mülakat”; (Siyasi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1-2.

................: “Türk İnkılabının Sene-i Devriyyesi”; (Siyasi, Tan gazetesinin başmakalesinden alıntı.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s1-2.

................: "Türkiye'de İdare-i Cedide"; (Siyasi); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 2.

................: "Türkiye ile İngiltere Arasında Posta Ücretlerinin Tenzili"; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 2.

................: "Türkiye ve Balkan İttihadı"; (Siyasi6 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 436, s. 2.

................: "Türkler ve Ruslar"; (Siyasi); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

................: "Umur-ı Adliyye Hakkında Mühim Bir Layıha"; (Hukuk, Mabadı var); 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 1, 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 2,

................: "Varaka"; (Halktan gelen tekzip, zayi ilanı gibi bilgiler bu başlık altında paylaşılıyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 2, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 4, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 4, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 4, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4, 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 4, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 4, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 4, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 4, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 4, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 4, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 4, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 4, s. 1, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 3, 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 4, 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 4. 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 4, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 4, 25 Teşrinievvel 1325 (1909);

No.: 424, s. 4, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 4, 13 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 443, s. 4, 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 4, 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 4, 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 3-4, 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 4, 6 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 466, s. 3, 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 3, 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, s. 3, 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 4, 16 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 474, s. 4, 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 4, 22 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 480, s. 4, 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 4, 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 4, 31 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 489, s. 4, 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491, s. 4, 3 Kânunusani 1325 (1909); No.: 492, s. 4, 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 4, 7 Kânunusani 1325 (1909); No.: 496, s. 4, 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 4, 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 4.

.................: "Vazife Haricinde Söz Söylemek"; (Haber yazısı, Dış Basın, Fas'ta bulunan Fransız generalinin sarf ettiği sözler konu alınmış.); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2.

................: "Vilayet"; (Sosyal, siyasi, Bu sayıdan itibaren vilayetlerden haberleri bu sütunda veriliyor.); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 4, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 4, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3, , 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 3, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 4, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 3, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 4, 31

Temmuz 1325(1909); No.: 340, s. 3-4, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 4, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 4, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 4, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 4, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 4, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 3-4, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 4, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 3-4, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 3, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 3, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 3, 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 4, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 4, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 4, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 4, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 4, 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 3, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 3, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 3, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 4, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 4, 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3-4, 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 3, 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 4, 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 3, 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 3, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 4, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 4, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 4, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 4, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 4, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 4, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 3, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 4, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 4, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 4, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 4, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 3, 20 Teşrinievvel 1325 (1909);

No.: 419, s. 3, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 3, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 3-4, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 4, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 4, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 3-4, 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 3-4, 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 3-4, 9 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 439, s. 4, 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444, s. 4, 15 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 445, s. 3-4, 16Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 3-4, 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 4, 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 451, s. 4, 24 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 454, s. 2, 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 4, 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 3-4, 29 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 459, s. 4, 30 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 460, s. 4, 1 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 461, s. 4, 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 3, 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 3, 6 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 466, s. 3, 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 3, 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, 13 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 470, s. 3, 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 3, 15 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 473, s. 3, 16 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 474, s. 4, 17 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 475, s. 3, 20 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 478, s. 4, 22 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 480, s. 3, 23 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 481, s. 4, 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 3, 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 4, 27 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 485, s. 3, 30 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 488, s. 4, 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 3, 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 2, 4 Kânunusani 1325 (1909); No.: 493, s. 4, 5

Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 3, 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 4, 7 Kânunusani 1325 (1909); No.: 496, s. 4, 8 Kânunusani 1325 (1909); No.: 497, s. 4, 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 3-4, 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 3-4, 11 Kânunusani 1325 (1909); No.: 500, s. 4.

.................: "Yedi Milyonluk İstikraz"; (Siyasi); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 2.

.................: "Yemen Ahvali"; (Siyasi); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 2, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 4.

................: "Yemen Mektupları"; (Siyasi); 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 451, s. 2.

................: "Yemen'de"; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

................: "Yemen'de"; (Siyasi); 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 1-2.

................: "Yemen'de – Seyyid İdris ile Mülakat"; (Siyasi, Seyyid İdris'in Said Paşa'ya Mektubu); 10 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 440, s. 1.

................: "Yemen'de Muvaffakiyyet ve Cereyan-ı Ahval"; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1

................: "Yeni Bütçe"; (Ekonomi); 1 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 431, s. 1-2.

................: "Yeni Heyet-i Vükela"; (Siyasi, Yeni kabinenin seçilmesi hakkındadır.); 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 1.

.................: "Yeni Osmanlı Kabinesi"; (Siyasi, Alıntı, Tan gazetesinin başmakalesinden.); 5 Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 2.

................: "Yılbaşı Eğlencelerinden – Boşu (بوشو) Efendi'nin Girit Oyuncağı"; (Siyasi, "Yılbaşı zamanını eğlence ile geçirmek garbdaki, şarktaki Hristiyanlar için bir âdet olmuştur..."); 20 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 478, s. 1.

................: “Yıldız’ı Ziyaret”; (Siyasi); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 2.

................: “Yunan Başvekili Mösyö Mavro Mihalnik’in Tanin Muharririne Beyanatı”; (Siyasi); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

................: “Yunan Emelleri, Hakikat – Hayal”; (Siyasi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

................: “Yunan Hariciye Nezaretinin Beyanatı; (Siyasi); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: “Yunan Kabinesi”; (Siyasi, Osmanişer Loyd, Girit meselesinden dolayı Yunan kabinesinin içinde bulunduğu durum hakkındadır); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: “Yunan Parmağı – Makedonya’da Neler Oluyor?”; (Siyasi, Geçen Perşembe akşamı Manastır treniyle Selanik’e muvassılatında istasyonda tevkif olunan Yunan zabıtanından Yunan Konsolatosu memurlarından Alexanders’in üzerinden Yunanistan’ın Makedonya’da çevirdiği dolapları izhar eden bazı evrak-ı mühimme zuhur etmiş idi... .”); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1-2.

................: “Yunanistan Tedarikatı”; (Siyasi); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: “Yunanistan Tedarikat-ı Hafiyyesi, Yunanistan Çalışıyor”; (Siyasi); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “Yunanistan Vaka-yı İhyaratı”; (Siyasi); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 2.

................: “Yusuf Ağa ile Mülakat”; (Mülakat modası); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2-3.

................: “Zabıtan Bahriyye Kulübü – Bahriyeye Dair”; (Askerî); 30 Eylül 1325

(1909); No.: 401, s. 2.

İsfandiyar Atike: “Tasfiye-i Lisan Bahsi”; (Eğitim); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1-2.

İsmail Hakkı (Yüzbaşı): “Şehid-i Hürriyet Midhat Paşa Muhakemesi”; (Hukuk); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

İzmirli Veliddin: “İttihad ve Terakki Cemiyyeti ve Fransa Matbuatı”; (Matbuat); 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 1.

Kerim Rıfkı: “Makedonya’da Siyasi Fırkalar”; (Siyasi); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

Kilisli Rıfat: “Zavallı İran”; (Siyasi, Dış Siyaset); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “Eski Defterler”; (Sohbet - “Hiç şüphe yok ki bugün pek mühim bir geçit başındayız. Bu sebepten yeni bir devre giriyoruz. Fakat bu yenilik ne kadar parlak, ne derece...”); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 1-2.

.................: “Taşralarda متنفذان”; (Siyasi); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1-2.

................: “İçecek Su Meselesi”; (Sosyal, Su sıkıntısı ile ilgili bir yazıdır.); 27 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 485, s. 1.

Kirkoryan Ohanes [اوخانس]: “Müslümanlık ve Hristiyanlık”; (Fikrî); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

Lütfi Fikri: “Oldukça Müşkül Bir Muamma”; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1-2.

M(im). N(un). : “İttihad-ı Osmani Esasları”; (Siyasi); 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 2.

Mahir روصو (Dava vekili): “Ecnebi Dava Vekilleri”; (Hukuk); 21 Eylül 1325 (1909);

No.: 392, s. 1-2.

Mahmud Bedri: "Arnavutluk – Arnavutlara Açık Mektup"; (Eğitim, Lisan Meselesi, "Arnavutçanın Latin hurufuyla yazılması hakkında şu günlerde mevzu-ı bahsolan içtihadatın nazar-ı dikkati celb eden cihet-i camiasına dair bazı tenkidat ve tafsilatta bulunmaya lüzum gördüm.); 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 2.

Mehmed Aziz (Muallim): "Elzem Kanunlar"; (Siyasi, makale); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2.

................: "İmtiyazat-ı Ecnebiyye Garaibinden"; 7 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 437, s. 1-2.

................: "Osmanlı Sermayedarları"; (Sosyal, Sermaye sahiplerinin işsiz topluluğa iş sağlaması gereği hakkındadır.); 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 2.

Mehmed Refet: "Tezyid-i Varidat Hakkında Bir Mütalaa"; (Ekonomi, Hükümetin bazı tedbirlerle gelirleri artırabileceğine dair.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

Mehmed Velid: "Lisan ve İmale Mebhası"; (Eğitim, , Dil Hakkında); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1-2.

Memduh Şevket (Esendal): "Rüyada"; (Hikaye); 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1-2.

................: "Ahalinin İhtiyacına Göre Yardım Edelim"; (Ekonomi, Ziraate Dair – Köylülere tohumluk tezviyi); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1-2.

................: "Geçen Lakırtılar"; (Sohbet, musahabe, Okunmuyor); 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 3-4.

................: "Geçen Lakırtılar-2"; (Sohbet, musahabe); 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491, s. 1-2.

Mirza Abdüsselam Ahundzade: "Tasfiye-i Lisan Meselesine Dair"; (Eğitim, , Dil Hakkında); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: "Tasfiye-i Lisan Hakkında"; (Eğitim, dil hakkında - Abdulgafur Münşizade adlı birinin mektubuna da yer veriyor.); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 2.

Muhiddin: "10 Temmuz, Kucaklaşınız"; (Sosyal, 10 Temmuz dolayısıyla kırgınlıkların ortadan kalkmasına dair bir yazı.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 1-2.

................: "İhtizar"; (İnceleme, yeni Kitaplar, Mehmet Rauf'un kitabının tanıtımı.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340 s. 2.

................: "Bursa'da Zat-ı Hazret-i Padişahî"; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 2.

................: "Bursa'da Türbeler Ziyareti ve Resmî Kabul"; (Siyasi); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2-3.

................: "Avdet"; (Siyasi, Padişahın Bursa'dan ayrılışı hakkında.); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 3.

.................: "Ramazan Tahsisatı"; (Sosyal); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 2.

................: "Seyahat-i Şahane"; (Siyasi, Padişah'ın İzmit seyahati hakkındadır.); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 2.

................: "İzmit'te Osmanlı Padişahı"; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 2.

................: "İzmit Seyahatinden"; (Siyasi, Mesail-i mühimme-i harici); 21 Teşrinievvel

1325 (1909); No.: 420, s. 2.

................: "Beyaz Gölgeler – Muharriri Celal Sahir"; (İnceleme, Yeni Kitaplar); 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 1-2.

................: "Kirli Çamaşırlar"; (Tiyatro, Eser Değerlendirme, "Muhterem Hüseyin Suad Bey'in bu nefis eseri karşısında..."); 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 2.

.................: "Rennes'deki Müsabaka-i Hevaiyyenin Sonu"; (Sosyal); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 2.

................: "Genç Mısırlılar"; (Sosyal); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

Mustafa Suphi: "Yunanlı Dostlarımız ve Rum Vatandaşlarımız"; (Siyasi, "Bir hatıra-i tarihiye, iki mühim mesele, Yunanlıların ihtirasatı ve muvaffakiyetsizlikleri, son teşebbüs'ât, çeteler, Rum vatandaşların vatanperverâneleri" gibi konulara açıklamalar getiren bir yazıdır.); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 1-2.

................: "Yanya Vilayetinin Ahval-i Umumiyesi"; (Siyasi, Yanya'daki genel durum değerlendiriliyor.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2.

................: "Silah Kaçakçıları ve أبير Havalisi"; (Sosyal, Yunanistan'da yapılan silah kaçakçılığından bahsediyor.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1-2.

.................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Tanin'in muhaberat-ı hususiyyesi, Paris muhabiri Mustafa Suphi'nin haberi, Seyfettin Bey'in Beyanatı); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1-2.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Yazı tam olarak okunamıyor.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1-2.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Yazı tam olarak okunamıyor.); 27 Temmuz 1325

(1909); No.: 336, s. 1-2.

.................: “Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye”; (Siyasi, “Sema-yı efkâriyyemizi istila eden siyah bulutlar yavaş yavaş silinip gidiyor.); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1-2.

.... “Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye - 2”; (Siyasi); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1.

.... “Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye - 3”; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

.................: “Rennes’deki Müsabaka-i Hevaiyyenin Sonu”; (Siyasi); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 2.

................: “Genç Mısırlılar”; (Siyasi); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

Mustafa Ziya (Sivas Mebusu): “İstibşarat-ı Nafia”; (Siyasi); 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, s. 3.

Osman Nuri (Kimyager): “Tababet ve Hıfz-ı Sıhhat-i İçtimaiye”; (Sağlık); 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 2.

................: “Bayramlar Münasebetiyle – Donanma İçin”; (Askerî); 9 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 469, s. 2.

................: “Su Meselesi”; (Sosyal); 3 Kânunusani 1325 (1909); No.: 492, s. 2.

................: “Terakkiyyat-ı Fenniyye ve İnkılabât-ı Medeniyye”; (Fikrî); 5 Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 2.

................: “Kanun-ı Tekâmül, İttihat ve Teselsül-i Kâinat; (Fikrî); 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 2.

Peteraki Papadopulo: “Köylüleeri Düşünelim – Köylülerin Canı Can Değil mı?”; (Sosyal); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1-2.

Sefer Bey: “Boğazlar Meselesi”; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsussamızdan); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

................: “Mücadele-i Nur ve Zulmet”; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsusumuzdan); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

.................: “شتاینهه هل Da’vası”; (Hukuk); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

................: “Heyecanengiz Bir Cinayet Davası”; (Hukuk, Paris muhabir-i mahsusumuzdan); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 2.

Selanikli Tevfik: “10 Temmuz Şenlikleri Münasebetiyle Tarih-i Osmanîde Temmuz Ayına Müsadaf İki İnkılap”; (Tarih, “... ‘Alemdar Mustafa Paşa bir vezir-i ümmi olmakla beraber tarih-i inkılabât...”); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1-2.

................: “Bursa’ya Dair Malumat”; (Sosyal); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2.

................: “Osmanlılar – Macarlar”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2.

................: “Osmanlılar – Macarlar -2”; (Siyasi, Osmanlı-Macar ilişkilerinin tarihi hakkındadır.); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 2.

................: “Bulgar Matbuatı”; (Matbuat, Yazı Okunmuyor.); 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472, s. 1.

Sırrı: “Linç Meselesi”; (Siyasi, makale); 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

Şükrü: “Ermeni Patriği”; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsusamızdan); (Siyasi); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1.

T. Z. [ت. ز]: “İdare-i Cedide Nasıl Tahkim Ediliyor?”; (Siyasi); 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

Taho [طاهو]: “Dersim Ahvali”; (Askerî - Siyasi); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 2.

................: "Kürdistan"; (Siyasi, uzun bir yazı); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1-2.

V. (و): "Askerde Manevralar"; (Askerî, Vicdani Bey'e); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1.

Vicdani: "Kışlalar"; (Askerî, Kışlalarda bulunan askerlerin gözünden oraları değerlendiren ve kışlaların şair ve filozofların belirttiği gibi yerler olmadığını belirten 10 Haziran'da Viyana'da kaleme alınan bir yazıdır.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: "Müessesat-ı Askeriye"; (Askerî, Orduya ayrılan bütçe ve bu bütçenin kullanımına dairdir.); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "asker Şarkıları – Osmanlılık Şarkıları"; (Askerî, "Geçen gün Viyana'nın en güzel bir mesiresi olan Bodin kulübesinde bir askerî musikisini dinlerken bizdeki musikiyi bizdeki şarkıları düşünüyordum... ."); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: "Girit'de Jandarma ve Askerlik, Hukuk-ı Osmanî"; (Askerî makale, Girit'te bulunan Osmanlı askeri ve jandarması hakkında.); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 1.

................: "İttihad ve Fedakarlık"; (Fikrî, Viyana'daki Avrupa basını hakkında bir yazıdır.); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

................: "Hükümdar ve Hanedan-ı Hükümdarî"; (Siyasi, Dünemin Avustuırya hükümdarı hakkında Viyana'da kaleme alınmış bir makaledir.); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 1.

................: "Maziden Bir Sahife"; (Siyasi, Macaristan'ın وهسبرهم Şehrinin Osmanlı dönemindeki durumu ve bugünü karşılaştırılıyor.); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 2.

................: "Orduda İnzibat"; (Askerî); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 2 Başkumandan"; (Askerî); 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 3 Başkumandan"; (Askerî); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 4 İtaat-ı Mutlaka"; (Askerî); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 5 Hak ve Vazife"; (Askerî); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1.

.................: "Ordu Ne Zaman Tekemmül Edecek"; (Askerî); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

.................: "Balonlar Uçmak Makineleri ve Yemen"; (Makale; siyasi); 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1.

YALÇIN, Hüseyin Cahit: "Girit ve Devletler"; (Siyasiyat sütunu, "Bahusus Girit'in usul-i idaresi suret-i sârihada taayyün etmedikçe Girit'te beynel-düvel büyük ihtilâfları mucip olabilecek vaka-yı fevkalade zuhurı ihtimali pek büyüktür.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: "Donanmamız"; (Siyasiyat sütunu, Sultan Abdülhamit-i Sani ve öncesinden alınarak donanmanın eksiklikleri, bozuklukları değerlendiriliyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1.

................: "Taşralarda Adalet"; (Siyasiyat sütunu, "Adalet, Asırlardan beri susadığımız bir ihtiyaçtır. Adaletin bir memlekette lüzum-ı temin ve tezyii hakkında söz söyleyecek değiliz... . Islahat-ı Adliye Komisyonu'nun yalnız esaslı noktalarını göstermekle iktifa ettiğimiz şu usulü hemen kabul-ı tatbik bir

hâle getirerek yakın bir zamanda icraya başlamasını şiddetle temenni eyleriz.”); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1.

................: “Köylüleri Düşünelim”; (Siyasiyat sütunu, “... Birkaç ay evvel Anadolu’nun bazı taraflarında köylülerimizin tebeşir cinsinden bir toprak yedikleri gazetelerde mevzu‘-ı bahs olmuştu. Hatta bunun bir numunesini matbaamıza kadar getirmişlerdi. Anadolu’nun daha iç taraflarında açlıktan ölen kimselerden bile bahs edilmişti... .”); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: “Belediyelere Ait İmtiyazlar”; (Siyasiyat sütunu, “Dün Takvim-i Vekâyi‘de şehirlerle kasabalarda suretiyle vücuda getirelecek ومتنسافعى belediyelere ait bulunacak umur-ı nafia hakkında tebligat verdi.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1.

................: “Nasıl Aldatıyorlar?”; (Siyasiyat sütunu, “Muhtelif Osmanlı anasırlarının birleşmesi, birbirlerini anlamaları nokta-i nazarından memlekette iki cereyan var. Bir taraftan...”); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

................: “Hakikat İsteriz”; (Siyasiyat sütunu, “Adana vilayeti müthiş bir facianın zemin-i tatbik-i olmak felaketine maruz kaldı...”); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

................: “Meclis-i Vükela’da Ne Konuşuyorlar”; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetle birlikte Meclis-i Vükela üzerinden de sır perdelerinin kalktığına dair.); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: “Harici Mesleğimiz”; (Siyasiyat sütunu, “Bidayet-i Meşrutiyet’ten beri mevki-i iktidara gelen Heyet-i Vükelamızın kâfesi haricî mesleklerinde takip edecekleri hatta hareket-i umum ile dost olarak yaşamak suretinde

taayyünve izah etmek istemişlerdi.”); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1.

................: “Birbirimizi Anlamak”; (Siyasiyat sütunu, Osmanlıların bir arada kalması için yapılması gerekenlere dair.); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

................: “Paris’te Osmanlı Heyet-i Mebusası”; (Siyasiyat sütunu, “Dün gelen Tan gazetesinin başmakalesi Heyet-i Mebusa-yı Osmaniye’nin Paris’e muvassılatı münesebetiyle beyan-ı mütaalaya tahsis edilmiş olduğunu gördük... .”); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 1.

................: “Devletlerin Notası”; (Siyasiyat sütunu, “Girit meselesi hakkında Babıali tarafından vuku bulan tebligata düvel-i hâmîyyenin mukabelesini havi olan nota ile yeni bir devir başlamış demek oluyor... .”); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

................: “Memleketimizde Ecnebi Gazeteciler”; (Siyasiyat sütunu, “Matbuat Kanunu Layihası’nın Meclis-i Ayanda bazı tadilat icrasıyla Meclis-i Mebusan’a iade edilmesi üzerine dünkü Osmanişer Loyd gazetesinde Türkiye’de ecnebiler elindeki matbuatın mevkine dair bir makale neşrediliyor... .”); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1.

................: “Münasebet-i Hariciyyemiz Ne Hâldedir?”; (Siyasiyat sütunu, “Ne hâldeyiz? , Ne oluyoruz? , İşler iyi gidiyor mu? , Mucib-i endişe bir şey var mı? , İstikbalimiz nasıldır? İşte birtakım sualler ki her mütefekkir-i Osmanlının zihninde dolaşıp duruyor... .”); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1.

................: “Mesail-i Dâhiliyemiz Ne Hâlde”; (Siyasiyat sütunu, “Münasebet-i hariciyyemiz tedkik edilecek olursa mucip-i yes ve nevmidi olacak hiçbir cihet görülemez. Son zamanda devletin umur-ı hariciyyede layık-ı vecihle

ihraz-ı muvaffakiyyet edememesi geçenlerde izah edildiği üzere muayyen, sarih bir politika edememesinden neşet eylemektedir... .”); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: “Derdimiz”; (Siyasiyat sütunu, “Efkâr-ı umumiyede bir adem-i hoşnudî, bir sinirlilik bulunduğunu görüyoruz. Bunun sebeplerini arayınca esaslı bir şey göremeyerek mütehayyir oluyoruz... .”); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1.

................: “Girit ve Efkâr-ı Umumiye”; (Siyasiyat sütunu, Gazetenin Girit hakkındaki haberleri verirken doğruluktan ne pahasına olursa olsun vazgeçmediğine dair.); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 1.

................: “Osmanlılar ve Bulgarlar”; (Siyasiyat sütunu, Bulgaristan’ın bağımsızlığı ilanından sonra Hüseyin Cahit’in Bulgaristan’ı ziyaret etmesine dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1.

................: “İdare-i Örfiyye”; (Siyasiyat sütunu, Örfi idarenin ne kadar daha süreceğini sorguluyor.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “10 Temmuz”; (Siyasiyat sütunu, 10 Temmuz şenlikleri vesilesiyle 10 Temuz’da yaşananları anlatıyor.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 1.

................: “10 Temmuz’da”; (Siyasiyat sütunu, 10 Temmuz kutlamaları hakkında); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1.

................: “Tedrisat Meselesi”; (Siyasiyat sütunu, Osmanlıda resmî dil üzerine, ecnebilerin Türkçeyi öğrenmekte zorlanması hususu); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 1.

................: “Türkiye ve Yunanistan”; (Siyasiyat sütunu, Günün Türkiye-Yunanistan ilişkileri değerlendirilmiştir.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1.

................: “Avrupa’da Osmanlı Heyet-i Mebusası”; (Siyasiyat sütunu, Avrupa’ya giden Osmanlı heyetinden yola çıkarak Osmanlı Devleti’nin Avrupa devletleri ile ilişkisini değerlendiriyor.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

................: “Girit’de Yunan Bayrağı”; (Siyasiyat sütunu, Girit’te Yunan bayrağı çekildiğine dair malumat üzerine yazılmış bir makale.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Adana Ahvali ve Vilayetler”; (Siyasiyat sütunu, Adana faciasından yola çıkarak vilayetlerin genel durumu değerlendirilmektedir.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasiyat sütunu, Meclis-i Mebusan Fransız Meclisi’ne benzemesinden dolayı eleştiriliyor.); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1.

................: “Lüzum-ı İntibah”; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan’ın Osmanlı milliyetleri arasına nifak sokma çalışmalarından bahsetmektedir.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 1.

................: “İkinci Sene”; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetin ikinci senesi dolayısıyla kaleme alınmış bir makaledir.); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1.

................: “İki Sefir”; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetin ilanından sonra Avrupa devletlerinin Türkiye’ye karşı olumlu yönde politika değişikliğine gitmesi konu edilmiştir.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: “Mebusların Mesuliyyeti”; (Siyasiyat sütunu, Sadrazam bütçe konuşmasında mebusların millete vükelanın ise hem millete hem meclise karşı mesul olduğunu söylüyor. Bu minval üzerine kaleme alınmış bir makaledir.); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1.

.................: "Fikr-i Haysiyet"; (Siyasiyat sütunu, "Abdülhamit devrinin ahlak-ı umumiye-i Osmaniyyede icra ettiği en vahim tahribatdan biri de fikr-i haysiyeti az çok rahnedar etmiş olmasıdır."); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1.

.................: "Osmanlı Efkâr-ı Umumiyesi – Girit ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, "Girit meselesi münasebetiyle alelumum ahval-i şarkiyyenin aldığı şekil ve suret son zamanlarda celb-i dikkat bir hale gelmiş olduğunu itiraf etmek iktiza eder."); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1.

.................: "Bütçe ve Ahval-i Umumiye"; (Siyasiyat sütunu, Meclisteki bütçe müzakereleri hakkındadır.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1.

.................: "Taşralar"; (Siyasiyat sütunu, Trablus mebusu Naci Bey'in sorusu üzerine); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 1.

.................: "Türkiye – Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Girit meselesi münasebetiyle Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginlik hakkında); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 1.

.................: "Girit İhtilafı ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Osmanlı Devleti'nin Yunanistan'a Girit meselesi hususunda verdiği nota hakkında); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1.

.................: "Yeni Dâhiliye Nazırı"; (Siyasiyat sütunu, Talat Bey'in Dâhiliye Nazırı olması hakkındadır); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 1.

.................: "Girit ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan'a verilen notayı Yunanistan'ın cevaplaması hakkındadır.); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

.................: "Avrupa'ya Talebe İzamı"; (Siyasiyat sütunu, Avrupa'ya öğrenci

gönderilmesi hakkındadır.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

.................: "Tensikat Nasıl Yapılacak"; (Siyasiyat sütunu, İstanbul'da yapılan düzenlemeler hakkında.); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1.

.................: "Muhtelif Cereyanlar"; (Siyasiyat sütunu, Avrupa'ya gidecek mebuslara sorulan "İstanbul'da iktidar ve nüfuz kimin elindedir?" şeklinde oradaki basın mensupları tarafından sorulan sorular hakkındadır.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

.................: "Bütçeye Dair"; (Siyasiyat sütunu, "Maliye Nezaretinin dün diğer nezaretlere hitaben yazdığı bir tezkireyi havadis kısmımızda derc eylemiştik. Bunun yalnız nazırlarca değil bütün Osmanlılarca kemal-i dikkatle okunmasını ve münderecatı hakkında uzun uzadıya düşünülmesini temenni eyleriz.); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1.

.................: "Yemen Şimendiferi"; (Siyasiyat sütunu,); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 1.

.................: "İyi Alametler"; (Siyasiyat sütunu,); 5 Ağustos 1325 (1909); no: 345, s. 1.

.................: "Nafia Nazırının İtirafatı"; (Siyasiyat sütunu,); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1.

.................: "Endişeler Zail Oluyor"; (Siyasiyat sütunu,); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

.................: "Kudüs-i Şerif'te Bolu Mebusu Habib Bey'e"; (Siyasi); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis"; (Siyasiyat sütunu,); 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusanın Tatili"; (Siyasiyat sütunu, 21 Ağustos'ta tatile giren Meclis hakkındadır.); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 1.

.................: "Meclis Kapandıktan Sonra"; (Siyasiyat sütunu,); 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 1.

.................: "Tensikat"; (Siyasiyat sütunu,); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1.

.................: "Ahval-i Umumiye"; (Siyasiyat sütunu,); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

.................: "Bulgarlarla Rumlar"; (Siyasiyat sütunu,); 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 1.

.................: "Genç Türkiye ve Avrupa"; (Siyasiyat sütunu,); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 1.

.................: "Fransa, Rusya, Türkiye"; (Siyasiyat sütunu, Fransa ve Rusya'nın Türkiye'deki konsolosluklarına yaptıkları tebligat hakkındadır.); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1.

.................: "Makedonya'da"; (Siyasiyat sütunu); 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1.

.................: "İttihad-ı Anasır"; (Siyasiyat sütunu); 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 1.

.................: "Padişah'ın Seyahati"; (Siyasiyat sütunu); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1.

.................: "Manevi Zarar ve Ziyan Davası"; (Siyasiyat sütunu); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1.

.................: "Arnavutluk"; (Siyasiyat sütunu); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

.................: "Ufak Bir Mukayese"; (Siyasiyat sütunu); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 1.

.................: "Donanma İanesi"; (Siyasiyat sütunu); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s.

1.

.................: "Mebuslar ve Teşebbüsat-ı Maliye"; (Siyasiyat sütunu); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1.

.................: "Cemiyyet ve Fırka"; (Siyasiyat sütunu); 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 1.

.................: "Çalışmak Usulü"; (Siyasiyat sütunu); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

.................: "İstikraz Etrafında"; (Siyasiyat sütunu); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 1.

.................: "Anadolu'da Taşralar Ne Halde, Ahali Ne Yapıyor?"; (Siyasiyat sütunu); 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1.

.................: "Yeni Nafia Nazırı"; (Siyasiyat sütunu); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 1.

.................: "Taşraların Derdi"; (Siyasiyat sütunu); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1.

.................: "Yeni İdare Memurları"; (Siyasiyat sütunu); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

.................: "Türkiye ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

.................: "Tensikatten Sonra"; (Siyasiyat sütunu); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

.................: "Nafia İşleri"; (Siyasiyat sütunu); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1.

.................: "Bir Teklif-i Garip"; (Siyasiyat sütunu); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1.

.................: "Gayrimüslimlerin Askerliği"; (Siyasiyat sütunu); 5 Eylül 1325 (1909); No.:

376, s. 1.

.................: “Vazifelerin Ayrılması”; (Siyasiyat sütunu); 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 1.

.................: “İstikraz Etrafında”; (Siyasiyat sütunu); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

.................: “Taşraları Teftiş Etmeliyiz”; (Siyasiyat sütunu); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1.

.................: “Hapishaneler ”; (Siyasiyat sütunu); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1.

.................: “Ciddi Hizmetler”; (Siyasiyat sütunu); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

.................: “Mebuslar ve Memuriyyetler”; (Siyasiyat sütunu); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 1.

.................: “İstikraz Münasebetiyle”; (Siyasiyat sütunu); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1.

.................: “Selanik Kongresi Münasebetiyle”; (Siyasiyat sütunu); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1.

.................: “Cemiyetin Kulüpleri”; (Siyasiyat sütunu); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1.

.................: “Memnun Olacak Bir Hâl”; (Siyasiyat sütunu); 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1.

.................: “Türklük - Müslümanlık - Osmanlılık”; (Siyasiyat sütunu); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1.

.................: “Uyanıklık Alametleri: Avrupa Seyahatleri”; (Siyasiyat sütunu); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1.

.................: “Hırka-i Saadet Ziyareti”; (Siyasiyat sütunu, Sultan 5. Mehmet Han’ın kutsal emanetleri ziyaretinden bahsediyor.); 18 Eylül 1325 (1909); No.:

389, s. 1.

.................: “Bazı Tenkidat”; (Siyasiyat sütunu); 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 1.

.................: “İstikraz”; (Siyasiyat sütunu); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1.

.................: “Sefaretler ve Teşebbüsat-ı Maliye”; (Siyasiyat sütunu); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1.

.................: “Küçük Şeyler”; (Siyasiyat sütunu); 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1.

.................: “Belediyeler”; (Siyasiyat sütunu); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1.

.................: “Mantıksızlıklar”; (Siyasiyat sütunu); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1.

.................: “Mühim Bir Mülakat”; (Siyasiyat sütunu); 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1.

.................: “Türkiye ve Bulgaristan”; (Siyasiyat sütunu); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

.................: “Ermeni Patriğinin İstifası”; (Siyasiyat sütunu); 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1.

.................: “Yeni Ordu”; (Siyasiyat sütunu); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

.................: “Livadya [ليواديا] Ziyareti”; (Siyasiyat sütunu); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

.................: “Ne Yapılıyor”; (Siyasiyat sütunu); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

.................: “İstikraz”; (Siyasiyat sütunu); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1.

.................: “Rum Patriği ile Bir Mülakat”; (Siyasiyat sütunu); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1.

.................: “Bayram”; (Siyasiyat sütunu); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

.................: “Heyet-i Vükelaya Dair”; (Siyasiyat sütunu); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1.

.................: "Nazırlarımızın Seyahati"; (Siyasiyat sütunu); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

.................: "Fikr-i Vazife"; (Siyasiyat sütunu); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

.................: "Bir Misal"; (Siyasiyat sütunu); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1.

.................: "Ufak Tefek Şeyler"; (Siyasiyat sütunu); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1.

.................: "Hicaz Demiryolu"; (Siyasiyat sütunu); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1.

.................: "Suriye Ahvali ve Araplar"; (Siyasiyat sütunu); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1.

.................: "Askerler ve Cemiyyet"; (Siyasiyat sütunu); 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 1.

.................: "Seyahat-i Hazret-i Padişahi"; (Siyasiyat sütunu); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1.

.................: "Hâl-i İhtilafat"; (Siyasiyat sütunu); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1.

.................: "Rumeli'de Müslüman Muhacirleri"; (Siyasiyat sütunu); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1.

.................: "Ecnebi Müşavirler"; (Siyasiyat sütunu); 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 1.

.................: "Maarif Terakkiyyatı"; (Siyasiyat sütunu); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

.................: "Etrafımızda Geçenler"; (Siyasiyat sütunu); 19 Teşrinievvel 1325 (1909);

No.: 418, s. 1.

.................: "قرعه Fermanı"; (Siyasiyat sütunu); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 1.

.................: "İstanbul Vilayeti"; (Siyasiyat sütunu); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1.

.................: "Anadolu'nun Sıhhati"; (Siyasiyat sütunu); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da Fırkalar"; (Siyasiyat sütunu); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1.

.................: "Ahalinin İyiliği İçin"; (Siyasiyat sütunu); 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1.

.................: "Dicle ve Fırat Nehirlerinde Seyr-i Sefain"; (Siyasiyat sütunu); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1.

.................: "İstikrazın Son Safhası"; (Siyasiyat sütunu); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

.................: "Taşralarda"; (Siyasiyat sütunu); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1.

.................: "Memurlarda Salahiyet"; (Siyasiyat sütunu); 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1.

.................: "Mahkemelerde Lisan Meselesi"; (Siyasiyat sütunu); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1.

.................: "Kadro Harçları"; (Siyasiyat sütunu); 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1.

.................: "Yanlış Bir Telakki"; (Siyasiyat sütunu); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.:

430, s. 1.

.................: “Girit Meselesi”; (Siyasiyat sütunu); 1 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 431, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’ın Açılması”; (Siyasiyat sütunu); 2 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasiyat sütunu); 3 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 433, s. 1.

.................: “Kabine”; (Siyasiyat sütunu); 4 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 434, s. 1.

.................: “Körler İçin”; (Siyasiyat sütunu); 5 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 435, s. 1.

.................: “Fırkanın İçinde”; (Siyasiyat sütunu); 6 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 436, s. 1.

.................: “Gümrükler”; (Siyasiyat sütunu); 7 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 437, s. 1.

.................: “Bir Misal”; (Siyasiyat sütunu); 8 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 438, s. 1.

.................: “Osmanlı Hanımları ve Ordu”; (Siyasiyat sütunu); 9 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 439, s. 1.

.................: “Mebuslar, İmtiyazlar ve Memuriyetler”; (Siyasiyat sütunu); 10 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 440, s. 1.

.................: “Heyet-i Ayanın Cevabı”; (Siyasiyat sütunu); 11 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 441, s. 1.

.................: “Linç Meselesi”; (Siyasiyat sütunu); 12 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 442, s. 1.

.................: “Gümrüklere Zam Meselesi”; (Siyasiyat sütunu); 13 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 443, s. 1.

.................: “Linç İşine Dair”; (Siyasiyat sütunu); 14 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 444,

s. 1.

.................: "Dünkü İstizah"; (Siyasiyat sütunu); 15 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 445, s. 1.

.................: "Efkâr-ı Umumiye"; (Siyasiyat sütunu); 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da İmtiyazlar"; (Siyasiyat sütunu); 17 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 447, s. 1.

.................: "Balkan İttifakı"; (Siyasiyat sütunu); 18 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 448, s. 1.

.................: "Girit Meselesinin Son Şekli"; (Siyasiyat sütunu); 19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 1.

.................: "Lüzumlu İşler"; (Siyasiyat sütunu); 20 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

.................: "Jurnaller"; (Siyasiyat sütunu); 21 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 451, s. 1.

.................: "Yapılabilecek İşler"; (Siyasiyat sütunu); 22 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 452, s. 1.

.................: "Sanayi Mektepleri"; (Siyasiyat sütunu); 23 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 453, s. 1.

.................: "Mebusların Memur Olmaları"; (Siyasiyat sütunu); 24 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 454, s. 1.

.................: "Demokrat Fırkası – Fırka-i Abad"; (Siyasiyat sütunu); 25 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 455, s. 1.

.................: "Ermeniler İçin"; (Siyasiyat sütunu); 26 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

.................: "Buhran"; (Siyasiyat sütunu); 27 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 457, s. 1.

.................: "Linç Meselesinde Müessirat "; (Siyasiyat sütunu); 28 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 458, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis"; (Siyasiyat sütunu); 29 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 459, s. 1.

.................: "Bir Ders-i İbret"; (Siyasiyat sütunu); 30 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 460, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis "; (Siyasiyat sütunu); 1 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 461, s. 1.

.................: "Meclis-i Ayan'ın Hakk-ı Hayatı Var mı?"; (Siyasiyat sütunu); 2 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 462, s. 1.

.................: "Tensikat Münasebetiyle"; (Siyasiyat sütunu); 3 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 463, s. 1.

.................: "Almanlar ve Osmanlılar"; (Siyasiyat sütunu); 4 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 464, s. 1.

.................: "Usul ve Muamelat-ı Resmiyye"; (Siyasiyat sütunu); 5 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 465, s. 1.

.................: "Kuvve-i Bahriyyemiz ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu); 6 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 466, s. 1.

.................: "Gençlerimize"; (Siyasiyat sütunu); 7 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 467, s. 1.

.................: "Vazifelerimizden"; (Siyasiyat sütunu); 8 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 468, s. 1.

................: "Su-i Tefehhümler"; (Siyasiyat sütunu, "Avrupa ile sıkı fıkı münasebete

girişmemiz ancak bir, bir buçuk senelik bir vakıa olduğu için ufak bazı hadisat ile su-i tefehhümler tevlid edebilmek imkânı henüz ortadan kalkmamıştır.”); 20 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 478, s. 1.

................: “Donanma ve Millet”; (Siyasiyat sütunu, “Meşrutiyet’in ilk günlerinde nişane-i şükran hürriyet olmak üzere etvar ve niyazı namlarına birer kruvazör inşası için iane toplamaya teşebbüs ettiğimiz sırada bu teşebbüsümüz bazı taraflarca...”); 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 1.

.................: “Girit’te”; (Siyasiyat sütunu, “İşsizliğin verdiği bir çene düşüklüğü ile ma-teessüf şu sırada hepimiz...”); 22 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 480, s. 1.

................: “Buhran Münasebeti ile İki Makale”; (Siyasiyat sütunu, Okunmuyor.); 23 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 481, s. 1.

................: “İrade-i Cedide İzzet ve İstikamet”; (Siyasiyat sütunu, “Son seyahatimiz esnasında Sofya’dan hareket istediğimiz trende Bulgar rical-i siyasiyesinden bir zat ile tesadüfi suretde mülaki olduk...”); 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482, s. 1.

................: “Donanma İanesi ve Tezyikat”; (Siyasiyat sütunu, Zorla iane toplamanın millette oluşturacağı sıkıntılardan bahseden bir yazı.); 25 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 483, s. 1.

................: “Şehr Emanetinin İstikrazı”; (Siyasiyat sütunu, Belediyenin borçalanması hakkında bir yazıdır.); 27 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 485, s. 1.

................: “Sadaretin Zorluğu”; (Siyasiyat sütunu, “Heyet-i Vükela’yı teşkile memur bulanan Hakkı Beyefendi dün muvassılat etti. Bir sadrazam müfettişi ile arkadaşlarını intihab için müzakerâta başladı...”); 28 Kânunuevvel 1325

(1909); No.: 486, s. 1.

................: "Buhranın Nihayeti"; (Siyasiyat sütunu, "Henüz resmen bir ilan yok ise de herhalde buhran-ı vükela artık suret-i katiyyede neticelenmiş addedilebilir."); 29 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 487, s. 1.

................: "Yeni Heyet-i Vükela"; (Siyasiyat sütunu, Yeni Heyet-i Vükela'nın kimlerden oluştuğu bilgisinin resmî kanaldan henüz verilmediği hakkındadır.); 30 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 488, s. 1.

.................: "Yeni Kabine – Eski İşler"; (Siyasiyat sütunu,); 31 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 489, s. 1.

.................: "Noksanlarımızdan"; (Siyasiyat sütunu,); 1 Kânunusani 1325 (1909); No.: 490, s. 1.

.................: "Şehr Emaneti"; (Siyasiyat sütunu,); 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491, s. 1.

.................: "Aleyhimizdeki İftiralardan"; (Siyasiyat sütunu,); 3 Kânunusani 1325 (1909); No.: 492, s. 1.

.................: "Hissiyat-ı Hükümet"; (Siyasiyat sütunu,); 4 Kânunusani 1325 (1909); No.: 493, s. 1.

.................: "Yeni Türk Kabinesi"; (Siyasiyat sütunu,); 5 Kânunusani 1325 (1909); No.: 494, s. 1.

.................: "Kanun-ı Esasi ve Ayan"; (Siyasiyat sütunu,); 6 Kânunusani 1325 (1909); No.: 495, s. 1.

.................: "Arnavut Hurufatı"; (Siyasiyat sütunu,); 7 Kânunusani 1325 (1909); No.: 496, s. 1.

.................: "Çeteler Kanunu"; (Siyasiyat sütunu,); 8 Kânunusani 1325 (1909); No.:

497, s. 1.

.................: "Çırağan Yangını ve Tarz-ı Telakki"; (Siyasiyat sütunu,); 9 Kânunusani 1325 (1909); No.: 498, s. 1.

.................: "Hakk-ı Telif"; (Siyasiyat sütunu,); 10 Kânunusani 1325 (1909); No.: 499, s. 1.

.................: "Türkiye Aleyhinde Bulgaristan Mitingleri"; (Siyasiyat sütunu,); 11 Kânunusani 1325 (1909); No.: 500, s. 1.

Yusuf Razi: "Umur-ı Nafia Hakkında"; (Siyasi); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2.

2. KONULARINA GÖRE

2. 1. Şiir

Tevfik Fikret: "Vatan Şarkısı"; (Şiir); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3.

S. T. : "Ramazaniye"; (Şiir); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 3.

2. 2. Roman

İmzasız: "Kraliçe Margo"; (Alexandre Dumas'ın Kraliçe Margo adlı romanının tefrikası.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 3, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 3, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 3, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 3, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 3, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 3, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 3, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 3, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 3, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 5, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 3, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 3, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 3, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 3, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 3, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 3, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3, , 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3, 25 Temmuz 1325

(1909); No.: 334, s. 3, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 3, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 3, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 3, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 3, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 3, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 3, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 3, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 3, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 3, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 3, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 3, 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 3, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 3, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 3, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 3, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 3, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 3, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 3, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 3, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 3, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 3, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 3, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 3, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 3, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 3, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 3, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 3, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 3, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 3, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 3, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 3, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 3, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 3, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 3, 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 3, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 3, 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 3, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 3, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 3, 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 3, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 3, 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 3, , 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3, , 12

Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 3, , 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 3, , 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 3, , 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 3, , 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 3, , 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 3, , 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 3, , 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 3, , 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 3, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 3, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 3, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 3, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 3, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 3, 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 3, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 3, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 3, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 3, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 3, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 3, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 3, 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 3, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 3, 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 3, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 3, 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 3, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 3, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 3, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 3, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 3, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 3, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 3, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 3, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 3, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 3, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 3, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 3, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 3, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 3, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 3, 27 Teşrinievvel 1325

(1909); No.: 426, s. 3, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 3, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 3, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 3, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 3, 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 3, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 3, 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 3, 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 3, 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 3, 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 3, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 3, 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 3, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 3, 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 3, 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 3, 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 3, 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 3, 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 3, 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 3, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 3, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 3, 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 3, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 3, 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 3, 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 3, 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 3, 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 3, 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 3, 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 3, 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 3, 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 3, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 3, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 3, 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 3, 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 3, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 3, 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 3, 9 Kânunuevvel1325

(1909); No.: 469, s. 3, 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 3, 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 3, 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 3, 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 3, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 3, 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 3, 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 3, 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 3, 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 3, 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 3, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 3, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 3, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 3, 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 3, 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 3, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 3, , 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 3, 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 3.

2. 3. Hikâye

Memduh Şevket (Esendal): "Rüyada"; (Hikaye); 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1-2.

2. 4. Gezi Yazıları

Babanzade İsmail Hakkı: "Londra Hatıratından"; (Gezi Yazısı, Londra seyahatı sırasında yaşadıklarından bahsediyor.); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1.

................: "Newcastle – Manchester"; (Gezi Yazısı, İngiltere seyahati hakkında yazıyor.); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1-2.

................: "İngiltere'de Vilayet Hayatı"; (Gezi Yazısı, İngiltere'de metropollerde yaşayan insanların hayatı hakkındadır.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.:

334, s. 1.

................: “Liverpool – Birmingham”; (Gezi Yazısı, İngiltere seyahati hakkında); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1.

................: “Oxford”; (Gezi Yazısı, Oxford hakkında bir yazı.); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1.

İmzasız: “(...) Bir Livadya [ليواديا] Seyahatine Dair”; (Gezi Yazısı); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

2. 5. Tiyatro

Hüseyin Şükrü: “Bir Piyes Münasebetiyle”; (Tiyatro); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 1-2.

2. 6. Mektup

Ahmet Cevdet: “Ahmet Cevdet’ten Mektup”; (El-Ceride’den tercüme edilen bir fıkraya dair Ahmet Cevdet’in gönderdiği mektup.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 3.

Dr. Pastırmacıyan: “Nafia Nazırı Gabriyel Noradonkiyan [نورادونكيان] Efendi’ye Açık Mektup”; (Mektup); 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 2.

Hüseyin Kâzım: “Ziraat Heyet-i Fenniyyesi Reisi İstirati [استراطى] Efendiye Açık Mektup”; (Ekonomi, mektup); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1.

................: “Beylerbeyi ve İstavroz Ehliyyesine Açık Mektup”; (Siyasi, mektup); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

................: “Orman ve Maden ve Ziraat Nazırı Aristidi Paşa Hazretlerine Açık Mektup”; (Siyasi, mektup); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1.

İmzasız: “Hükümette Hissiyat Lazımdır”; (Mektup, Sadrazam Paşa Hazretlerine Açık Mektup); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

................: “Osmanlı Hanımlarının Hamiyet-i Vatanperveraneleri, Tanin’e Karşı Bir Teveccüh-i Fevkalade”; (Tanin’e gönderilen okur mektubu, Beyoğlu’ndan Selanikli Zebide); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1.

................: “Osmanlı Hanımlarının Hamiyet-i Vatanperveraneleri, Tanin’e Karşı Bir Teveccüh-i Fevkalade”; (Tanin’e gönderilen okur mektubu, Emine Sabiha); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

................: “Osmanlı Hanımlarının Hamiyet-i Vatanperveraneleri, Tanin’e Karşı Bir Teveccüh-i Fevkalade”; (Tanin’e gönderilen okur mektubu, Hemşireniz Fatma Hatriye); 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 1.

................: “Osmanlı Hanımlarının Hamiyet-i Vatanperveraneleri, Tanin’e Karşı Bir Teveccüh-i Fevkalade”; (Tanin’e gönderilen okur mektubu); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1.

................: “Osmanlı Hanımlarının Hamiyet-i Vatanperveraneleri, Tanin’e Karşı Bir Teveccüh-i Fevkalade”; (Tanin’e gönderilen okur mektubu); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1.

Silistireli Salih (Redif Yüzbaşısı): “Istıranca’dan Mektup”; (Şuun); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4.

2. 7. Mülakat

İmzasız: “Bir Mutasarrıf ile Mülakat”; (Mülakat); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2.

.... “Bir Mülakat”; (“Yeni Asır’dan: Debre’de anasır-ı Osmaniyye arasındaki

ittihadı takviye etmek maksadıyla içtima-i mukarrer olan kongreye Selanik'ten de bir heyet-i merhusa gittiğini yazmıştık. Bu heyet bu kere Selanik'e avdet eylemiştir. Heyet azasından müşahir-i vükela-i d'aviden Mustafa Arif Efendi ile gazetemiz heyet-i tahririyyesinden bir zat mülakat eylemiştir.); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1-2.

.................: "Çakırcalı Hakkında Mülakat"; (Mülakat); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 4.

................: "Ermeni Patriği ile Mülakat"; 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: "Girit Meselesi Hakkında Mühim Bir Mülakat, Bir Diplomatın Beyanatı"; (Roma'dan bir diplomat ile mülakat yapılıyor, isim verilmiyor.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

................: "Hariciyye Nazırı Refet Paşa ile Mülakat"; (Mülakat); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

................: "Mahmut Şevket Paşa ile Mülakat", (Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 2.

................: "Mösyö Besic'in [بسيج] Bir Mülakati"; (Mülakat); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1.

................: "Yusuf Ağa ile Mülakat"; (Mülakat, Mülakat modası); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2-3.

Sefer Bey: "Paris Muhabir-i Mahsusamızdan – Bir Mülakat"; (Sefer Bey'in bir tesadüf eseri trende mösyö كشوف [Keşof] le karşılaşması ve onla mülâkatı hakkındadır.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

2. 8. İnceleme – Eser Tanıtımı

Muhiddin: "İhtizar"; (İnceleme, Yeni Kitaplar, Mehmet Rauf'un kitabının tanıtımı.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340 s. 2.

.................: "Beyaz Gölgeler – Muharriri Celal Sahir"; (İnceleme, Şiir, Yeni Kitaplar); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 1-2.

................: "Kirli Çamaşırlar"; (İnceleme, Tiyatro, Eser Değerlendirme, "Muhterem Hüseyin Suad Bey'in bu nefis eseri karşısında..."); 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 2.

2. 9. Sohbet

İmzasız: "10 Temmuz Münasebeti ile, Her Vakitki Dertler"; (Sohbet, "Cuma günü herkesle beraber 'alelsabah bende sokağa fırladım. Şöyle etrafıma baktım: Parlak bir sema altında parlak bir sima-ı ıyd..."); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 2.

Memduh Şevket (Esendal): "Geçen Lakırtılar"; (Sohbet, musahabe, okunmuyor); 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 3-4.

................: "Geçen Lakırtılar"; (Sohbet, musahabe); 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 1-2.

2. 10. Anı

2. 10. 1. Sosyal İçerikli Anılar

Babanzade İsmail Hakkı: "Yolculuk Sıkıntıları"; (Hatırat); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1-2.

2. 10. 2. Siyasi İçerikli Anılar

İmzasız: “Meclis-i Ayan Reisi Said Paşa’nın Hatıratı – İngiltere Sefaretine Müracaat”; (Hatırat, “‘Abdülhamit’in dest-i zulmünden memalik-i ecnebiyye kaçanlar olduğu gibi sefarethanelere iltica edenlerde olmuştu. Bu arada Sadrazam Said Paşa Hazretleri’nin İngiltere Sefaretine Müracaatı İstanbul’da ve bütün mühafil-i siyasiyede birtakım esrar-ı siyasiyesini takrir ve ifşa eden bu hadise...”); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1-2, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1-2, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2-3, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 5.

2. 11. Edebî İlanlar

2. 11. 1. Kitap İlanları

İmzasız: “Abdülhamit Sâni ve Devr-i Saltanatı”; (Sultan İkinci Abdülhamit’in siyasi ve özel hayatının anlatıldığı eserin neşredilen formaları hakkındadır.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4.

................: “Amel-i Alfabeyi Osmanî”; (Rehber-i Saadet Mektebi Müdürü Mehmed Celal Bey’in eseri); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 4.

.................: “Ana Nasihatlari”; (Hüseyin Kemaleddin Bey, Darül Fünun Osmanlı Edebiyatı Şubesi mezunlarından); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: “Asr-ı Hazır Tasrihi”; (İstanbul Vilayeti Maarif Müdürü Ali Reşad Bey’in eseri); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 4.

................: “Asar-ı Askeriye”; (Mustafa Hilmi Bey); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

................: “Âşıkhane”; (Mehmet Rauf’un eseri Hilal Matbaası tarafından neşredildi.); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 4.

................: “Aştın Kitap”; (Kitapçı Hilmi Efendi’nin çocuklar için ilk kıraat eseri); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 4.

................: “Avalim-i Kilikya”; (اوحا سی Agobyan); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 4.

................: “Belki Ben Aldanıyorum”; (Ahmet Rasim’in eseri); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: “Beyanülhak”; (Okurlara tavsiye ediliyor.); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4.

................: “Beyaz Gölgeler”; (“Celal Sahir Bey’in Beyaz Gölgeler adlı mecmua-ı işarı derdest tabdır. Yakında intişar edecektir.); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 4, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 4.

................: “Bulgarca Lügat”; (Halil Bey tarafından neşredilen eserin ikinci sayısı); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 3.

................: “بورزيا”; (İkbal Kütüphaesi tarafından neşredilen romanın 5. forması); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 4.

................: “Delil-i Hac”; (Kozan Mutasarrıfı Kethüdası el-hac Hasan Fehmi Bey tarafından telif edilmiştir.); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4.

................: “Din-i İslam ve Ulum-ı Fünûn”; (Milaslı İsmail Hakkı Bey’in eserine Dair.);

22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 4.

..................: "Dünyanın Sonu"; [Çeviren Kamil Felamaryon (فلاما ريون)]; 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 4.

.... "Dünyanın Sonu"; (Fransız Felamaryo'nun [فلا ماريو] eserini Ali Muzaffer Bey tercüme ediyor.); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 4.

................: "Edebiyat (kitap)"; (Süleyman Fehmi tarafından neşredilmiştir.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4.

.... "Fazl-ı Osmani Marş ve Şarkıları"; 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 4.

................: "Hac Yolunda"; (Cenap Şehabettin'in eseri); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 3.

................: "Hak ve Hakikat"; (Cemiyyet-i Tedrisiyye-i İslamiyye azasından Hüseyin Kâzım Bey tarafından çıkarılan bir eserdir.); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 4, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 4, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4.

.................: "Harita-i Vücud-ı Beşer"; (Doktor لج دهeseri); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 4.

................: "Hırs-ı Saltanat (kitap)"; (13 Mart Hadisesi'ni anlatan bir tiyatro eseridir.); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 4, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4.

................: "Hukuk-ı Ceza"; (İstanbul Mebusu Kirkor Efendi'nin eseri); 24 Eylül 1325

(1909); No.: 395, s. 4.

.................: “Hukuk-ı Düvel”; (Mahmud Es’ad Efendi tarafından Fransızcadan çevirmiştir.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6.

................: “Hükümet-i İslamiye Tarihi”; (Ali Seydi Bey’in 10 ciltlik eseri); 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 4, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 4.

................: “Islah-ı Medaris Risalesi”; (Mehmet Faik’in eseri); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: “İhtizar”, (Mehmet Rauf’un eseri, Edebiyat-ı Cedide Kütüphanesinden); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 4, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 4.

................: “İlm-i İktisat Dersleri”; (Selanik Mebusu Maliye Nazırı Muhammed Cavid Bey’in eserine dair.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 4, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 4.

.................: “İlm-i Terbiye ve Tedris”; (Osman Nuri Bey tarafından neşredildi.); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 4.

................: “İsimsiz”; [“Doktor س. بهلن tarafından imtiyazat-ı ecnebiyye ile şehbenderlerin salahiyet-i siyasiyyesine dair gayet müfid ve Fransızca bir risale kaleme alınarak (İttihad ve Terakki) Cemiyetine ithaf olunmuştur.”]; 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4.

................: “İslam’da Hilâfet”; (Mustafa Zihni Paşa); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 4.

................: “İstanbul’da Yarım Asırlık Vaka-yı Mühimme”; (Basiret gazetesi sahibi Ali Efendi’nin (Basiretçi Ali Bey) sergüzeştini içeren bir risale); 15 Ağustos

1325 (1909); No.: 355, s. 4.

................: "İttihad-ı İslam ve Avrupa"; (Azmizade Refik Bey'in bu adlı eserinin İbrahim Halil Bey tarafından tercümesi.); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 4.

................: "Jimnastik"; (Muallim Ahmet Nazimi); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 4.

................: "Kaçırılan Fırsatlar"; (Keçecizade İzzet Paşa'nın Fransızca kaleme aldığı eser Türkçe'ye tercüme edildi.); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 4.

................: "Kamus-ı Hukuk"; (Hüseyin Galib tarafından neşrediliyor.); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 4, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 4.

................: "Kraliçe Margo"; (Gördüğü yoğun ilgi dolayısıyla tefrikanın kitaplaştırılması ve birinci cildinin çıkarılması.); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 3.

................: "Külliyât-ı Fenni Islaha"; 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4.

.................: "Künzü'l İrfan Fi Ehâdis-i Nebiyyürrahman", (Erbilli El-Hac Mahmud Said Efendi tarafından tercüme edilen eserin neşri hakkında); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 4, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 4, 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 4, 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 4.

................: "Malumat-ı Ticariye"; ("Matbaayı Amire Müdürü tarafından Mekteb-i İdadiye programlarına göre telif edilen iş bu eser..."); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 4.

................: "Mirat-ı Hayret"; (Mithat Paşa'nın eseri, ikinci cilt); 31 Teşrinievvel 1325

(1909); No.: 430, s. 4.

.................: “Mirat-ı İstanbul”; 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 4, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 4, (Eserin 2. Cüzü, Kaymakam Mehmed Raif ve Kolağası Halil Rüşdü Beyler tarafından neşrediliyor.).

................: “Muharebe Dersleri”; (Yüzbaşı Hulusi Bey’in kitabına dair.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 6, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 6 (Dördüncü Kitap), 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 4 (Dördüncü Kitap), 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 4, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 4(Beşinci Kitap), 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 4.

................: “Musavver-ı Leta’if”; (Hoca Nasrettin’in eseri); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 2.

................: “Nereye Gidiyoruz”; (Ahmet Şuayb tarafından neşredilen siyasi eser); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 4.

................: “Nevsal-i Osmanî” (Yazarları Ekrem Reşad ve Osman Ferid, 10 Temmuz Hatırası, 200 resim iki yüz sekiz sahife); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 6, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 4, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 4.

................: “Oğullarıma”; (Paul Domer tarafından telif edilmiş eserdir. Münderecatı: Hayat-ı içtimaiyye ve terbiye-i fikriyye ve medeniyyeye dairdir.); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 4.

................: “On Temmuz”; (İkinci Abdülhamit Han Devrinin ardından onun devrini

tiyatro tarzında anlatan bir kitap, yazarı belirtilmiyor.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 4, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 5, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 6, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 4, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 4.

................: “Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti; 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 4.

................: “Piyade Kıtat-ı Sagiresinin Gece Harekâtı”; (M. Servet Bey’in Tercümesi); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 4.

................: “Pençe”; (Mehmed Rauf, Edebiyat-ı Cedide Kütüphanesi’nden); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 4, 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 4, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: “Rehber-i İttihad”; (Müstecâbizade İsmet Bey’in Kıraat Risalesi); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 4.

................: “Resimli Afganistan Seyahati (kitap)”; (Mehmet Fazlı Bey); 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 4.

................: “Resimli ve Haritalı Coğrafya’yı Umumi”; (Darülfünun ve Ticaret Mektebi Coğrafya-yı İktisadi Muallimi Safvet Bey’in eseri); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 4.

................: “Ruhul Cemaat”; (Köprülüzade Mehmed Fuat’ın meşhur كونارلوبوز’dan tercüme ettikleri eser); 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 4.

................: “Rusya’dan Türkçe’ye Lügat Kitabı”; 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 4.

................: “Sadah Paşa yahud Mezardan Nida”; (Hatıra); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4.

................: “Tababet-i Hazıra”; (Doktor Yusuf Ragıp’ın esri); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 4.

................: “Tarih Sahifeleri”; (Ahmet Refik Bey’in eseri); 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 4.

................: “Tarih-i Siyasî”; (Fransızca eser, Ali Reşad Bey tarafından tercüme edilmiştir.); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 6, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 4.

.... “Tarih-i Siyasi”; (İstanbul Vilayeti Maarif Müdürü Ali Reşad Bey tarafından tercüme edilmiştir. 2. cildin yedinci forması); 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 4, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4, 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 4.

.... “Tarih-i Siyasi-i Osmâniye”; (Kamil Paşa tarafından neşredildi.); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 4.

.... “Tarihi-i Umumi”; (Murad Bey); 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 471, s. 1, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 3.

................: “Tabsıra-i İbret”; (Mithat Paşa’nın Taif’te kaleme aldığı anıların birinci cildi.); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 4.

................: “Terbiye-i İdare”; (Muallim Muhterem Doktor Ethem Bey); 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 2.

.... “Terbiye ve Vezâif-i Askeriyye”; (Ali Fazıl Bey); 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 4.

.................: “Timsal-i Aşk”; (Cemil Süleyman); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 4, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 3.

................: “Türk Tarih-i Umumiyesi”; (Necib Âsım ve Mehmed Ârif Beyler tarafından neşredilen eser hakkındadır.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4.

.................: “Ye’cüc ve Me’cüc”; [Mehmed Tevfik Bey(Mercan Mekteb-i İdadisi Muallimi) tarafından neşredildi.]; 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 4.

................: “Yemen Seyahatnamesi”; (Yazarı hakkında bilgi verilmemiş); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 4.

.................: “Yeni Alfabe”; (Risale); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 4.

.................: “Yeni Başlayanlar İçin Türkçe Sarf ve Nahiv”; (Hüseyin Cahid Yalçın); 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 4, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 3.

.................: “Yeni Piyade Talimnamesi Şerhi”; (Mustafa ilmi Bey); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

.................: “Yeni Rüya Tabirnamesi”; 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4.

.................: “Yeni Yazı ve Alfabesi”; (Milaslı İsmail Hakkı Bey tarafından, Latin harfleri ile ilgili); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 4.

................: “Yıldız’ın Sonu”; (Ahmet Cevdet Bey, tiyatro, 5 perde); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4.

2. 11. 2. Tiyatro-Konferans İlanları

İmzasız: “Arif’in Hilesi”; (İdare-i Hasan, Operet, 3 Perde); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4.

.................: "Arsen Lüpen "; (Burhaneddin Bey Kumpanyası, 4 perde); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 4, 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 3.

.................: "Âşıklar"; (Hüseyin Efendi, Kanto, İnce saz); 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 4.

................: "Balıkçı Kızı"; (3 Perde, Şevki Efendi); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5.

.................: "Bir Pederin İntikamı"; (Hasan Efendi tarafından, 5 perde); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 4.

................: "Büyücü Kadın"; (Burhaneddin Bey Kumpanyasından, 5 perde); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 4, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 4, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 4, 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 4.

.................: "Celaleddin Harzemşah"; (Burhaneddin Bey Kumpanyasından, 6 perde); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 4.

.................: "Çakıcının İlk Kurşunu Yahud Cellad Nagehanı Ciddi Vakıa"; (4 perde); 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 4, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

................: "Çiftçi Düğünü"; (İdare-i Şevki, şarkılı oyun, 4 perde); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 4.

.... "Çocuk Hırsızı"; (Hasan Efendi tarafından, 7 perde); 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 4.

................: "Çocuğa Hile yahud Uşağa İftira"; (Mısır'dan gelen Abdullah Efendi, Dram-

Komedi, 3 Perde.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4.

................: “Direkler Arasında”; (Şevki Efendi idaresinde 4 perdelik Şarkılı, davullu zurnalı oyun); 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 4.

.................: “Efendi Ava Gidiyor”; (Milli Osmanlı Tiyatrosu); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 4.

................: “Eşber”; (Burhaneddin Bey Kumpanyası); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4,

................: “Fakir Delikanlı”; (İdare-i Şevki tarafından dört perdelik komedi türündeki tiyatro oyunu.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4.

.................: “Fatin”; (1 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

................: “Fazilet Mağlup Olur mu?”; (Hasan Efendi tarafından, 9 perde dram, 2 perde komedi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

.... “Fevkalade Konser (konser)”; (Donanma-yı Osmanî inşaatına medar olmak üzere İtalyan Madam La Kontes Gina de Mevize [مويزه] tarafından Viyana Darül Musikisi mezunlarından Madam فو الزاغا’nun iştirakiyle Şehr-i Hâl Efrincisinin 11’i Salı günü Beyoğlu’nda Tepebaşı Kışlık Tiyatro’sunda fevkalade bir konser verilecektir. Program dâhilinde Tevfik Fikret, Cenap Şehabettin gibi ediplerin nutuk ve konferansları vardır.); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 4.

................: “Gece Dersleri”; (Davup Paşa İttihat ve Terakki Kulubü’nün verdiği gece derslerinin programı); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 4.

................: “Hasan Onbaşı (oyun)”; (Dram, Minak [مناق] Efendi, Hanımlara Mahsus, 6 perde); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5.

................: “Hayali Şehir”; (Kâtip Salih Efendi tarafından oynatılan tiyatrodur.); 7

Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 4, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 4.

.................: “Hırsız”; (Burhaneddin Bey Kumpanyası, hissi Oyun 3 Perde); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 4, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 2.

.................: “İki Ahbab Çavuşlar”; (2 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

................: “İki Genç Kızın Mesudiyeti”; (Şevki Efendi tarafından oynatılan 4 perdelik tiyatro); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403 s. 4.

................: “İttihad-ı Anasır”; (İstanbul Mebusu Mustafa Asım Efendi’nin Nur-ı Osmaniye Osmanlı Kulübünde ittihad-ı anasır hakkında verdiği konferansa dair.); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4.

................: “Kanto”; (1 perde, Burhaneddin Bey Kumpanyası tarafından); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4.

.................: “Kayseri Yolcuları”; (Şevki Efendi Kumpanyası, 4 perde); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 4.

.... “Kıta’nın Tanzim ve Terbiyesi”; (Mümtaz Yüzbaşı Hulusi Bey tarafından gece harbiyeleri için); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 4.

.................: “Kirli Çamaşırlar”; (Osmanlı’da ilk vodvil, Millî Osmanlı Tiyatrosu tarafından); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 4, (3 perde, vodvil) 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 3, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4 (3 perde), 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 4.

.................: “Komedi”; (1 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

.................: “Komedi Vodvil”; (Hüseyin Suad’ın); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

................: “Komik Şehir”; (Hamdi Efendi tarafından orta oyunu); 23 Haziran 1325

(1909); No.: 303, s. 4.

.... "Köroğlu"; (Hüseyin Efendi tarafından); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 2.

.................: "Leke-i Tahat-giyan Yahud"; (Mehmet Ali Mirza, 5 perde); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 4.

................: "Meserret yahud Ketm-i Esrar"; (Abdullah Efendi tarafından, 4 perde); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 4.

................: "Monte Kristo"; (Minak Efendi tarafından); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 4.

.................: "Mühim Bir Konferans"; (Üsküdar İttihad ve Terakki Kulübünde Tercüman-ı Hakikat gazetesi baş muhabiri Hüseyin Kâzım Bey tarafından mühim bir konferans verilecektir. Osmanlının karada olduğu gibi denizlerde de altı yüz yıl hüküm sürdüğü ve büyük kumandanlara sahip olduğundan bahs edilecektir.)

................: "Müşebahât"; (Minak Efendi); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4.

................: "Nazife"; (1 perde, Burhaneddin Bey Kumpanyası tarafından); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: "Osmanlı Kahramanları"; (Minak Efendi tarafından idare ediliyor, 4 perde); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4.

.... "Paris Paçavrası"; (Şevki Efendi tarafından, 9 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

................: "Peçeli Kadın"; (Şevki Efendi tarafından, 7 perdelik dram); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: "Penbe Kız"; (Operet, Abdürezzak Efendi tarafından); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 4, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 4.

................: "Pembe Kız"; (İdare-i Şevki tarafından); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 4.

................: "Rüyada Taaşşuk"; (İdare-i Hasan, 5 perde); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 4.

.................: "Rüyada Taaşşuk"; (Şevki Efendi); 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 2.

................: "Şehid-i Sevda yahud Zavallı"; (Nureddin tarafından, hissi dram 6 perde); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 4.

.................: "Seksen Günde Devr-i Alem"; (Şevki Efendi tarafından, 9 perde); 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 4.

................: "Sevda mı Heyhat yahut felaket-i Aşk"; (Şevki Bey tarafından oynatılan 4 perdelik tiyatro); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 4.

................: "Sherlock Holmes"; (Burhaneddin Bey Kumpanyasında, iki perde tiyatro); 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 4, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 4, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 4.

.................: "Sherlock Holmes"; (6 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

.................: "Sultan Murat"; (3 perde); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

.................: "Suzan Hanım ve موحل Bey-in Menfaatine"; (Burhaneddin Bey Kumpanyasında); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 4.

.................: "Şairin Kızı"; (İrade-i Şevki tarafından, 4 perde); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 4.

.................: "Şehid-i Hürriyet Midhat Paşa"; (Şevki Efendi tarafından, 5 perde); 21

Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 4, 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 4.

................: “Tarık bin Ziyad yahut Endülüs Fatihi”; (Burhaneddin Bey Kumpanyası); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 4, 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 4.

.................: “Taş Kovukları”; (Komik Hüseyin Efendi, 5 perde) 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 3.

................: “Tayyar-zade yahud Binbir Direk Vakıa-yı Garibesi”; (İdare-i Hasan, Millî Oyun, 5 Perde); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4.

................: “Tezer yahud Mülk-i Abdurrahman”; (Burhaneddin Bey Kumpanyasından, 3 perde, 5 tablo); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: “Türkmenler”; (Hasan Efendi tarafından oynatılan 5 perdelik tiyatro); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403 s. 4, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 4, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4.

................: “Vahşi Kızı yahud هند Kahramanları”; (Abdullah Efendi tarafından, Şarkılı oyun 4 perde); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 4.

.................: “Yara Dolabı”; 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

.................: “Yarasa Kemiği”; (Burhaneddin Bey Kumpanyası, 3 perde); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 4.

.................: “Zor Nikah”; (1 perde); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

2. 11. 3. Gazete ve Dergi İlanları

İmzasız: "Asker"; (Risale-i Nefisesi, İbrahim Sırrı ve Ahmet Cevdet imtiyaz sahipleri tarafından 1908-1910'da 29 sayı olarak on beş günde bir çıkarılan mecmuadır.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 4 (22 numaralı nüshası), 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 4 (24 numaralı nüshası), 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 4 (27. nüshası).

................: "Ceride"; (Mahmut Celalettin tarafından İstanbul'da çıkarılan haftalık mecmua); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4(13 ve 14. nüshalar).

.................: "Ceride-i Adliye"; (İstanbul, Ankara Adliye Vekaleti İhsaiyyat ve Müdevvenat-ı Kanuniye Müdüriyeti tarafından); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: "Darüşşafaka"; (1909-1910 arasında İstanbul'da aylık olarak Ferid Bey tarafından 12 sayı çıkarılmıştır.), (8. sayısı); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 4.

................: "Eşref (Musavver Eşref)"; (1909-1912'de İstanbul'da Hüseyin Nazmi ve Baha Tevfik'in mesul müdürlüğünde çıkarılan haftalık mizahi Osmanlı mecmuası, 52 nüsha çıkmıştır.); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 4, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403 s. 4 (31. nüshası), 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 4, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4.

................: "Haftalık Servet-i Fünûn"; 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313(945. nüshası), s. 4, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 4, 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1(949. nüshası), 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 4, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 4, 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 4 (955. nüshası), 19 Eylül 1325

(1909); No.: 390, s. 4, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403 s. 4 (958. nüshası), 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 4 (959. nüshası), 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 4 (960. nüshası), 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 4, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 4 (961. nüshası), 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 4 (962. nüshası), 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 4, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4, 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 4.

................: "Hakayık-ı Tarihiyye ve Siyasiyye mecmuası"; (Ahmet Saib tarafından İstanbul'da İkbal Matbaasında on beş günde bir çıkarılan mecmua.); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 3 (ikinci cüzü).

................: "Hâle"; (Rauf Yekta Bey tarafından çıkarılan Müzik Mecmuası); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 4.

................: "İlm-i Hukuk mecmuası", (Gümülcineli Mehmed Arif Bey tarafından çıkarılan aylık mecmuadır.); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 4. (üçüncü sayı), 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6.

................: "'İlm-i İktisâdiye ve İçtimaiyye mecmuası"; 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4.

................: "İnkılap"; (Mustafa Bahattin tarafında İstanbul'da 18 sayı çıkarılan siyasi, fenni gazete.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 4 (ikinci sayı), 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 4 (üçüncü sayı), 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4 (dördüncü sayı), 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 4 (Haftalık İnkılab refikimizin birtakım makalat-ı mefideyi cam'i olan sekizinci nüshası intişar etmiştir.), 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 4.

.... "İspirtizma yahud Ölülerle Muhabere"; (Müdür Bahaddin Bey tarafından çıkarılan, Şehr-i İspirtizma mecmuasının ilk tabının tükenmesinden dolayı aynı sayının yeniden basılmasından bahsediyor.); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: "Jale Mecmua"; 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 4.

................: "Kartal gazetesi"; 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 4.

.................: "Letaif-i Hoca Nasreddin"; 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 4, 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 4 (sekizinci cüzü), 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 4.

................: "Meşrutiyette Polis"; (Fatih Merkezi serkomiseri Hasan Neşet Efendi tarafından 3 sayı neşredilen bir mecmua); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 4.

.................: "Muhacir gazetesi"; (23 Aralık 1909 – 20 Kasım 1909 arasında İstanbul'da Bekir Sıtkı Bey tarafından siyasi, ziraî, sinai ve ilmiyyeye ait haftada iki sayı toplam 90 sayı çıkan gazete.); 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 4.

................: "Musavver Edeb"; (Haftalık gazetenin ilk sayısı, Leon Lütfi ve Mehmet Nizamî imtiyaz sahipleri); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 4, 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 4, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 4(22 numaralı nüshası).

.................: "Musavver Hâle"; (2. nüshası); 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 4.

................: “Musavver Muhit”; (Ubeydullah Esad, Faik Sabri tarafından çıkarılan ve 52 sayı çıkma başarısı gösteren haftalık mecmua); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 6.

................: “Musavver Tiyatro mecmuası”; (Mehmet Tevfik tarafından İstanbul’da on beş günde bir çıkarılan tiyaatroyla ilgili bir mecmuadır.); 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 4.

.................: “Mülkiye mecmuası”; (İttihad ve Te’avin Cemiyeti tarafından her ay başında neşr olunan mecmuanın 12. numarası); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

.................: “محباز gazetesi”; (Hacı Beyzade Ahmet Muhtar Bey tarafından çıkarılan gazetenin üçüncüsü çıkmıştır.); 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 4.

................: “Osmanlı Ziraat ve Ticaret gazetesi”; 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 4, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 4 (8. senesi), 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 4.

................: “Resimli İstanbul (Mustafa Refik Bey); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 4, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 4(13 numara), 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 4 (17 nüshası).

................: “Resimli Kitap”; (Asar-ı Münteşire, Resimli Kitap mecmuasının neşrine dair.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 4, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 4(11. nüshası), 22 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 4.

................: “Resimli Roman mecmuası”; (Asar-ı Münteşire, Faik Sabri tarafından çıkarılan mecmuaya dair.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4, 20

Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 4(5 numaralı nüshası).

................: "Pişekar"; (mizah gazetesi); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 4 (9. nüshası).

................: "Salah mecmuası"; (Selanik'te intişar eden mecmua); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 4, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 4.

................: "Sergi mecmuası"; (Bursa'da küşad olunan serginin devamı müddetince neşr olunan mecmuanın birinci sayısı); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4.

................: "Sırat-ı Müstakim"; (Risalenin 50 numaralı nüshası); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 4, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 4, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403 s. 4 (28. nüshası), 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 4 (59. nüshası), 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 4 (61. nüshası), 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 4, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 4 (64. nüshası), 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 4 (71. nüshası), 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 4 (72. nüshası).

................: "Şehbâl"; (Mecmua); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4(7. nüsha), 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 4, 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 4, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 4, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 4, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 4, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 4, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 4, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 4, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 4, 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 4.

................: "Şuun"; (Asar-ı Münteşire, Şuun'un çıkarılmaya başlanmasından dolayı Ali Haydar tebrik ediliyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 4.

................: "Tababet-i Hazıra"; (Tıbbi mecmua); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 4 (11. nüshası), 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 4.

................: "Tüccar gazetesi"; 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 4.

................: "Türk Derneği"; (1911-1912'de İstanbul'da Türk Derneği tarafından toplamda 7 sayı çıkarılan aylık fikir mecmuasıdır. İkincive üçüncü nüshaları); 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 4, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 4. (ikinci ve üçüncü nüshası).

................: "Ulum-ı İktisadiye ve İçtimaiye mecmuası"; (Her ay başında Mehmed Cavid, Ahmet Şuayb ve Rıza Tevfik Beyler tarafından nerş olunan Ulûm-ı İktisadiye Mecmuası'nın 10. nüshası); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 4.

2. 11. 4. Konser

İmzasız: "Darü'l Mûsiki-yi Osmanî Heyetinin Mûsiki İcrası"; (Yıldız Bahçesinde, Üsküdar'da vs. verdikleri konserler.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4.

................: "Musiki-i Osmanlı Cemiyyeti Konseri"; (Yıldız Bahçesinde, Üsküdar'da vs. verdikleri konserler.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s.

4, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 4, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 4, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 4, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4.

2. 12. Tefrikalar

İmzasız: "Adana Faciası Hakkında İki Vesika"; (Adana faciası hakkında Heyet-i Teftişe'nin ve Divan-ı Harp'in mazbatalarını yayınlıyorlar.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1-2, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1-2.

................: "Kraliçe Margo"; (Alexandre Dumas'ın Kraliçe Margo adlı romanının tefrikası.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 3, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 3, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 3, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 3, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 3, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 3, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 3, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 3, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 3, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 5, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 5, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 3, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 3, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 3, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 3, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329,

s. 3, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 3, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3, , 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 3, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 3, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 3, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 3, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 3, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 3, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 3, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 3, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 3, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 3, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 3, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 3, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 3, 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 3, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 3, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 3, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 3, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 3, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 3, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 3, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 3, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 3, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 3, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 3, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 3, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 3, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 3, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 3, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 3, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 3, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 3, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 3, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 3, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 3, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 3, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 3, 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 3, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 3, 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 3, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 3, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 3, 8 Eylül

1325 (1909); No.: 379, s. 3, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 3, 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 3, , 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3, , 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 3, , 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 3, , 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 3, , 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 3, , 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 3, , 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 3, , 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 3, , 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 3, , 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 3, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 3, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 3, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 3, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 3, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 3, 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 3, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 3, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 3, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 3, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 3, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 3, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 3, 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 3, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 3, 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 3, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 3, 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 3, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 3, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 3, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 3, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 3, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 3, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 3, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 3, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 3, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 3, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 3, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 3, 23 Teşrinievvel

1325 (1909); No.: 422, s. 3, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 3, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 3, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 3, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 3, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 3, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 3, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 3, 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 3, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 3, 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 3, 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 3, 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 3, 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 3, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 3, 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 3, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 3, 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 3, 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 3, 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 3, 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 3, 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 3, 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 3, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 3, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 3, 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 3, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 3, 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 3, 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 3, 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 3, 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 3, 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 3, 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 3, 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 3, 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 3, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 3, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 3, 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 3, 5

Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 3, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 3, 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 3, 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 3, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 3, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 3, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 3, 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 3, 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 3, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 3, , 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 3, 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 3.

................: "Meclis-i Ayan Reisi Said Paşa'nın Hatıratı – İngiltere Sefaretine Müracaat"; (Hatırat, "'Abdülhamit'in dest-i zulmünden memalik-i ecnebiyye kaçanlar olduğu gibi Sefarethanelere iltica edenlerde olmuştu. Bu arada Sadrazam Said Paşa Hazretleri'nin İngiltere Sefaretine Müracaatı İstanbul'da ve bütün mühafil-i siyasiyede birtakım esrar-ı siyasiyesini takrir ve ifşa eden bu hadise..."); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1-2, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1-2, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2-3, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 5.

Mehmed Arif: "Memleketimizde Teba-yı Yunaniye'nin Mevki'-i Kanunileri"; (maba'd); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 3-4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4.

2. 13. Makaleler

2. 13. 1. Askerî İçerikli Makaleler

A(yın) Şükrü: "Bahriye ودرهد – Notalar"; (Askerî); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 1.

Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu): "اخذ asker Meselesi"; (Askerî, Gayr-i müslimlerden alınan askerlik bedeline karşılık verginin kaldırılması ve gayr-i müslümlerin askerlık yapmama imtiyazının kaldırılması hakkındadır.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1-2.

Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu): "Yeni Bir Nazariye-i Fütuhat"; (Askerî); 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 1.

H. H. : "Goltis [غولتس] Paşa – Yapılacak İşler"; (Askerî, "Şimdiki hâlde orduda Erkan-ı Harbiyye-yi Umumiye'nin İstiklali bütün ümitler dün şehrimize muvassılat etmiş olan Goltis [غولتس] Paşa'ya müteveccih görünüyor... ."); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2.

İmzasız: "Zabıtan Bahriyye Kulübü – Bahriyeye Dair"; (Askerî); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 2.

.................: "Donanmamız Ne Yapıyor"; (Askerî); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

................: "Dünkü Resm-i Geçit"; (Askerî, Bahriyelilerin geçit töreni); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1.

................: "İkinci Ordu Manevraları"; (Askerî); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 2.

................: "Osmanlılarda Askerlik"; (Askerî); 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 2.

................: "Tasfiye-i Rütbe-i Askeriye"; (Askerî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2-3.

................: "Askeri Manevralar"; (Askerî); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 3-4.

................: "Bayram Ziyareti Münasebetiyle Osmanlı Donanmasına İane"; (Askerî); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

................: "Bayramlar Münasebetiyle – Donanma İçin"; (Askerî, Ahmet Şerif'in bu başlıkta makalesi var.); 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 1-2

.... "Donanma İanesi"; (Askerî, ekonomi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 2.

Osman Nuri (Kimyager): "Bayramlar Münasebetiyle – Donanma İçin"; (Askerî); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 2.

V. (و): "Askerde Manevralar"; (Askerî, Vicdani Bey'e); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1.

Vicdani: "asker Şarkıları – Osmanlılık Şarkıları"; (Askerî, Musiki, "Geçen gün Viyana'nın en güzel bir mesiresi olan Bodin kulübesinde bir askerî musikisini dinlerken bizdeki musikiyi bizdeki şarkıları düşünüyordum... ."); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: "Kışlalar"; (Askerî, fıkra, Kışlalarda bulunan askerlerin gözünden oraları değerlendiren ve kışlaların şair ve filozofların belirttiği gibi yerler olmadığını belirten 10 Haziran'da Viyana'da kaleme alınan bir yazıdır.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: "Müessesat-ı Askeriye"; (Askerî, Orduya ayrılan bütçe ve bu bütçenin kullanımına dairdir.); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "Girit'de Jandarma ve Askerlik, Hukuk-ı Osmanî"; (Askerî, Girit'te bulunan Osmanlı askeri ve jandarması hakkında.); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 1.

................: "Orduda İnzibat"; (Askerî); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 2 Başkumandan"; (Askerî); 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 3 Başkumandan"; (Askerî); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 4 İtaat-ı Mutlaka"; (Askerî); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1.

................: "Orduda İnzibat – 5 Hak ve Vazife"; (Askerî); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1.

.................: "Ordu Ne Zaman Tekemmül Edecek"; (Askerî); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

2. 13. 2. Eğitim İçerikli Makaleleri

Ahmet Müfik: "Paris'te Talebe Hayatı"; (Eğitim, "Paris Muhabirimizden – Memleketimizin nail-i hürriyet olduğu günden beri gençlerimizi en ziyade işgal eden mesail-i hayatiyyeden biri de şüphe yok ki Avrupa'da ikmal-i tahsil keyfiyyetidir."); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

Atacan Danişment: "Tasfiye-i Lisan Bahsi"; (Eğitim); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3.

Emrah [Kırkkilise Mebusu]: "Muhit'el Maarif"; (Eğitim); 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 1-2.

................: “Tahrirat-ı Umumiye”; (Eğitim); 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 2.

Firaşarlı Gani (Denizli Mebusu): “Arnavutluk Lisan-ı Hurufu”; (Eğitim); 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 1-2.

Halide Salih: “Yeni Şeyler”; (Eğitim, Musiki, Elhan-ı Hürriyet – Mühim Bir Gece); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2.

................: “Sarayın Tarihi”; (Eğitim, tarihî); 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 2.

İmzasız: “Arnavut Hurufu”; (Eğitim); 11 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 500, s. 2-3.

.... “Şayan-ı Takdir Bir Teşebbüs-i Maarifperverane – Gece Dersleri”; (Eğitim); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

................: “Tanin’in Gece Dersleri”; (Eğitim, Fransızca öğretmek maksadıyla yapılan dersler.); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

................: “Tanin’in Konferansları”; (Eğitim, “Konferansların bir memleketin seviye-i irfanını yükseltmekte haiz olduğu ehemmiyyetini nazar-ı dikkate alarak Tanin bir de gece konferansları tertibine karar vermiştir.”); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

..................: “Tasfiye-i Lisan”; (Eğitim, “Tasfiye-i Lisan hakkındaki mülahazat münasebetiyle Tiflis’te intişar eden Monla Nasrettin gazetesinden naklolunmuştur.”); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1-2.

................: “Tasfiye-i Lisan Bahsi”; (Eğitim); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1.

................: “Tevhid-i Tedrisat Meselesi”; (Eğitim); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1-2.

İsfandiyar Atike: “Tasfiye-i Lisan Bahsi”; (Eğitim); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s.

1-2.

Mahmud Bedri: "Arnavutluk – Arnavutlara Açık Mektup"; (Eğitim, Lisan Meselesi, "Arnavutçanın Latin hurufuyla yazılması hakkında şu günlerde mevzu-ı bahsolan içtihadatın nazar-ı dikkati celb eden cihet-i camiasına dair bazı tenkidat ve tafsilatta bulunmaya lüzum gördüm.); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 2.

Mehmed Velid: "Lisan ve İmale Mebhası"; (Eğitim, Dil Hakkında); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1-2.

Mirza Abdüsselam Ahundzade: "Tasfiye-i Lisan Meselesine Dair"; (Eğitim, Dil Hakkında); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: "Tasfiye-i Lisan Hakkında"; (Eğitim, Dil hakkında - Abdulgafur Münşizade adlı birinin mektubuna da yer veriyor.); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 2.

2. 13. 3. Ekonomi İçerikli Makaleleri

Babanzade İsmail Hakkı: "Siyaset-i İktisadiyemiz"; (Ekonomi); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1.

Corc Golis [زورز غوليس]: "Hayat-ı İktisadiyye"; (Ekonomi); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 1-2.

Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu): "Biçare Çiftçilerimiz Hakkında"; (Ekonomi, makale); 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 1.

................: "Biçare Çiftçilerimiz Hakkında - 2"; (Ekonomi, makale); 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 1.

................: "Ziraat ve Nafia Nazırının Taksimatı Hakkında"; (Ekonomi); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3.

Hüseyin Kâzım: "Ziraat Heyet-i Fenniyyesi Reisi استراطی Efendiye Açık Mektup"; (Ekonomi, mektup); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1.

................: "Bursa Ziraat Ameliyat Mektebi Ziraat Heyet-i Fenniyyesine"; (Ekonomi); 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1.

................: "Zirai İçin"; (Ekonomi); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2.

................: "Tohumluk Meselesi"; (Ekonomi); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1.

İmzasız: "Donanma İanesi Münasebetiyle – Erbab-ı Hamiyyeye Bir Teklif"; (Ekonomi); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

.................: "Donanma İanesi Münasebetiyle – Erbab-ı Hamiyyeye Bir Teklif-2"; (Ekonomi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

.................: "Donanma İanesi Münasebetiyle-3"; (Ekonomi); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1.

.................: "Donanma İanesi Münasebetiyle-4"; (Ekonomi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

................: "Heyet-i Teftişiyye-i Maliyye"; (Ekonomi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

................: "Kitabe-i Resmiyye Değişecek Mi? ; (Ekonomi, Sosyal); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

.................: "Köylüler İçin"; (Ekonomi, Tohumlu zahire tedariği hakkındadır.); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1-2.

.................: "Rumeli ve Anadolu'ya Tohumluk Zahire Sevki"; (Ekonomi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

................: “Yeni Bütçe”; (Ekonomi); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 1-2.

Mehmed Refet: “Tezyid-i Varidat Hakkında Bir Mütalaa”; (Ekonomi, Hükümetin bazı tedbirlerle gelirleri artırabileceğine dair.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

Memduh Şevket (Esendal): “Ahalinin İhtiyacına Göre Yardım Edelim”; (Ekonomi, Ziraate Dair – Köylülere tohumluk tezviyi); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1-2.

2. 13. 4. Fikrî Makaleler

Bahaâddin: “İspirtizma Nedir?”; (Fikrî, Yazı tam olarak okunamıyor.); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 2-3.

.................: “İspirtizma Tecrübeleri Nasıl Yapılır”; (Fikrî); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 2.

................: “İspirtizma Tecrübeleri Nasıl Yapılır? ; (Fikrî); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 3.

................: “لومبروزو ve İspirtizma”; (Felsefi); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 2.

Hoca Behçet: “İslamiyyet Mani-i Terakki ve Meşrutiyet Değildir”; (Fikrî); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

.................: “Uhuvvet-i İslamiyye”; (Fikrî); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

..................: “Maarif-i İslamiyye”; (Fikrî); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1-2.

................: “Din ve İntibah-ı İslam”; (Fikrî); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 1-2.

İmzasız: “İspirtizma ve Politika”; (Fikrî); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 2.

Kirkoryan Ohanes [اوخانس]: "Müslümanlık ve Hristiyanlık"; (Fikrî); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

Osman Nuri (Kimyager): "Terakkiyyat-ı Fenniyye ve İnkılabât-ı Medeniyye"; (Felsefi); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 2.

................: "Kanun-ı Tekâmül, İttihat ve Teselsül-i Kâinat; (Felsefi); 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 2.

Vicdani: "İttihad ve Fedakârlık"; (Fikrî, Viyana'daki Avrupa basını hakkında bir yazıdır.); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

2. 13. 5. Hukuk İçerikli Makaleleri

İsmail Hakkı (Yüzbaşı): "Şehid-i Hürriyet Midhat Paşa Muhakemesi"; (Hukuk); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

İmzasız: "Birinci Divan-ı Harp-i Örfi, İkinci Divan-ı Harp-i Örfi, Üçüncü Divan-ı Harp-i Örfi, Birinci Heyet-i Tahkikiye, İkinci Heyet-i Tahkikiye, Üçüncü Heyet-i Tahkikiye"; (Hukuk, Divan-ı Harp muhakemelerini bildirir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3-4, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3, 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 2, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 3, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 3, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 3, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 3-4, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 4, 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 3, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321 s. 4, 13 Temmuz 1325 (1909); No.:

322, s. 4, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 3-4, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 4, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 3, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 3, 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 4, 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 4, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 3.

.................: "Islahat-ı Adliyye Hakkında Mühim Bir Rapor – 1"; (Hukuk); 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1, 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1.

.................: "Rumeli'de Asayişin Temini İçin Bir Kanun"; (Hukuk); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1-2.

................: "Tevkif Olunan Yunanlılar"; (Hukuk, Beyoğlu zabıtası tarafından tutuklanan Yunan zabıtanı hakkında); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: "Umur-ı Adliyye Hakkında Mühim Bir Layıha"; (Hukuk, Mabadı var); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 1, 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 2.

Mahir روصو (Dava vekili): "Ecnebi Dava Vekilleri"; (Hukuk); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1-2.

Sefer Bey: "شتاينهه هل Da'vası"; (Hukuk); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

................: "Heyecanengiz Bir Cinayet Davası"; (Hukuk, Paris muhabir-i mahsusumuzdan); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 2.

2. 13. 6. Matbuat İçerikli Makaleleri

Ahmet Şinasi: “Tanin Matbaası”; (Matbuat); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1-2.

Babanzade İsmail Hakkı: “Ecnebi Matbuatı Hakkında”, (Matbuat); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

................: “Mülakatlar Modası”; (Matbuat); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 2.

İmzasız: “Bazı Ermeni Gazeteler Münasebetiyle”; (Matbuat); 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 3.

................: “İnsaf Yoksa Hiss-i Hamiyyet de Kalmadı mı?”; (Matbuat, “Memalik-i ecnebiyyede çıkan bazı gazeteler memleketimizin Ahval-i Dâhiliyesini...”); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2.

İzmirli Veliddin: “İttihad ve Terakki Cemiyyeti ve Fransa Matbuatı”; (Matbuat); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 1.

Selanikli Tevfik: “Bulgar Matbuatı”; (Matbuat, Yazı Okunmuyor.); 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 1.

2. 13. 7. Mimari İçerikli Makaleleri

Celal Esad: “Kaş Yapayım Derken Göz Çıkarmayalım”; (Mimari, Bursa’daki Yeşil Cami Hakkında); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 2.

................: “İstanbul Surları”; (Mimari); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 2.

2. 13. 8. Sağlık İçerikli Makaleleri

Dr. Celaleddin Muhtar: "Bir Derd-i İçtimai"; (Sağlık); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

Osman Nuri (Kimyager): "Tababet ve Hıfz-ı Sıhhat-i İçtimaiye"; (Sağlık); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2.

2. 13. 9. Siyasi İçerikli Makaleler

Ahmet Şinasi: "İmtiyazat-ı Ecnebiyye ve Konsoloslar"; (Siyasi); 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 1.

................: "Rumeli Mesailinden"; (Siyasi, Vilayet); 1 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 461, s. 3.

................: "Yine Muhacirât Meselesi"; (Siyasi, Vilayet); 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 3-4.

Ali Said: "Kürdistan'da Cereyan Eden Vekayi"; (Siyasi); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1-2.

Ali Suat: "Yemen Mesele-i Ebediyesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî, Meşrutiyet'in memleketteki her türlü sıkıntıya deva olacağından bahsediyor.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

B(e). M(im): "Arnavutluk"; (Siyasi, "Osmanlılığın bu ebedi vefakâr sahipleri... biz Arnavutlar. Bugün bu hizmetin müttefi ve ihtiyacat-ı milliyyemiz dairesinde..."); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 1-2.

.................: "Arnavutluk'a Dair"; (Siyasi, Perşembe mebusu Hüseyin Bey'e); 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1.

................: "Priştine Mebusu Hüseyin Bey'e"; (Siyasi); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 2.

Babanzade İsmail Hakkı: "Muhakeme-i İdare Bahsi"; (Siyasi, "Tasvir-i Efkâra 'Açık Mektup' Sâhibine Cevab", Tasvir-i Efkâr'ın 18 Haziran 1325 tarihli nüshasında İsmail Hakkı'ya yönelik yazılan açık mektupla ilgilidir.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1.

................: "Meclis-i Seyyâr", (Siyasi, Yazar 22 ve 23 Haziran'da mebuslarla yaptığı vapur seyahatine dair notlar aktarıyor.); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 2.

................: "İzmir ve Atina"; (Siyasi, "... İşte bunun içindir ki bidayet-i meşrutiyetten beri bütün feryadımız, bütün vaveylamız şu iki noktaya inhisâr ediyor: umur-ı nafiaya gayret, umur-ı belediyyeye himmet."); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1.

................: "Fransa Meclis-i Mebusanında"; (Siyasi, Yazarın Paris'te Fransa Meclisini ziyaretine dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1.

................: "Paris ve Girit"; (Siyasi, Londra'ya giderken Paris'e uğrayıp Girit hususunda Fransızlarla yaptığı görüşme.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 2.

................: "İngilizlerin Siyaset-i Dostaneleri"; (Siyasi, "... İngiliz mehafil-i siyasiyesinde hükümran olan temeyyülat ve hissiyatı anlatabildiğim kadar anlatmaya çalışacağım..."); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1-2

................: "Bazı İhtimata Karşı Şimdiden İhtiyat"; (Siyasi, "Girit kanun-ı fitnesinden zuhur eden ateş saçakları sarmaya sada-yı millet..."); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 1.

................: "İslamiyet ve Siyasiyat"; (Siyasi); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1.

................: “İslamiyet ve Siyasiyat - 2”; (Siyasi); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

................: “Devletlere Verilen Cevap Münasebetiyle”; (Siyasi); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 1-2.

................: “Feci Bir مضحكه”; (Siyasi, Atina’daki isyan-ı askeri münasebetiyle); 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 1-2.

................: “Boğazlar Meselesi”; (Siyasi); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 1-2.

................: “Boykotajın Hitamı Münasebetiyle”; (Siyasi); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1-2.

................: “Hevaiyyat ve Siyasiyyat”; (Siyasi); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 1.

.................: “Berlin Kongresi’nin Bakaya-yı İzamı”; (Siyasi); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1-2.

................: “Şark Karanlık mı?”; (Siyasi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

................: “Teşvişat-ı İroniye”; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1-2.

................: “Yunanistan’daki Maraz-ı Askerî”; (Siyasi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1.

................: “Mahmut Şevket Paşa ve Almanya ile Münasebetimiz”; (Siyasi); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

................: “İngiltere’de Fırka Buhranı”; (Siyasi); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1-2.

................: “Evvelki Akşam Verilen Ziyafet Münasebetiyle”; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1.

.................: “Türkiye ve Bulgaristan”; (Siyasi); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1.

.................: “Fas, İspanya ve Devletler”; (Siyasi); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1.

................: “İki Müttefik”; (Siyasi); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1.

.................: “Acanib ile Münasebetimiz”; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1.

................: “Fransa ve Mahmut Şevket Paşa”; (Siyasi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1.

................: “Kabza-i Hükümet”; (Siyasi); 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1.

................: “Girit Konferansı”; (Siyasi); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1-2.

................: “İnfak Meselesinin Sene-i Devriyyesi”; (Siyasi); 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1.

................: “Şark Komşumuzla Münasebetimiz”; (Siyasi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1-2.

................: “Barcelona’da Ceza-yı İdam”; (Siyasi, Barcelona’da idama mahkum olan bir hükümlüden dolayı Paris ve Roma’da düzenlenen gösterilerden bahsediyor.); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1-2.

................: “Reca-yı Mahsus”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1-2.

................: “Reca-yı Mahsus-2”; (Siyasi); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1-2.

................: “Rusya Çarının Seyahati”; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1.

..................: “Kanune-i Etba’ ve Şayan-ı İmtisal Bir Hareket”; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1-2.

................: “Mülakattan Sonra”; (Siyasi); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1-2.

................: “Elzem Bir Kanun”; (Siyasi); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1-2.

................: “Balkan İttifakı”; (Siyasi); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

................: “İki Eser: Kuvvet ve Hayat”; (Siyasi); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1.

................: “Rakonic [راقونيجى] Mülakatının Son in’ikâsât”; (Siyasi); 2131 Teşrinievvel

1325 (1909); No.: 430, s. 1.

................: "İttifak-ı Müselsel Etrafında"; (Siyasi); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 1-2.

................: "Ayanın Hakkı İstizahı"; (Siyasi); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 1.

................: "Rumeli'nin Şimalinde Bir Zincir"; (Siyasi); 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 2.

................: "Sırbistan'ın Teminatı"; (Siyasi); 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 1.

................: "Lordlar ve Avam"; (Siyaset, "İngiltere, buhran-ı dâhiliyesinin en keskin devresine nihayet dahil oldu"); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

................: "Yine Bir Hudud Meselesi"; (Siyasi); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 1.

................: "Devletlerin Cevabı"; (Siyasi); 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

................: "Yunanistan ile İttifak"; (Siyasi); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 1-2.

................: "Rayhşatag deki Nutuklar Münasebetiyle"; (Siyasi); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 1-2.

................: "Avusturya – İtalya"; (Siyasiyat sütunu); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1.

................: "Düstur-ı Islahat"; (Siyasiyat sütunu, "... Maksadımız bir kaide-i umumiye vazı etmek idi. Herhangi memleket ki bu kaide-i umumiyeye bu düstur-ı ıslahata tabiyat etmiştir... ."); 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 3.

................: “Yunanistan Ahvalinin Safha-i Cedidesi”; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan’ın son durumu hakkında bir yazıdır.); 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 471, s. 1.

................: “Şehr Emaneti İstikrazı ve Belediyemizin Hâli”; (Siyasiyat sütunu, Belediyenin o günkü durumu hakkında bilgi veriyor.); 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 1.

................: “İmtiyazat ve Siyasiyat”; (Siyasiyat sütunu, “Tan gazetesinin birilerinden aldığı bir telgrafname cidden nazar-ı teammül ve mülahazaya alınmaya şayandır.”); 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1.

................: “Mösyö Pişo’nun (بيشو) Nutku”; (Siyasiyat sütunu, “Fransa Parlementosu birkaç günden beri ahver-i hariciyye ile kemal-i keremi ile iştigal ediyor...”); 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 1.

................: “Buhran-ı Vükelamız”; (Siyasiyat sütunu, “Birkaç günden beri mübhem gayr-i muayyen surette deveran eden şâiyalar nihayet sarih bir şekil aldı...”); 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 1.

................: “Hüseyin Hilmi Paşa Hazretlerine”; (Siyasi, Okunmuyor); 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 1.

................: “Rumeli Ahvali”; (Siyasi, “Selanik’te, Manastır’da ve Üsküp’te zuhur eden bir iki vaka-ı anzar-ı umumiyenin demeyelim çünkü işi na-hak yere izam etmiş olacağız...”); 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 1-2.

................: “Kabine ve Fırka”; (Siyasi, “Kabine ile fırka arasındaki münasebet bir müddetten beri izhan-ı umumiyeyi işgale ve birtakım yanlış zanların şuyuuna bâdi olduğu için fırkalar ile kabineler arasındaki münasebeti tanzim ve temin eden Ahval ve şerait hakkında burada birkaç söz

söylemek meselenin intisab ettiği ehemmiyete nazaran faydadan hâli değildir.”); 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 1-2.

................: “Yeni Kabine ile Fırka”; (Siyasi); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 2.

................: “Türkiye ve Fransa”; (Siyasi, makale); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 1.

Bahattin: “Meşrutiyet ve Efkâr-ı Umumiye”; (Siyasi); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 1.

Bedî Nûri: “Bedel-i Askerî Mi, Gayr-i Müslimler Bedeli mi?”; (Siyasi, Gayr-i müslimlerden alınan askerli bedeli ile ilgili Meclis-i Mebusanda cereyan eden tartışmalara dair. İstanbul ahalisi askere gitmemesine karşı herhangi bir bedel ödememesine rağmen gayr-i müslimlerden bedel alınması. Alınan bedelin bir nevi gayr-i müslim vergisi mi olup olmadığı tartışmalara neden olmuştur.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: “Vilayet Nizamnamesi Layıha-yı Mesudesi”; (Siyasi); 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 1.

Doğan Bey: “Bulgaristan Mektupları”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

Fahreddin Ali: “Ferman Okunurken”; (Siyasi); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1-2.

H. C. : “Bir İzah”; (Siyasi); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

Halil (İttihad ve Terakki Fırkası Reisi, Manisa Mebusu): “Beyanname”; (Siyasi, “Fırkamız namına Sadrazam Paşa’ya tarafımdan istifa teklif olunmamıştır.); 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 1.

Hasan (Priştina Mebusu): “Arnavutlar”; (Siyasi); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

Hayri: “Vesait-i Nakliyye-i Askeriye”; (Siyasi); 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 2.

Hikmet: “Mudanya’da”; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 2.

Hoca Fehmi: “Mekteplerde Siyasiyyat”; (Siyasi); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 1-2.

Hüseyin Şükrü: “Firar ve Sosyalistler”; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1-2.

İmzasız: “Abdülhamit-i Sani Devrinin Tarz-ı İdaresi ve Rical-i Hükümeti”; (Siyasi, Abdülhamit-i saninin Türkiye’yi nasıl idare ettiğini gösterir bir vesika.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: “Adana Faciası Hakkında İki Vesika”; (Siyasi, Adana faciası hakkında Heyet-i Teftişe’nin ve Divan-ı Harp’in mazbatalarını yayınlıyorlar.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1-2, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1-2, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1, 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1-2,

................: “Adana Faciası Safhatından – Tedbir İcra Ediniz”; (Siyasi, Adana faciasında etkili olan kişileri ortaya çıkarmak adına hükümetin aldığı acil tedbirlerin rolüne dair.); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

................: "Adana'da İğtişaş Nasıl Hazırlandı"; (Siyasi, "Eski Hükümet Uyuyordu", Olayların hazırlanış aşamasında nelerin cereyan ettiğine dair belgeler ortaya konuyor.); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

.................: "Adana Mektupları"; (Siyasi); 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1-2.

................: "Adana Vukuatı ve Tan Gazetesi"; (Siyasi); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 2.

................: "Adolfiya Cemiyeti Hakkında Malumat متمه"; (Siyasi, Tanin matbaasına gönderilen bir yazıya dair.) 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

.................: "Ah, Mahsusa"; (Siyasi); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 2.

................: "Arnavutların Sadakati"; (Siyasi); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Arnavutluk"; (Siyasi); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

................: "Arnavutluk Ahvali"; (Siyasi, "Arnavutluk'a dair gazetelerde görülen birbirine zıd havadislerin gayet ihtiyatla telakki edilmesi icap eder. Hele meselede alakadar olan bazı ecnebi gazetelerin neşriyatı bütün bütün yanlıştır..."); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1, 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 2.

................: "Arnavutluk'a Dair"; (Siyasi); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1-2.

.................: "Arnavutluk'ta"; (Siyasi); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

................: "Arnavutluk'ta Cavid Paşa'nın Son İcraatı"; (Siyasi); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 2.

................: "Atina Mektupları"; (Siyasi); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1-2.

.................: "Atina Mektupları – Yeni Bir Felaket-i Feyzan"; (Siyasi); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 1-2.

................: "Atina'da Osmanlı Ateşe Militarı"; (Siyasi, "Tanin'in Muhaberatı Hususiyyesi, Sefaret-i Osmaniye ateşe militarı Selahattin Bey geçenlerde Teselya'ya azimeteylemiştir..."); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

.................: "Avusturya Macaristan Seyahati"; (Siyasi, Terbiye-i Hazıranın Seyahatleri); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 1"; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

.................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 2"; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 2.

.................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 3"; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati – 4"; (Siyasi); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 5"; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 2.

................: "Avusturya – Macaristan Seyahati - 6"; (Siyasi); 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 2.

.................: "Babıali Önünde Piyasa"; (Siyasi, Maliye Nazırı Cavid Bey'in nazırlıkta onca iş dururken sabahleyin neden dışarıdaki kaldırımda gezindiğine dair.); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1.

................: "Balkan İttihadı Hakkında"; (Siyasi); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 2.

................: "Balkan İttihadı ve Kral Ferdinand Hakkında"; (Siyasi); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 2.

................: "Başlıksız"; (Siyasi, Tan gazetesinin başmakalesinden, "Girit işi ile hem uğraşılıyor hem de bu mesele hakkında her tarafta asar-ı endişe nümayan oluyor"); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Başlıksız"; (Siyasi, Tanin'in muhaberat-ı hususiyyesi başlığı ile Tan gazetesindeki Girit'le ilgili bir makaleden bahsediyor.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1.

.................: "Bulgaristan ile Gümrük Münasebeti"; (Siyasi); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1.

................: "Bursa'dan Avdet-i Şahane"; (Siyasi); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 2.

................: "Cevab-ı Nota"; (Siyasi, Yunan hükümeti tarafından verilen notaya karşılık verilen nota hakkındadır.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: "Dâhiliye Nezaretinde İşler Nasıl Görülüyor"; (Siyasi, Dâhiliye Nezaretinin işleyişi bir örnek olayla anlatılıyor.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1.

................: "Dâhiliye Nezaretinin Resmî... Kizbleri"; (Siyasi, Şehr emanetine ait bir kâğıdın bir çantaya yapışarak unutulduğu hakkındadır.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

................: "Dersim'den Avdet"; (Siyasi, Vilayet); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 4.

................: "Devlet-i Aliyye ile Bulgaristan Münasebatı"; (Siyasi, "Manchester Guardian nam İngiliz gazetesinin Sofya muhabir-i mahsusu bir mektubunda şu vecihle beyan-ı mütalaa ediyor: ..."); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 2.

.................: "Devlet-i Aliyye ve Girit"; (Siyasi); 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434,

s. 1.

................: "Devletlerin Vaziyeti"; (Siyasi, Girit meselesi karşısında Avrupa devletlerinin tutumuna yer verlmiştir.); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 2.

................: "Edirne'de Adolfiya İhtilâl Komitesi Programı"; (Siyasi, "Cemiyetin maksadı nedir? , Bu maksad ne suretle temin olunacak? , Cemiyyetin cezaları" gibi konular hakkında malumat veriliyor.); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

................: "Ermeni Patriği ile Mülakat"; (Siyasi); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

.................: "Fas Meselesi ve İspanya"; (Siyasi, Tan gazetesinin özel makalesinden alınan bölümdür.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: "Girit'de Ahval Ne Merkezde"; (Siyasi); 23 Ağustos 1325(1909); No.: 363, s. 2.

................: "Giritliler Ne Yapıyor?"; (Siyasi, "Yunanistan'ın Girit'e Müdahelâtı"); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Avrupa basınında Girit'le ilgili haberler.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, "Ajanslar Ne Diyor"); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1-2.

.................: "Girit Meselesi"; (Siyasi); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1-2.

..................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Ajanslar ne diyor? , Yunanistan'ın Cevab-ı Notası'nın Metni.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

................: "Girit Meselesi – Düvel-i Hâmiyye'nin Notası"; (Siyasi, Girit notası ile ilgili

tebligatın tercümesi ile ilgili.); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

................: "Girit Meselesi – Düvel-i Hâmiyye'nin Cevab-ı Notası"; (Siyasi, Girit şekl-i idaresinin temin ve takririne kadar cezirede bulunan Düvel-i Hâmiyye 'asâkirinin geri çekilmesi talebini havi..."); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: "Girit Meselesi Hakkında Mühim Bir Mülakat, Bir Diplomatın Beyanatı"; (Siyasi, Roma'dan bir diplomat ile mülakat yapılıyor, isim verilmiyor.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

.................: "Girit Meselesi ve İngiltere Hariciyye Nezareti"; (Siyasi); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2.

................: "Girit Notasının Suret-i Sahihası"; (Siyasi, Hariciyye nezaretinden düvel-i erba'a süferâsına irsâl olunmak üzere kaleme alınan mezkurenin suret-i tercümesidir...); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 2.

.................: "Gümrüklere Zam"; (Siyasi); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1.

................: "Hamuş"; (Siyasi, Osmanlı içerisindeki Türk, Ermeni, Rum unsurlar arasında okul tatili boyunca "Tanin" aracılığı ile çocukların mübadele edilmesine dair); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

.... "Havran Meselesi"; (Siyasi); 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1.

................: "Heyet-i Mahsusa-i Osmaniyye"; (Siyasi); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2-3.

................: "Irkımızı Kurtaralım"; (Siyasi); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 1.

.................: "İdare-i Mahsusanın Şerait-i Muzırasından"; (Siyasi, "Noradonkiyan Efendi'nin memlekete son hediyesi olan idare-i mahsusa imtiyazından bazı

şerait hükümetin nazar-ı dikkatini celb eyledi.”); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

................: “İttihad ve Terakki Fırkası”; (Siyasi); 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 1-2-3.

................: “Jurnaller”; (Siyasi); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 2.

................: “Kamil Paşa’nın Sadarete Gelmesi – İbret Amiz Bir Mülakat”; (Siyasi, Habib Bey ve Kamil Paşa’nın Muhaveresi); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1.

................: “Mahmut Şevket Paşa Hazretleri”; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 2.

................: “Makedonya’da Bulgar Çeteleri Yok Mudur?”; (Siyasi, Vilayet); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 4.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Mecliste yapılan 20 Haziran 1325 Cumartesi günkü görüşmeleri içerir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 22 Haziran 1325 tarihli görüşmelerde bedelli askerlik tartışmaları yaşanmıştır. 10 Temmuz bu görüşmeler esnasında resmi bayram ilan edilmiştir.); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Haziran 1325 Salı günkü oturum hakkında.); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 24 Haziran 1325 Çarşamba günkü oturum hakkında.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 25 Haziran 1325 Perşembe günü Rütbe-i

Askeriye Kanun Layihası'nın görüşülmesine dair.); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1-2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 27 Haziran 1325 Cumartesi günkü oturumda Yusuf Kâmil Bey'in telgrafına dair.); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 3.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 29 Haziran 1325 Pazartesi günü yapılan oturuma dair); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 30 Haziran 1325 Salı günkü oturuma dair.); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 1 Temmuz 1325'te Şehzade Süleyman Efendi'nin cenaze merasimi dolayısıyla mebuslar cenazeye katıldığından meclis toplanamamıştır.); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2,

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Meclis'in 2 Temmuz 1325 Perşembe günkü oturumuna dair.); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 4 Temmuz 1325 tarihli oturuma dair); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 6 Temmuz 1325 tarihli oturuma dair); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 7 Temmuz Salı günkü oturuma dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 8 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 9 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 12 Temmuz Pazar günkü oturuma dair.); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 13 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 14 Temmuz Salı günkü oturuma dair.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 4.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Dün içtima-i umumi olmamıştır.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 3.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 16 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 18 Temmuz Cumartesi günkü oturuma dair.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Mecliste Bütçe görüşmeleri yapılacaktır.); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 20 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 21 Temmuz Salı günkü oturuma dair); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 22 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 3-4.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 2.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Temuz Perşembe günkü oturumun devamına dair.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 25 Temmuz Cumartesi günkü oturuma dair); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 26 Temmuz Pazar günkü oturuma dair); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 27 Temmuz Pazartesi günkü oturuma dair); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 4.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 28 Temmuz Salı günkü oturuma dair); 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 29 Temmuz Çarşamba günkü oturuma dair); 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 30 Temmuz Perşembe günkü oturuma dair); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 31 Temmuz Cuma günkü oturuma dair); 1 Ağustos (1909); No.: 341, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 1 Ağustos Cumartesi günkü oturuma dair); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 2 Ağustos Pazar günkü oturuma dair); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 3 Ağustos Pazartesi günkü oturuma dair); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 2.

................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 4 Ağustos Salı günkü oturuma dair); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 5 Ağustos Çarşamba günkü oturuma dair); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 7 Ağustos Cuma günkü oturuma dair); 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 8 Ağustos Cumartesi günkü oturuma dair); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 9 Ağustos Pazar günkü oturuma dair); 10 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, Meclis-i Mebusan tatil dönüşü açıldıktan sonraki ilk oturuma dair.); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, “Meclis-i Mebusan dünde intihabat ile iştigal etti.”, 2 Teşrin-i Sani 1325’deki oturuma dair); 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, “Dün. (4 Teşrin-i Sani 1325) içtima-i umumi toplanmadı. Şubelerde toplanıldı.”); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; [Siyasi, “Meclis-i Mebusan dün (7 Teşrin-i Sani 1325) ilk defa olarak kabineye karşı siyasiyesini isbat ve izhar etti.]; 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909;); No.: 438, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; [Siyasi, “Dün (8 Teşrin-i Sani 1325) Meclis-i Mebusan komisyonlarda çalıştı.”]; 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909;); No.: 439, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; [Siyasi, “Dün (9 Teşrin-i Sani 1325) bidayet-i celsede yine idare memurlarının reyleri toplandı.”]; 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909;); No.: 440, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 11 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma

dair.); 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 14 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Linç meselesi görüşülüyor, 16 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 18 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 21 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 25 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 28 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 30 Teşrin-i Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 1 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 461, s. 1-2.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 2 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 3 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, 5 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 6 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 466, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasi, Siyasi, 7 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 14 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1-2

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 16 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 1-2

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 21 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 22 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 23 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 14 Kânunuevvel1325 tarihli oturuma dair.); 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1-2

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 28 Kânunuevvel1325 tarihli oturumda Heyet-i Vükelanın seçimi ardından yaşanan gelişmelere dair.); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 1-2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 1 Kanun-ı Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 4 Kanun-ı Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 7 Kanun-ı Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 1-2.

.................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasi, 9 Kanun-ı Sani 1325 tarihli oturuma dair.); 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 1.

................: “Meclis-i Mebusan’da İçtima-i Hafî”; (Siyasi, “Sadrazam Paşa’nın talebi

üzerine Yıldız hakkındaki istizaha dün Meclis-i Mebusanda İçtima-i Hafi akdedilerek cevab verildi... .”); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: “Meclis-i Mebusanın İkinci Devre-i İçtimaiyyesi – Şanlı Bir Gün”; (Siyasi); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

................: “Mösyö Çarikof”; (Siyasi); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 2.

................: “Mösyö ويلقوقس ile Mülakat”; (Siyasi); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1.

................: “Mahlûl Yağmaları – Abdülhamit’in İhsanları Ne Oldu?”; (Siyasi, “Abdülhamit-i zalim kendisine hizmet edenleri kendisine bir kat daha...”); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Muhterem Misafirlerimiz”; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: “Mülakat-ı Hükümdaran ve Trakya”; (Siyasi, Tanin’in münhaberat-ı hususiyyesi, Paris Muhabirinden.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: “Nafia Nazırımız Acaba Avrupa’da Ne Yapıyor?”; (Siyasi, “Sultan Mehmed –i Hamis Hazretlerinin cüluslarını Avrupa devletlerine tebliğ etmek üzere gönderilen Heyet-i Mahsusa”ya dair.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: “Nafia Nezaretinde, İşin İç Yüzü Acaba Nedir? ; (Siyasi, “İmtiyaz Evrakı toplanıyor – Suistimalane yol açmak için mi? ...”); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

................: “Nazırlarımızın Seyahati”; (Siyasi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

................: “Nazırlarımızın Seyahati”; (Siyasi); 6Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s.

1.

................: “Nutku Hümayun”; (Siyasi); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

................: “Nutk-ı Hümayun-ı Hazret-i Padişahi”; (Siyasi); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 1.

................: “Osmanlı Bulgarlarının Temayülatı”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

................: “Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyyeti Merkeziyesinden”; (Siyasi); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

................: “Osmanlı Mebuslarıyla Sir Edward Garay’ın Nutku”; (Siyasi, İngiliz hariciyye nazırı Sör Edward’ın İngiltere’nin Osmanlıya verdiği yemekte okuduğu metin.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1-2.

................: “Rumeli’de Bulgar Çeteleri”; (Siyasi); 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1

................: “Rumeli Seyahati – 4”; (Siyasi); 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 2.

................: “Rum Patrikhanesi İmtiyazat-ı Kadimesi – İdarenin Hukuk-ı umumiyeye Tesiratı (Siyasi, “Rum Patrikhanesinin bir takım imtiyazat iddiasında bulunduğu malumdur. İmtiyazat-ı mezhebiyeye karşı şimdiye kadar hiç kimse itiraz etmedi... .”); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: “Rusların Müstakil Kalmak İstemesi”; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 2.

................: “Rusya ve Avusturya’nın Şark’ta Meslekleri”; (Siyasi); 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 2.

................: “Rusya ve İtalya Hükümdarları Arasında”; (Siyasi); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1.

................: “Rusya ve Türkiye”; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

................: “Said Paşa ile Seyyid İdris’in Mülakatı”; (Siyasi); 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 1.

................: “Seyahat-i Şahane”; (Siyasi); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360; s. 1-2.

................: “Sultan Hamit’in Esrarından Mühim Bir Hakikat”; (Siyasi, La Türki’nin آ. وه imzasıyla neşrettiği bir makaleden hülasa edilmiştir.); 14Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5.

................: “Şaki Çakırcalı Mehmed Hakkında Bir Senelik Tarih”; (Siyasi); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

.................: “Şimal Arnavutluk’ta”; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1.

................: “Tan Gazetesinin Mütaalası”; (Siyasi, “Tan gazetesinin dünkü posta ile gelen nüshasındaki mütalaa-i mahsusa Girit ihtilafına dair idi.”); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

.................: “Tan Gazetesinin Mütaalası”; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1-2.

................: “Tanin”; (Siyasi, Manisa metropolidi tarafından Osmanlının birliğine yönelik söylenen sözler takdir ediliyor ve bütün Rum metropolitlerin böyle davranması isteniyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 2.

................: “Tanin”; (Siyasi, “İttihad-ı Anasır” adlı habere Tanin’in yorumudur.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3.

................: “Tebdil-i Vükela Şayiaları”; (Siyasi, Bu haberlerden bıkıldığından bahsediyor.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Tefekkür-i Aleni”; (Siyasi, Varaka); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 4.

................: “Tenvir-i Lüzum Bir Nokta”; (Siyasi, “... Görülüyor ki hükümet-i Osmaniyye arz-ı mazurat etmiş değildi. Etmesi için de hiçbir sebep yoktur ve etmez de.”); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2.

................: “Turhan Paşayla Mülakat”; (Siyasi); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1-2.

................: “Türk İnkılabının Sene-i Devriyyesi”; (Siyasi, Tan gazetesinin başmakalesinden alıntı.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s1-2.

................: “Türkiye’de İdare-i Cedide”; (Siyasi); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 2.

.................: “Türkiye ile İngiltere Arasında Posta Ücretlerinin Tenzili”; (Siyasi); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 2.

................: “Türkiye ve Balkan İttihadı”; (Siyasi); 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 2.

................: “Türkler ve Ruslar”; (Siyasi); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

.................: “Yedi Milyonluk İstikraz”; (Siyasi); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 2.

.................: “Yemen Ahvali”; (Siyasi); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 2, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 4.

................: “Yemen Mektupları”; (Siyasi); 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 2.

................: “Yemen’de”; (Siyasi); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

................: “Yemen’de”; (Siyasi); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 1-2.

................: “Yemen’de – Seyyid İdris ile Mülakat”; (Siyasi, Seyyid İdris’in Said Paşa’ya Mektubu); 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 1.

................: “Yemen’de Muvaffakiyyet ve Cereyan-ı Ahval”; (Siyasi); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1.

................: "Yeni Heyet-i Vükela"; (Siyasi, Yeni kabinenin seçilmesi hakkındadır.); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 1.

................: "Yeni Osmanlı Kabinesi"; (Siyasi, Alıntı, Tan gazetesinin başmakalesinden.); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 2.

................: "Yılbaşı Eğlencelerinden – Boşu (بوشو) Efendi'nin Girit Oyuncağı"; (Siyasi, "Yılbaşı zamanını eğlence ile geçirmek garbdaki, şarktaki Hristiyanlar için bir âdet olmuştur..."); 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 1.

................: "Yıldız'ı Ziyaret"; (Siyasi); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 2.

................: "Yunan Başvekili Mösyö Mavro Mihalinik'in Tanin Muharririne Beyanatı"; (Siyasi); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

................: "Yunan Emelleri, Hakikat – Hayal"; (Siyasi); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 2.

................: "Yunan Hariciye Nezaretinin Beyanatı; (Siyasi); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Yunan Kabinesi"; (Siyasi, Osmanişer Loyd, Girit meselesinden dolayı Yunan kabinesinin içinde bulunduğu durum hakkındadır); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: "Yunan Parmağı – Makedonya'da Neler Oluyor?"; (Siyasi, "Geçen Perşembe akşamı Manastır treniyle Selanik'e muvassılatında istasyonda tevkif olunan Yunan zabıtanından Yunan Konsolatosu memurlarından Alexanders'in üzerinden Yunanistan'ın Makedonya'da çevirdiği dolapları izhar eden bazı evrak-ı mühimme zuhur etmiş idi... ."); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1-2.

................: "Yunanistan Tedarikatı"; (Siyasi); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 2.

................: “Yunanistan Tedarikat-ı Hafiyyesi, Yunanistan Çalışıyor”; (Siyasi); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “Yunanistan Vaka-yı İhyaratı”; (Siyasi); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 2.

Kerim Rıfkı: “Makedonya’da Siyasi Fırkalar”; (Siyasi); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

Kilisli Rıfat: “Zavallı İran”; (Siyasi); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “Eski Defterler”; (Siyasi - “Hiç şüphe yok ki bugün pek mühim bir geçit başındayız. Bu sebepten yeni bir devre giriyoruz. Fakat bu yenilik ne kadar parlak, ne derece...”); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 1-2.

.................: “Taşralarda متنفذان”; (Siyasi); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1-2.

Lütfi Fikri: “Oldukça Müşkül Bir Muamma”; (Siyasi) 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1-2.

M(im). N(un). : “İttihad-ı Osmani Esasları”; (Siyasi); 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 2.

Mehmed Aziz (Muallim): “İmtiyazat-ı Ecnebiyye Garaibinden”; (Siyasi); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 1-2.

................:Elzem Kanunlar”; (Siyasi); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2.

Muhiddin: “Bursa’da Zat-ı Hazret-i Padişahî”; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 2.

................: “Bursa’da Türbeler Ziyareti ve Resmî Kabul”; (Siyasi); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2-3.

................: “Avdet”; (Padişahın Bursa’dan ayrılışı hakkında.); (Siyasi); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 3.

................: “Seyahat-i Şahane”; (Siyasi, Padişah’ın İzmit seyahati hakkındadır.); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 2.

................: “İzmit’te Osmanlı Padişahı”; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 2.

Mustafa Suphi: “Yunanlı Dostlarımız ve Rum Vatandaşlarımız”; (Siyasi, “Bir hatıra-i tarihiye, iki mühim mesele, Yunanlıların ihtirasatı ve muvaffakiyetsizlikleri, son teşebbüs’ât, çeteler, Rum vatandaşların vatanperverâneleri” gibi konulara açıklamalar getiren bir yazıdır.); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 1-2.

................: “Yanya Vilayetinin Ahval-i Umumiyesi”; (Siyasi, Yanya’daki genel durum değerlendiriliyor.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2.

.................: “Girit Meselesi”; (Siyasi, Tanin’in muhaberat-ı hususiyyesi, Paris muhabiri Mustafa Suphi’nin haberi, Seyfettin Bey’in Beyanatı); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1-2.

................: “Girit Meselesi”; (Siyasi, Yazı tam olarak okunamıyor.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1-2.

................: “Girit Meselesi”; (Siyasi, Yazı tam olarak okunamıyor.); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 1-2.

.................: “Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye”; (Siyasi, “Sema-yı efkâriyyemizi istila eden siyah bulutlar yavaş yavaş silinip gidiyor.); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1-2.

.... “Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye - 2”; (Siyasi); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1.

.... "Bulutlar Arasında, Büyük Bir Hafta-yı Hevaiyye - 3"; (Siyasi); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

Mustafa Ziya (Sivas Mebusu): "İstibşarat-ı Nafia"; (Siyasi); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 3.

Sefer Bey: "Boğazlar Meselesi"; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsussamızdan); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

................: "Mücâdele-i Nur ve Zulmet"; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsusumuzdan); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2.

Selanikli Tevfik: "10 Temmuz Şenlikleri Münasebetiyle Tarih-i Osmanîde Temmuz Ayına Müsadaf İki İnkılap"; (Siyasi, ... 'Alemdar Mustafa Paşa bir vezir-i ümmi olmakla beraber tarih-i inkılabât..."); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1-2.

................: "Osmanlılar – Macarlar"; (Siyasi, Osmanlı-Macar ilişkilerinin tarihi hakkındadır.); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2.

................: "Osmanlılar – Macarlar -2"; (Siyasi, Osmanlı-Macar ilişkilerinin tarihi hakkındadır.); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 2.

Sırrı: "Linç Meselesi"; (Siyasi); 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

Şükrü: "Ermeni Patriği"; (Siyasi, Paris Muhabir-i Mahsusamızdan); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1.

T. Z. (ت. ز): "İdare-i Cedide Nasıl Tahkim Ediliyor?"; (Siyasi); 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

Taho (طاهو): "Dersim Ahvali"; (Askerî - Siyasi); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 2.

................: "Kürdistan"; (Siyasi, uzun bir yazı); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1-2.

Vicdani: "Balonlar Uçmak Makineleri ve Yemen"; (Siyasi, makale); 24 Teşrinievvel

1325 (1909); No.: 423, s. 1.

................: "Hükümdar ve Hanedan-ı Hükümdarî"; (Siyasi, Dünemin Avustuırya hükümdarı hakkında Viyana'da kaleme alınmış bir makaledir.); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 1.

YALÇIN, Hüseyin Cahit: "Girit ve Devletler"; (Siyasiyat sütunu, "Bahusus Girit'in usul-i idaresi suret-i sârihada taayyünetmedikçe Girit'te beynel-düvel büyük ihtilâfları mucip olabilecek vaka-yı fevkalade zuhurı ihtimali pek büyüktür.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1.

................: "Donanmamız"; (Siyasiyat sütunu, Sultan Abdülhamit-i Sani ve öncesinden alınarak donanmanın eksiklikleri, bozuklukları değerlendiriliyor.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1.

................: "Taşralarda Adalet"; (Siyasiyat sütunu, "Adalet, Asırlardan beri susadığımız bir ihtiyaçtır. Adaletin bir memlekette lüzum-ı temin ve tezyii hakkında söz söyleyecek değiliz... . Islahat-ı Adliye Komisyonu'nun yalnız esaslı noktalarını göstermekle iktifa ettiğimiz şu usulü hemen kabul-ı tatbik bir hâle getirerek yakın bir zamanda icraya başlamasını şiddetle temenni eyleriz."); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1.

................: "Köylüleri Düşünelim"; (Siyasiyat sütunu, "... Birkaç ay evvel Anadolu'nun bazıtaraflarında köylülerimizin tebeşir cinsinden bir toprak yedikleri gazetelerde mevzu'-ı bahs olmuştu. Hatta bunun bir numunesini matbaamıza kadar getirmişlerdi. Anadolu'nun daha iç taraflarında açlıktan ölen kimselerden bile bahs edilmişti... ."); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "Belediyelere Aitİmtiyazlar"; (Siyasiyat sütunu, "Dün Takvim-i Vekâyi'de

şehirlerle kasabalarda imtiyaz suretiyle vücuda getirelecek ومتنسافعى belediyelere aitbulunacak umur-ı nafia hakkında tebligat verdi.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1.

................: "Nasıl Aldatıyorlar?"; (Siyasiyat sütunu, "Muhtelif Osmanlı anasırlarının birleşmesi, birbirlerini anlamaları nokta-i nazarından memlekette iki cereyan var. Bir taraftan..."); 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

................: "Hakikat İsteriz"; (Siyasiyat sütunu, "Adana vilayeti müthiş bir facianın zemin-i tatbik-i olmak felaketine maruz kaldı..."); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

................: "Meclis-i Vükela'da Ne Konuşuyorlar"; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetle birlikte Meclis-i Vükela üzerinden de sır perdelerinin kalktığına dair.); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

................: "Harici Mesleğimiz"; (Siyasiyat sütunu, "Bidayet-i Meşrutiyet'ten beri mevki-i iktidara gelen heyet-i Vükelamızın kâfesi haricî mesleklerinde takip edecekleri hatta hareket-i umum ile dost olarak yaşamak suretinde taayyünve izah etmek istemişlerdi."); 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1.

................: "Birbirimizi Anlamak"; (Siyasiyat sütunu, Osmanlıların bir arada kalması için yapılması gerekenlere dair.); 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1.

................: "Paris'te Osmanlı Heyet-i Mebusası"; (Siyasiyat sütunu, "Dün gelen Tan gazetesinin başmakalesi Heyet-i Mebusa-yı Osmaniye'nin Paris'e muvassılatı münesebetiyle beyan-ı mütaalaya tahsis edilmiş olduğunu gördük... ."); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 1.

................: "Devletlerin Notası"; (Siyasiyat sütunu, "Girit meselesi hakkında Babıali

tarafından vuku bulan tebligata düvel-i hâmîyyenin mukabelesini havi olan nota ile yeni bir devir başlamış demek oluyor... .”); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

................: “Memleketimizde Ecnebi Gazeteciler”; (Siyasiyat sütunu, “MatbuatKanunu Layihası’nın Meclis-i Ayanda bazıtadilat icrasıyla Meclis-i Mebusan’a iade edilmesi üzerine dünkü Osmanişer Loyd gazetesinde Türkiye’de ecnebiler elindeki matbuatın mevkine dair bir makale neşrediliyor... .”); 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1.

................: “Münasebet-i Hariciyyemiz Ne Hâldedir?”; (Siyasiyat sütunu, “Ne hâldeyiz? , Ne oluyoruz? , İşler iyi gidiyor mu? , Mucib-i endişe bir şey var mı? , İstikbalimiz nasıldır? İşte birtakım sualler ki her mütefekkir-i Osmanlının zihninde dolaşıp duruyor... .”); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1.

................: “Mesail-i Dâhiliyemiz Ne Hâlde”; (Siyasiyat sütunu, “Münasebet-i hariciyyemiz tedkik edilecek olursa mucip-i yes ve nevmidi olacak hiçbir cihet görülemez. Son zamanda devletin umur-ı hariciyyede layık-ı vecihle ihraz-ı muvaffakiyyet edememesi geçenlerde izah edildiği üzere muayyen, sarih bir politika edememesinden neşet eylemektedir... .”); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1.

................: “Derdimiz”; (Siyasiyat sütunu, “Efkâr-ı umumiyede bir adem-i hoşnudî, bir sinirlilik bulunduğunu görüyoruz. Bunun sebeplerini arayınca esaslı bir şey göremeyerek mütehayyir oluyoruz... .”); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1.

................: “Girit ve Efkâr-ı umumiye”; (Siyasiyat sütunu, Gazetenin Girit hakkındaki haberleri verirken doğruluktan ne pahasına olursa olsun vazgeçmediğine

dair.); 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 1.

................: “Osmanlılar ve Bulgarlar”; (Siyasiyat sütunu, Bulgaristan’ın bağımsızlığı ilanından sonra Hüseyin Cahit’in Bulgaristan’ı ziyaret etmesine dair.); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1.

................: “İdare-i Örfiyye”; (Siyasiyat sütunu, Örfi idarenin ne kadar daha süreceğini sorguluyor.); 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1.

................: “10 Temmuz”; (Siyasiyat sütunu, 10 Temmuz şenlikleri vesilesiyle 10 Temmuz’da yaşananları anlatıyor.); 10 Temmuz 1325 (1909); no: 320,s. 1.

................: “10 Temmuz’da”; (Siyasiyat sütunu, 10 Temmuz kutlamaları hakkında); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1.

................: “Tedrisat Meselesi”; (Siyasiyat sütunu, Osmanlıda resmî dil üzerine, ecnebilerin Türkçeyi öğrenmekte zorlanması hususu); 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 1.

................: “Türkiye ve Yunanistan”; (Siyasiyat sütunu, Günün Türkiye-Yunanistan ilişkileri değerlendirilmiştir.); 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1.

................: “Avrupa’da Osmanlı Heyet-i Mebusası”; (Siyasiyat sütunu, Avrupa’ya giden Osmanlı heyetinden yola çıkarak Osmanlı DevletiNin Avrupa devletleri ile ilişkisini değerlendiriyor.); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

................: “Girit’de Yunan Bayrağı”; (Siyasiyat sütunu, Girit’te Yunan bayrağı çekildiğine dair malumat üzerine yazılmış bir makale.); 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1.

................: “Adana Ahvali ve Vilayetler”; (Siyasiyat sütunu, Adana faciasından yola çıkarak vilayetlerin genel durumu değerlendirilmektedir.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

................: “Meclis-i Mebusan’da”; (Siyasiyat sütunu, Meclis-i Mebusan Fransız meclisi’ne benzemesinden dolayı eleştiriliyor.); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1.

................: “Lüzum-ı İntibah”; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan’ın Osmanlı milliyetleri arasına nifak sokma çalışmalarından bahsetmektedir.); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 1.

................: “İkinci Sene”; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetin ikinci senesi dolayısıyla kaleme alınmış bir makaledir.); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1.

................: “İki Sefir”; (Siyasiyat sütunu, Meşrutiyetin ilanından sonra Avrupa devletlerinin Türkiye’ye karşı olumlu yönde politika değişikliğine gitmesi konu edilmiştir.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1.

................: “Mebusların Mesuliyyeti”; (Siyasiyat sütunu, Sadrazam bütçe konuşmasında mubusların millete vükelanın ise hem millete hem meclise karşı mesul olduğunu söylüyor. Bu minval üzerine kaleme alınmış bir makaledir.); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1.

.................: “Fikr-i Haysiyet”; (Siyasiyat sütunu, “Abdülhamit devrinin ahlak-ı umumiye-i Osmaniyyede icra ettiği en vahim tahribatdan biri de fikr-i haysiyeti az çok rahnedar etmiş olmasıdır.”); 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1.

.................: “Osmanlı Efkâr-ı Umumiyesi – Girit ve Yunanistan”; (Siyasiyat sütunu, “Girit meselesi münasebetiyle alelumum ahval-i şarkiyyenin aldığı şekil ve suret son zamanlarda celb-i dikkat bir hale gelmiş olduğunu itiraf etmek iktiza eder.”); 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1.

.................: “Bütçe ve Ahval-i Umumiye”; (Siyasiyat sütunu, Meclisteki bütçe

müzakereleri hakkındadır.); 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1.

.................: "Taşralar"; (Siyasiyat sütunu, Trablus mebusu Naci Bey'in sorusu üzerine); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 1.

.................: "Türkiye – Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Girit meselesi münasebetiyle Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginlik hakkında); 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 1.

.................: "Girit İhtilafı ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Osmanlı Devleti'nin Yunanistan'a Girit meselesi hususunda verdiği nota hakkında); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1.

.................: "Yeni Dâhiliye Nazırı"; (Siyasiyat sütunu, Talat Bey'in Dâhiliye Nazırı olması hakkındadır); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 1.

.................: "Girit ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu, Yunanistan'a verilen notayı Yunanistan'ın cevaplaması hakkındadır.); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

.................: "Avrupa'ya Talebe İzamı"; (Siyasiyat sütunu, Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi hakkındadır.); 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 1.

.................: "Tensikat Nasıl Yapılacak"; (Siyasiyat sütunu, İstanbul'da yapılan düzenlemeler hakkında.); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1.

.................: "Muhtelif Cereyanlar"; (Siyasiyat sütunu, Avrupa'ya gidecek mebuslara sorulan "İstanbul'da iktidar ve nüfuz kimin elindedir" şeklinde oradaki basın mensupları tarafından sorulan sorular hakkındadır.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

.................: "Bütçeye Dair"; (Siyasiyat sütunu, "Maliye Nezaretinin dün diğer nezaretlere hitaben yazdığı bir tezkireyi havadis kısmımızda derc

eylemiştik. Bunun yalnız nazırlarca değil bütün Osmanlılarca kemal-i dikkatle okunmasını ve münderecatı hakkında uzun uzadıya düşünülmesini temenni eyleriz.); 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1.

.................: "Yemen Şimendiferi"; (Siyasiyat sütunu,); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 1.

.................: "İyi Alametler"; (Siyasiyat sütunu,); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

.................: "Nafia Nazırının İtirafatı"; (Siyasiyat sütunu,); 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1.

.................: "Endişeler Zail Oluyor"; (Siyasiyat sütunu,); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

.................: "Kudüs-i Şerif'te Bolu Mebusu Habib Bey'e"; 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis"; (Siyasiyat sütunu,); 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusanın Tatili"; (Siyasiyat sütunu, 21 Ağustos'ta tatile giren Meclis hakkındadır.); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 1.

.................: "Meclis Kapandıktan Sonra"; (Siyasiyat sütunu,); 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 1.

.................: "Tensikat"; (Siyasiyat sütunu,); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1.

.................: "Ahval-i Umumiye"; (Siyasiyat sütunu,); 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1.

.................: "Bulgarlarla Rumlar"; (Siyasiyat sütunu,); 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 1.

.................: "Genç Türkiye ve Avrupa"; (Siyasiyat sütunu,); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 1.

.................: "Fransa, Rusya, Türkiye"; (Siyasiyat sütunu, Fransa veRusya'nın Türkiye'deki konsolosluklarına yaptıkları tebligat hakkındadır.); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1.

.................: "Makedonya'da"; (Siyasiyat sütunu,); 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1.

.................: "İttihad-ı Anasır"; (Siyasiyat sütunu,); 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 1.

.................: "Padişah'ın Seyahati"; (Siyasiyat sütunu,); 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1.

.................: "Manevi Zarar ve Ziyan Davası"; (Siyasiyat sütunu,); 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1.

.................: "Arnavutluk"; (Siyasiyat sütunu,); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1.

.................: "Ufak Bir Mukayese"; (Siyasiyat sütunu,); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 1.

.................: "Donanma İanesi"; (Siyasiyat sütunu,); 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1.

.................: "Mebuslar ve Teşebbüsat-ı Maliye"; (Siyasiyat sütunu,); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1.

.................: "Cemiyyet ve Fırka"; (Siyasiyat sütunu,); 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 1.

.................: "Çalışmak Usulü"; (Siyasiyat sütunu,); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

.................: "İstikraz Etrafında"; (Siyasiyat sütunu,); 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 1.

.................: “Anadolu’da Taşralar Ne Halde, Ahali Ne Yapıyor?”; (Siyasiyat sütunu,); 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1.

.................: “Yeni Nafia Nazırı”; (Siyasiyat sütunu,); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 1.

.................: “Taşraların Derdi”; (Siyasiyat sütunu,); 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1.

.................: “Yeni İdare Memurları”; (Siyasiyat sütunu,); 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1.

.................: “Türkiye ve Yunanistan”; (Siyasiyat sütunu,); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1.

.................: “Tensikatten Sonra”; (Siyasiyat sütunu,); 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

.................: “Nafia İşleri”; (Siyasiyat sütunu,); 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1.

.................: “Bir Teklif-i Garip”; (Siyasiyat sütunu,); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1.

.................: “Gayrimüslimlerin Askerliği”; (Siyasiyat sütunu,); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1.

.................: “Vazifelerin Ayrılması”; (Siyasiyat sütunu,); 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 1.

.................: “İstikraz Etrafında”; (Siyasiyat sütunu,); 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1.

.................: “Taşraları Teftiş Etmeliyiz”; (Siyasiyat sütunu,); 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1.

.................: “Hapishaneler ”; (Siyasiyat sütunu,); 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1.

.................: "Ciddi Hizmetler"; (Siyasiyat sütunu,); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1.

.................: "Mebuslar ve Memuriyyetler"; (Siyasiyat sütunu,); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 1.

.................: "İstikraz Münasebetiyle"; (Siyasiyat sütunu,); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1.

.................: "Selanik Kongresi Münasebetiyle"; (Siyasiyat sütunu,); 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1.

.................: "Cemiyetin Kulüpleri"; (Siyasiyat sütunu,); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1.

.................: "Memnun Olacak Bir Hal"; (Siyasiyat sütunu,); 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1.

.................: "Türklük - Müslümanlık - Osmanlılık"; (Siyasiyat sütunu,); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1.

.................: "Uyanıklık Alametleri: Avrupa Seyahatleri"; (Siyasiyat sütunu,); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1.

.................: "Hırka-i Saadet Ziyareti"; (Siyasiyat sütunu, Sultan 5. Mehmet Han'ın kutsal emanetleri ziyaretinden bahsediyor.); 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1.

.................: "Bazı Tenkidat"; (Siyasiyat sütunu,); 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 1.

.................: "İstikraz"; (Siyasiyat sütunu,); 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1.

.................: "Sefaretler ve Teşebbüsat-ı Maliye"; (Siyasiyat sütunu,); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1.

.................: "Küçük Şeyler"; (Siyasiyat sütunu,); 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1.

.................: “Belediyeler”; (Siyasiyat sütunu,); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1.

.................: “Mantıksızlıklar”; (Siyasiyat sütunu,); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1.

.................: “Mühim Bir Mülakat”; (Siyasiyat sütunu,); 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1.

.................: “Türkiye ve Bulgaristan”; (Siyasiyat sütunu,); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1.

.................: “Ermeni Patriğinin İstifası”; (Siyasiyat sütunu,); 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1.

.................: “Yeni Ordu”; (Siyasiyat sütunu,); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

.................: “Livadya [ليواديا] Ziyareti”; (Siyasiyat sütunu,); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1.

.................: “Ne Yapılıyor”; (Siyasiyat sütunu,); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

.................: “İstikraz”; (Siyasiyat sütunu,); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1.

.................: “Rum Patriği ile Bir Mülakat”; (Siyasiyat sütunu,); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1.

.................: “Bayram”; (Siyasiyat sütunu,); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

.................: “Heyet-i Vükelaya Dair”; (Siyasiyat sütunu,); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1.

.................: “Nazırlarımızın Seyahati”; (Siyasiyat sütunu,); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1.

.................: “Fikr-i Vazife”; (Siyasiyat sütunu,); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

.................: “Bir Misal”; (Siyasiyat sütunu,); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1.

.................: “Ufak Tefek Şeyler”; (Siyasiyat sütunu,); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.:

409, s. 1.

.................: "Hicaz Demiryolu"; (Siyasiyat sütunu,); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1.

.................: "Suriye Ahvali ve Araplar"; (Siyasiyat sütunu,); 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1.

.................: "Askerler ve Cemiyyet"; (Siyasiyat sütunu,); 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 1.

.................: "Seyahat-i Hazret-i Padişahi"; (Siyasiyat sütunu,); 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1.

.................: "Hâl-i İhtilafat"; (Siyasiyat sütunu,); 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1.

.................: "Rumeli'de Müslüman Muhacirleri"; (Siyasiyat sütunu,); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1.

.................: "Ecnebi Müşavirler"; (Siyasiyat sütunu,); 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 1.

.................: "Maarif Terakkiyyatı"; (Siyasiyat sütunu,); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1.

.................: "Etrafımızda Geçenler"; (Siyasiyat sütunu,); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

.................: "قرعه Fermanı"; (Siyasiyat sütunu,); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 1.

.................: "İstanbul Vilayeti"; (Siyasiyat sütunu,); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1.

.................: "Anadolu'nun Sıhhati"; (Siyasiyat sütunu,); 22 Teşrinievvel 1325 (1909);

No.: 421, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da Fırkalar"; (Siyasiyat sütunu,); 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1.

.................: "Ahalinin İyiliği İçin"; (Siyasiyat sütunu,); 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1.

.................: "Dicle ve Fırat Nehirlerinde Seyr-i Sefain"; (Siyasiyat sütunu,); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1.

.................: "İstikrazın Son Safhası"; (Siyasiyat sütunu,); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

.................: "Taşralarda"; (Siyasiyat sütunu,); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1.

.................: "Memurlarda Salahiyet"; (Siyasiyat sütunu,); 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1.

.................: "Mahkemelerde Lisan Meselesi"; (Siyasiyat sütunu,); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1.

.................: "Kadro Harçları"; (Siyasiyat sütunu,); 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1.

.................: "Yanlış Bir Telakki"; (Siyasiyat sütunu,); 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1.

.................: "Girit Meselesi"; (Siyasiyat sütunu,); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'ın Açılması"; (Siyasiyat sütunu,); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1.

.................: "Meclis-i Mebusan'da"; (Siyasiyat sütunu,); 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909);

No.: 433, s. 1.

.................: “Kabine”; (Siyasiyat sütunu,); 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 1.

.................: “Körler İçin”; (Siyasiyat sütunu,); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 1.

.................: “Fırkanın İçinde”; (Siyasiyat sütunu,); 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 1.

.................: “Gümrükler”; (Siyasiyat sütunu,); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 1.

.................: “Bir Misal”; (Siyasiyat sütunu,); 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 1.

.................: “Osmanlı Hanımları ve Ordu”; (Siyasiyat sütunu,); 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 1.

.................: “Mebuslar, İmtiyazlar ve Memuriyetler”; (Siyasiyat sütunu,); 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 1.

.................: “Heyet-i Ayanın Cevabı”; (Siyasiyat sütunu,); 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 1.

.................: “Linç Meselesi”; (Siyasiyat sütunu, 2. Mahmut zamanında Fırat üzerinde vapur işletme hakkının bir fermanla İngiliz Linç Şirketine verilmesi hakkındadır.); 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 1.

.................: “Gümrüklere Zam Meselesi”; (Siyasiyat sütunu,); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 1.

.................: “Linç İşine Dair”; (Siyasiyat sütunu,); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 1.

.................: “Dünkü İstizah”; (Siyasiyat sütunu,); 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 1.

.................: “Efkâr-ı Umumiye”; (Siyasiyat sütunu,); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 1.

.................: “Meclis-i Mebusan’da İmtiyazlar”; (Siyasiyat sütunu,); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 1.

.................: “Balkan İttifakı”; (Siyasiyat sütunu,); 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 1.

.................: “Girit Meselesinin Son Şekli”; (Siyasiyat sütunu,); 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1.

.................: “Lüzumlu İşler”; (Siyasiyat sütunu,); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

.................: “Jurnaller”; (Siyasiyat sütunu,); 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 1.

.................: “Yapılabilecek İşler”; (Siyasiyat sütunu,); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 1.

.................: “Sanayi Mektepleri”; (Siyasiyat sütunu,); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 1.

.................: “Mebusların Memur Olmaları”; (Siyasiyat sütunu,); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 1.

.................: “Demokrat Fırkası – Fırka-i Abad”; (Siyasiyat sütunu,); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 1.

.................: “Ermeniler İçin”; (Siyasiyat sütunu,); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1.

.................: “Buhran”; (Siyasiyat sütunu,); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 1.

.................: “Linç Meselesinde Müessirât”; (Siyasiyat sütunu,); 28 Teşrin-i Sani 1325

(1909); No.: 458, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis"; (Siyasiyat sütunu,); 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 1.

.................: "Bir Ders-i İbret"; (Siyasiyat sütunu,); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 1.

.................: "Dünkü Meclis "; (Siyasiyat sütunu,); 1 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 461, s. 1.

.................: "Meclis-i Ayan'ın Hakk-ı Hayatı Var mı?"; (Siyasiyat sütunu,); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 1.

.................: "Tensikat Münasebetiyle"; (Siyasiyat sütunu,); 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 1.

.................: "Almanlar ve Osmanlılar"; (Siyasiyat sütunu,); 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 1.

.................: "Usul ve Muamelat-ı Resmiyye"; (Siyasiyat sütunu,); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 1.

.................: "Kuvve-i Bahriyyemiz ve Yunanistan"; (Siyasiyat sütunu,); 6 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 466, s. 1.

.................: "Gençlerimize"; (Siyasiyat sütunu,); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 1.

.................: "Vazifelerimizden"; (Siyasiyat sütunu,); 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 1.

................: "Su-i Tefehhümler"; (Siyasiyat sütunu, "Avrupa ile sıkı fıkı münasebete girişmemiz ancak bir, bir buçuk senelik bir vakıa olduğu için ufak bazı hadisat ile su-i tefehhümler tevlid edebilmek imkânı henüz ortadan

kalkmamıştır.”); 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 1.

................: “Donanma ve Millet”; (Siyasiyat sütunu, “Meşrutiyet’in ilk günlerinde nişane-i şükran hürriyet olmak üzere etvar ve niyazı namlarına birer kruvazör inşası için iane toplamaya teşebbüs ettiğimiz sırada bu teşebbüsümüz bazı taraflarca...”); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 1.

................: “Girit’te”; (Siyasiyat sütunu, “İşsizliğin verdiği bir çene düşüklüğü ile mateessüf şu sırada hepimiz...”); 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 1.

................: “Buhran Münasebeti ile İki Makale”; (Siyasiyat sütunu, Okunmuyor.); 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 1.

................: “İrade-i Cedide İzzet ve İstikamet”; (Siyasiyat sütunu, “Son seyahatimiz esnasında Sofya’dan hareket istediğimiz trende Bulgar rical-i siyasiyesinden bir zat ile tesadüfi suretde mülaki olduk...”); 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1.

................: “Donanma İanesi ve Tezyikat”; (Siyasiyat sütunu, Zorla iane toplamanın millette oluşturacağı sıkıntılardan bahseden bir yazı.); 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 1.

................: “Şehr Emanetinin İstikrazı”; (Siyasiyat sütunu, Belediyenin borçalanması hakkında bir yazıdır.); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 1.

................: “Sadaretin Zorluğu”; (Siyasiyat sütunu, “Heyet-i Vükela’yı teşkile memur bulanan Hakkı Beyefendi dün muvassılat etti. Bir sadrazam müfettişi ile arkadaşlarını intihab için müzakerâta başladı...”); 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 1.

................: “Buhranın Nihayeti”; (Siyasiyat sütunu, “Henüz resmen bir ilan yok ise de

herhalde buhran-ı Vükela artık suret-i katiyyede neticelenmiş addedilebilir.”); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 1.

................: “Yeni Heyet-i Vükela”; (Siyasiyat sütunu, Yeni Heyet-i Vükela’nın kimlerden oluştuğu bilgisinin resmî kanaldan henüz verilmediği hakkındadır.); 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 1.

.................: “Yeni Kabine – Eski İşler”; (Siyasiyat sütunu,); 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 1.

.................: “Noksanlarımızdan”; (Siyasiyat sütunu,); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 1.

.................: “Şehr Emaneti”; (Siyasiyat sütunu,); 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 1.

.................: “Aleyhimizdeki İftiralardan”; (Siyasiyat sütunu,); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 1.

.................: “Hissiyat-ı Hükümet”; (Siyasiyat sütunu,); 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 1.

.................: “Yeni Türk Kabinesi”; (Siyasiyat sütunu,); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 1.

.................: “Kanun-ı Esasi ve Ayan”; (Siyasiyat sütunu,); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 1.

.................: “Arnavut Hurufatı”; (Siyasiyat sütunu,); 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 1.

.................: “Çeteler Kanunu”; (Siyasiyat sütunu,); 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 1.

.................: “Çırağan Yangını ve Tarz-ı Telakki”; (Siyasiyat sütunu,); 9 Kanun-ı Sani

1325 (1909); No.: 498, s. 1.

.................: “Hakk-ı Telif”; (Siyasiyat sütunu,); 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 1.

.................: “Türkiye Aleyhinde Bulgaristan Mitingleri”; (Siyasiyat sütunu,); 11 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 500, s. 1.

Yusuf Razi: “Umur-ı Nafia Hakkında”; (Siyasi, makale); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2.

2. 13. 10. Sosyal İçerikli Makaleler

Abdülhak Adnan: “Has Vazife”; (Sosyal, Noksanımız, Toplumsal Hayat, Osmanlıdaki çalışma anlayışı ile Batı’nın çalışma anlayışı karşılaştırılmıştır.); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1-2.

................: “Cemiyet-i Tıbbiyye-i Mülkiyye”; (Sosyal, İstanbul’da tesis-i meşrutiyeti müteakip uzun bir zamandan beri etbâ-yı mülkiyye umur ve husûsâtının mercii olmak üzere bir cemiyet-i tıbbiyye-i mülkiyye teşekkülü arzusunda bulunuyordu... .”); 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1.

Ahmet Şerif: “Anadolu’da Tanin”; (Sosyal, “İstanbul’da hepimiz bir politika illetine uğradık. İşimiz gücümüz bahsimiz mükâlememiz hep siyasiyata dair. Hâlbuki biz birtakım Mesail-i iktisâdiye, maliye, zirâiye, İçtimaiye karşısında bulunuyoruz... Anadolu’ya muharrirlerimizden birini gönderdik. Tekmil Anadolu^’yu Kürdistan’ı, Irak ve Suriye’yi dolaşacak, netice-i müşahedâtı mektuplarla bize bildirecektir.); 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 1-2.

................: “Beypazarı”; (Anadolu’da Tanin); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s.

1-2.

................: “Nallıhan”; (Anadolu’da Tanin); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 1-2.

................: “Anadolu’da Tanin”; (Sosyal); 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 1.

................: “Bayramlar Münasebetiyle Donanma İçin”; (Sosyal); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 2.

................: “Anadolu’da Tanin”; (Sosyal); 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 1-2.

................: “Anadolu’da Tanin”; (Sosyal); 11 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 500, s. 1-2.

Ali Suat: “Maziden İstidlâl”; (Sosyal sorunlar, Geçmişten örneklerle yoksulların durumundan bahsediliyor. Toplumdaki sefaletin dünü ve bugününe dair.); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1-2.

Dr. Burhaneddin: “İttihad-ı Anasır ve Köylülerimiz”; (Sosyal); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 2.

Dr. Dağaveryan (Sivas Mebûsu): “Sivas Vilayetinde Vasaiti Nakliyyenin Ehemmiyyeti”; (Sosyal); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 1

Ebul Fikret: “Hicaz Demir Yolları”; (Sosyal, Hicaz demir yollarına Arap aşiretleri tarafından yapılan saldırılar ele alınıyor.); 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2-3.

................: “Medine-i Münevvere Civarında, Hicaz Demir Yollarında Neler Oluyor”; (Sosyal); 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1.

................: “Hicaz Demiryolu ve Medine-i Münevvere”; (Sosyal); 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 2.

Fazıl Ahmet: “Adam İhtiyacı ve Terbiye”; (Sosyal, Yazı okunmuyor.); 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 1-2.

H. B. : “Tramvaylar”; (Sosyal, Varaka); 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 4.

H. S. : “Tanin’in Bir Başmakalesi Münasebetiyle”; (Sosyal); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1.

Hüseyin Şükrü: “Victor Hugo Şenlikleri”; (Sosyal, haber yazısı); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2.

İhsân: “Nüzhetiyye Kasrı”; (Sosyal – Merhum Şehzade Süleyman Efendi’nin kaldığı köşke dair.); 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2.

İmzasız: “Adana, Halep Muhtacini İçin”; (Sosyal, Eski kağıtların biriktirilmesi ile okullarda ve gazete matbaasında yapılmak istenenler hakkında bir yazı); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 1, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1,

................: “Adana Muhtacini”; (Sosyal); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1-2.

................: “Bir Anadolu Yavrusu”; (Sosyal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 3.

................: “Dersaadet’in Dünkü Manzara-yı Bediyyesi”; (Sosyal, 10 Temmuz resmi bayramından izlenimler aktarılıyor.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2.

................: “Ecza-yı Memalik-i Osmaniyyeden Unutulmuş Bir Parça”; (Sosyal, Semadirek adasının dünyadan ne kadar kopuk ve unutulmuş yaşadığından bahsediyor.); 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 2.

................: “Eski Toplar ve Tarihi Yadigârlar”; (Sosyal, Eski toplar hakkında bilgi verilmektedir.); 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1.

................: "Fırat ve Dicle Nehirlerinde Seyr-i Sefain"; (Sosyal); 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1.

................: "Hapishanelerimiz Ne Halde?"; (Sosyal, Hapishanelerin Ahvali hakkındadır.); 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 2.

................: "Köylülere Acıyalım"; (Sosyal); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 2.

................: "Köylülerin Yüzü Gülecek"; (Sosyal); 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 2.

................: "Kudüs Mektubu"; (Sosyal); 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 2, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1,

................: "Kudüs Mektubu - 2"; (Sosyal); 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2.

................: "Mekke-i Mükerreme"; (Sosyal, Vilayet); 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 4.

................: "Muhacirat"; (Sosyal, Hasbihal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 2.

................: "Rumeli ve Muhacirler"; (Sosyal); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1.

................: "Sakız Metropolidi Meselesi"; (Sosyal, Patrikhane tarafından yeni tayin edilen metropolidin bir kısım ahali tarafından kabul görmemesi sonucu ortaya çıkan olaylara dair.); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1.

................: "Tanin Gazetesi Şirketi Tavsiye-i Hizmet"; (Sosyal) 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 1, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 1, 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 2, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 1, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1, 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 1, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s.

1,

................: "Tanin'in Bir Hizmet-i Müftehiresi"; (Sosyal); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 1-2.

Kilisli Rıfat: "İçecek Su Meselesi"; (Sosyal, Su sıkıntısı ile ilgili bir yazıdır.); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 1.

Mehmed Aziz (Muallim): "Osmanlı Sermayedarları"; (Sosyal, Sermaye sahiplerinin işsiz topluluğa iş sağlaması gereği hakkındadır.); 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 2.

Muhiddin: "10 Temmuz, Kucaklaşınız"; (Sosyal, 10 Temmuz dolayısıyla kırgınlıkların ortadan kalkmasına dair bir yazı.); 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 1-2.

.................: "Ramazan Tahsisatı"; (Sosyal); 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 2.

.................: "Rennes'deki Müsabaka-i Hevaiyyenin Sonu"; (Sosyal); 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 2.

................: "Genç Mısırlılar"; (Sosyal); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1.

Mustafa Suphi: "Silah Kaçakçıları ve أبير Havalisi"; (Sosyal, Yunanistan'da yapılan silah kaçakçılığından bahsediyor.); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1-2.

Osman Nuri (Kimyager): "Su Meselesi"; (Sosyal); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 2.

Peteraki Papadopulo: "Köylüleri Düşünelim – Köylülerin Canı Can Değil mi?"; (Sosyal); 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1-2.

Selanikli Tevfik: "Bursa'ya Dair Malumat"; (Sosyal); 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 2.

Vicdani: “Maziden Bir Sahife”; (Sosyal, Macaristan’ın وهسبرهم Şehrinin Osmanlı dönemindeki durumu ve bugünü karşılaştırılıyor.); 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 2.

2. 14. Haberler

2. 14. 1. Askerî İçerikli Haberler

Bir Asker: “Edirne Manevraları”; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 2.

İmzasız: “Almanya Bahriyesi”; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Harici); 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 2.

................: “Askeri Manevralar”; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1-2.

................: “Aydın’da Takib-i Eşkıya”; (Askerî, Vilayet); 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 4.

................: “Çakırcalı Etrafında”; (Askerî); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1.

................: “Çakırcalı ile Müsademe”; (Askerî) 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 3-4.

................: “Çakırcalı’nın Mecruhiyyetine”; (Askerî, Vilayet); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 4.

................: “Düvel-i Hamiyye Sefâin-i Harbiyesi”; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Harici); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 2.

................: “General Açinari”; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Harici); 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 2.

................: "Mekâtib-i askeriyeye Kabul Olunacak Müslim ve Gayr-i Müslim Şakirdanın Sûret-i Kabul ve İmtihanları Hakkında Mukarrerât; (Askerî); 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1-2.

................: "Osmanlı Donanmasının Takviyesi İçin"; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2.

.... "Yemen'de Muvaffakiyet"; (Askerî, Vilayet); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 3-4.

................: "Yunan İsyan-ı Askeriyesi"; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Harici); 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 2.

2. 14. 2. Ekonomi İçerikli Haberler

İmzasız: "Bahariye İane-i Maliyesi ve Zabıtanı Osmaniye"; (Ekonomi, Vilayet); 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 4.

.................: "Bağdat ve İran Ticareti"; (Ekonomi); 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 2.

................: "Bir Meselyi İktisadiye"; (Ekonomi); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 4.

................: "Meyan Kökü İhracatı"; (Ekonomi, Mesail-i İktisadiyemizden); 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 2.

2. 14. 3. Hukuk İçerikli Haberler

İmzasız: "اشتاينهه يل Davası"; (Hukuk); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 2.

................: "Çakırcalı Mehmet Nasıl Çıktı ve İlk Cinayeti"; (Hukuk); 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 2.

................: "Çakırcalı'nın Yeni Cinayeti"; (Hukuk, Vilayet); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 3.

................: "فريدبونغ Davâsı"; (Hukuk, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 2.

................: "İran Konsolosuna Suikast"; (Hukuk); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3.

................: "Mahmud Paşa Muhakemesi"; (Hukuk); 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 3.

................: "Midhat Paşa Muhakemesi"; (Hukuk); 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 3, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 4, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 2, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 4, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 5, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 2, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 2 (Yıldız'da ortaya çıkan yeni dosyalar nedeniyle mahkemenin yeniden görüleceği ve Mithat Paşa'nın Sultan Aziz'in katili olmadığı hususunda.), 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 2.

................: "Mithat Paşa'nın Davası"; (Hukuk); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 2.

................: "Siroz'da Bir Vakıa-yı Cinaiye"; (Hukuk); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 1.

2. 14. 4. Matbuat İçerikli Haberler

İmzasız: "Resmî Tekzib"; (Matbuat); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1.

2. 14. 5. Siyasi ve Sosyal içerikli Haberler

Ahmet Şinasi: "Başlıksız"; (Haber yazısı, Edirne muhabir-i mahsusumuzdan); 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 3.

Babanzade İsmail Hakkı: "Fransa'ya Gidecek Zabıtan"; (Siyasi); 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 4-5.

Hüseyin Şükrü: "Victor Hugo Şenlikleri"; (Sosyal, haber yazısı); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2.

İmzasız: "Abdülhamit Köşkte Nasıl Yaşıyor"; (Siyasi, Vilayet); , 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 3-4.

.................: "Adana'ya Dair"; (Sosyal, Adana Valisi Mustafa Zihni'nin beyanatı), 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 4.

................: "Adana Ahvali"; (Sosyal, Vilayet); 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 3.

................: "Adolfiya Cemiyetine Dair"; (Siyasi); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

................: "Aksa-yı Şarkda"; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 2.

................: "Almanya-İngiltere"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 2.

.................: "Almanya-İngiltere Münasebeti"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2.

................: "Almanya ve Girit Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 2-3.

................: "Almanya'nın Yeni Başvekili"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 2.

................: "Amerika Mektubu"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 2.

................: "Anadolu'da Tanin"; (Sosyal-siyasi, Anadolu'daki halkın yaşamını daha yakından takip etmek için Tanin Anadolu'ya özel muhabir gönderiyor ve bu sütunu açıyor.); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1-2, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1-2, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 4-5, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 1, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 2, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 2, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 2, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 4, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 2, 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 2, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 2, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 1, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 1-2, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 2, 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 1, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 1-2, 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 1.

................: "Avdet-i Şahane"; (Siyasi, Padişah'ın İzmit'i Ziyareti); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 2.

................: "Avusturya İmparatoru"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 2.

................: "Avusturya-Macaristan Seyahati"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 20

Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 3.

.................: "Avusturya Meclis-i Mebûsanı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 2.

.................: "Avusturya Meclis-i Mebusanında"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 6 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 466, s. 2.

.................: "Avusturya-Sırbistan"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 461, s. 2, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 2.

................: "Avusturya ve Romanya'nın Münasebatı-1"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

................: "Atina'da Buhran Devam Ediyor"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1.

................: "Atina'da Karışıklık"; (Siyasi); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1.

................: "Atina Muhtacini İçin"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici) 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1.

.................: "Balkan Hükümetlerinin İttihadı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1.

................: "Balkan İttifakı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

.................: "Balkan İttihadı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2.

................: "Bayrak Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 1 Ağustos

1325(1909); No.: 341, s. 2.

................: "Bayrak Nasıl İndirildi"; (Siyasi); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1-2.

................: "Bayram Tebriği"; (Sosyal, I'yd-ı Sa'îd-i Fıtır); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1.

................: "Berlin'de Bir Fransız Gazetesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2.

................: "Bir Anadolu Yavrusu"; (Sosyal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 3.

................: "Bir Metropolidin Londra'ya Memuriyyeti"; (Sosyal); (Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: "Bir Sırb Mebusunun Teklifi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1.

................: "Boğazlar Meselesi"; (Siyasi); 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1.

................: "Bosna-Hersek'in Sene-i Devriye-i İltihakı ve Sırbistan"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 2.

................: "Bosna-Hersek İltihakı Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 2.

................: "Boykotaj"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: "Buhran-ı Şark"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 2.

................: "Bulgaristan'da"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2.

................: "Bulgaristan-Avrupa"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 7 Teşrin-i Sani

1325 (1909); No.: 437, s. 2.

................: "Bulgar Meselesi"; (Siyasi); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 3.

.... "Bulgaristan Ahvali"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 2.

................: "Bulgaristan Havadisi"; (Siyasi-sosyal)18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 2.

................: "Bulgaristan İstiklali"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 2.

................: "Bulgar İstikrazı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); , 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3.

................: "Bulgaristan'da Kral Aleyhinde"; (Siyasi); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 2.

................: "Bulgar Kralı'nın Seyahati"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 2.

................: "Bulgaristan Meclisinde"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 2.

.... "Cinayet-i Vahşiyane"; (Sosyal, Vilayet); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 3.

.... "Çakırcalı"; (Sosyal, Vilayet); 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 4, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 4, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 4, 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 4, 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 3-4.

................: "Çakırcalı'ya Dair"; (Sosyal, Vilayet); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 4, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 4.

................: "Çakırcalı'nın Yeni Kurbanları"; (Sosyal, Vilayet); 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 3.

................: "Çakırcalı Hakkında"; (Sosyal, Yazı Dizisi, Vilayet); 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 3, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 4, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 3,); 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 3.

................: "Çakırcalı'nın Serbest Hayatından"; (Sosyal, Vilayet); 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 3.

................: "Çar'ın Seyahati"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 2, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 3, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2,

.................: "Çar'ın İtalya Seyahati"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409 s. 2, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 2, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 2-3, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 1, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 2, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 2.

.................: "Çarikof'un Beyanatı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

................: "Çeteler"; (Sosyal, Vilayet); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 4, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: "Çetelere Karşı"; (Sosyal, Vilayet); 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 3.

.................: "Çırağan Sarayı'nın Yanması"; (Sosyal, İki sayfa bu yangına ayrılmıştır.); 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 2.

................: "Dâhiliye Nazırı Talat Bey'in Beyanatı"; (Siyasi); 4 Ağustos 1325 (1909);

No.: 344, s. 2.

................: "Defter-i Hakani Islahatı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

................: "Devlet-i Aliye-Japonya"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2

................: "Devlet-i Osmaniye-Yunanistan"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 2.

................: "Devletler ile Girit; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 2.

................: "Devletlerin Kararı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: "Drama Ahalisinin Hamiyeti"; (Sosyal); 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 3.

................: "Düvel-i Muazzama ile Girit"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

................: "Ermeni Patriğinin İstifası"; (Sosyal); 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 2.

.... "Feci Bir Cinayet"; (Sosyal, Vilayet); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 4.

.................: "Fransa'da Çar Hazretleri"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

................: "Fransa'da Rusya Çarı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2.

.................: "Fransa Meclis-i Mebusanı'nda Girit Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

................: "Fransa ve Girit Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: "Fransa ve Türkiye"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 2.

................: "Girit Hakkında"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3.

................: "Girit Havadisi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: "Girit'de Bayrak Hadisesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2,

................: "Giritlilerin Fikri"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: "Giritlilerin İstidası"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

................: "Girit İşleri"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 2.

................: "Girit Meselesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1-2, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 2, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 2, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 2, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 1, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2 (Paris'te Efkâr), 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1-2, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 2, 2 Ağustos 1325

(1909); No.: 342, s. 2, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1, 4 Ağustos 1325(1909); No.: 344, s. 1, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1-2, 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 2, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 1, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 2, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 2, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 2, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 1, 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1-2, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 2,); 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 2, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 2, 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 2, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 2, 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 2, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 2-3, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2, 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1-2.

.................: “Girit Meselesi – Babıalinin Cevabı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 1 Ağustos 1325(1909); No.: 341, s. 2.

................: “Girit Meselesi, Türkiye – Yunanistan”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 2.

................: “Girit Meselesi, Yunanistan’ın Cevabı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 2.

................: “Girit Müslümanları”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: “Girit’deki Yunan Zabıtanı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

................: “Girit ve Fransa”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 2.

................: “Girit ve Muhacirat”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: “Hakkı Bey ile Mülakat”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 2.

................: “Hanya’da Bayrak Meselesinin Halli”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 2.

................: “Havalecilik”; (Siyasi); 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1.

.................: “Her Vakitki Derdler”; (Sosyal, Yine Tiyatrolar, Mesail-i Mühimme-i Harici); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 2.

.................: “Her şeyde Biraz Teenni Lazım, Hicaz Demiryolu”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 2.

................: “Hırvat ve Macarlar”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 2.

................: “Hükümet-i Osmanî’nin Yunanistan’a Cevabı”; (Siyasi); 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1.

................: “Hükümet-i Osmaniye-Bulgaristan-General Paprikof’un Nutukları”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 1.

................: “İhtar-ı Mahsus”; (Duyuru; 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 1-2.

................: “İhtar-ı Mahsus”; (Duyuru, Kurban Bayramı münasebetiyle gazete 10 ve 12 Kânunuevvel Cuma ve Cumartesi günleri intişar etmeyecektir.

.................: “İngiltere ve Almanya’nın Müzâkeratı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2.

................: "İngiltere Konsolosunun Tahriratı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: "İngiltere'de Buhran-ı Siyasi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 2.

.................: "İngiltere'de Polisler"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3.

.................: "İran Ahvali"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 2, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 3, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 2, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 2, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 2, , 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 2, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 2, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 2, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 2,); 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 3, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 2, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 2, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 2, 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 2.

................: "İran'da"; (Siyasi) 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2.

................: "İran'da Cihad-ı Hürriyet"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 2, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 4, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 4, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2.

................: "İran İnkılabı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 6 Temmuz 1325

(1909); No.: 316, s. 4, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 2, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 2, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: "İran Şahının Terk-i Saltanatı"; (Siyasi); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 2.

................: "İran Parlemantosu"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 2.

................: "İspanya İgtişaşatı"; (Siyasi); 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 2, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

................: "İspanya Kabinesi'nin Sukutu"; (Siyasi); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 2.

.................: "İspanya'nın Mevkii"; (Siyasi); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2.

................: "İspanya Parlementosunda Bir Düello"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1.

................: "İstanbullular"; (Sosyal); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

.... "İtalya Başvekil-i Cedidi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 2.

.................: "İtalya'da Buhran-ı Vükelası"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 2, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2, 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 2.

.................: "İttihat ve Terakki Fırkası'ndan Uyarı"; (Siyasi, Ahmet Nesimi Mebusları Meclise Davet Ediyor.); 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 4.

................: "İttihad ve Terakki Merkez-i Umumiyesinde Neşr Olunan Beyannamedir";

(Duyuru, “Rum Vatandaşlarımıza”, Osmanlı coğrafyasında yaşayan bütün vatandaşların eşit olduğunu açıklayan bir beyannamedir.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 4, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 2, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1 (ıyd-ı Millî sebebiyle).

.................: “İzmir Belediye Reisi”; (Siyasi, Vilayet); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 3.

.................: “Kabineye Dair”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 1.

.................: “قاسانا Gazetesi’nin Mütalası”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2.

.................: “كولنيه حا يتو نفك Mühim Bir Meselesi”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 2.

................: “Köylüler Meşrutiyetten Ne Anlıyor”; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 2-3.

.................: “Kral Alber (البهر)”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 471, s. 1.

.................: “Kral George’nin Hilafı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 2.

................: “Kral Ferdinand”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 2.

.................: “Kral Ferdinand-Belgrad”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 2.

................: “Kral Ferdinand’ın Seyahati”; 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2.

.................: “Kral Manuel’in Paris Seyahati”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 17

Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 2-3.

................: "Macaristan Buhranı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 2, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 2, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 2.

................: "Macaristan Buhran-ı Siyasisi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 2, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 3, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 2.

.................: "Macar Buhranı ve Yeni Kabine"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 1.

................: "Makedonya'da Bulgar Çeteleri Yok mudur?"; (Siyasi, Vilayet); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 4.

.... "Manastır'da Kanal Hadisesi"; (Siyasi, Vilayet); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 3.

................: "Meclis-i Ayan"; (Siyasi); 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 1.

................: "Meclis-i Ayan'da"; (Siyasi); 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 1.

................: "Mezopotamya'nın İhyasına Dair Bir Makale"; (Sosyal); 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 2.

................: "Mösyö ايزولكى 'nin Beyanatı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

.................: "Mösyö Pişo'nun (پشو) Beyanatı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 1.

.................: "Muhabirimize Tariz"; (Sosyal, Vilayet); 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 4.

................: "Muhacirat"; (Sosyal, Hasbihal); 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s.

2.

.................: "Muş Ahvali"; (Sosyal, Vilayet); 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 3.

................: "Nafia Nazırı"; (Siyasi); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

................: "Nafia Nezareti'ndeki Yolsuzluklar"; (Siyasi, Gazetenin konu hakkındaki yazısına Nezaretten gönderilen tezkireyi aynen yayınlıyor.); 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

................: "On Temmuz'da"; (Siyasi, Sarayda ecnebi sefire yemek verildiğine dairdir.); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1.

................: "Otomobil"; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 2.

.... "Para İsteyen Şakiler"; (Sosyal, Vilayet); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 4.

................: "Paris'te Ziyafet ve Nutuk"; (Siyasi); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2.

................: "Patrikhaneler İmtiyazları Hakkında"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 2.

.................: "Prens George'nin Mektubu"; (Siyasi); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 2.

................: "Prens İto'nun Tercüme-i Hâli"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 2.

................: "Reca-yı Mahsus"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1-2.

.... "Romanya'da İgtişaş"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 2.

................: “Rumelinde مناز ع فيه Kilise ve Mekteplere Daire-i Kanun Layihası”; (Siyasi); 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 2.

.................: “Rumeli Seyahati”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 1-2, 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 2, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 2.

.................: “Rusya-Japonya İtilâfı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 2.

.... “Rusya-Japonya Münasebeti”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 2, 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 2.

.................: “Rusya’nın Şark Politikası”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 2.

................: “Rusya-Japonya”; (Siyasi); 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 2.

................: “Rusya-Japonya ve Rusya-Çin”; (Siyasi); 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 2.

................: “Rusya ve İran”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 2.

................: “Sadrazam Paşa’nın Beyanatı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338, s. 2.

.................: “Seyahat-ı Mebusan”; (Siyasi); 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3.

................: “Seyahat-ı Şahane”; (Siyasi); 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 3.

.... “Sırb-Bulgar Münasebeti”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2.

................: “Sırbistan-Bulgaristan”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 2, 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 2, 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 1.

................: “Sırbistan’da Buhran-ı Vükela”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 2.

.... “Sırbistan Harbiye Nazırı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 2.

.................: “Sırbistan’ın Harici Politikası”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2.

.................: “Sırbistan Hariciye Nazırı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 2.

................: “Sırbistan Hariciye Nazırı’nın İfadatı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 2.

.................: “Sırbistan Levâzım-ı Harbiyesi”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2.

.... “Siroz Manevraları”; (Siyasi, Vilayet); 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 3.

.................: “Suikast Meselesi”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 2.

................: “Şah’ın Feragati”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 2-3.

................: “Tahran Mücadelâtına Dair Tafsilat”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3.

................: “Taksim Kışlası ve Talimhane”; (Duyuru, Taksim Kışlası ve Talimhanenin

bulunduğu arazinin satılığa çıkarıldığı, satıştan elde edilecek gelirin yüzde atmışının maliyeye yüzde kırkının da hükümete tahsis edileceği bildiriliyor.); 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3.

................: “Taşoz Hadisesi Hakkında Tafsilat”; (Siyasi); 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3.

................: “Tekzib”; (Manastır’da Mustafa Âsım tarafından çıkarılan Neyyir-i Hakikat adlı gazetede yayınlanan makalede Mithat Paşa’nın Hicaz’da hapisteyken yazdığı eseri Uzman Cihaz Kumandanı Osman Paşa’nın oğlu tarafından İstanbul’a getirildiğinden bahsedildiğinden bu nedenle Osman Paşa’nın oğlu Ziya bu bilgiyi yalanlıyor.); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1.

.................: “Telefon”; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 2.

.... “Telefon İşleri”; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2.

................: “Teselya Ahvali”; (Siyasi); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1.

................: “Tevcihat”; (Sosyal, Suriye vilayeti tahsil müdürlüğüne Kosova muhasebe mümeyyizi Muhyiddin Bey ta’yin edildiğine dair.); 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 4.

.................: “Tiyatro”; (Sosyal, Adana Muhtacini Menfaatine tiyatro gösterisi, Faik Bey tarafından); 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 3.

................: “Türkiye-Bulgaristan”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dahihi); 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 2.

................: “Türkiye’de Gümrük Rüsumü”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1.

................: “Türkiye Yunanistan İhtilafı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 2.

................: “Türkiye ve Yunanistan”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

.................: “Türkler-Mısırlılar”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

.................: “Türkler ve Sırblar”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 2.

.................: “Trablusgarb-Tunus”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 1.

.................: “Ulum-u Fünundan, Tababet ve Hikem-i İçtimaiye”; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1.

.................: “Vazife Haricinde Söz Söylemek”; (Haber yazısı, dış basın, Fas’ta bulunan Fransız generalinin sarf ettiği sözler konu alınmış.); 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 2.

................: “Yemen Mektupları”; (Sosyal, Mesail-i Mühimme-i Harici); 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 3. .

.................: “Yeni Belçika Kralı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2.

.................: “Yeni İtalya Kabinesi”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 2.

.... “Yine Çakırcalı”; (Sosyal, Vilayet); 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 4.

................: “Yunan Harbiye Nezaretinin Beyanatı”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i

Harici); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

................: "Yunan Hududunda"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 2.

................: "Yunan Hükümetinin Askerî Programı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 2.

................: "Yunan İstikrazı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1.

................: "Yunanistan'da"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 2, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 2, 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 2, 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 2.

................: "Yunanistan İsyanı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 2.

.................: "Yunan Konsolosun Müracatı"; (Siyasi, Vilayet); 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 3.

................: "Yunan Kralı'nın İstifası"; (Siyasi); 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 2.

................: "Yunan Ordusu Başkumandanı"; (Askerî, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

.................: "Yunan Parmağı"; (Siyasi); 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 1-2.

................: "Yunan'a Verilen İkinci Nota"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2.

................: "Yunanistan Ahvali"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 2, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 2, 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 3, 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 2, 19 Eylül 1325

(1909); No.: 390, s. 2, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 2, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1-2, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1-2, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 2, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 2, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 2, 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 2, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 2, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 2, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 2, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 2, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1-2, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 2, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 2, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 2, 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 2, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 2,); 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 2, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 2, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 2, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 2, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 2,); 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 2, 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 3, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 2, 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 2, 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 2, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 2, 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 2, 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 2, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 3, 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 2, 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 2, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 2, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 2, (Mesail-i Mühimme-i Harici); 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 2, , 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 2, 28 Teşrin-i Sani 1325

(1909); No.: 458, s. 2-3, 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 3, , 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 2, 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 2, 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 1, 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 471, s. 1, 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 1, 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 2, 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2, 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 2, 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 2, 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 1.

................: "Yunanistan Ahvaline Dair Mühim Bir Mektub"; (Siyasi) 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1.

.... "Yunanistan Buhran-ı Cedidi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1.

.... "Yunanistan Cevabı Notası"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 2.

................: "Yunanistan Tedarikatı"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 2.

................: "Yunanistan Teminat-ı Sulh Perver-hanesi"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2.

................: "Yunanistan'da Hâl ve Mevki"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 2.

.................: "Yunanistan Umuru"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 2.

................: "Yunanistan Umur-ı Maliyesinde Islahat"; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 3.

................: “Zat-ı Şahane ve Çar”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Dâhilî); 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 2.

Köylü: “Aydın Vilayetinde Eşkıya”; (Sosyal, Vilayet); 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 4.

Mehmet Rauf: “Mehasin”; (Varaka, “Karîn ve karîat-ı Osmaniyyenin her türlü terakki ve hür teşebbüse la-kayd bulunmasından dolayı şimdiye kadar mühim bir yeküne baliğ olan zarara daha ziyade mukavemet edemeyerek hanımlara mahsus olmak üzere neşretmekte olduğum Mehasin gazetesini tatile mecbur olduğumu mateessüf ilan ediyorum.); 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 4.

M(im). A(yın): “Başlıksız”; (Sosyal, Bursa özel muhabirinin haberi); 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2.

Muhiddin: “İzmit Seyahatinden”; (Siyasi, Mesail-i Mühimme-i Harici); 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 2.

Yusuf Kemâl: “Adana’da”; (Sosyal); 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 3.

2. 15. Telgraflar

İmzasız: “Matbuatımıza Varid Olan Telgrafnameler”; 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2.

2. 15. 1. Dâhilî Telgraflar:

26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 4, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 3, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 4, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 4, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 4, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 4, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 4, 6 Temmuz

1325 (1909); No.: 316, s. 4, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 2-3-4, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 3, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 4, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 1, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 1, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1, 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1, , 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1, , 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1, , 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1, , 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1, , 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1, , 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1, , 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1, 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395, s. 1, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1, 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1, 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1, 12 Teşrinievvel 1325 (1909);

No.: 411, s. 1, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 1, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 1, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1, 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1, 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 1, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1, 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 1, 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 1, 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 1, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 436, s. 1, 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 1, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 1, 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 1, 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 1, 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 1, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 1, 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 1, 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 1, 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 1, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 1, 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 1, 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 1, 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 1, 26 Teşrin-i

Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1, 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 1, 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 1, 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 1, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 1, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 1, 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 1, 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 1, 6 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 466, s. 1, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 1, 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 1, 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1, 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1, 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 1, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 1, 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 1, 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 1, 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 1, 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1, 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 1, 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 1, 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 1, 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 1, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 1, 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 1, 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 1, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 1, 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 1, 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 1, 11 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 500, s. 1.

2. 15. 2. Harici Telgraflar:

21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 1, 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 1, 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 1, 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 1, 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 1, 26 Haziran 1325 (1909);

No.: 306, s. 1, 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1, 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1, 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 1, 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 1, 1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 1, 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 1, 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1, 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1, 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 1, 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 1, 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 1, 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 1, 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 1, 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 1, 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1, 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 1, 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 1, 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 1, 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 1, 17 Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 1, 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 1, 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 1, 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 1, 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 1, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 1, 23 Temmuz 1325 (1909); No.: 332, s. 1, , 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 1, 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 1, 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 1, 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 1, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 1, 29 Temmuz 1325(1909); No.: 338, s. 1, 30 Temmuz 1325(1909); No.: 339, s. 1, 31 Temmuz 1325(1909); No.: 340, s. 1, 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 1, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 1, 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 1, 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 1, 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1, 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 1, 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 1, 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 1, 9 Ağustos 1325 (1909);

No.: 349, s. 1, 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 1, 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 1, 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 1, 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 1, 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 1, 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 1, 17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1, 18 Ağustos 1325 (1909); No.: 358, s. 1, 19 Ağustos 1325 (1909); No.: 359, s. 1, 20 Ağustos 1325 (1909); No.: 360, s. 1, 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361, s. 1, 22 Ağustos 1325 (1909); No.: 362, s. 1, 23 Ağustos 1325 (1909); No.: 363, s. 1, 24 Ağustos 1325 (1909); No.: 364, s. 1, 25 Ağustos 1325 (1909); No.: 365, s. 1, 26 Ağustos 1325 (1909); No.: 366, s. 1, 27 Ağustos 1325 (1909); No.: 367, s. 1, 28 Ağustos 1325 (1909); No.: 368, s. 1, 29 Ağustos 1325 (1909); No.: 369, s. 1, 30 Ağustos 1325 (1909); No.: 370, s. 1, 31 Ağustos 1325 (1909); No.: 371, s. 1, 1 Eylül 1325 (1909); No.: 372, s. 1, 2 Eylül 1325 (1909); No.: 373, s. 1, 3 Eylül 1325 (1909); No.: 374, s. 1, 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 1, 5 Eylül 1325 (1909); No.: 376, s. 1, 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 1, 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378, s. 1, 8 Eylül 1325 (1909); No.: 379, s. 1, 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 1, 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 1, , 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382, s. 1, , 12 Eylül 1325 (1909); No.: 383, s. 1, , 13 Eylül 1325 (1909); No.: 384, s. 1, , 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385, s. 1, , 15 Eylül 1325 (1909); No.: 386, s. 1, , 16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1, , 17 Eylül 1325 (1909); No.: 388, s. 1, , 18 Eylül 1325 (1909); No.: 389, s. 1, , 19 Eylül 1325 (1909); No.: 390, s. 1, , 20 Eylül 1325 (1909); No.: 391, s. 1, 21 Eylül 1325 (1909); No.: 392, s. 1, 22 Eylül 1325 (1909); No.: 393, s. 1, 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 1, 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395,

s. 1, 25 Eylül 1325 (1909); No.: 396, s. 1, 26 Eylül 1325 (1909); No.: 397, s. 1, 27 Eylül 1325 (1909); No.: 398, s. 1, 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399, s. 1, 29 Eylül 1325 (1909); No.: 400, s. 1, 30 Eylül 1325 (1909); No.: 401, s. 1, 1 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 402, s. 1, 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403, s. 1, 3 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 404, s. 1, 6 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 405, s. 1, 7 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 406, s. 1, 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1, 9 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 408, s. 1, 10 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 409, s. 1, 11 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 410, s. 1, 12 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 411, s. 1, 13 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 412, s. 1, 14 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 413, s. 1, 15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 1, 16 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 415, s. 1, 17 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 416, s. 1, 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417, s. 1, 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1, 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 1, 21 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 420, s. 1, 22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 1, 23 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 422, s. 1, 24 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 423, s. 1, 25 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 424, s. 1, 26 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 425, s. 1, 27 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 426, s. 1, 28 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 427, s. 1, 29 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 428, s. 1, 30 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 429, s. 1, 31 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 430, s. 1, 1 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 431, s. 1, 2 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 432, s. 1, 3 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 433, s. 1, 4 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 434, s. 1, 5 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 435, s. 1, 6 Teşrin-i Sani 1325 (1909);

No.: 436, s. 1, 7 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 437, s. 1, 8 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 438, s. 1, 9 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 439, s. 1, 10 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 440, s. 1, 11 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 441, s. 1, 12 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 442, s. 1, 13 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 443, s. 1, 14 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 444, s. 1, 15 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 445, s. 1, 16 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 446, s. 1, 17 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 447, s. 1, 18 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 448, s. 1, 19 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 449, s. 1, 20 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 450, s. 1, 21 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 451, s. 1, 22 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 452, s. 1, 23 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 453, s. 1, 24 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 454, s. 1, 25 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 455, s. 1, 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456, s. 1, 27 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 457, s. 1, 28 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 458, s. 1, 29 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 459, s. 1, 30 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 460, s. 1, 1 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 461, s. 1, 2 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 462, s. 1, 3 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 463, s. 1, 4 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 464, s. 1, 5 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 465, s. 1, 6 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 466, s. 1, 7 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 467, s. 1, 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 1, 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1, 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 1, 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 1, 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 1, 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 1, 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 1, 20

Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 1, 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 1, 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 1, 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 1, 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 1, 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 1, 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 1, 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 1, 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 1, 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 1, 31 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 489, s. 1, 1 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 490, s. 1, 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 1, 3 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 492, s. 1, 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 1, 5 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 494, s. 1, 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495, s. 1, 7 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 496, s. 1, 8 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 497, s. 1, 9 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 498, s. 1, 10 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 499, s. 1, 11 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 500, s. 1.

2. 16. Olaylar

İmzasız: Dâhilî: "10 Temmuz Şenlikleri", "Vatikan'da", "Ermeni Patriği", "Taksim Kışlası ve Talimhane", "Satılık Toplar", "Yıldız'daki Mücevherat", "Amerika'nın Yevm-i Mahsusu", "Yunan Misyonerleri", "Silk-i Askerî'den İhraç", "İran Ahvali"; 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Meclis-i Vükela Mukerrerâtı", "Rusya Heyet-i Mebusanı", "Kudüs Meselesi", "Şam'da Müessesât-ı Askeriye", "Ayvalık Metropolidi", "Yeni Nizamnameler", "Manisa Metropolidi", "İzmir'de Gazete İlgası",

“Vilayet”, “Mahkûmiyet”, “Yanya’dan Telgrafname”, “Dolu Tahribatı”, “Mithat Paşa’nın Katillerinden Biri”, İradat-ı Seniyye”, “İran Ahvali”, “Bulgaristan Havadisi”; 22 Haziran 1325 (1909); No.: 302, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Sefaret-i Mahsusa-i Osmaniyye”, “Rumlarda Eser-i İntibah”, “Gümrük Mikdarı”, “Osmanlı Donanması”, “Keldâni Patriği”, “Halep ve Beyrut Heyetleri”, “İran Ahvali”, “Resne Şenliği”, “Silk-i askerîden İhraç”, İradat-ı Seniyye”, “Vazifeperverlik Mükâfatı”, “Samsun’da Kaçak Tüfenkler”, “Hayat-ı Umumiye Şuurı”, “Bulgarların Teşebbüsü”, “Tren Yolları”, “Ahali-yi Gayr-i Müslimenin Askerliği”, “Adana’ya Dair”, “Asar-ı Atika”, “Avrupa’ya Gidecek Erbab-ı Tahsil”, “Mekteb Müdür ve Muallimleri”, “Hükm-i İdam”, “Büyük Bir Şakinin Derdesti”, “Midhat Paşa Muhakemesi (mâba‘dı var)”; 23 Haziran 1325 (1909); No.: 303, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Iyd-ı Millî-yi Osmanî”, “Takvim-i Vekâyi Ceridesi İdare-i Aliyyesine”, “Adana Ahvali”, “İdam Olunanların Aileleri”, “Şimendifer İnşası Teşebbüsü”, “Fırat Nehri’nden Halep’e Su İsalesi”, “Bulgaristan Sefiri”, “Arapça Gazetelerden”; 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304, s. 3-4.

................: Dâhilî: “Meclis-i Vükela’da”, “Cavid ve Nail Beyler”, “Sefaret-i Mahsusa-i Osmanî”, “General Vonder Goliç Paşa”, “Bulgar Hududunda”, “Donanma İanesi”, “Beyrut Heyeti”, “Bursa Sergisi”, “Robilan Paşa”, “Kâzım Paşa”, “Mısır’da Hürriyet Şenlikleri”, “Mısır’da Cemiyyet-i Nisvân”, “İttihad-ı Anasır”, “Adana’da”, “İradat-ı Seniyye”, “Heyet-i Teftişiyye”, “Polislere Velosbid”, “Hicaz Demiryolu Kazası”, “Edirne’de Yedi İdam, İki Tard”, “Hidme-i Abdülhamit”, “Bir Naibin Muhakeme”, “Cinayet”, “Deniz

Kazası", "Kerbelâ'da İhtilaf"; 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Osmanlı Heyet-i Mahsusası", "10 Temmuz Hazırlıkları", "Girit Meselesi", "Karadağ Hududunda Müsademe", "Kont اوسنزوروغ", "Bulgaristan-Türkiye", "Türkiye-Sırbistan", "Ermeni ve Rum Patrikhaneleri", "Devlet-i Aliye-Yunanistan", "Eski Toplar", "Kâhtalı Osman Paşa'nın Tevkifi", "Heyet-i Umumiye Şuurı", "Şehr Emanetinin İstikrazı", "Ekmek Meselesi", "Beyrut'da Veba", "Beyrut Havadisi", "Otomobil", "Polis Nuri Efendi'nin Katilleri", "Adana Vilayetinden", "İran'da Cihad-ı Hürriyet", "Küçük Hırsız Siyahlar"; 26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Rusya Sefir-i Cedidi", "İskenderiye Rum Patriği", "Haremeyn-i Şerifin Evkâfı", "Rusya Kolerası", "Reji Komisyonu", "Mekteb-i Hukukta Kütüphane", "Bulgaristan Havadisi", "Dolu Hasaratı", "İlga", "Necib ملحمه Muhakeme"; 27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Fransa Parlementosunun Tevcihi", "Macarların Dostane Bir Muamelesi", "Sefaret-i Mahsusa-yı Osmaniye", "Harem-i Şerif", "Sakız Rum Metropolidi Meselesi", "Yunan Komiteleri", "Duyun-ı Umumiye ve Tahsilât", "Bulgaristan'da Muahedat-ı 'Âtika", "'Abdülhamit'in Tahsisâtı", "Ergani ve Bolkar Dağı Madenleri", "Beyrut'da Âsâyiş ve Gazetelerin Takdiratı", "Şimendüfer Kazası", "Yanlış Havadis Tashihi", "Polis Mehmed Nuri Efendi'nin Katili", "Yanya'da Neşr Olunan İntibah Gazetesinden", "Yanya Vilayetinde İskân-ı Muhacirin", "Adana Divan-ı Harbinin Kararı", "Polisler Hakkında", "Becayiş"; 28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Meclis-i Mebusan’da Encümenler Mukarreratı”, “Girit Mitingleri”, “10 Temmuz”, “Kudüs’te Hürriyet Şenlikleri”, “Islaha Müsaderesi”, “Darülaceze Aidatı”, “Aydın Vilayeti Madenleri”, “Sisam’da İdam Cezası”, “Zabıta Merkezlerinde Telefon”, “Asar-ı Eslâf Tahrib Ediliyor!”, “Manastır Havadisi”, “Beyrut’ta Telefon Abonesi”, “Müsademe”, “Maden Kömürleri Hakkında Karar”, “Yaldızlı Bir Rüşvet”, “Silah Müsaderesi”; 29 Haziran 1325 (1909); No.: 309, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Meclis-i Vükela’da Tarz-ı Müzâkere”, “Talebe-i ‘Ulum”, “10 Temmuz’da”, “Türkiye – Bulgaristan”, “Seyahat-ı Mebusan”, “İdare-i Örfiyye”, “Donanma”, “Darülfünûn Nizamnamesi”, “İstikrâ Meselesi”; 30 Haziran 1325 (1909); No.: 310, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “10 Temmuz Şenlikleri”, “Postaların Islahı”, “Girit Notası”, “Bulgar Talebesi”, “Hidiv Hazretleri”, “Mevlid-i Nebevi Kıraatı”, “Yunan Kitapçıları”, “Sakızlılar ve Rum Patrikhanesi”, “Makedonya’da”, “Rum Eşkıyası”, “Bulgaristan Havadisi”, “Sırbistan İstikrazı”, “Cenaze Merasimi(Şehzade Süleyman Efendi’nin Vefatı); 1Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Hidiv Hazretlerinin Avdeti”, “Sitare-i Şerife”, “Merasim-i Tedfiniyye”, “Meclis-i Vükela Mukarrerâtı”, “Hudud Hadisesi”, “Arapça Gazetelerden”, “Bir Bulgar Çetesi”, “Konya’da Gece Mektebi”, “Aydın Havadisi”, “Erzincan’dan 24 Haziran Tarihiyle Yazılıyor”, “İdam”, “Maden İmtiyazları”, “Almanya’da”, “Bazı Alât-ı Fenniyye”; 2 Temmuz 1325 (1909); No.: 312, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Sitare-i Şerife’nin Nakli”, “10 Temmuz”, “Girit Meselesi”,

"Osmanişer Loyd'un Gayretkeşliği", Iyd-ı Millî Heyeti", "İlm-i İktisad Dersleri", "14 Temmuz Şenlikleri", "Vonder Goliç Paşa", "Yunanistan'da Tedarikat", "İdam Hükmünün İnfazı", "Asar-ı Hamiyyet"; 3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Paris'te Heyet-i Mebusan", "Heyet-i Mahsusanın Romanya'ya Muvassılatı", "Selamlık", "Girit Meselesi", "Seyahat-i Padişahî", "Hediye-i Padişahî", "Donanmanın Midilli'den Hareketi", "Adana'dan Aldığımız Telgrafnameden", "Arnavutluk Ahvali", "Eşkıya Vukuatı", "Hicaz Emlak Kararı", "Ermenilerin Muhaceratı", "Topkapı Cinayeti", "Bir Milyarlık Muamele", "Çerkes Kulübünden", "Arslan Yürekli Kahraman Bir Kadın", "'Arabça Gazeteler Ne Yazıyor?", "Cemiyet-i Tıbbıyye-i Mülkiyye"; 4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Girit Meselesi", "Yunan Sefirinin Mülakatı", "Hazineler Geldi", "Muayene Barakası", "Hürriyet Meydanı", "Şehr Emaneti İstikrazı", "Basra'da Asayiş", "Haliç Memurlarının Şikâyeti", "Bulgar Misafirlerimizin Programı"; 5 Temmuz 1325 (1909); No.: 315, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Seyahat-ı Mebusan", "Topkapı Sarayı'nda Kütüphane", "Yunanistan'da Osmanlılar", "Tebdil-i Vükela Şayiaları", "Bağdat Köşkü", Meskûkât Komisyonu", "Girit Hakkında", Meclis-i Vükela Mukarrerâtı", "Meclis-i Mebusan'da", "Erkan-ı Harbiyye Zabıtanı", "Makedonya Ahvali", "Firarinin Tutulması", "İstihkâm ve İnşaat Dairelerinin Tefriki", "İradat-ı Seniyye", "Büyük Bir Müsademe", "Bulgar Misafirlerimizi İstikbal", "Bektaşiler", "Topkapı Sarayı'nın Haritası"; 6 Temmuz 1325 (1909); No.: 316, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Girit Meselesi", "10 Temmuz Şenlikleri", "Rumeli'de Bulgar Mektepleri", "Emanetlerin Abdülhamit'e Teslimi", "Ziyaret-i Harika-i Şa'adet", "Mısırlı Misafirlerimiz", "Mecid Efendi", "Şayan-ı Takdir Bir Teşebbüs", "Donanma-yı Osmanî – Muavenât-ı Millîyye", "Cezâ-yı İdam", "Macar Heyet-i Mebusâsı", "Bulgaristan Havadisi"; 7 Temmuz 1325 (1909); No.: 317, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Seyahat-ı Mebusan", "İttihat ve Terakki Cemiyeti Merkez-i Umumiyesi (10 Temmuz Şenlikleri Hakkında)", "Kastamonu'da", "Abdülhamit Donatıyor (10 Temmuz Şenlikleri için Sultan Abdülhamit'in yaptığı hazırlıklara dair)", "Bulgaristan Havadisi", "Gazetelerin İcraatı", "Taşralarda Adalet", "Ders-i İbret"; 8 Temmuz 1325 (1909); No.: 318, s. 3-4.

................: Dâhilî: "10 Temmuz Resm-i Geçidi İçin Talimat", "Seyahat-ı Mebusan", "Rusya Sefir-i Cedidi", "İran Meşrutiyeti", "Patrik Efendinin Jurnalleri", "Sebahattin Bey(Prens Sabahattin'in Londra'ya gitmesi)", "İsmail Gaspirinski (Tercüman gazetesi sahibi Tatarlı İsmail Gaspirinski'nin İstanbul'a gelişi)", "Girit Havadisi"; 9 Temmuz 1325 (1909); No.: 319, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "İran Ahvali", "Leyle-i Regaibin İhyası", "Girit Meselesi", "Selanik'te Rum Vatandaşlarımız", "Yunan Parmağı – Makedonya'da Neler Oluyor", "Balkan İttifak ve İttihadı", "Cezayir Bahr-i Sefidi Ahvali", "Ergani Mebusu Jurnalci Niyazi", "Mithat Paşa'nın Mahkemesi"; 10 Temmuz 1325 (1909); No.: 320, s. 3-4-5.

................: Dâhilî: "İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin Tebriknamesi", "Seyahat-i

Mebusan", "İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin Ziyafeti", "Boğaziçi'nde", "Milletin Hissiyatı", "Beyoğlu'nda Tenvirat", "Cezayir Bahr-i Sefidde Şenlikler", "Memalik-i Ecnebide ıyd-ı millî", "İngiliz Askerinin Girit'den Hurucu", "Enver Bey'in Tebriki", "Talat Bey'in Tebriki"; 12 Temmuz 1325 (1909); No.: 321, s. 1-2-3-4-5.

................: Dâhilî: "İngiltere Avam Kamarasında", "Selanik'te 10 Temmuz Şenlikleri", "Abide-i Hürriyet", "Selanik'te İskan-ı Muhacirin", "Meclis-i Vükela", "İran İnkılabı", "Almanya'da Kolera"; 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322, s. 2-3-4-5-6.

................: Dâhilî: "Basra Körfezi Küçük Filosu", "Rusya ve Fransa Sefirleri", "İran'da Ermeniler", "Ermeni Gazeteleri", "Yeni Fransa Kabinesi", "Bosna ve Hersek", "Midhat Paşa Muhakemesi"; 14 Temmuz 1325 (1909); No.: 323, s. 3-4-5.

................: Dâhilî: "Rusya Çarının Dersaadeti Ziyareti", "İngiltere Kralı Hazretlerinin Dersaadeti Ziyareti", "Seyahat-i Mebusan", "Girit Meselesi", "Girit Havadisleri", "Yunan Zabıtanı", "Berlin Muahedesinin 29. Maddesi", "Münih'te 10 Temmuz"; 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Heyet-i Mebuse", "Zat-ı Şahane ve Çar Hazretleri", "Bulgar Zabıtanının Teşekkürü", "Şeyh Şamil'in Kılıcı", "Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriye", "Refet Paşa'nın Hastalığı"; 16 Temmuz 1325 (1909); No.: 325, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Zat-ı Şahane ve Çar Hazretleri", "Girit Meselesi", "Nutk-ı Hümayün-i Padişahî", "Rum Patrikhanesi", "Makedonya'da Yunan Tahrikatı", "Türkiye-Bulgaristan", "Selanik'te", "Eşkıya Çeteleri"; 17

Temmuz 1325 (1909); No.: 326, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Tasfiye-i Rütbe-i Askeriyye", "Amerika'ya Gidecek Heyet", "Fransa Sefirinin Kabulü", "Kudüs-i Şerif İhtilafı", "Rum Patriğinin Jurnali", "Bosna Muhacirleri", "Ayvalık Metropolidi", "Şeyh Şamil'in Kılıcı", "Anadolu'da Adliye Teşkilatı"; 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327, s. 2-3.

................: Dâhilî: "Kral Ferdinand'ın Ziyareti", "Girit Ahali-i İslamiyyesine Vesaye", "Su-i istimal-i Vazife", "Ekmek Fiyatlarının Tenzili", "Makedonya'da Yunan Zabitleri"; 19 Temmuz 1325 (1909); No.: 328, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Yunan Bandırası", "Berlin'de ıyd-i millî", "Terakkiyat-ı İslamiyye Kongresi", "Türkiye-Yunanistan Hududunda", "Türkiye İdare-i Cedidesi", "Gece Dershaneleri", "Girit Hakkında Miting", "Bulgaristan Havadisi", "Selanik'te Eşkıya", 20 Temmuz 1325 (1909); No.: 329, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Manchester'da Osmanlı Heyet-i Mebusası", "Girit Hakkında Mukarrerat", "Yunan Kralı", "Almanya'da Yunanlılar", "Bulgar Hududunda", "Yunan Tahrikatı", "Şeyh Şamil'in Kılıcı", "Kudüs İhtilafatı", "Rum Patriği'nin Jurnali", "Şura-yı Bahriye Azasından Tabib Miralayı Hafız Şükrü Bey'in İrtihali"; 21 Temmuz 1325 (1909); No.: 330, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Rumeli'ye Dair", "Bir Alman Diplomat'ın Mütalaası", "İspanya İğtişaşatı", "İran'da Rus Zabıtan", "Mekteb-i İbtidaiyye Kitapları"; 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Japonya Sefareti", "Brezilya ile Muahede", "Bulgaristan ile Rusya Arasında Bir Muahede", "İdadiyye Muallimleri"; 23 Temmuz 1325

(1909); No.: 332, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Sırbistan’da Sulh ve itilaf Cem‘iyeti”, “Rusya’da Kolera”, “İran’da”, “İşkodra’da Bir Hadise”, “Girit Hakkında Amel-i Osmaniyye”, “Ferid Paşa’nın İstifası”; 24 Temmuz 1325 (1909); No.: 333, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “İran Ahvali”, “İspanya ve Fas”, “Vonder Goliç Paşa”, “İran’da”, “Ekmek Meselesi”, “Seyahat-ı Şahane”, “Şura-yı Devlet-i Maliye Dairesi Başmuavini İbrahim Bey’in İrtihali”, “Bulgaristan Havadisi”; 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Türkler, Bulgarlar”, “Rum Patrikhanesinde”, “Vonder Goliç [فون در غولخ] Paşa’nın Huzura Kabulü”, “Sırp Kralı Hasta İmiş”, “On Temmuz Münasebetiyle”, “Deniz Kazası (Haydarpaşa’da vapur yolcu taşıyan kayığa çarpmış.)”, “Bulgaristan Havadisi”, “İran Ahvali”; 26 Temmuz 1325 (1909); No.: 335, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Girit’te Müslümanlara”, “Yunan Jandarması”, “Kudüs-i Şerif Meselesi”, “Atina Ahvaline Dair”, “Meclis-i Ayan”, “Talat Beyefendi”, “Maden İmtiyazı”, “Havadis-i Bahriyye”, “Bir Takdirname”, “Hudud Hadisesi”; 27 Temmuz 1325 (1909); No.: 336, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Dâhiliye Nezareti Talat Bey”, “Çin – Japonya”, “Seyahat-i Şahane”, “Berlin’de Osmanlı Heyet-i Mebusası”, “Tan gazetesinin tekzibi”, “Sırp Kralı”, “Türkiye – Sırp Hududunda”, “İdare-i Örfiyye”, “Yunan Entrikaları – Mühim Bir Vesaik”, “İran Ahvali”, “İran Şahının Tahsisatı”, “Bulgaristan Havadisi”; 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Leyle-i Mirac-ı Şerif”, “Yemen Heyet-i Mebusası”, “Trablusgarb’da”, “Haliç Vapurları”; 29 Temmuz 1325 (1909); No.: 338,

s. 2-3.

................: Dâhilî: “Zat-ı Şahane ve Çar”, “Meclis-i Mebusanın Temdid Müddeti”, “Temmuz Maaşı”, “Yeni Bütçe”, “Donanma-yı Osmani”, “İmtiyaz Talebi”, “Rum Patriği”, “İran’da”, “Şeker Fabrikaları Hakkında Karar”, “Hicaz Demiryolu”; 30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Hareket Ordusuna Ziyafet”, “Ermeni Patriği”, “Bir Yunan Zabıtanının Tevkifi”, “Makedonya’da Kiliseler Meselesi”, “İran Ahvali”; 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Türkler, Sisamlılar”, “Boğazlar Meselesi”, “Bulgaristan’da İttifak Sözleri”, “Ermeni Patrikhanesi”, “İran Ahvali”, “Kudüs Ahvali”, “Şeker Fabrikaları Hakkında”; 1 Ağustos 1325 (1909); No.: 341, s. 2.

................: Dâhilî: “Huzur-ı Hümayunda”, “Dâhiliye Nazırının İlk Emri”, “Vilayetlerde Ne Yapılıyor”, “Rum Patriğinin Mazbatası”, “Dersim Ahvali”, 2 Ağustos 1325 (1909); No.: 342, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Maarif İhtiyacı”, “Boğazlar ve Rusya”, “Yaşasın Türkiye!”, “Türkiye Bulgaristan”, “İran’da”, “Tevcihat”; 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Dâhiliye Nazırı Talat Bey’in Beyanatı”, “İran Ahvali”, “Huzur-ı Şahaneye Kitap Takdimi (Kudüs-i Şerif Belediye Reisi İmizade فيضاه Efendinin Telif Eylediği ‘Fethürrahman Fi-Aye’tül-Kur’an’ Adlı Eserin Padişah’a Sunulması.)”, “Avrupa’ya Talebe İzamı”; 4 Ağustos 1325 (1909); No.: 344, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Avrupa’ya Gönderilecek Talebe”; 5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 3.

................: Dâhilî: "Abdülhamit'in Hastalığı"; 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 3.

................: Dâhilî: "Abdülhamit, (Sultan II. Abdülhamit'in Boğazında Çıkan Çıbandan Bahsediyor.)"; 7 Ağustos 1325 (1909); No.: 347, s. 3-4.

................: Dâhilî: "İngiltere Kralı'nın Beyanatı ", "İran Ahvali"; 8 Ağustos 1325 (1909); No.: 348, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Lisan-ı Osmanî (Osmanlı Dilinin İmlası Hakkında Düzenleme Yapılması İçin Oluşturulan Komisyon Haberi.)"; 9 Ağustos 1325 (1909); No.: 349, s. 3.

................: Dâhilî: "Mahmut Şevket Paşa'nın Almanya'ya Seyahati "; 11 Ağustos 1325 (1909); No.: 351, s. 2-3.

................: Dâhilî: "Seyahat-ı Padişah", "Adana Havadisi", "Tensikat", "Daire-i Sadaret", "Donanmamız"; 12 Ağustos 1325 (1909); No.: 352, s. 2-3.

................: Dâhilî: "Ceza-yı-idam"; 13 Ağustos 1325 (1909); No.: 353, s. 3.

................: Dâhilî: "Abdülhamit'in Asabiyeliği (Dünkü 'La Tûrki' Gazetesinden Hüseyin Şakiri'nin Haberi)"; 14 Ağustos 1325 (1909); No.: 354, s. 3-4.

................: Dâhilî: "Çar'ın Dersâdeti Ziyareti"; 15 Ağustos 1325 (1909); No.: 355, s. 2.

................: Dâhilî: "Rus Konsoloslarına Verilen Tebligat", "Fransa Konsoloslarına Tebligat", "Taif'te Mithat Paşa تربهسی "; 16 Ağustos 1325 (1909); No.: 356, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: "Mahmut Paşa Muhakemesi"; 4 Eylül 1325 (1909); No.: 375, s. 3.

................: Dâhilî: "Ermeni Patriği'nin İstifası"; 6 Eylül 1325 (1909); No.: 377, s. 2

................: Dâhilî: "İshak Sukûti Merhumun ءظلمر بقیه(Rıza Nur Tarafından İtalya'dan Getirilen Naaşı...)"; 23 Eylül 1325 (1909); No.: 394, s. 2.

................: Dâhilî: "Hristiyanların Askerliği", "Bayram Tebrikatı"; 1 Teşrinievvel 1325

(1909); No.: 402, s. 3-4.

................: Dâhilî: “Tanin’in Gece Dersleri”, “Maarif-i Teşvik”; 8 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 407, s. 1-2.

................: Dâhilî: “Çerkes Mehmet’in Zabtı”; 20 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 419, s. 3.

................: Dâhilî: “Ethem Paşa’nın Cenazesi”; 8 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 468, s. 2.

................: Dâhilî: “Belçika Kralı’nın Ölüm İlanı”; 9 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 469, s. 1.

................: Dâhilî: “Iyd-i Said-i Edhâ”, “Ethem Paşa’nın Cenazesi”, “Yedi Kule Cinayeti”; 10 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 470, s. 2.

................: Dâhilî: “Iyd-i Said-i Edhâ”, “Cavid ve Cahid Beyler”, “Ethem Paşa’nın Cenazesi”, “Tercüme-i Hâli (Ethem Paşa’nın)”, “Yemen’de Bir Vaka-ı Mevsika”, “Girit Meselesi”; 13 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 471, s. 1.

................: Dâhilî: “Yeni İstikraz”, “Tramvay Arabaları”, “İki Jandarma”, “Mısır’da Osmanlıların Hukuku”; 14 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 472, s. 2.

................: Dâhilî: “Heyet-i Tahsiliyye-i Adliye”, “Ermeni Patriği Meselesi”; 15 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 473, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Telsiz Telgraf Tesisi”, “Donanma-yı Osmanî İanesi”, “Elbise Nizamnamesi”; 16 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 474, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Paris’te Talebe-i Osmaniyye”, “Balkan İttifakı Hakkında”, “Yunanistan Ahvali”; 17 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 475, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Osmanlı Donanması”, “Babıali’de Cinayet”; 20 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 478, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Hakkı Beyefendi”, “Donanma İçin”, “Girit Meselesi”, “Nazım Paşa”, “Çakırcalı Muhasarada”, “Hidiv-i Mısır”; 21 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 479, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Bağdat Şimendiferi”, “Yedi Kule Cinayeti”, “Ermeni Mualimleri”, “Polise Hakaret”; 22 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 480, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Hakkı Beyefendi”, “İran’daki Ticaret-i Osmaniyye”, “Manevralar”; 23 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 481, s. 3-4.

................: Dâhilî: “Girit Meselesi”, “Donanmamız”, “Manevra”, “Hüseyin Hilmi Paşa”, “Zenginlerimiz”, “Ermeni Patrikhanesi’nde”; 24 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 482, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Girit Meselesi”; 25 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 483, s. 2-3.

................: Dâhilî: “Hakkı Bey’in Muvassılatı”, “Sefain-i Harbiyye”, “Girit Notası”, “Tekzib-i Resmî”, “Divan-ı Harp”; 27 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 485, s. 1-2-3.

................: Dâhilî: “Sadr-ı Ceddin Muvassılatı”, “Girit Meselesi”, “Açık Mektup”, “Donanma-yı Osmanî İanesi”, “Karadağ Hududunda”, “Erzurum’da Hastahane”; 28 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 486, s. 1-2-3-4.

................: Dâhilî: “Hakkı Bey’in Roma’dan Hareketi”, “Hakkı Beyefendi’nin Beyanatı”, “Son Notanın Cevabı”, “Yunanistan Ahvali”, “İran Ahvali”; 29 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 487, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “1327 Senesi”, “Osmanlı Zabıtları Bosna’da”, “Girit İçin”, “Girit Meselesi”; 30 Kânunuevvel1325 (1909); No.: 488, s. 2-3-4.

................: Dâhilî: “Trablusgarb-Tunus Hadisesi”; 2 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 491, s. 2.

................: Dâhilî: "İsa'nın Mahkemesi, (Dersaadet Cinayeti)"; 4 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 493, s. 3.

III. BÖLÜM

METİNLER

Yemen Mesele-i Ebediyesi

Asırladan beri devam edip gelen inhitâtımızı artık bugün bulunduğu noktada tevkif eden “meşrutiyet” بعد ما memleketin her nev’i علل ve ihrazına دراباز olacaktır. Şu kadar ki bilâd ve memalik-i muhtelifeye mensup gazetelerde ara sıra bir mutat Yemen’den bahsolundukça ve matbuat-ı Osmaniye’de de bazen bu vilayet ait yarım yamalak haberler müsadef-i nazar oldukça bu biçare aklımın düzelmek şanından olmayan ahvaline insanın “mesele-i ebediye” diyeceği geliyor.

Geçenlerde bir “asır”ın idare-i mümtâza hâline vazı fikrinden bahsolunuyordu! Bu Yemen ahvali devr-i istibdadın nasıl bir eser-i hıyanet ve cinayeti ise devr-i hazırında bütün millet için muceb-i mahcubiyet bir aybi derecesine geliyor. Çünkü bugünkü Osmanlılık Yemeni bir mecra-yı asayiş ve adalete koyamazsa artık hiçbir kuvvet onunla uğraşamaz demek olur.

Yemen’i daima garib bir sevk-i tabii ile düşünürüm. Pederim orada bir müddetcik vali muavini idi. Vali Topal Osman Paşa’nın irtikabından ve onun halefi olan diğer bir Osman Paşa’nın adem-i tecrübe ve cehelinden tahlis-i nefs ile müste’fiyen İstanbul’a geldiği vakit mekteb-i mülkiyeye devam ediyordum. O vaktin sadrazamına işi anlatarak Yemen’de kariben ihtilal zuhur edeceğini haber vermişti.

Varak-ı mihr ü vefayı kim okur kim dinler!

Sonra Aynizade Mehmed Bey ve İbrahim Fehim Bey namında iki güzide mekteb arkadaşım Yemen’de mutasarrıflık ve kaymakamlık ettiler. Mısır’dan ma’zulen mürur ve avdetleri esnasında bu zatlarla görüşerek epeyce malumat edinmiştim.”عسير” da ise mutasarrıf olarak merkez vilayetinden gönderilen dayım zavallı İsmail Bey’i paralamak şartıyla katlettiler.

Hâlbuki bu adamın hüsn-i şöhreti alân Yemenlilerin kalb ve lisanında mevcuttur. Böyle ahvalin kâfe esbap-ı zahiriye ve bâtıniyesi idare-i mutebere حركزيه نك fenâlıkları. Ve onun hıyanet ve gafleti cinnet ve vicdansızlığı idi. Yemen'i bu esbapdan dolayı düşünürüm. Ve derim ki şu Yemen ellerinde acaba görmediği kaldı mı?

Bu vilayeti bir defa Gazi Ahmet Muhtar Paşa Hazretleri tanzim ve ıslah tarikine kâmilen idhâl etmişti. Sonra nasıl ne oldu ise olarak zavallı memleket bir mareke-i daime hâlinde çığrından çıktı gitti.

Yemen'i ıslah için İngilizleşmekten, İngiliz ıslah-ı müstemerât esvalini taklitten ve bunu yapabileceklerini bulup icra ettirmekten başka çare yoktur. Ve yapmamak biz Osmanlılara ardır, ayıptır. Yemen'e müteferrik hâlde olmayarak bir defa da gönderilmek ve kâfe levazım ve mühimmatı mükemmel olmak şartıyla tam ale'lefrad bir ordunun ثلس رسمرا kuvve-i askeriye bir defa yerleştirildikten sonra heyet-i idaresini teşkil derhâl elzemdir. Bu heyet-i idariye terkip eden memurin işbu evsafı haiz olmalıdır:

1- Müstakim ve malumatlı, 2- Yaşı orta veya genç ve sıhhatli bilâd-ı hareye derecede yerinde, 3- Faal ve Arapçaya aşina, 4- İngilizlerin usul-ı müste'mirâtı hakkında velev ecmâli malumata malik, bu evsaf ile muttasıf memurların Yemen'i ıslah ve tanzim edememeleri imkân haricindedir. Yemen böyle bir heyet-i imâre elinde üç sene zarfında sükûn ve asayişin hadd-ı himayesine varacağı gibi diğer iki üç sene zarfında da askerini besleyip yollarını yaptıktan maada ba'dal masarif-ı fazla ve irdat olarak da iyice bir para bırakır. Bunun böyle olmaması mümkün değildir. Çünkü bu yer taad-i tabiye عاماسك haricinde bir istisna olamaz. İngilizler, kâfe medeniyet ve hissiyattan müberra çıplak adamları daire-i itaat ve hudud-ı medeniyete aldıkları hâlde bizim kaç yüz senedir kanun ve medeniyet وبركو ne demektir. Hükümetin manası ne

demek olduğunu bilen Yemen ahalisinin ıslahına adem-ı muvaffakiyet, adem-i kabiliyet, adem-i iktidardan başka bir şey'e hamil olunmaz. Bu ise bundan sonra bizim için gayr-ı mümkünü'l kabul bir hâldir.

Ahaliyi kuvve-i askeriyeyle zapt ve kendi lisanlarında, nasihat, kendi fikirlerinde siyasetle ele geçirdikten sonra Onu mümkün mertebe işgale, eline biraz para geçmesine yardım etmeye, alabildiğine yollar... Birçok yollar yapmaya ve o esnada ise ziraat ve ticarete fevkâlhad ehemmiyet vererek uğraşmaya muvaffakiyet mümkün ise Yemen vilayeti her zaman en güzel en mahsuldar ve en mühim bir vilayetimizdir. Türk unsurundan adetçe fazla olan Arap unsurunun bu مالزه Türkü ve Osmanlı İmparatorluğu'nun bu kısm-ı mühimmeden adem-i isadesinden maada عنف ve kıtal ile mucib-i zarar bir hâlde bulundurması pek yanlış ve istikbali çirkin bir gaflettir. Yemeni sahilde yollarla rabt (matbaa hatası) birçok vesait ile teşvik ve tevsi' ve oranın makdeme'-i ikbal ve saadeti olur. Kahve ve hububat ve hatta meyve vesaire ihracatı son derece mühim ve şayan-ı dikkattir.

Ahalisinin zekâsı ve meşaka tahammülü ise her nevi' ıslahanın suhulet-i icrasına bir zaman kavi olmak Lâzım gelir. Şu kadar ki yapmayı bilen memurlar göndermek meselesinin ruhudur. Eski fikr-i satvet ve istibdadı besleyen memurin, Yemen'i ilelebet mahv ve harabı için yarayabilir. Kuvvet, söz dinlemeyen ve 'adalet ve ahir sa'yı kabul etmeyen serseri tabiatlı olanlar hakkında gayet birinden ve her nevi nesayih ve tedabirîn aciz kaldığı vakitte kullanılır. Bunu İngiliz memurini öyle yerinde yaparlar ki insan hayrette kalır...

İşte biz Osmanlılardan bu çapta bir vali ile onun dinlemeye mecbur olacağı erkan-ı harbiyesi makamında, muavini, ziraat, ticaret masarif, müdürleri, mühendisleri müfettişleri mutasarrıflarından mürekkep sekiz-on kişilik bir heyet-i memurinin

Yemen'i bir حثتزار ve kıtal ve عحسيان olmaktan kurtarabilmesi iki kere iki dört eder kadar kat'ı ve müberhendir.

Fakat arz ettiğim gibi, hükümet bunlara başka bir tarz-ı idare ile bakmalı ve devr-i sabıkta olduğu gibi ezbere bir asker-i vali ile vilayet-i sairedeki teşkîlat gibi oraya da nasıl olursa olsun lazım olan memurları göndermekle asla iktifa etmemelidir.

Ali Suat

26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

Asker Şarkıları, Osmanlılık Şarkıları

Viyana 18 Haziran

Geçen gün Viyana'nın en güzel bir mesiresi olan Baden [باده ن] kulübesinde bir asker musikisini dinlerken bizdeki musikiyi, bizdeki şarkıları düşünüyordum kendi kendime:

"Daima aşktan, daima kızdan, işretten bahseden şarkılarımız, daima ağlayan, daima inleyen musikimiz evvelleri tazyik-i istibdada altında بوسنلور ki bir dereceye kadar mazur görülebilirse de bugün az zamanda iki ihtilal yapmış yalnız ağlamaya değil yaşama liyakatini göstermiş olan Osmanlı milletinin musikimizde ah ve eninler kalkmalı, artık musikimizde bir taraftan Vardar'ın uğultusu, Kızılırmak'ın çağıltısı, Kastamonu ormanlarının hışıltısı, diğer cihetten topların ملرفه لرى, kancaların çekeceği işitilmeli ve bütün bu güzellikler bu büyüklükler arasından el ele çalışan yek vücut Osmanlıların sadâ-yı ittihadı yükselmelidir diyordum. Heyhat! Hürriyet iclan olunalı bir sene oluyor. Hâlâ hissiyat-ı milliyeye tercüman olacak, ittihat-ı Osmaniye yardım edecek bir şarkı görülmüyor. Hala artık pek eskimiş olan "Kalkın ey ehl-i vatan" şarkısından başka bir şey işitilmiyor. Görülen, işitilen birkaç şarkı ise itiraf edelim ki cidden sönük. Devr-i sabıkta Servet-i Fünûn, malumat sahifeleri mütemadi şiirlerle dolar. Pembe hülyalar, mavi rüyalar, her hafta görülür. Bilhassa cülûs, محرمر ibtidası ve vilâdet günlerinde istibdadın lehine ne kadar uzun ne kadar parlak methiyeler, şiirler yazılıyordu! Ne oldu? Devr-i sabıkta o kadar istidat-ı şairane gösteren bu millet hak-ı tabii olan hürriyetini güzel sevgili vatanını alkışlayacak, hayatımız, ruhumuz olan ittihat-ı milletin ruhuna telkin edecek olan dillere malik değil midir?

İşte böyle düşünürken cidden müteessir oluyorum. Nihayet gezinmek için bahçeden yukarıya tepelere doğru devam eden büyük orman içine daldım. Orman gayet

güzel tarh edilmiş, caddelerin meyli gayet iyi tanzim olunmuş, insan âdeta yokuş çıkarken hissetmiyor. Yukarıda ormanın arasında büyük bir çayır üzerinde erkek kadın binlerce halk şenlik yapıyorlardı. Yaz ibtidası olduğundan her sene böyle şenlik yapmak âdetmiş. Birçok kızlar Alman bayrağı renginde elbise giymiş ufak tefek bazı eşya satıyor. Birkaçı bana doğru geldiler. Satmakta oldukları eşyadan, küçük Alman bayrağı renginde kaplı kitaplar nazar-ı dikkatimi celbetti. Aldım. Kitapta seksen şarkı var. Şarkılar gayet açık Almanca. O kadar sade, o kadar açık ki köylü çocuğu bile anlayabiliyor. Fakat o kadar güzel, o kadar zarif ki hükümdar çocuğu da kemal-i iftiharla teganni edebiliyor. Şarkıların bütün sözlerinde yalnız üç şey şiddetle göze çarpıyor. Vatan, Almanlık ittihadı, hürriyet. Şair ormanın çam ağaçlarından bahsederken onun Alman vatanında başka bir letafeti olduğunu, Alman ormanlarının hışırtısı cihanı en güzel musikisinden tatlı, müessir bulunduğunu söylüyor. İçkiden eğlentiden de bahsediyor. Fakat orada da Almanlığı yaşatıyor. Almanlık ittihadı, Alman vatanı namına "Hurra" bağırtıyor. Hele vatan şarkıları ne kadar tatlıdır. Ne kadar müessirdir. 1813'te yazılmış olan bir vatan şarkısında şöyle diyor:

[Cenab-ı halıkın demiri yaratmasındaki hikmet-i ilahiyesi kılıç, süngü, mızrak yaparak insanın kendi hukukunu ve sevgili vatanını, namusunu cesaretle müdafaa etmektir... Ey Almanya ey mukaddes vatan! Ay Almanları n göz bebeği maşuka ruhu olan büyük vatan sen her yerden her şeyden güzelsin. Biz senin mukaddes namın üzerine tekrar yemin ederiz ki daima hür, daima beraber olarak seni saadetin için çalışacağız.]

Diğer bir şarkıda şu sözler söyleniyor:

[Birlik, doğruluk, hürriyet Almanların malı vatanını evladıdır. Biz bunların muhafazası için bütün kardeşler el ele kalp kalbe beraberce ölüme koşarız. Birlik,

doğruluk, hürriyet saadetin rekn-i azimidir. Bu saadet güneşi altında yaşa sen ey sevgili vatan.]

İnsaf edelim? Son zamanda tertip edilen bir iki şarkıda bu büyüklük var mıdır? Hangisinde bu şiddet, bu ulviyet görülüyor? Hangi şarkımız var ki Osmanlılık ittihadını temin için bir tesir yapsın? Vatan muhabbetini, hürriyet aşkını tesis ve takviye etsin. Devr-i sabıkta Mehmet Emin Bey'in neşrolunan Türkçe şiirleri en güzel olmakla beraber bugünkü halimize, ihtiyacımıza nazaran o da noksandır. İnsanlarda mantıktan ziyade hüsn hakim olduğunu düşünürsek musikinin, şarkının terbiye-i millîde pek mühim bir tesiri olduğunu kabul edeceğimiz tabidir. Asırlarca beraber bulunmaklığımız dolayısıyla bugün Balkanlarda tebâiye-i musiki birbirine son derece benziyor. Bugün bir Bulgar'a Türk musikisi nasıl tesir yapıyorsa bir Türk'e Bulgar gaydası o kadar boş tesir ediyor. Bu musikinin iştirak-ı tesiratı ta Macaristan'a kadar devam ediyor. Mademki değil yalnız Balkanların, umumu şarkın selamet ve saadeti anasır-ı muhtelifenin ittihadındadır. O halde niçin maksat uğrunda bütün kuvvetimizle çalışmıyoruz. Niçin şairlerimiz ittihat ve anasıra ait şarkılar tanzim etmiyor? Niçin musiki-şinasımız böyle şarkıları bestelemiyor. Bahusus orduya yarın umum-ı anasır girecek sevgili, mukaddes bayrağımız altında Türk, Arap, Rum, Bulgar... toplanacaktır. O bayrak altında bütün bu gençlerin kalbine Osmanlılık ittihadını, müşterek vatana muhabbeti hürriyet ve müsavata hürmeti telkin edecek güzel şarkılar tanzim ediliyor. Ordudan çıkan her genç böyle yirmi otuz şarkı öğrenerek memleketine giderse ne kadar büyük bir hizmet edilmiş olur.

Hülasa şairlerimiz eğer şöhretlerinin beş on arkadaş arasında kalmayıp bütün millete şuyunu isterlerse, eğer hizmetlerinin gazete kağıtlarından başka bütün vatana şümulünü arzu ederlerse bir müddet için olsun mavi rüyaları, pembe hülyaları, canana

hitapları terk ederek Osmanlılığa, vatana, hürriyete ait milletin anlayacağı şiirler yazmalı. Musiki şinasımızda artık milletin ağlamak değil mücadele etmek muzaffer olmak ve muzafferiyet taçları arasında mesudane kahkahalarla gülmek zamanı geldiğini düşünerek milli, vatani şarkıları ona göre bestelemeli. Artık musikimiz mazlum insanların ah ve enini değil, her bir milletin sada-yı hürriyeti kahkaha-yı fevz-ı zuhurunu terennüm etmeli (matbaa hatası) bir halkın beka-yı ezlimini değil, hakkını müdafaaya kadir insanların hissiyat-ı merdanesini söylemeli. hissiyat-ı aşıkaneyi zelil ve sefilane bir kızın hak payına değil mağrurane ve asilane sevgilini vatanın kucağına şanlı bayrağımızın önüne dökmeli. İşte biz şairlerimizden böyle şiirler musiki şinasımızdan böyle besteler bekliyoruz.

Vicdani

28 Haziran 1325 (1909); No.: 308, s. 1.

Memleketimizde Ecnebi Gazeteciler

Matbuat Kanunu lâyihasının Meclis-i Ayandan bazı tadilat icrasıyla Meclis-i Mebusana iade edilmesi üzerine dünkü Osmanişer Loyd gazetesi Türkiye'de ecnebiler elindeki matbuatın mevkiine dair bir makale neşrediyor.

Matbuat Kanunu'nun aleyhinde gazetelerin kâfesi idare-i lisan etmiş oldukları cihetle şimdi tekrar bu ciheti mevzu-ı bahsedecek değiliz. Zaten Loyd Osmanişer da bu noktaya sadece temas ettikten sonra asıl kendisince mühim gördüğü cihete nakl-i kelam ediyor, bu da makalesinin ser-levhasından anlaşıldığı vecihle ecnebilerin memleketimizde gazete çıkaracakları zaman tabii olacakları ahval-i şeraittir.

Meclis-i Ayan bir gazete müdür-i mesulünün tabiiyet-i Osmaniye altında bulunması icap edeceği hakkında matbuat kanununa ilave fikrinde bulunmuş. İşte Osmanişer Loyd'u beyan-ı mütalaaya sevk eden keyfiyet budur. Bu kanun kabul olunduğu takdirde refikimizin fikrince ecnebi gazeteciler ya terk-i neşriyata yahut terk-i tabiyatla Osmanlı sıfatını iktisaba mecbur olacaklardır. Osmanişer Loyd bu fırkanın ilavesinde Meclis-i Ayanın tabiiyet etmiş olduğu mülahazayı tayine uğraşıyor. acaba Meclis-i Ayan menfaat-ı maddiye hatırı için terk-i tabiiyet edebilecek eşhas ile Osmanlıların miktarını çoğaltmak mı istiyor? Buna ihtimal vermiyor. O halde ecnebiler elinde bulanan gazeteleri mahv etmek maksadı kalıyor.

İşte Osmanişer Loyd gazetesi bu maksada bir müddet-i mevkide için hükmettikten sonra ecnebilerin idaresinde bulunmak üzere şehrimizde intişar eden gazeteler hakkında bazı hükümler veriyor. Bu fıkraları aynen nakledıyoruz:

"İstanbul'da çıkan cerâid-i ecnebiyenin kâfesini müdafaa etmek yahut içlerinden birkaçının irtikap ettikleri hataları tahfif eylemek fikrinde değiliz. Bilakis efrinci 13 Nisan ile 24 Nisan tarihleri arasında bu gazetelerden bazılarının ithaz ettikleri

mesleğin ne kadar cebinane ve sefilane olduğu düşünülünce insanın nefret ve istinrahla içi teptiriyor. Bu ahval-i meyubenin hatıraları O kabil adamlarla kendimizi müşterek tutmaktan meneder.

Fakat efrinci Nisan 13'ünde asâkir-i asiye için muharebe-i hürriyet ordusu hakkında kullandıkları kelimat-ı سقابسه sarf eden adamlar sefalet devresinde doğmuşlardı. Asıl ecnebi gazetecileri için bunlar bir numune addedilemez. Türklerin bu meselede icra ettikleri tecrübe tesirat-ı muzıradan icra merdane ve ciddi bir surette idare olunur. Cerâid-i ecnebiyeden istihsal olunacak fevâ'idi gözden dur tutturulmamalıdır. Çünkü Türkçenin milel-i saire tarafından tedrisindeki müşkilât göz önüne getirilecek olursa Türkiye'deki cerâid-i ecnebiye bir ihtiyaç-ı hakikiye müsteneddir. Bunda en ziyade müstefit olanlar Türklerdir. Avrupalılar Osmanlı İmparatorluğu'nun ihtiyacât ve temayülâtı hakkında malumat istihsal edebiliyorlarsa -ki bu menfaat memleket için pek lazımdır. - bu hizmeti İstanbul'daki cerâid-i ecnebiye ifa ediyor."

Osmanişer Loyd'un bu mütalaası şayan-ı dikkat olduğu için aynen naklettik. Gazetelerin bir kuvvet olduğunu kabul edersek bu kuvvetten memlekete gelebilecek faydaları yahut zararları muhakeme etmek lazım olduğunu da elbette teslim ederiz.

Memleketimizde ecnebiler elinde bazı gazeteler var. Bazılarının imtiyazı Osmanlılar elinde bulunmakla beraber muharirlerinin ecnebi olduğu görülmektedir. Şu halde bu gazetelerin neşriyatı Osmanlılarca gayet nazar-ı dikkat önünde bulundurulmak icap eder. Biz o fikirdeyiz ki bir gazetenin mülevves bir mahiyeti varsa, bu mahiyet herkesçe ne kadar malum olursa olsun neşriyat-ı mütemadiyesinden herhalde efkâr-ı umumiye üzerinde bir iz kalır. Fenalık etmeye azm etmiş gazete dayanmak için sermaye bulursa herhalde az çok fenalık etmeye muvaffak olur.

Şahsi mücâdelâta kapılıyor gibi görünmek için teyin-i esamiye girişmeksizin umumiyet itibariyle bu meseleyi tetkik etmek isteriz. Osmanişer Loyd da bir ecnebi gazetesi olmakla beraber itiraf ediyor ki hadise-i irticaiyede ecnebi idaresinde bulunan gazetelerden bazıları oldukça, sefilce bir meslek takip etmişlerdir. Bazılarının pek şayan-ı takdir bir meslek takip etmiş olduklarını burada ilâve etmeyi de biz bir vazife-i hakikat-perestane addeyleriz. Osmanlı gazeteleri içinde de meseleleri itibariyle şayan-ı muaheze olanlar vardı. Fakat biz Osmanlı gazetelerinden bahsetmiyoruz. Şimdi ecnebi gazetelerinin ahvalini muhakeme ediyoruz.

Alçaklıkları, sefilliklerini Osmanişer Loyd'un da teslim ettiği bu gazetecilere karşı memleket, Osmanlılık hakk-ı müdafaasını istimal etmesin mi? Memalik-i Osmaniye'de ecnebi gazetecilerin mevki ne olduğunu düşünen refikimiz mülahazât ve muhakematına esas olmak üzere Avrupa'da ecnebi gazetecilerinin mevki pişi-i mukayeseye almak icab etmez miydi.

Vakıa refikimiz, bu gazetecileri ret ve takbih ediyor, onlarla iştirak etmiyor, bunların asıl ecnebi gazetelerine numune ithaz edilemeyeceğini, asıl ecnebi gazetelerinin memlekete pek hizmet edeceği ve ettiğini söylüyor. Bu iyi gazetelere bir diyeceğimiz yok, fakat bunların hatırı için fenaları, Osmanlılığı mahv için uğraşanları da müdafaa mı edelim?

Maksat-ı fesat-cûyânesi artık malum olan bir gazete sahip-i imtiyazını huduttan def etmeye teşebbüs eden hükümet sefîrin rica-i inmâya koştuğunu görürse hayretler ve teessüfler içinde kalmaz mı?

Memleketimizde gazete çıkaracak ecnebilerin gazeteleri için Osmanlı bir müdür-i mesul tayinine mecbur olmaları tarzında Meclis-i Ayanın koymak istediği kayd-ı ahkâm-ı cezaiyenin kendi haklarında tatbikini teminden itibaren ise Osmanişer

Loyd buna da lüzum görmüyor. Çünkü madde-i mahsusa mevcubunda ecnebiler gazete çıkarmakla bu kanun ahkamına riayeti taahhüt etmiş oluyorlar. Fakat herhalde ecnebiler üzerinde kapitülasyonlar münasebetiyle ahkâm-ı kanuniyenin tatbiki day-i müşkülat olduğu muhakkak olduğu cihetle Meclis-i Ayanın bu babda gösterdiği ihtiyatı su-i tefsir etmeye mahal yoktur zannediyoruz. Bir de refikimizin asıl ecnebi gazetelerinden memleketimize gelecek fevâ'id hakkındaki teminatına karşı biraz izhar-ı şüphe etmemize müsaade etmesini rica eyleyeceğiz. Biz memleketimizdeki ecnebi gazetelerini refikimizin tasnifi vecihle evla iki kısma ayıracağız. Bir kısmı sefalet devresinde tevellüt etmiş, bazı ahvalde alçak ve sefil –bunlar Osmanişer Loyd tabirleridir- bir hatt-ı hareket takip eylemiş gazeteler bir kısmı da asıl ecnebi gazeteleri addedilebilecek olanlar. Birinci kısımdan hiç bahsetmeyeceğiz. İkinci kısım gazeteleri de biz refikimizin müsaadesiyle ikiye ayıracağız. Bir kısmı sırf bir fikir ticaretiyle tesis edilmiş olanlar ki bunlar başlıca hasılatı ilanlardan, reklamlardan ve şirket tahsisatlarından beklerler. Az çok hemen her gazetenin menab-ı varidatı da bunlardır. Fakat ikinci kısmı sahip-i imtiyazların mensup oldukları devletler tarafından bir fikr-i siyasiye mebni-i tesis edilmiş gazetelerdir ki bunlar günde beş yüz gazete satsalar bile umurlarında değildir. Çünkü masrafları mensup oldukları hükümet tarafından temin olunmuştur.

Acaba bu iki kısım ecnebi gazetelerinin hangisinden bu memleket istifade bekleyecektir? Bir fikr-i siyasi takip etmeyen ecnebi gazetelerin sahipleri eğer gazetemize muhabbet zatlar ise bunlardan cidden istifade olunabilir. Çünkü kendilerine tayin olunan bir meslek-i siyasiye göre idare-i lisana borçlu değildirler. Maksatları her tüccar gibi para kazanmaktır hem para kazanıyorlar hem hakikati söylüyorlar, bu ikisi pekâlâ kabil-i teliftir. Böyle olmakla beraber yine kendi milletinin, tabiiyetinin nokta-i nazarına meyil etmemesi çok zordur.

İkinci kısım gazeteler ise ne para kazanmayı düşünüyorlar ne de memleketimize hizmet etmeyi. Onlar بالفسروره yalnız bir menfaat biliyorlar, o da kendi memleketlerinin menfaatidir. Bu menfaat neyi icap ediyorsa o yolda hareket ederler ve memleketimizde Avrupa'ya o yolda kendi menfaatleri dairesinde bildirirler. Başka türlü hareket etme ihtimali yoktur. Çünkü hikmet-i tesisleri odur. Yoksa falan ve filan hükümetin Türkiye mena'fığına hizmet etmek üzere İstanbul'da gazete tesisi için masraf-ı azime ihtiyar edeceğine inanmak pek saflık olur.

Şu mütalaattan biz Osmanlılar için bir hisse-i intibah çıkarmak lazım ise o da Avrupa'ya kendimizi tanıtmak fikrinde bulunduğumuz takdirde kendi vasıtamızla kendimizi tanıtmaya teşebbüs etmek lüzumunu anlamaktan ibaret olacaktır. Bu vazife bize, Osmanlılara tertip eder başkaları onu bizim hesabımıza taahhüt ederlerse bunu mutlaka kendi menfaatleri dairesinde tagayyür edeceklerdir.

Hüseyin Cahit Yalçın

3 Temmuz 1325 (1909); No.: 313, s. 1.

Maziden İstidlâl

Sekiz sene evvel İstanbul'da bulunuyordum. Bir akşamüstü İskenderiye'den muvassılatı muntazır olan Hidiviye vapuru ile geleceğini ümit ettiğim bir zatı aramak için İstanbul gümrüğüne girerek rıhtımda bir kayıkçı arıyorken polisin usule muhalif bu arzuma muaveneti üzerine yalnız kayıkçıyı göndererek gelecek zatı sordurmayı ve ben de orada beklemeyi muvafık gördüm ve böyle yaptım.

Geç vakit orada bekliyordum. Hidiviye vapuru biraz tehir etmişti. Güneş batıyordu. O hazin ve dağınık yerde polisin eski barakası yanında muntazırdım. Derken bir sandal yanaştı. İçinde üçü erkek üçü kadın altı yolcu vardı. Bunlar Anadolu sahilinden birden gelen vapurdan çıkmışlar imiş. Erkeklerden altmışlık bir ihtiyarın üstü pek perişandı. Başına –fesi olmadığı için- bir mendil sarmıştı. Yalın ayaktı. Diğerleri de ondan fazla değildiler. Kadınların heyeti pek pejmürde ve şayan-ı merhametti. Eşya olarak bir çuval, bir ufak heybe kirli ve yatağı andırır, çula sarılı bir دنك bir de içinde birkaç tane kaşıkla bir tencere vesaire konmuş sepet...

Meselenin halli mümkünsüz idi. ihtiyar adamın bir ve kadınlardan birinin de iki kuruşu varmış. ihtiyar bunlardan değilmiş. Hepsi birden Cibâli'ye çıkacaklarmış lâkin kayıkçı bu zavallıları yalnız gümrüğe kadar beş kuruşa ve oradan Cibâli'ye kadar da üçe cemen sekiz kuruşa götürürmüş. O halde beş kuruş hakkım vermeli imiş... İhtiyarsa كتانه durmuş etrafına dalgın dalgın bakıyor. Kadın ağlıyor. Polis efendi kayıkçıya nasihat ediyor. Üç kuruşa kanaati ihtar eyliyordu. Bu bir sahne-i sefalet, acı bir manzara. (...) ve fakir idi. Mesele-i halletmek için beş kuruşluk müdahale-i dostaneden başka çare yoktu. Bunu icraya kendimi mecbur addediyor, kayıkçıya çarığı uzattım çekildiler, gittiler.

İkinci bir sandal yine o vapurdan gelmişti. Bir yeşil boyalı sandık bir de yatan dengi ile karaya çıkan siyah çarşaflı tıknazca olan bir beceriksiz kadın telaşlı bir hâlde

etrafa bakıyorken yirmi beş yaşlarında genç bir efendi peyda oldu. Esmer, zayıf ve eskice ceketsiz bir pardösü altında kadife yelek ve yakası devrik ve mintan giyen ve Anadolu ahalisini andıran bu genç validesini karşılıyordu. Kadının elini öptü, bir hamal aramak tavrıyla bakındı. Sonra bu fikirden vazgeçerek validesine bir şeyler söyledi. Kadının çehresinde derin bir hüzün, senelerden kalma bir ızdırabı andırır durağanlık vardı. “Şimdi nasıl edelim?” diye gayet yavaş konuşuyordu. Nihayet bu eşyayı beş kuruşa götürecek bir araba bulup kendileri de yaya yürümeye karar verdiler. Ortalık كركى gibi kararmıştı. Fakat hamala ne verilecek. Bu eşya oradan nasıl çıkacak? Asıl müşkül bu idi. Bunlara bir bir takrip yaklaşarak. Ufak bir yardımda bulunmak elzemdi. Nitekim öyle de oldu. Anadolu köylülerinin bir kaçından kaç defalar işiterek dilhun olduğum, düşüne düşüne bazen sersemleştiğim daha neler vardır? !

Pek çok köylerde sabun پترول, ayakkabı asla yoktur. Çünkü alacak para her zaman mefkuttur. Kilim. Gece üzerinde yatar, yalın ayak gezer. Çıra yakarlar. Kadınlar başlarını kirden muhafaza için saçlarını keserlermiş... Bir defada sapanca taraflarında ufacık bir köyde idi. Öyle vakti elinde siyah bir (baskı hatası) ile kasabaya müntehi yola doğru süratle giden genç bir köylüye nereye gittiğini sordum.”Hastamız var. Sirke lazım oldu almaya gidiyorum.” Dedi. Gidip gelmek için dört saat yürümek iktifa ediyordu. Bu halden ürktüm, bu yoksulluk bana âdeta dehşet verdi...

Bu müsadefât mazinin biri yirmi diğer ikisi sekizer senelik köşelerinde vuku bulmuştu. acaba o vakitten biri ne gibi tebdilât ve ne tegayyürata maruz kalındı? Memleketin hâl-i hazır mâdeyni daha ne kadar düçar-ı tedenni ve inhitat oldu. Buralarını bilmem ve kestiremem. Ancak şunu söylemek isterim ki bir memlekette ahali fakir olunca vergilerin tezyidi veya yeniden vergi ihdası hiçbir vakit doğru olamaz. Ziyade-i teklife asla tahammülü olmayan böyle bir ahaliden bir kuruş istemek için ona

hiç değilse fazlasız olarak o kuruşu kazandırmalıdır. Daha doğru ve adil olanı bir almak için onu on kazanma yoluna sevk etmelidir. Yoksa “sabah”ın geçen haftaki nüshalarının birinde gördüğüm vecihle tuz, şeker, kahve, petrol daha bilmem ne üzerine tezyid-i rüsum سنوی ile dört milyon altı yüz bin lira bulmaktan daha kolay bir şey tasavvur edemem. Bu mevâdaki gıdayı محض olarak herkesin muhtacı bulunduğu şeylerdir. Vakıa Avrupa’nın ekser memaliğinde şeker, kahve, çay, petrol gibi (matbaa hatası) üzerine vergi tarh olunmuştur. Ama orada bu eşyayı bizdeki fiyatlarının üç misli fazlasına bizim istihlak ettiğimizin yine üç beş mislini olarak istihlake muktedir ahali vardır.

Hem bu bütçe açığını bu sene behemehal kapamak lüzum-ı katîsi karşısında en kestirme ve kolay tariklere koşarak gıda-yı umumî üzerindeki vergileri ziyadeleştirmek suretiyle zaten geçinmeden aciz milyonları bi-tekrar sarsmaktaki mecburiyet nedir? Yani bugün hangi devlet bütçesinin tevâzını saadetine nail olmuştur ki bunu ve bu bahtiyarlığı biz ilk hatvede bulacağız? !

Bütçemiz daima az çok açık göstermekte çok zaman devam edecektir sanıyorum. Tarik-i tekemmül ve غدنده, birey ve bahrî tekemmülün derhâl bir zaruret ve ihtiyaç-ı maneviye tekallüb ile elzem görülecek icraat ve müessesât-ı ilmiye ve nafianın اغامنره istikbalin milyonlarla eşbâ olunamaz bir cism-i kuvve ve azimi şimdiden bütçeleri düçâr-ı tezelzül etmek istidadını gösteriyor.

Biz yine bu kahrı vergilerden şimdilik vazgeçerek ahaliyi şöyle bir gözden geçirelim. Şu otuz milyonun ne kadarının ne gibi şeylerle meşgul olarak ne yaptığına ne ekip ne biçtiğine, ticaretine ve sanayine bir bakalım.

Bu muayenede çok bir şey bulamayız. Arnavutluk, Selanik, Aydın, Ankara, Beyrut, Şam ilh... pek mamur ve bilnisbe zengin gördüğümüz vilayetin pek o kadar içlerine o vereselerine (matbaa hatası), nüfuz etmemek şartıyla şimdiki vergileri

öküzünü veya eşyasını satmayarak verecek derecede olduklarını görürüz. Bu ise büyük bir şey değildir. Vakıa Avrupa'da da fukara vardır. Açlıktan ölenler nadir değildir. Lâkin oralarda bu kısım fukara büyük şehirlerin, payitahtların gayet müzdehim hayatı içinde işsiz kalanlardır. Onların velâyeti bilakis gayetle mamurdur.

Asar-ı servet ve kuvveti vilayet-i teşkil ettiğinden onlardaki fakir korkulu değildir. Sağlam bir zahirî memleketin anasır-ı asliye-i ziraiye ve sanaiyesinde bulduklarından onlar cidden zengin ve manen maddeten bahtiyardırlar...

Biz memleket ve ahaliyemizi böyle muayeneden geçirdiğimiz sırada onlara derhâl ve mümkün mertebe süratle yollar (matbaa hatası) şaşırtıcı alkat ve galatat ve siyasatından kurtarmak için ameli ve nazarî bir şeyler öğretmeyi ve daima birkaç seneler nazârat-i ameliye ve ilmiye altında bulundurmayı, onları âdeta yetiştirmeyi, akıllarını başlarına getirmeyi düşünmeliyiz. Bir defa sağlam pazılar çalışmaya başlarsa itibar-ı malide artmaya başlayacağından gerek ecnebi sermayesi gerek dâhilî teşebbüsât-ı maliyede uyanmaya başlayacaktır. Ahali biraz hesabını anlamaya başladığı günden itibaren fakir[lik]ten kurtulmuş demektir. Ahaliyi (matbaa hatası) ve malumâne fedakarlıklarla bugünden yetiştirmeye başlamak ve bir de milletin (matbaa hatası) üzerine farzdır. Birinci şey, birinci iş ve ilk yapılacak ehem-i icraat ahaliyenin seviye-i maddiyesini yükseltmeye hemen çalışmaktır. Vergi tezyidiyle bütçe kapaması ikinci derecede kalır...

Hatta diyebilirim ki bütün memalik-i Osmaniye gümrüklerinin ıslah ve tanzimi (matbaa hatası) veya muamelat-ı mühime takviyesinin taht-ı inzibat ve emniyete alınmayla senede iki üç milyon lira ziyade varidat elde edilir. İstanbul gümrüğünden vaktiyle Paris işi gayet güzel bir arabanın yük arabası diye bir veya iki lira gümrük resmiyle geçirildiğini mevsuken işitmiştim. Devr-i istibdadın bu hazin cinayetleri bugün

katiyen vaki olmaz ve olmak ihtimal de yoktur. Lakin muamelede ve usul ve füruda mazbutiyet tahminatın güçlüğünden dolayı ve iradenin bugün firaklara maruz olduğu şüphesizdir. Memleketimizi baştan başa dolduran yüz bin türlü emtia-i ecnebiyenin mağaza fiyatları –Zannıma göre bu ana kadar- erbabı-ı ihtisas tarafından (etiket)lerine bakılarak, hafi aleni sual ve tahrirat icra edilerek sağlam esaslara rabt edilmiştir. Hâl bu ki gümrük memuriyetinin felsefesi asıl bu cihetlerdir.

Bundan sonra, yani memleketin iktisap ümranına fazla sailer ve dikkatler teşebbüslerle çalışılarak nimet-i refah beyan-ı ahali tecden yüz göstermeye başlayınca istihlâkâtta ziyadeleşerek her şeyde bir hareket ve ruh görünmeye başlayacağından vergilerde o vakit o nispet-i umumiyeye ve o tevazîn-i tabiiye tabiyeten yükselmekte bir beis yoktur. Ve hatta pek tabii bir netice-i iktisadiyedir. Binaenaleyh meselesinin hallini en kolayında değil ... adilane ve sağlamında aramak mecburiyeti tahkik ediyor.

Ali Suat

4 Temmuz 1325 (1909); No.: 314, s. 1-2.

Nasıl Aldatıyorlar?

Muhtelif Osmanlı anasırlarının birleşmesi birbirlerini anlamaları nokta-ı nazarında memlekette iki cereyan var. Bir taraftan bütün anasırın kardeş gibi yaşamaları için çalışılıyor. Diğer taraftan bu ittihadın husule gelmesine sarf-ı gayret ediliyor.

Anasır-ı muhtelifeye mensup birçok zevat biliyoruz ki birtakım efkâr-ı garezkarâne ve batılıye tabii değildirler, hepsi de müşterek bir vatan vücuda getirerek bütün Osmanlılara bu vatanın evladı olmak hissini vermek isterler. Fakat diğer taraftan bu ittihadın aleyhine sarf-ı mukadderat edenlerin tevlit ettikleri su-i tefehhümler bu hissiyat-ı hamiye-perverânenin inkişafına mâni oluyor. Bundan başka anasırı Osmaniyenin birbirine ısınması için birbirlerinin lisanlarını, ne düşündüklerini bilmeleri icap eder. Faraza bir Rum vatandaşımız Türkleri anlayabilmek için behemehâl gazetelerimizi okumalıdır. Bu babda edineceği malumatı asıl menbaından tedarik etmeyip de falan veya filanın rivayetine yahut kendi gazetelerinin bazılarının neşriyatına itimat edecek olursa o zaman yanlış esaslara bina-yı mütalaât etmek ihtimaline maruz kalır. İşte Osmanlı anasırlarını ittihat ettirmek isteyenler böyle türlü türlü müşkülata maruz kalıyorlar. Bunun için en birinci çare birbirimizle ihtilat etmektir. Fakat diğer taraftan birbirimizi soğutmaya nasıl çalıştıklarını sırası düştükçe şerh ve izah ederek erbab-ı tahrikin hilelerini meydana çıkarmak da faydadan hali olmaz. Çünkü nazar-ı intibahı açar. İşte bu vazifeyi ifa için bugün Neologos'un bir fıkrasından bahsetmek mecburiyetinde bulunuyoruz.

Neologos gazetesinin sath-ı mail unvanıyla yazdığı bir makaleden naklediyoruz: *"Türk gazetelerinin Rum milletine ve Rum olan her şeye ve bilhassa Patrikhane ile ruhbana karşı yazdıkları isnadat-ı kazibe yetişmiyormuş gibi Rum milletine de ek aşkâr-ı tehditlerle onlardan ayrılmaya sevk ve tahrik ediyorlar...*

... Görülüyor ki Abdülhamit'in usullerini bazı Türk gazeteleri unutmadılar, bilakis daha mükemmel bir dereceye vardırdılar. Abdülhamit'in usulleri Türkiye tarih-i hazırının lisan-ı nefretle yâd ettiği fecâ-yı mevsureyi tevlide kifayet ederse Müselmanların Rum anasırına ve Rum başpiskoposlarına karşı idare ettikleri harekât-ı hasımâne ne rikkatengiz haileler vücuda getirmez! Hükümet görmüyor mu ki derdest edilmesi pek kolay olan iki sarhoşun ihtiyatsızlığı yüzünden tatbik edilen idare-i örfiye bu gibi neşriyat ile bir milletin gününü kökünü kazımayı tavsiye eden kimselere karşı da tatbik olunmak lazımdır. Rum milletine karşı tahkiratta bulunmaktan ibaret olan bu usulden tevlit eden tehlike-i acelenin önünü almak üzere tedabir-i şedide ittihazı dereceyi vücubdedir.

Türkçe gazetelerde yazılan şeyleri okumayan Rum karileri şu satırları görünce nelere zahip olmazlar: Evvela bizim Türk gazetelerini Rum milletinin ve Rumluğun düşmanı zannederler. Saniyen gazetelerimizi Yunanistan'ın bazı varakpareleri gibi terbiye ve nezahetten bi-nasip makalat-ı hasımâne ile dolu kıyas eylerler. Daha sonra Türk gazetelerinin bu hareket-i hasımânelerini Neologos bütün Müslümanlara teşmil ediyor. Müslümanların Rum anasırına karşı hasımane bir politika takip eylediklerini ve bu yüzden büyük facialar çıkacağını yazıyor, Rum milletinin tahkir edildiğini söylüyor ve bu kimselere idare-i örfiye kanununun tatbikini istiyor. Fakat burada kalbindeki hissiyatı bütün bütün okumaya sebep olacak bir iki lakırdı ile Ayvalık'ta iki sarhoş yüzünden idare-i örfiye ilan edilmiş.

Neologos'un gayz ve hiddeti tevlit eden esbap arasında bir türlü affedemediği şeylerden biri de anlaşılıyor ki Ayvalık'taki idare-i örfiye ilanı olmuştur. Bunda ne acı bir itiraf ve hiddet-i mündemiç olduğunu anlamak için sarhoşlara atfettiği "ihtiyatsızlık" sıfatının manasını bir sahip-i kalem sıfatıyla iyi düşünmelidir. Evet o sarhoşlar

ihtiyatsızlık ettiler. Çünkü bu meseleyi çıkarmasalar idi Ayvalık'ta idare-i örfiye ilan olunmayacaktı. Ayvalık'ta idare-i örfiye ilan olunmasa idi Ayvalık Yunanistan kaçakçılığının bir deposu, Yunanistan kaçak efkârının merkezi sıfatıyla kalacaktı. Bu kadar tüfek, fişek hükümetin eline geçmeyecekti. Yunanlılık efkârını neşr için sarf edilen bu kadar emekler boşa gitmeyecekti. İşte bunlara iki sarhoşun ihtiyatsızlığı sebep oldu! İdare-i örfiyenin ilanı yüzünden münkesir olan emeller için kan ağlayan bir kalp tarafından bila-ihtiyar istimal edilen şu "ihtiyatsız" sıfatının şimdi ne derin bir manayı samimiyetle bize şu raznihan-ı ruhiyi takrir ettiği anlaşılıyor mu? Neologos gazetesi mevzu-ı bahsettiği Türk gazetelerinin isimlerini tasrih etmemişse de bu arada biz kendimizinde kastedildiğimize şüphe etmeyiz. Çünkü bazı tarafların elkatından tevlit edecek su-i tefehhümlere dair Rum vatandaşlarımızın nazar-ı dikkatini celp etmeyi, böyle erbab-ı efsada iltifat etmeyerek, münafıkların yalancı sözlerine aldanmayarak tarik-i uhuvette yan yana yürümeyi meslek-i ittihaz eylemiş olduğumuz cihetle bundan müteessir olanların Tanin aleyhine tevciheyi husumet etmelerini pek tabii buluruz. Hâlbuki gazetemizin koleksiyonları meydandadır. Rum anasırının heyet-i mecmuası aleyhinde, Rumluk aleyhinde bizde bir satır yazı bulunursa biz o sözümüzü her zaman geri almaya hazırız.

Tanin hiçbir zaman mütecaviz bir vaziyet iktisap etmemiş, yalnız Rumluk etrafında birtakım münafıkdar, garazkâr kimselerin çevirmek istedikleri hilelere bir sedd-i memnuniyet teşkil ettiği, her halde bu hileleri şerh ve izah ederek inzar-ı intibahı açmayı bir vazife bilmiştir. Biz falan ve filan aleyhinde yazdık, çünkü hareketlerini menfaat-i vatana mugayir gördük. Fakat hiçbir zaman bütün Rum milleti aleyhinde bir lakırdı söylemedik. Çünkü bir kişinin kabahatinden diğerlerini mesul tutmak muvaffak-ı akl ve hikmet olmadığını biliyoruz. Maksadımız temiz olduğu cihetle bir kişinin

hareketini bütün Rum anasırına mal edecek yolda iftiralara tenzil etmek aklımıza bile gelmez fakat Müslümanlarla Rumlar arasında bir uçurum tevlit ederek her gün bir parça daha su-i tefehhüm vücuda getirmek isteyenler böyle yapmazlar. İşte misali de Neologos'tur. Hemen gazetelerde kendi amel-i Yunaniyesi aleyhinde gördüğü şeylerden menfaatine muvaffak bir hisse çıkarmak için kendisine söylenen sözü bütün Rum milletine teşmil eder ve bu iftirayı yalnız bir iki gazeteye isnat ile de kalmayarak bütün Müslümanlara Rum anasırına karşı harekât-ı hasımanede bulunmak gibi bir fikr atfeyler.

İşte Rumları böyle aldatıyorlar, evvelden Yunan taraftarlarının memurlarının gizli gizli yaptıkları bu tahrikat ve ifsadatı şimdi alenen icra ediyorlar. Yalnız bir tarafı dinledikleri için bit-tabii bu garazkârâne müfteriyata inananlarda oluyor.

Hüseyin Cahit Yalçın

26 Haziran 1325 (1909); No.: 306, s. 1.

On Temmuz – Kucaklaşınız!

Bir taraftan velvele-i fütühatı vakayıname-i cihanın en şanlı sahifelerini işgal eden bir millet alçak bir zümre-i cahilenin sine-i ihtirasatına kurban olarak mahv ve inkiraza doğru gidiyor, diğer taraftan medeni Avrupa muhteris gözlerini açmış bu akıbete intizar ediyordu. Sefalet, sefalet koca bir mülk dâhilinde şarktan garba, şimalden cenuba kadar her yerde, her şeyde medid bir sefalet. Sükût, sükût her şey susmuş. Yalnız bir enin gizli, hasta, mecruh bir enin-i matem. Koca bir bünyân-ı haşmet ve saltanat yıkılmak üzere bulunuyor. Altı yüz senelik bir şan ve şeref ebediyen topraklara gömülüyorken hiçbir taraftan bir sada-yı itiraz ve şikâyet işitilmiyordu. Nagehan Rumeli'nin yeşil dağlarından bir avaze-i davet-i asker endâz oldu. Bütün Osmanlılara hitap eden, bütün Osmanlıları bir liva-yı ittihat ve uhuvvet altında cem ederek tarih-i müfehhir-i âdemiyete bir fasl-ı güzin daha ilave etmek isteyen bu ses "geliniz, geliniz Osmanlılar hep birden kucaklaşalım, sonra bir kütle-i müttehide-i âhenin hâlinde bizi ezmek bizi ihtirasât sefilesine geda yapmak [isteyen] zalimleri kahır ve tedhir için şitâb edelim, geliniz, geliniz!" diyordu.

Kalpler böyle bir ses işitmek için çarpıyor. Kulaklar yalnız bunu bekliyor, hamiyet ve hamasete bütün cihan şahit olan koca bir kavim ancak bu dakika-i davete intizar ediyordu. Bir an içinde birbiriyle dövüşen, birbirinin kanını içmek için uğraşan binlerce halk bu avaze-i cûşan-ı muhabbetin vaat aram sözünü dinlerdi. Ve bir dakika tereddüt etmeksizin ilan-ı iltihak etti. Rumeliyi bir bergân-ı hamiyete benzeten bu nida mukarrer-i müstahkem-i istibdat üzerinde bir taraka-i müthişe-i felaketle (...) senelerden beri otuz milyon bedbahtın mukadderat-ı meşumesiyle anlanan hünkâr bir gayret-i akvana ile etrafına saldırmaya başlıyor, Makedonya'daki erbab-ı hamiyeti mahv için toplar, tüfekler yolluyordu. Ve bu tedbir-i sekinânenin de bir netice vermediğini

gördükçe hırs ve gayzdan ne yapacağını bilemiyordu. Nihayet bir dakika geldi ki hâle (...) bir cây-ı sebat, mağlubiyete razı olmayan bu tâcdâri zalim, Osmanlıların rebke-i esaretten kurtulduklarını âleme ilan için attıkları toplar karşısında mukavemetin kabil olmadığını anladı. İşte bugün, o gündür.

Bugün Osmanlıların cihan-ı medeniyete doğduğu gündür, bugün hakkın batıla, adlin zalime, tefrike ve nifakın ittihat ve ittifaka galip geldiği görünür. Bugün senelerden beri bir maşuka-i mâlinin pay-ı dameninde koşan beşeriyet (...)nin ileriye doğru bir hatve daha atmış olduğu gündür, bugün insanlığın günüdür, kucaklaşınız, Osmanlılar!

Bugünde gösterdiğiniz uluf-ı himmetle bütün cihanı hayretlere düşürdünüz, bugünde şarkı zulmetten zılâletten kurtardınız, bugünde ecdadınızın namını tebîd ettiniz, bugün (...) gider, kucaklaşınız, kucaklaşınız; ve ebediyen bir daha ayrılmamak için kucaklaşınız!..

Muhiddin

10 Temmuz 1325 (1909), no: 320, s. 1-2.

Rüyada

Vatan zırhlısında idim; baş tarafındaki o mühib toplardan birinin yanında ayakta duruyordum. Puslu, bulutlu esmer bir havada durgun bir denizin sathını dalgalandırarak, köpükler saçarak korkulacak bir süratle koşuyorduk.

İskele tarafında ittihat zırhlısı gidiyor, bizi takip ediyordu. Yanımızda, arkamızda büyük küçük pek çok harp gemileri uzun topları muhip çeteleriyle deniz üstünde acayib birer ada gibi görünen zırhlılar, kruvazörler, muhtelif cinste muhtelif sefâin... Bunlar(ın) hepsi bizimle beraber gidiyorlardı. Fakat bu seyyar kalelerin seyirlerinde bir ıtrad yoktu; gah uzaklaşıyor, diziliyorlar gah takım takım toplanıyor, bir müddet öyle gidiyorlar, bazı defa da bizi ihata ederek yürüyorlar koşuyorlardı. İlk önce ta bidayet-i ilan-ı meşrutiyette Selanik'ten İzmir'e avdet eden askerimizin tezkir-i namı için İzmir'de kurulan bir hatıra-i zaferi selamlamaya gidiyoruz zannediyordum. Fakat biraz sonra bir harbe gidiliyor imiş, bu sefain hep bizim imiş, fakat kiminle, niçin harp edecek? Bilmiyorum... Orada yalnız idim ve sanki bütün sefâin boş idi. Bir parça korkuyordum.

Bir aralık garip bir hassa-i rüyetle uzak, yakın bütün gemilerin isimlerini okumaya başladım. Bunların içinde insanın hayalini tarihî birer diyara sürükleyen ne tuhaf isimler vardı: Mahan, Selçuk, Türk, Plevne...

Okudukça ağlanıyordum, çıldırıyordum. O esnada sancak tarafından yaklaşan üç bacalı, narin iki direkli, ince uzun, levent çalan yeni bir sefinenin ismini okudum, hayret ettim. bana garip göründü, bir yabancı isim. Nasıl olur? Fakat bu isimde alınan bir intikam, iade edilen bir tahkirin lezzeti vardı. Bu kruvazörün ismi Dekadan imiş. tarih-i hususiyyemizin en sönük bir zamanında bir asan-ı sahir-âmiz edeble gençlere hitap ederek onlara milliyetimize has olan zevk-i bedi-i ilka eden, bir kalemde, bir

mısrada umulmaz bir mümtaziyyet-i sanatla gizlice derin bir vatanperverlik talim eden o minevver fırkayı o zaman zedelemek isteyen bu yabancı, sahte sıfat! Bugün bir hatıra, bugün bir yadigâr-ı muazzez gibi güzel bir sefinenin üstünde yazılmıştı. Bu ismi görünce bir asker arkadaşımı tahtir ettim: O da üç sene evvel Yemen'de göğsünü delen bir kurşunu saklar, daima yanında bulundururdu.

Sema yağmurlu bir kış gününün sabahı gibi sislerle, dumanlarla mahmur idi. Ufuk belli olmuyor deniz ve sema birbirinde manzur oluyor. Etrafta ne bir gemi ne bir düşman... Fakat yine ben gizli gizli korkuyorum, birdenbire hücum edecek bir düşmanın vücuduna intizar ediyordum. Bunu düşünerek gözlerimle ufukları ararken endişelerim yavaş yavaş arttı. Etrafta gah öne geçen gah uzaklaşan sefâin arasında adımlarını şaşırmayan bir kahraman gibi süratle suları açarak yürüyen Vatan'ın hareketinde de bir ıtradsızlık bazı kere bütün vücudunu raşedar eden amik sadamât hissolunuyordu. Zihnim bununla meşgul iken bağteten harp başlamış...

Başımı çevirdim. Yanımızdan ayrılmayan ittihat zırhlısının güvertesinde birkaç kişi koşuyor. Aramızda hayli mesafe olmasına rağmen koşanların çehrelerinde asar-ı hazin ve telaş görünüyor.

Fakat umulmaz bir hâl! Bize yine kendi gemilerimizden hücum etmişler... Bizim Sefâinelerin ateşi altında eziliyoruz, civarımızda hiçbir sefine kalmamış, bütün küçük, büyük gemilerimizi ufuk üstünde görüyorum. Eyvâh... Top sesi yok, gürültü, duman yok yalnız bizden ziyade taarruza hedef olan o heybetli İttihat'ın vücudunda asar-ı harabi başlıyor; o esnada Vatan'ın da bordasında ehemmiyetli bir yara açıldığını görüyorum. Beynime hücum eden binlerce efkârın faydasızlığı ile bir anda hüzün ve yese müncer olmasından oluyordum. Bir müddet koşuyordum. Kıç üstünde bir

manikanın arkasında bir nöbetçi neferi silahına dayanmış, gözlerini boş ufuklara dikmiş sessizce duruyor. Ona taaccüb ediyorum.

Vatan'ın o sürat-i mühibesine bir durgunluk gelmişti. Ya harici düşmanlar zuhur ederse... Eyvâh! Bana sisli ufkun her köşesinde bir ecnebi gemi başını çıkaracak gibi geliyor.

Hatta bir aralık iki üç gölge görüyorum zannettim, evet ya onlar da müdahele ederlerse! Vatan sakit ve samıt. Ne mukabele ediyor ne top atıyor ne bacalarında bir faaliyet ne makinesinde bir gürültü sanki boş idi. İttihat zırhlısı da aynı hâlde; İskele tarafında biraz geride yatıyor. Uzaktan atılan tanelerin açtığı rahne siyah birer leke gibi görünüyordu. Bu hâl bir müddet böyle devam ediyor elim bir meyusiyet içinde soğuk soğuk terliyordum. Fakat biraz sonra iki sefine yavaş yavaş başlarını hücum gördüğümüz tarafa çevirdiler. Ve o zaman ilk defa kumanda köprüsünün üstünde genç bir zabitan dolaştığını, dürbün ile ufukları aradığını görüyorum, ve bilmem nasıl o görünüyor mu ki: Telsiz telgrafla haber gelmiş, bu haberde ne vardı? Bu bilinmiyor. Yalnız şu kadarcık malumatla birden gönlümde şule-i ümit uyanıyor; bekliyorum, bakıyorum bir aralık düşmanın tecavüzü de azalıyor. Artık bu intizar ne kadar devam etti bilemem. Birden ufuk üstünde duman saçan siyah bir nokta peydâ oluyor, anbean bize yaklaşıyor, bizi müdafaa ediyordu. Bu büyük sefine mühim fedakârlılar ihtiyarıyla vücuda gelen "Ordu" zırhlısı imiş. Yalnız onun bacası dumanlar saçıyor, yalnız onun savurduğu gülleler şiddetle patlıyor, ve bize taarruz eden iki sefineden mâda uzaklaşan bütün gemilerimiz yaklaşıyorlar, harp oluyordu.

Lakin artık biz galip idik, korkmuyordum. Ve pek de anlamadığım şu harbi seyrediyordum.

Sonra bilmem nasıl oldu? Düşman kayboldu. O zaman tekrar etramızda binlerce gemilerle koşuyorduk. Ancak şimdi Vatan'ın güvertesinde tanıdığım tanımadığım pek çok insanlar, dehşetli bir izdiham vardı. Bunların içinde libası kıyafeti muhtelif, cinsi ırkı muhtelif, burada birbirini seven ötede öldürmek isteyen binlerce halk dolaşıyor. Ve nice bir harp ve hücum tehlikesi henüz zâil olmamıştı, bu muhib donanmayı yolunda yalnız bırakmazlar diyordum. Fakat hiç olmazsa kendi hatalarımıza kurban olmasak.

Bu fikrimi oradakilere anlatmak istiyordum, kımıldanamıyorum, bağırmak istiyordum sesim çıkmıyor... Kâbus içinde çırpınıyordum.

☆

☆ ☆

Birisi kolumdan tutuyor, beni uyandırmak istiyordu. Gözlerimi açtım:

- Korkulu bir rüya görüyorsunuz dediler, hem artık sabah oldu kalkınız.

Penceremin birer buse-i bahar ile ser-nigün olmuş pembe küpe çiçeklerine bakarak kahvemi içerken rüyamın neticesizliğine teessüf ediyordum. Fakat hâlâ o büyük donanmanın şanlı hâli hayalimdem silinmiyor.

Memduh Şevket Esendal

6 Haziran 1325 Çorlu

27 Eylül 1325 (1909); no: 398, s. 1-2.

Paris'te Talebe Hayatı

Memleketimizin nail-i hürriyet olduğu günden beri gençlerimizi en ziyade işgal eden Mesail-i hayatiyeden biri de hiç şüphe yok ki Avrupa'da ikmal-i tahsil keyfiyetidir. Meşum bir baykuş gözleriyle en gizli en mühim takat-ı hayatiyeyi bile hadde-i tecessüsten geçirmekle zevk-yâb olan devr-i sabıkın galizat-ı tahakkümü karşısında her türlü teşebbüsat-ı terakkiperveraneden mahrum kalan Osmanlı gençleri mazinin bütün noksanlarını çıkarmak, o mahkumiyyet-i zelilane altında geçen hayatın bütün açlıklarını tatmin etmek için matlu-ı hakayık-ı ulum olan garbın tekemmülat-ı ahiresinden istifade çarelerini tahriye başladılar. Biliyorlardı ki vatanlarının istikbali her hususta geri kalmaya mahkum edilmiş olan Türklerin saadeti kendi gayretlerinin neticesine vabestedir. 10 Temmuz'dan beri Avrupa'ya birçok muhacirât ve kari buldu. Yüzlerce genç Paris, Londra, Berlin gibi en büyük merâkiz-i medeniyet olan şehirlere doğru koşmaya başladılar. Birçok mekâtib Osmanlı talebesiyle doldu. Yalnız bu şevk ve heves bile Osmanlıların medeniyet-i garbiyeyi ne kadar kavi esaslarla iktibas arzusunda bulunduklarını Avrupalılara karşı isbat etti. Bu sayededir ki bugün Paris'te Fransa'da Avrupa'da en ziyade mehur-ı ihtiram olan kavmin Osmanlı kavmi olduğunu söylesem mübalağaya haml etmemelidir.

Evet, gençlerimizde tahsil için fevkalade büyük bir arzu var. Bugün rüşdiye talebesinden tutunuz da mekâtib-i âliye talebesine kadar herkes muktesebat-ı ilmiye hissini bir kere de Avrupa sahalarında parlatmak istiyor. Arkadaşlarımdan birçoğunu bilirim ki en büyük arzuları Fransa'da dertlerini anlatabilecek kadar Fransızcaya aşina olmaktır. Bunun için aylardan beri çalışıyorlar gayret gösteriyorlar.

Bu arzuları nazariyet dairesinde kalarak kuvve-i muhayyilenin hudud-ı rengini tecavüz etmedikçe hakikaten parlak oluyor. İnsan gıyaben dünyanın bütün şehirlerini

geziyor. Mekteplerini, medreselerini ziyaret ederek metin bir surette tahsil etmiş oluyor. Büyüyor, itila ediyor, uçuyor... Fakat bir de hakikatin dikenlerle memlu olan sath-ı payesine inmek iktiza edince tesadüf edeceği su-i betler o akla hayale gelmeyen su-i betler o kadar çoktur ki zavallı gencin o kadar emellerle perverde, o kadar gayretlerle piraye ettiği fikr-i teşebbüsün ekseriyet üzere hakim kalmasına sebep oluyor. Çünkü hayal ile hakikat arasındaki fasıla en keskin muhayyilelerin bile yetişemeyecekleri kadar yüksek, en derin düşüncelerin ekseriya ihata edemeyeceği kadar büyüktür.

Bu makaleyi yazmaktan maksadım ikmal-i tahsil için Avrupa'ya ve bilhassa Paris'e gelmek arzusunda bulunan genç arkadaşlarıma azizane bir yol göstermektir. Bazılarının pek izam ettikleri bu seyahatin mübalağalı kısımları beni arase ederek pek kolay telakki eden diğerlerine sûbetli taraflarını göstererek vazifemi ifaya çalışacağım. Fikrimce en mühim olan bütçe meselesi olduğu için Paris'te bir talebenin kaç kuruşla yaşayabileceğini tedkik ederek oteller, apartmanlar, lokantalar hakkında malumat vereceğim.

Paris'te kaç frankla geçinebiliriz? İşte bir sualle ince fikirli bir muhatabın: "Elli franktan başlayarak bu adedi ondan bine kadar diğer bir adetle darb edebilirsiniz." Cevabına mezhur olacağında şüphe etmemelidir.

Fakat müsadenizle bunun cevabını vermezden evvel birkaç satır yazacağım ki (...) sizde takdir edersiniz. Paris'te yaşayabilmek için evvela Paris'e gelmek lazım. Vakıa yol masrafının neyden ibaret olacağını İstanbul acentelerinden birine müracaatle anlamak kolay ise de bütçesini tanzim edecek bir adam için bu ifsahatın bir an evvel bilinmeside faydadan hâli değildir.

Paris'e gelmek için iki tarik vardır: Biri şimendifer diğeri vapurdur. Şimendifer seyahatinin hem masrafı çok hem yorgunluğu ziyadedir. Mamafih küçük bir malumat

kabilinden olarak fiyatını yazıyorum istanbul'dan Paris'e kadar ikinci mevki takriben 215 franktır.

Bu tariki ihtiyar etmekle beraber üçüncü ile gitmek isteyenler için de fiyat galiba 156 frank kadardır. Mamafih bu rakamlara ilave edilecek şeylerde var. Mesela dört gün imtidat eden seyahat insanda yemek parası olarak 20-30 frank ayırmak lazım, sonra Paris'e çıkınca hamal parası, araba parası birkaç gün için otel parası da 2 lira kadar bir masraf var. Demek ki bu tarikle Paris'te yerleşebilmek için takriben 300 frangı yani 15 Napolyon kadar bir meblağı gözden çıkarmak iktiza eder. Deniz tariki ise daha muktesadanedir. Mesela her on beş günde bir hareket eden Pake Kumpanyasının vapurları son derece güzel, yeni, muntazam olduğu halde fiyatları yemek dahil olmak üzere ikinci mevkide 160 franktan ibarettir. Bu suretle 10 lira bir masrafla yerleşmek kabil olabiliyor.

Paris'e gelen bir genç evvela otele inmeye mecburdur. كارتيهلاتن tarafından mesela Sorbon sokağında veya Rodozofol'de geceliği 2 franktan 4 franka kadar odalar bulabiliyor. Daimi ikâmet için ya bu otellerin birisinde aylık bir oda kiralar veyahut apartman mübalelere müracat eder ki her iki takdirde de fiyat 35 franktan başlayarak 100 franka kadar çıkar mamafih alelade odaların fiyatı tabii biraz sadece olmak şartıyla 40 ile 50 frank arasındadır. İki arkadaş 50 franka iki yanaklı oda tutabilir ki adam başına bir İngiliz lirasına geleceğine nazaran İstanbul'dan bile ucuzdur. İkâmet için bir de lojman dedikleri oda ve bir mutfaktan ibaret küçük apartmanlar vardır ki az bir masrafla takriş edilebilirse fiyatça pek ucuz olur.

Yemek bahsine gelince: Paris kadar lokantası çok bir memlekete az tesadüf edilir. Hiçbir sokak, bir cadde tasvir edilemez ki bu müesseselerden birkaç tanesine malik olmasın. Müessese diyorum çünkü lokantacılık burada büyük mikyasta bir ticaret

olmuş. Duval gibi Şartiye gibi azim şirketler vücuda getirilmiş ki Paris'in en büyük bulvarlarından avenülerinden en küçük, en ücra köşelerine kadar her noktasında yüzlerce şubeler tesis etmiş fiyatlar mesela Sirkeci'de Halil Efendi'nin lokantasına muadil olduğu halde yemekleri oradan çok güzeldir. Sonra Kartiyelatin'de daha ucuz ve temiz pek çok lokantalar var. Bir tanesi bilhassa Türk (...) yemekler galiba 1 frank yani takriben 5 kuruştur. Abone olunursa tenzilat icra edeceği bile yerde muhtemel. Bir de birçok şark lokantaları mevcut pilavdan başlayarak baklavaya kadar her türlü yemek bulabilirsiniz. Onlarında fiyatları hemen hemen Ferdinand derecesinde...

Zaten burdaki talebenin kısm-ı azamı olan öğle yemeğini pek hafif bir surette geçirmek ihtiyadında oldukları için lokantaya bile uğramazlar. İki üç yumurta biraz peynir, bazen bir fincan sütlü çikolata yemek vazifesini pekâla ifa eder. Şimdi bu (...) biri söylediklerimizi tahlil ederek bir bütçe tanzim etmek istersek görürüz ki: bir gece için otel veya apartman masrafı olarak 50, sabah ve akşam yemekleri için 100, masraf-ı müteferrika içinde 50 ki cemen 200 frank yani takriben 9 lira kifayet eder. Şunuda alâde edemem ki bu parayı vasati bir masraf olarak ileriye sürüyorum. Burada bulunan arkadaşlarım içinde yalnız 120 frank ile idare olunanlar da var. Büyük bir kısmı da 300'den 500 franga kadar masraf ediyor. Demek ki gelmek isteyen bir genç bütçesini bu muhtelif fiyatlardan hangisine uydurabilirse harekât-ı da ona göre tanzime mecbur olur. Mesela kıraathaneye gitmez. Çünkü unutmadan söyleyeyim ki en adi bir barda insan kahve içecek olsa en aşağıdan vereceği para 2 kuruştur. 20 parada bahşiş ilave edilirse 100 para eder ki bu hususda İstanbul'un en şık gazinolarını bile fersah fersah geride bırakır. Buraya gelmek isteyen (...) bir suhulet daha göstereceğim. Bundan üç dört ay evvel talebeden birçoklarının hamitle bir (Osmanlı talebe cemiyeti) teşkil etti. Maksat-ı tesisi buradaki Osmanlıları yekdiğeriyle tanıtmak olduğu gibi bilhassa Paris'e gelmek

isteyen gençlere arasa-ı tariktir. Mesela biri hukuk darül fününuna veya mimar mektebine girmek istiyor. Şerait-i duhul nedir, ücret-i tedrisiye neden ibarettir? Bunlardan bi haber... Bir doktor hastanelerden birine müdavemet etmek istiyor, kabul olunmak için ne yapmak lazımdır? Bunu bilmiyor. İşte Osmanlı Talebe Cemiyeti bu vazaifi ifa edecek. Kendisine Osmanlılardan her kim müracaat ederse iktiza eden malumatı arzu eden programları takdim eyleyecek. Paris'e yeni gelen gençlerede ev bulmak mektebe kaydolmak hususunda da tashilat gösterecek. Bazılarının işine yarar ümidiyle adresini aynen yazıyorum (Paris'te Mösyö Le Prens sokağında 54 numara Asosyasoyon Dorotoyan Otman De Paris). Bir mektubla müracaat edenler istedikleri tafsilata hemen dest-res olurlar.

Paris hayatına dair şu malumatı zikrettikten sonra tahsil hakkında iki söz söyleyeceğim. Burada tahsil (...) yalnız mektebe devam demek değildir. Eğer ondan ibaret olsa fikrimce İstanbul'dan ayrılmaya bile çok lüzum hissedilmezdi. Fakat Paris baştan başa bir muhit-i ilim ve maariftedir. İnsan ne tarafa dönse hangi cihete teveccüh etse mutlaka kendisi için bir menba-ı istifade bulur. Sorbon'un konferansalarına devam etmekle... Kolej de Fransa'da üç dört ders dinlemekle birçok mevat mütemedde hakkında sahip-i malumat olur. Boş vakitlerini İstanbul'da olduğu gibi istekle geçirecek bir de kütüphaneleri dolaşır müzeleri temaşa eder, tiyatrolarından istifade eyler. Fazla masraf edemeyeceği için (...) sefahate dalamadığı halde buradaki hayat-ı iştigali cereyan-ı ateşine kapılarak mecburen çalışır ve terakki eder.

Paris'te ikmal-i tahsil meselesi hükümet-i hazıramızın kemal-i şevk ile (...) etmesi iktiza eden mesailden biridir. Memleket taht-ı ricalden muzdarip. Mekteplerimiz beklenilen neticeyi vermek kabilinden henüz pek uzak. Gençlerde ise çalışmak için o kadar büyük bir arzu var ki hükümetin biraz teşvikatına mazhar olsa cidden parlak

neticeler usule getirecek. O halde kabinemizin buna bir çare düşünmesi bir vecibe değil midir? Unutmayalım ki Japonların saha-ı terakkide o kadar attıkları hatvelerin en büyük müesseratından birini Avrupa'da yetişen gençleri teşkil etmiştir. Memleketimiz fakir, ahali çocuklarını göndermeye muktedir olamıyor, bütçemiz muntazam değil mekteplerimizi ıslah edecek kadar para sarf olunamıyor. O halde Avrupa'da olduğu gibi mekteplerde "burslar" teşkil edilse ve ferza-ı hukuk gibi mülkiye gibi tıbbiye ve mühendis mektepleri gibi mekâtib-i aliyeden birkaç tanesine senelik 250 lira gibi ehemmiyetsiz bir mebla tahsis olunsa bununla beş on efendinin birkaç sene müddetle masarıf-ı tahsiliyesi temin edilmiş olur. Nail Beyefendi'den bu küçük himmeti beklersek aldanmayız zannındayım.

Menemenlizade Ahmet Müfik

1 Temmuz 1325 (1909); No.: 311, s. 2

“Şehid-i Hürriyet Mithat Paşa Muhakemesi” Vesilesi ile Şahidin İfadâtı

Mithat Paşa merhum üzerindeki mahkumiyet lekesini silmek üzere mahdum مكرمى tarafından iade-i muhakeme teşebbüsünde bulunulduğu malumdur. Muhakemenin neticesi herkesçe merak ile beklenildiği muhtac-ı beyan değildir. Cennet mekan Sultan Abdülaziz merhumun vakıa-ı irtihali esnasında hazır bulunmuş olan üçüncü ordu 18. Alayının 1. Nizamiye Taburunun 1. Bölüğü Kumandanlığından mukavemet Kasım Paşa’da çöpçüler içinde 44 numaralı hanede mukim İsmail Hakkı Efendi tarafından kendi müşadatına dair vuku bulan ifadâtı bir vesika olmak itibari ile bir vech-i atı derc ediyoruz: Cennet mekan Sultan Aziz merhum hal edildiği gün taburumuzun Çırağan Sarayı’yla Ortaköy arasındaki karakola tayin edilmişti. Feriye dairesi ile karakol arasındaki duvardan bir kapı açılarak sair kapılar tekmil kapatılmış, icap eden mahallerede nöbetçiler tayin edilmiş idi. Ferdâsı günü müşarülileyh Saltanat-ı Abdülaziz dahi bahren daireye getirildi. İptida yukarıya çıkmadan bahçeye girdi. O sırada vuku bulan bazı tebligat üzerine yukarıya çıkarak deniz tarafındaki odayı kendisine münasip gördü. Taburumuzun 5. bölüğü mülazım-ı sanisi Nuri Ağa’da daire muhafızlığına tayin olunmuş idi.

Daire sakinlerine verilen yemekler hariçten geliyor, evvel umurda karakol havalisinden muayene edilerek içeriye bırakılıyordu. O sırada zabıtan ve efrada vuku bulan tenbihat hep hakan-ı mafurun muhafazayı hayatı içindi. Çünkü merhumun daireye girdiği esnada çehresini gören müteessir olmamak kabil değildi. Zabıtan ve efrad gece gündüz gayet mütayakkızâne ve mütebessırâne bir meslek-i temkin gözetmekte idi. Hatta denizin ortasından mürur eden kayıklara bile açıl deyu bağırıyordu. Yeni açılan kapıdan daire muhafızı olan zabit ile nöbetçilerden maada hiçbir kimsenin girmesi mümkün değil idi. Mahilen dahi bir hadise vukuuna meydan kalmamak üzere hakan-ı

mağfuran beraberindeki kılıç ile طولانى müzeyyen bir sandık derûnunda muhfuz olan silahları bile mabeynci Fahri Bey vasitasıyla karakol binbaşısı İzzet Bey'e teslim edilmiş idi.

İşte cennet mekanın mıhafazasına bu surette dikkat edilmekte iken hallinden altı yedi gün sonra bir pazar günü idi. Saat dört raddelerinde daireden bir çığlık kopması üzerine karakolda bulunan binbaşı ve zabıtan hemen rıhtıma koştuk. Bütün kadınlar pencere önlerinde feryad ettikleri görüldü. Esbabı defaatle sual edildiği halde hiçbir cevap alınamaması üzerine binbaşı ellerini bükerek: Bu nedir Yarab! Diye telaşından iki tarafına çırpınmakta idi. Hemen bera-yı tahkik zabıtandan birisini içeriye gönderdiği halde giden zabit bütün kadınların başı açık olduğu için geriye avded etmiş idi. O aralık daire adsalında lenger endaz bulunan Mesudiye Kumandanı Arif Paşa dahi rıhtıma geldi. Müşarülileyh ile beraber Binbaşı باضروره daireden içeriye girip merdivenden yukarı ikinci kata çıktılar. Kucağında bir çocuk ile sofanın ortasında oturmakta olan bir kadın ellerini dizlerine vurup efendimiz gitti demesi üzerine hemen odaya girin. Hakan-ı mağfuriyn deniz tarafındaki odanın köşe minderi üzerinde iki ayağı aşağı uzatılmış vücudu sağ taraf yastığın üzerine devrilmiş sağ kolu yastığın boyunca uzatılmış sağ eli pencere perdesinin kordon püskülleri altında sol eli iki bacağı arasına sarkık sol gözü biraz açık benzi sararmış sol kolunun pazusu altından cereyan eden kan hiçbir tarafa sıçramaksızın iki ayağı dibine kırmızı kaytan gibi akmış ve sol kolunun mağruz mahalinden dahi cüzi çizilmiş olduğunu gördüler. Valide sultan dahi karşı minderin üzerine uzanmış olduğu halde "hüvel helak"... . Ayet-i kerimesini tilavet ediyordu. Şu hallin esbabı kendisinden sual edilmiş ise de cevap verecek hali olmadığından bir şey söyleyemedi. Sofada oturmakta olan kadından keyfiyet-i tahkik edildikte Sultan Hanın içeriye girip feryada başladığını söyledi. Bunun üzerine birden tekrar odaya girildi ve

pencere kordonu püskülleri ile örtülmüş olan sağ elin altında ve yastığın kenarında iki buçuk santimetre tülünde bir mikraz görülerek onunla intihar ettiğine kanaat hasıl oldu. Daire halkının teskin-i feryadları için hakan-ı mağfur karakola götürüldü. Vükela ve bir hayli etba hazır olduğu halde o günü saat on buçuğa kadar feth-i menyid ameliyesi icra edilerek mümtahiren vefat ettiği tahkik edildi.

Bilahare bu meseleden dolayı itham edilen Ali ve Necip Beyler bir hafta evvel terfien yaverlik silkine tayin olunmuşlardı. Dairede değil vaka günü karakolda bile bulunmamışlardı. Binbaşı İzzet Bey'in de hiç müdâhili yoktur.

Mithat Paşa ile refiklerinin dahi Sultan Aziz'in hayatında feriye dairesine gelmediklerini 97 muhakemesinde maalkısım Yıldız'da söylediğim gibi icabı halinde de yine böylece söylerim.

Mütekaidinden Yüzbaşı İsmail Hakkı

19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

Ziraat Heyet-i Fenniyesi Reisi İstirati [استراطى] Efendi'ye Açık Mektup

Bursa Ziraat-ı Ameliyat Mektebi hakkında zatalilerine verdiğim bir muhtırada masarıf-ı tesisiyeden başka bu fakir millete elli iki bin liraya mal olan bu müessesi ziraiyenin bugün nasıl muğlem bir hal-i sefalet ve harabide kalmış olduğunu yazmış ve mektebin bütün ihtiyacatını, muallimlerin teminatını da bildirmiş idim. Yine o muhtırada mektebin intizam-ı idaresi temin olunmaz ve hemen yapılacak işlere teşebbüs edilmezse hakikat-i hâli açıktan açığa herkese söylemek için hiçbir endişe ve mülahazanın beni men edemeyeceğinide sarihen yazmış idim. Birçok günler intizardan sonra tekrar zatalilerine müracaatla mekteb için ne yapıldığını sordum. Cevaben yazdığınız tezkirede pek ümitbahş sözler vaadler gördüm. Hâlbuki mektebin yine o hâl-i sefalet ve perişanide kaldığını şimdiye kadar hiç bir şey yapılmadığını hatta bankada mevcut olan borçlarla Biriston Piraktör harman makinesinin bile celbine teşebbüs edilmeğini Bursa'dan yazıyorlar. Riyaset ettiğiniz heyet-i fenniyenin icraatına daha ne kadar intizar edeyim ve hakikat-i hâli ne vakit söylemeye başlayayım. Bunu son defa olmak üzere zatalilerinden soruyorum ve cevabınızı bekliyorum efendim.

Hüseyin Kâzım

6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346, s. 2.

Bursa Ziraat-ı Ameliyat Mektebi Ziraat Heyet-i Fenniyyesine

İlkbaharda Bursa ovasında o bedizar fıtrattan geçmiş iseniz fevzi tabiatı muhasin-i hirkatı görmüş olduğuna bende kail olabilirim. Her tarafta yeşil bir hayat tecessüm etmiş görünüyor. Topraklardan, ağaçlardan, sulardan etrafa hayat saçılıyor yeşilliklerle örtülen şehrin mütefi bir noktasında celbi Sultan Mehmet'in yeşil türbesi nazarları okşar. Daha uzakta keşiş dağı bu yeşil manzaranın daha koyu bir zeminini teşkil eder gözlerinizi kamaştıran bu yeşillikler içinde ve ovanın hicri bir köşesinde Nilüfer çayının öte yakasında bir siyah nokta bir reng-i sefalet ve matem görürsünüz. Onun manazır-ı latifesiyle garip bir tezat teşkil eden bu noktanın ne olduğunu anlamak istersiniz değil mi? Burası Ziraat-ı Ameliyat Mektebidir. Dünyanın her yerinde fenin sanatın harikalarına tesadüf edersiniz. Çöllerde cennet-asa vahalar çorak topraklarda en nazik çiçeklerden bahçeler vücuda getirildiğini elbette siz de işitmişsinizdir. Biz de kendimize mahsus harikalardan birini göstermek istiyormuşuz ve dünyanın en güzel bir yerinde tabiatın bütün güzelliklerini cami bir noktada kayıtsız ihmalci ellerin mehasini fıtratı ve bedaiyi tabiatı ne derecede tahrip edebileceğine numune olmak üzere bu sefil ve tozlu yeri yoktan var etmişiz... Sayımız meşkur olsun.

Bizde ziraat mektepleri daima şehirden ve halkın her vakit görebileceği yerlerden uzak mevkilerde en fena topraklarda tesis olumuştur. Zannedilebilir ki bu müessesat ziraiye ve fenniyenin düşeceği sefalet-i hali evvelce keşf ve tahmin eden adamlar bunları herkesin inzar-ı hayret ve tenkidinden saklamak için daima uzak yerlerde yapmayı düşünmüşlerdi. Ziraat mekteplerinin numune tarlalarının en hasis ve fena topraklarda kireçli yerlerde tesis olunmaları esbabınıda başka tarzda tevil edenler ziraat-ı mihanikiye ve fenniyenin menafığını en fena topraklarda bile halka göstermek için o mekteplerin ve tarlaların ziraate müsait olmayan yerlerde yapıldığını

söyleyenlerde ender değildir. Her ne ise eski bir Osmanlı darb-ı meseline göre kolun yen içinde kırılması bir dereceye kadar teslid-i bahş olsa bile bizim gibi memleketimizin maddi ve manevi saadet-i halini ziraatin ve sanayi-i ziraiyenin tekemmülatından bekleyen ve yaşamak için daima toprağın muavenetine arz-ı ihtiyaç eden adamların böyle tevilat ile kendilerini aldatmaya hakları aşikardır. İnkilab-ı metakib ziraat heyet-i fenniyesinin bir proje hazırladığını haber almış idik. Şimdi bu projenin tatbikatıyla meşgul olduklarının işitiyoruz. Zannederim ki ziraat dairesinde bulunan bazı erkan-ı memurunin ünvanları değiştirilecek, bazı vilayette ziraat müdürleri gönderilecek. Selanik Amaliyet Mektebi azırı bir mektep yapılacak... Eğer bu sırada ziraat heyet-i fenniyesi ziraati ilerletmek ve sanayi-i ziraiyeyi teşvik etmek maksadıyla birtakım terbirler ve çareler düşünmüş ise bunun için ziraatı tarlalarda öğrenmiş ve memleketin şerait ve ihtiyacatı ziraiyesine daha yakından vakıf olmuş adamlarında rey ve mütaalalarını sormak lazım gelirdi. Nezaretin amel ve teşebbüsatına tamamiyle vakıf olmadığımız için şimdilik bir şey diyemiyoruz fakat ümit ediyoruz ki nezareti memleketin yegâne medar-ı hayatı olan ziraatin ve sanayi-i ziraiyenin terakkisi için nasıl tedbirler ve çareler düşündüğünü ve erbab-ı ziraate ne gibi suhuletler göstereceğini pek yakın bir zamanda bize söylecektir. Memleketimizin ihtiyacat-ı ziraaiye ve şerait-i iktisadiyesinden bahsolarak yazdığımız mütaadid makalatta ziraat heyet-i fenniyesine karşı bir ümitsizlik en vazıh tabirle itibarsızlık göstemekten hali kalmamış idik. Bugüne kadar verdiğimiz hükümlerde aldanmamış olduğumuzu anlıyoruz. Bundan sonra da isabet edip etmediğimiz zaman gösterecektir. Bursa Ziraat Mektebinin sefalet halini oradaki memurların kayıtsızlığını ve zafiyelerini yapmadıklarına izaf etmek doğru ise bu memurları kendi hallerine bırakan ifa-i vazifeye davet etmeyen heyet-i fenniyenin de muhatap olmaları lazım gelir. Talebenin esbab-ı kıyam ve isyanını öğrenmek için

Bursa'ya gönderilen zaatı mektebin ne halde olduğunu görmedi mi? Vali Azmi Bey ile mektebin memurları bu müesse-i ziraiyenin muhtaç olduğu ıslahatı programın lüzum-ı tadilini defatle nezaret yazdıklarını fakat cevabı muvaffak olamadıklarını söylüyorlar. Bu temenniyat ve müracatı esef etmek mektebin intizam-ı idaresini temin eylemek için neye intizar olunuyordu? Pek iyi biliriz ki her türlü esbabı refah ve saadetten mahrum olan memleketimizde ziraat gibi her şeyden az çok müteessir olan bir sanatı terakki ettirmek toprağın hasılatını artırmak masarıf-ı ihtihsaliyeyi azaltmak nakliyatı teshil için yollar ve şimendiferler yapmak eşyayı memaileye karşı usul-ı hamiye komak zira az faizle istediği kadar para vermek ziraat-ı mihanikiye gibi usul-ı makule ve fenniyeyi çiftçilerimizin arasında tesis etmek gibi vası mikyastaki tedabir ve icraat birkaç sene zarfında vücuda gelmez ve bir memleketin efsas ve şeraiti iktisaidiye ve ziraaiyesi birkaç adamın iradedi ile birkaç gün içinde düzelmez. Fakat bütün bu işleri temin etmek gibi mühim bir vazifeyi deruhte etmemiş olan bir heyet-i fenniye ne düşündüğünü ne gibi teşebbüsatta bulunacağını sarihen söylemeye mecburdur. Her tarafa mutahassıs adamlar gönderilmek ve her yerin şerait-i ve ihtiyacat-ı ziraiyesini anlamak lazımdır. – Genç Türkiye'nin genç nazırlarına- hitabıyla yazdığımız bir makalede bu lüzümu daha umumi bir noktayı nazara göre tefsir ve izah etmiş idik. Ümit ederiz ki bu temenniyatımız nazar-ı dikkate alınır.

Bursa'da Ziraat-ı Ameliyat Mektebi hakkında ziraat heyet-i fenniyesi riyasetine verdiğim bir muhtırada mektebin ne halde olduğunu tasfir etmiş idim. Fakat bana verilen mukarrer vaadlere rağmen henüz hiçbir şey yapılmadığını haber alıyorum. Bu yazık ve günahtır. Mektep idaresinin eski tahsisattan tasarruf edip biriktirdiği paralarla bir harman mankinesi getirtmek işten bile değildir. Bir ziraati ameliyat mektebinde dövenlerle harman yapılacak olursa her sene birlerce lira sarfıyla ameliyat mektepleri

yapmaya ne lüzum kalır. Sonra bu fakir millete masarıf-ı tesisiyeden başka elli iki bin liraya mal olan bu mektebin vücudundan ne fayda görüldüğü sorulacak olursa buna ne cevap verirler? Daimi bir meşhur-u ziraat olmak lazım gelen bir mektepte bugün kırık dökük sabanlardan bir iki baraban pulluğundan orak mevsiminde bile tamirine lüzum görülmeyip bir tarafa atılan orak makinesinden iki tane tarardan başka ziraat mihanikiye müteallik alet ve edavat bulundurulmak reva mı? Bu müesse-i ziraiyenin bir kütüphanesi olmamak nasıl olur? Ve nasıl tevil edilebilir ki bir ziraat mektebinde yoğurdu peynir yapmak için hariçten para ile süt alınsın. Sonra nasıl olur ki bir vakitler sergi için mektepte yapılan peynirler bozulsun da bunlara halkın nazarından saklamak maksadıyla gübrelere gömsünler? Evet, peynirlerin kokusunu alan köpeklerin fevç fevç mektepe tahaccüm ettiklerini gören ahali işin farkına varmışlar ve bu hale karşı gülmekten kendilerini men edememişlerdir. Acaba ziraat heyet-i fenniyesi bunu haber almadı mı? Mektebin sırları لیمو lıkları göçmüş çiçekler susuzluktan kurumuş toprağı ekilen mahsule münhasır bulundurmak ziraatin en esaslı bir kaidesi iken mektep talebesi arasında taksim edilen sebze bahçesi ayrıktan çayır halini almış ağaçların yaprakları tozdan sararmış hangi tarafa bakmış olsanız bir levn-i sefalet. Ve اغبرارضن, hüzün ve matemi andıran kuru ve soluk bir renkten başka bir şey göremezsiniz mektebin ahırlarında damızlık hayvanattan eser kalmamış süthanede kırık dökük bir iki aletten başka bir şey yok bu nevakısı tedarik etmek güç bir iş midir? Programları tadil için vuku bulan teklifata karşı (ziraat heyet-i fenniyesi kimsenin amel ve agrazına hadim değildir) tarzında barit cevaplar vermek doğru ve makul bir hareket midir? Arada garezkâr olan bir adam var mıdır? Nasıl oluyor ki Vali Azmi Bey bu haksız itiba karşı susuyor? Mektebin bir kimya laboratuvarı var fakat buraya (...) Garandu gibi bir mütehassıs bile götürmüş olsanız değil bir tahlil kimyayı hatta toprağın bir tahlil hükmü mihanikiyeni

bile yaptırmaya muvafık olamazsınız: çünkü en lüzumlu olan alet mevcut değil. Sonra mektepte zivar defteri var ki en büyük amirler bile buraya gördükleri eser-i intizamdan dolayı beyan-ı teşekkürü havi cümleler yazmışlardır! Mamafih bunu mazur görebiliriz: çünkü böyle resmi ziyaretlerde ve alelhusus bir serginin resm-i küşadı gibi herkese memnuniyetler, tebessümler, teşekkürler isar edilmek mutat olan yerlerde fenalıkları görmemek kabil olsa bile bunları herkesin yüzüne vurmak bizim henüz menus olmadığımız bir hâldir. İşte, bu acı ve muğlem hakikatleri gördükten sonra insanın her şeyden kat-i ümit edeceği geliyor...

Hüseyin Kâzım

17 Ağustos 1325 (1909); No.: 357, s. 1-2.

İttihat ve Fedakârlık

Milletvekillerine:

Viyana 20 Temmuz 1325

Burada İstanbul'un dedikodusundan, hay ve huyundan uzak olarak insan memleketinin hâlini daha bi-tarafane daha etraflıca görüyor, tetkik ediyor. En ziyade şark ile meşgul olan bura alemine göre gazeteler şarkın en ufak hareketini daha ciddi takip ediyor. Daha mufassal malumat veriyor. Âdeta denebilir ki memalik-i Osmaniyenin en ücra köşesindeki bir vaka İstanbul'la aynı zamanda burada işitiliyor. İşte bütün bu malumatı takip edenler memleketimizdeki ahvali biraz takip eyleyenler hep bir şey, yalnız bir şey görüyor! İttiratsızlık, mesleksizlik. Şark ahvalini takip eden hangi zatı görseniz gazete muhabirlerinden en meşhur siyasiyâne, fazılaya kadar herkes burdaki mesleksizlikten, intizamsızlıktan şikâyet ediyor. Memurinde, kabinede, Meclis-i Mebusanda hasılı kimsede meslek yok. İşte bundan bir adam itimadıdır başlıyor. İtibar-ı malimiz düşkün kalıyor, siyasiyemiz kuvetli olamıyor. Yine bu sebepledir ki Girit Meselesi'nde düvel-i hamiye tarafından notalarımıza lüzumu kadar ehemmiyet verilmiyor...

İstanbul'dan, Selanik'ten, buraya sık sık yolcular gelir. Hemen havadis sorarız. Ekseriya verilen cevaplar: "İyi, eskisinden elbette milyon defa iyi; fakat işler lüzumu gibi ilerlemiyor çünkü meslek yok. Muntazam ciddi bir faaliyet yok."

Hâlbuki bu hâl devam edemez. Bizim bugün bulunduğumuz bu mesait-i vaziyet yüzlerce sene içinde ele güç geçecek senelerdir.

Binaenaleyh bu güzel günleri intizamsızlık, mesleksizlikle geçirmek yazık, bin kere yazık. Bizim bu günlerimiz yaşamak liyakatine malik olduğumuzu gösterecek imtihan günleridir. Eğer böyle mesleksizlik, intizamsızlıkla olduğumuz yerde

çabalarsak cihan nazarında medeniyete, yaşamaya adem-i istidadımızı göstermiş oluruz. Ve bir kere bu karar verildi mi artık mazah ondan sonrası müthiştir, muhlikdir.

Ekseriya düşünüyorum: Bu intizamsızlığın esbabı nedir? Mesela kabine valiler, mutasarrıflar, kaymakamlar niçin bir meslek dâhilinde çalışamıyor, hükümet niçin hakiki ciddi bir meslek göstermiyor? Böyle veli eden birçok acı suallerin cevabı hemen büyük bir vuzuh ile zihnime tebadür eder. Çünkü Millet Meclisinde intizam yok, meslek yok, bugün dâhilî, haricî siyasetimizde hakim olan millettir. O milletin meclis-i muhteremidir. Orada meslek olmaz, intizam bulmazsa daha doğrusu daima muntazam işlemezse elbette vücuda, azayı vücutta intizam görülmez. Bu öyle bir derttir ki umumi vatanın selameti, bu sayılı ve kıymetli günlerimizin adem-i ziya için deva-yı şedidini bulmak her Osmanlının vazifesidir. İşte bu fikirledir ki bende uzaktan bu hastalığın ilacını düşündüm, durdum. Fikrime kalırsa buldum. Bugünkü hastalıkların en müessir ilacı ittihat ve fedakarlıktır.

Bugün payıtahtta bulunduğum Avusturya hükümeti bilhassa şu son senelerde, anasırın dehşetli ihtilafatına rağmen şuabat-ı muhtelife-i hükümette pek müthiş ıslahat yapmaya muvaffak oldu. Ordu âdeta şu iki sene içinde yüzde iki yüz terakki etti. Memleketin saadeti namına birçok ıslahat yapıldı. Niçin? Çünkü Meclis-i Mebusanda Almanlardan mürekkep gayet kuvvetli bir parti demir gibi ittihat etmiş duruyor. Aralarından intihap ettikleri namuslu vatanperver bir kabineyi bütün kuvvetle tutuyor. Anlaşarak yaptıkları vası, ali bir programı hükümet bu kuvvete istinaden cesurane, metinnane tatbik ve takip ediyor. Buradan biraz daha uzaklaşınız cihanın en ma-terakki en mütemaden devleti olan İngiltere'ye bir göz atınız acaba İngilizlerdeki bu terakki neden? Tarihini biraz tetkik ederseniz görürsünüz ki bu terakkinin en büyük sebebi İngiltere'nin sahip-i meslek olmasıdır. Sonra millet meclisine giriniz orada iki büyük

parti görürsünüz. Senin-i adideden beri teşkil etmiş olan bu parti azalarını bütün şahsi itilafata, hususi hissiyata rağmen işinde mütehadiddir, demir gibi yek vücuttur.

Bizde, bizim millet meclisimizde ma-el-teessüf bu ittihat, bu ıttırat görülemiyor. Acaba niçin? Çünkü ittihat için fedakarlık lazımdır.

Hissi fedakârı ise bizim en büyük noksanımız. Bizde yüz yüz elli kişiden ibaret bir parti esaslı bir program üzerine teşkil etti. Sonra ne oldu? Mecliste yine o parti azası beyninde birçok kelime gürültüleri o derecede ki zaman oluyor meclis o kıymetli zamanında çok saatler bu kelime kavgasıyla kayboluyor gidiyor. Herkes kendi fikrinde masur. Kimse kendi düşündüğünden bir zerresine menafığı umumiye namına feda etmek istemiyor. Herkes kendini göstermek, kendi fikrini yaptırmak istiyor. Millet Meclisi böyle olan bir milletin kabinesinde meslek aramak bittabi abestir. Hiç düşünmüyoruz ki biz otuz seneden beri hiçbir tetebuatta bulunmadığımızdan hemen anlarız (...) cahiliz hatalarla maliyiz söylemekten ziyade dinlemeye muhtacız. Unutuyoruz ki otuz milyondan ibaret muazzam bir millet oraya vekillerini gürültü için değil bir أناول sefaletten kurtarılması istikbalini temin etmesi için göndermiştir.

Biz otuz sene Hamit gibi bir mecnunun, همبالرى gibi cühelanın elinde işte bu ittihatsızlık bu fedalarlıktan mahrumiyet-i siyasiyle inledik durduk. Binaenaleyh bugünkü alelumurumuzda hep o hastalığın devamından başka bir şey değildir.

Geçen gün Millet Meclisimizde mebuslarımız Girit mebhasasında cihatten feda-yı candan bahs ediyorlardı. Hayır istemeyiz bizde milletvekillerinin vücudu kıymetdardır. Meydanı cihatta olacak feda-yı can edecek gençlerimiz ihtiyarlarımız çoktur kâfidir. Biz milletvekillerimizden yalnız vatanın selameti için efkâr ve hissiyatı şahsiyyelerini feda ederek beyinlerinde ciddi bir ittihat tesis etmelerini ve böyle demir gibi müttahit bir partinin tesis edeceği vatanperver bir kabineye bütün şiddetiyle

müzaharet ederek esaslı, metin bir meslek dâhilinde çalışmalarını istiyoruz. Eğer millet meclisinde bu itthadı mebuslarımızda can değil bir kısım hissiyatı fedakarlığını görürsek o zaman Teselya ovalarında, Hanya sahillerinde ibraz-ı fedakari eden gençler arkasını düşünmeden ileriye daima atılır. O zaman Girit kurtulur. Osmanlılığın istikbali emin olur. Biz asırlık istibdadın işte bu ittihat ve fedakarlık sayesinde kurtulduk. Bugün oraya toplanan vekillerimiz unutmasınlar ki millet meclisinde temeli maksad-ı mukaddes uğrunda ittihat etmiş olan binlerce şühedayı hürriyetin kemikleri üzerine müessestir. Millet meclisinin hevasında vaktiyle selamet-i vatan uğrunda ittihat ederek feda-yı can etmiş binlerce şühedayı hürriyetin ervahı bir an oluyor ve o mukaddes şüheda ile beraber bütün millet, vekillerinden bir şey, yalnız bir şey istiyor... İttihat ve fedakarlık.

Vicdani

30 Temmuz 1325 (1909); No.: 339, s. 1.

Linç Meselesi

Linç Meselesi namıyla bir müddetten beri ortada duran eden mübahesat ve mütealat nihayet layık olduğu derecereyi ehemmiyetle ve itidal ile telakki ve tetkik olunmaya başlıyor. Filhakika bazı meselelere bidayet-i umurda haddı layıkından ya fazla yahut eksik bir ehemmiyet veriliyor. Kifayet-i akıl ve muhakemeden ziyade hissiyat ile tetkik olunur. Hissiyata mağlup olunca birçok hakayıkı görememek tehlikesi her zaman göze çarpan hatalardandır. Yine Linç Meselesi içinde böyle olduğunu görüyoruz. Filhakika ilk günlerde ateşin bir aveze-i hamiyet işitildi, Irak elden gidiyor denildi. Bu ihtar-ı vatanperverane üzerine kalplerde bir galeyan vücuda gelmemek kabil değildi. Vatanın temin-i ve selamet ve vekası için hayatını feda etmekte bir dakika tereddüt etmeyecek olan idare-i meşrutenin böyle bir halli tecviz etmesi nasıl mümkün olurdu? Bir kere hissiyat böyle feveran edince mübahesenin aynı şekil ve hararette devam etmesi gayri mümkün idi. Binaenaleyh öyle oldu. Yazıldı, söylendi. Nihayet efkâra sükun geldi, akıl ve muhakeme tesirini gösterdir. İşte bu sayede meseleyi itidal dem ile tetkik-i daire-i imkana girdi.

Nehirlerde vapur işletilmek selahiyeti hiçbir zaman bir ecnebi kumpanyaya verilmemelidir. Bu her devletin en meşru bir hakkıdır. İşte Linç Meselesi birdenbire Fırat ve Dicle Nehirlerinde bir ecnebi kumpanyaya imtiyaz verilmek suretinde gösterildiği için بودو جه بادئ تهيج oldu. İdare-i müstebidenin bile vermediği bir müsadeyi idare-i meşrute nasıl gösterebilir denildi. Mesele tetkik ve temik olunmazsa bu şekilde göze çarpacağı için sevk-i hamiyetle feryat edenlerin hakkını teslim etmemek ve bundan müteessir olarak endişeye düşenlere takdir-i hevan olmamak elde değildir. Böyle mühim meselelere kimse alakadar olmazsa âdeta vatana karşı olan vazifenin ifasında

kusur edilmiş değil midir. Böyle mühim meselerin hakikatini herkes anlamaya çalışmalı ve anlamalıdır.

Fakat bu şekl-i zahiri ile iktiza edilmeyerek ledünyat-ı ahvale nüfuz edilince hakikatin birden bire zannedildiği gibi olmadığı meydana çıkıyor.

Ecnebi bir kumpanyaya hükümet Fırat ve Dicle Nehirlerinde vapur işletmek imtiyazını şimdi vermiyor. Bu hak bundan pek çok sene evvel zaten verilmiştir. İşte burasına suret-i cedide dikkat etmeli. Eğer bir ecnebi kumpanyaya vaktiyle bu hak verilmeyip de hükümeti hazıra yeniden bu hakkı vermeye kıyam etmiş ve vermiş olsaydı bunu imza edenlerin divan-ı aliyye sevki lazım geleceğini بلاتردد iddia ederdik. Fakat ne çare ki bu hak evvelden verilmiştir. Bu meselede dahi hükümet-i meşruta eskilerin yaptıkları hatanın karşısında menfaat-i vatanı kurtarmaya çalışmak gibi ulvi fakat müşkül bir mevkide bulunuyor.

Şayan-ı dikkattir ki Fırat ve Dicle nehirlerindeki bu seyri sefer hakkı bir kumpanyaya da verilmiş değildir. Doğrudan doğruya bir hükümet namına ferman verilmiştir. Bu fermanda Fırat Nehri'nde hükümeti meskurenin "müstemren" iki vapur işletebilceği beyan olunmuştur. Bundan istifade ederek sonra Dicle Nehri'nde de vapur işletmişler, vapurların miktarı fermanda iki iken mevhiren birer hastaname ile üçe çıkarmışlar. Demek oluyor ki hükümeti Osmaniye ister müstebide şeklinde olsun, ister meşruta şeklinde olsun bu fermana riayet ve Fırat ve Dicle Nehirlerinde hükümeti meskurenin el-nihaye üç vapur işletmesine müsaade mecburiyetindedir. Fermanda yalnız Fırat Nehri mevzu bahs olduğu iki vapur zikr edildiğine göre Dicle'deki seyri seferden ve üç vapura malik olmaktan hükümeti meskürenin men edilip edilemeyeceği keyfiyetini biz kestiremeyiz bunu hukuk şinaslar halletmek iktiza eyler. Fakat biz

zannederiz ki senelerden beri tesis etmiş teammül hâlâ kuvvetlede müterafik bulunacaksa olursa ortadan zor kalkar.

Hükümeti hazıra meseleyi bu şekilde bulmuş değildir. İdare-i meşruta tesis edipde Abdülhamit'in hükümeti keyfiyesine nihayet çekilince Abdülhamit Dicle ve Fırat Nehirlerinde kendi kendine vermiş olduğu imtiyazın millet tarafından istirat edilebileceğini düşünerek milleti bu hakkından mahrum etmek üzere veziri Kamil Paşa'ya müracatla onun vasıtasıyla Linç Kumpanyasıyla müzakerata girişti. Sadrazam Kamil Paşa iki şirketin birleştirileceğini vaat eyledi. Kararlaşan şerait gayet ağır ve muzır idi. Fakat çok şükür ki müzakere neticelenmeksizin Abdülhamit'ten millet kurtuldu.

Hükümeti hazıra için bu meselede ihtiyar edilecek. İki şık vardı: ya meskurat-ı kat'ı iderek Linç Kumpanyasının kemafielsabık seyir ve seferde devam etmesine müsade göstermek yahut müzakerata devam eylemek.

Linç Kumpanyasının kemafielsabık seyri seferde devamına müsaade edilirse hükümet ne kazanacaktı? Dediğimiz gibi dâhilî iki nehir üzerinde bir ecnebi devletin el-nihaye vapur işletmek hakkı kalacaktı. Yeniden böyle bir imtiyaz vermek ne kadar fena ise bu yolda mevcut bir hakkı izaleye çalışmak o derece labet ve şayeste-i takdir idi. İşte hükümeti hazıra açık bulunan müzakerattan istifade ederek vaktiyle verilmiş olan hakkı ortadan kaldırmak çaresini temin etmek şıkkını tercih eyledi ve binaenaleyh müzakerata girişti.

Bu müzakerat sayesinde eski şeraitin birçoğu değiştirildi. Şirketin yarı sermayesi hükümeti Osmaniye'nin elinde bulunmak esası kabul ettirildi. Bir ecnebi hükümetin alinihaye seyir ve sefer hakkı yarı sermayesi hükümeti Osmaniye elinde bulunulan bir Osmanlı şirketinin 75 sene müddetle seyrü sefer etmesi hakkına kalp

edildi. Hatta 37 buçuk sene sonra hükümeti Osmaniye'nin diğer hisseleride iştira edebileceği şart konuldu. Görülüyor ki hükümet bu meselede hakikaten şayan-ı takdir bir dirayet ve muvaffakiyet göstermiştir. Eğer dâhilî nehirlerde bir ecnebi kumpanyasının seyir ve sefere hakkı bulunması bir felaket ise hükümeti meşrute-i hazıra işte o felaketi izale çaresini buluyor, namütenahi bir hakkı 37 buçuk seneyi indiriyor ve bu hakkı bir İngiliz şirketine değil yarı hissesi hükümet elinde bulunan ve resmen Osmanlı olan bir şirkete veriyor. İşleyecek vapurların ecnebi bayrağıyla değil Osmanlı sancağıyla işlemesini temine alıyor.

Linç Meselesi münasebetiyle sert-i edyan ihtirazattan biri de hükümet imtiyaz vermesin, Linç Kumpanyasınada müsaade etmesin, başka kumpanyaların teşkiline de mani olmasın arzusudur.

İhtirazat bu şekile girince mahiyeti siyasiyesini kaybetmiş olur, mesele saha-ı iktisadiyata intikal eder. Biz bunda da hükümeti aklında görürüz. Nısfı hisse hükümetin elinde olduğu için kârın nısfı hükümete kalacaktır. Hükümet bu kârı niçin başka kumpanyalara terketsin? Hükümet bunu terkederse yalnız orada vapur kumpanyası teşkil edebilecek beş on zengin müstefit olacaktır. Hâlbuki hükümetin bu inhisarı kendisine verirse alacağı para hazineyi maliyeye gireceği için bütün Osmanlıların istifade etmesi temin edilmiş demektir.

Hüseyin Cahit Yalçın

12 Teşrin-i Sânî 1325 (1909); No.: 442, s. 1.

Ordu Ne Zaman Tekemmül Edecek?

Berlin 11 Teşrinievvel 1325

Vatanın, milletin istikbalini düşünen gençler, ihtiyarların arasında ne zaman mesail-i dâhiliye veya hariciyeye dair ufak bir mübahese başlarsa mutlaka "Acaba ordumuz ne hâlde?", "Ordumuz ne zaman tekemmül edecek?" sözleri işitilir ve bu sözler her Osmanlının vatanını cidden seven her ferdin ağzından değil kalbinden, vicdanından dökülür. Çünkü herkes bilir ki bütün mesail-i hariciye ve dâhiliye ordunun tekemmülüne bağlıdır. Ordu milletin arzusu, (...) vecihle tekemmül ederse Girit, Makedonya, Yemen... mesail-i ortadan kalkar. Ordu büyükbabalarının yüzlerini güldürecek bir derece-i itilaya vasıl olursa hududlardan çeteler geçmek, sükunu vatanımıza göz dikmek gibi hainane emeller mahvolur. Son acı dersle iyice ezilen girve-i مرنجعين için artık meşrutiyetimiz aleyhine entirikalar çevirmek ihtimali kalmaz. Metin bir ordu meşru bir hükümetin elinde hariç ve dahil için o kadar mükümmel bir silahtır ki o parlak süngülere istinad eden hükümetin mesail-i siyasiye-i dâhiliye ve hariciyye ile uğraşmak, bocalamak değil yalnız emin bir süratte ilerlemekten başka bir işi kalmaz. Hülasa asrı hazıra, icabatı mühite göre emin ve metin hatvelerle ilerleyebilmek için ordunun bir an evvel tekemmülü lazımdır. Bu, meşrutiyetimiz, istikbalimiz için en mühim en mübrem bir mesaile-i hayatiyedir.

İptida-yı meşrutiyetten beri muhtelif şuad-ı hükümette yapılan icraat ve ıslahatın en çoğu en iyisi cihet-i askeriyede yapıldı. Bazı nezaretler daha mübrem bir iki nizamname yapamadığı halde cihet-i askeriye hemen nizamatının kâfesini tecrit etti. Vilayata valileri teveyyünde dâhiliye nezareti, bu kadar zaman ziyaından sonra, yine idareyi maslahata mecbur olduğu halde cihet-i askeriye daha bidayet-i meşrutiyette cidden namuslu ve bir derece muktedir kumandanlar bularak bir seneden beri işe

başladı. Askerin elbisesi, ıslah ve cephanesi peyderpey ikmal edildi. Bundan bir sene evvel bir harap ve (...) nizamiye efradına götürecek elbisemiz yok iken şimdi mükemmel bir seyyar orduyu giydirecek elbise ve echize hazırlandı. Sair şuadda hâle tamamiyle tathirat olamadığı hâlde ordu gayet esaslı tensikat ve tasfiye yaparak umuma numune gösterdi. Bütün bunlar ve bunun gibi daha tedai kabil olmayan birçok icraat şüphesiz nokta-i tekemmüle doğru gidildiğini gösterir. İstikbalimizi nurlandırır. Yüzümüzü güldürür. Fakat bugünkü ihtiyacımıza ve geçirdiğimiz zamana nazaran nail olduğumuz terakkiyat kâfi midir!

Bu gibi mesaile ve kat'ı cevap verebilmek için nokta-i nazarı teeyyün etmek lazım gelir. Civar küçük hükümetler dâhilî ufak tefek karışıklıklar nazarı dikkate alınırsa şüphesiz ki bugün ordu-yı Osmani namusu millîmizi tamamen müdafaaya muktedirdir. Fakat gönül yalnız bu kadarla iktifa etmiyor. Harikalar ibrazına müsteid olan bu büyük ordunun layık olduğu derece-i kemale bir an evvel vaslını istiyor.

Evet, bir آدأرل derece-i kemale varmalıdır. Çünkü bu kabildir. Genç zabıtanımız, fedakâr efradımız ile bir iki senenin içinde parlak neticeler istihsali tamamen mümkündür. Bir de bu hususta sürat lazımdır. Çünkü geçirilen her dakikadan düşmanlarımız istifade edebilir. Bugünkü sükun dakikalarını beyhude yere geçirdiğimize sonra pişman oluruz. Evlad-ı ahvadımız bize zai ettiğimiz kıymetli zamanı düşünerek lanet eder.

Başta içimizde en muktedir addolunan paşalarımız var. Onlara Avrupa'nın en meşhur bir generali de iltihat etti. Şüphesiz ki bunlar teferruatla uğraşmayarak ordunun sürat-ı umumiyede ıslahı, inzibatın tesisi, talim ve terbiyenin tekemmülü, tecenmün-i tesriyi hususunda erkan-ı harbiye dairesi ile beraber esaslı bir mülakat yaparak muntazaman tatbik edecekler. Ve ordunun bir an evvel terakkisi lüzumunu derk ettikleri

için elbette esaslı kat'ı tedabir ittihaz edecekler ve Meclis-i Mebusan'da lazım gelen parayı derik etmeyecektir. İtiraf edelim ki bugüne kadar ittihaz edilen tedabirde hep bir terreddüt ve bi-taat var. Mesela askerin kışlaları yok. Kışlalar inzibat için, ordunun tekemmülü için esas. Bunu herkes biliyor. Sonra ihtiyacın ancak rebine veya hamsine kifayet edebilecek tahsisatla iktifa ediyor. Meclis-i Mebusandan 800 bin lira isteneceği yerde mesela 200 bin lira isteniyor. Hâlbuki buna razı olmak ordunun terakkisini temin için daha dört beş sene zai etmeye karar vermek demektir. Çünkü böyle yarım yamalak tahsisat ile ancak beş sene sora kışlalar bitecek ve umun ordunun mükemmel bir surette talim ve terbiyesi ancak ondan sonra başlayacaktır. Mesela indahat-ı nizamname projesi yapılıyor. Nizamnamenin tatbiki için lazım gelen vesaiti hala katiyette vermek şöyle dursun vermeyi bile düşünmüyor. Mesela kıra çıkılıyor. Efradı cedide geliyor. Yeni talim ve terbiye senesi başlıyor. Hâlâ umumi bir yeni sene talim programı yapılmıyor.

İşler bir kere esastan böyle başlayınca teferruatta bittabi karma karışık gidiyor. Çalışmak ordu kumandanlarından mangabaşılara kadar her ferdin keyfine kalıyor. Ortada muktedir bir ordu kumandanı daireden eve evden daireye gidiyor. Kumandanın bu kayıtsızlığı umum orduya sirayet ediyor. Herkeste bir işsizlik bir tembellik ve bunun netice-i sayesi olmak üzere mütemadi bir dedikodu.

Bir tabur binbaşısı vatanın hâlini düşünüyor. Bir taburun bir an evvel yetişmesi vatana ne kadar büyük bir hizmet olduğunu anlıyor. Onun için çalışıyor. Yanı başında diğer bir binbaşı uyuyor. Çengi çalmak zamanı gelince tembel binbaşı öbür zavallı çalışandan üste çıkıyor. Hasılı terakki birçok müşkilat içinde her ferdin hamiyetine bağlı bulunuyor. Hâlbuki yalnız hamiyet insanların saiki olamaz. Bugün cihanın en birinci ordusu olan Alman ordusundan muntazam programları, teftişleri, mükâfat ve mücazatları birisine kaldırınız emin olunuz ki gelecek sene Alman ordusu bir misli

kaybeder. Ordu tekemmülü için gayet esaslı programlara, ondan sonra o programları tatbik için teftişlere mükâfatlara ve cezaatlara ihtiyaç vardır.

O halde ordu ne zaman tekemmül edecek, onu mu soruyorsunuz? Ne zaman ki ordusu en geri kaldığı manevrada iyi hareket edemediği için bir ordu kumandanının açığa çıkarıldığı, bölüğünü, taburunu, alayını, livasını yetiştirmeyen birçok zabıtanın ordudan atıldığı bilakis ibraz-ı kaliyet edenlere mükâfat edildiği gazetelerde okursanız o halde ordunun noktâ-ı tekemmüle yanaşmakta olduğuna hükmedebilirsiniz. Ordunun tekemmülünü temin için yalnız iyi düşünmek zeki, vatanperver olmak kâfi değildir. Düşündüğünü tatbik edebilmek ve bir çelik metaneti ile takip etmek lazımdır. Ordunun tekemmülü için büyüklerden ziyade aranılan hassa budur. Vatanın temini istikbali temine en büyük en ağır mesuliyet-i nazar ve erkan-ı askeriyeye aittir. Yine tekrar ederim: ordunun bir an evvel tekemmülü lazım ve kabildir. Bu hususta icap eden parayı Millet-i Mebusanın deriğ etmeyeceğini muhakktır. Yalnız biz istemeyi bilmeli muntazam programlar yaparak muntazam, metin icraat göstermeli ve tatbikatlarda lüzumu kadar şiddet göstermekten çekinmemeliyiz. Nim-i tedbirlere mütereddidane emirler ordu için mazurdur. Vatan için mühellektir. Ordunun tekmili için herşeyden evvel bir azmi metin ile hiçbir şeyden yılmayan bir cüret lazımdır. Bu havas-ı mümtazeyi bıkılmak usanmak bilmeyen bir fikr takip itmam ederse o halde az zamanda nokta-ı tekemmüle varmak kabil olur.

Vicdani

19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418, s. 1.

Askerlikte-Manevralar ve Rediflik

-Vicnadi Bey'e-

Tecrübe ve ameliyat; her şube-i mesleğin hemen yegâne vasıtayı terakkisidir. Bir muharrir olmak için uzun müddet yazı yazmak, fikri mesleğin mevzuat ve icabatına tamamıyla alıştırmak lazımdır ki parmaklarımız arasına giren kalem-i bilahere bir sekte-i tevfike düçar olmasın. Bunun için herhangi meslekte olursa olsun muvaffakiyetin en birinci, en mühim rüknü olmak üzere fikren daima o hususta talim ve terbiye edilmesi idman ve memalise görmesi elzem addedilmiştir. istidat-ı fıtrinin tesiratı gayr-i övünger olmakla beraber say ve talimin derece-i lüzumu da bu sebepten dolayı pek mühimdir. İşte sanat-ı harp de bu hakikat-ı katiyeden azade kalamamıştır. Askerliğimizi mertebe-i tekmile çıkarmak için askerlerimizi daima efkâr-ı harbiye ile perverde etmek, daima harbin safhatı muhtelifesi içinde bulundurmak fikirlerini tamamıyla bunlarla büyütmek lazımdır. Ancak bu suretle yetişen askerlerdir ki meydan-ı marekenin zevalsiz bir hakimi olabilirler. Eski Yunaniler zamanı sulhta vakitlerini olimpiyat oyunlarıyla بروغاى daimi içinde geçirirlerdi. Napolyon her tarafı ihtilalle tutuşan bir muhitin içinde yetişmiş, deha-yı askerisine ancak bu her gün etrafından topladığı tecrübelerle bir inkişaf ve vüsat vermiştir. İşte bugün de o eski olimpiyat oyunarı yerine harp oyunları, askeri manevraları kaim olmuştur.

Manevralar, askerin tezyit-i tecaribine hizmet eden ateşli bir harbin tekmili safhat ve vaziteni arase ederek ondaki mehalini yahut istifade edilebilecek (...) gösteren amelî derslerdir. Bir zabıtan derece-i malumat ve istidatı, cüret ve itidali, bir kumandanın hasail-i harbiyesi orada anlaşılabilir. Ve aynı zamanda o bir zabıta tecrübe ve malumat, bir kumandana nüfuz-ı fikr ve nazar ve sonra orduya metin bir kabiliyeti harbiye kazandırabilir. İşte bunun için memaliki mütemadine ordularında en ziyade

ehemmiyet bahşedilen şeyler manevralardır. Bugün askerlikte husule gelen her teceddüt, manevralarda edilen tecaribin bir netice-i mahsuresi oluyor. Her manevra, kuva-yı harbiyeye hemen her zaman yeni bir şey ilave ediyor. Hasılı askerlik nazariyeden ziyade ameliyat içinde yetişip büyüyor.

Kemal-i fahr ile mütereffiz ki ordumuzda da ilanı meşrutiyeti müteakkip bu hususta büyük bir hatveyi terakki atıldı. Şimdiye kadar seferiyye, tabiye ameliyatı namına, hatta ciddi bir talim ve terbiye namına hiçbir şey göremeyen ordumuz bugün birkaç manevra icra eylemiş, imdahat tecrübelerinde muvaffakiyetler göstermiş, kemal-i ciddiyetle harekât-ı talimiyeye ibtidar eylemiş bulunuyor. Bu bir iptida olmakla beraber yine büyük bir hatve-i terakkidir.

Fakat arzu edilirdi ki bu mesai-i ameliyeye bütün ordu, ordunun bütün o faal, ateşin zabıtanı iştirak eylesin. Bir kısım ekseriyeti ihraz eden muînli muînsiz redif taburları zabıtanı kıtaat-ı nizamiyenin bugün dahil olduğu bu hayat-ı ameliyeyi askeriyeden uzak, hem pek uzak bulunuyorlar. Vezayif-i redifiye sabahtan akşama kadar defterler içinde nefis dairelerine yakışacak muamelelerle künyeler doldurmaktan ibaret olduğu için bu bir zabıta bütün şumul-i manasıyla "askerce bir vazife" olarak görünmüyor. Zira o daima bölüğünün başında bulunarak askerine ruhu şecaat bahşetmek için yetişmiştir. Askerlerini defterler içinde saymakla değil silahı omuzunda, kalçıbanları ayağında, karşısında mahya-yı hareket görmekle tanımak ister bunun için mesleğin esaslı, hikmetiyle ifa edilen vazife arasında nazaryanıyla ameliyatı beyninde büyük bir fark, bir adem-i imtizaç görülür. Sonra, fikirler "muînli", "muînsiz" tereddütleri altında bunalmış olduğu için terakkiyat ve teceddüdat-ı meslekiye-i nazarî, bir surette, sade okumakla takip etmekte kabil olamıyor.

Zirâ ne kadar okunsa, çalışılsa yine ameliyatın bahşettiği istifade temin edilemiyor. Bunların netice-i tabiyyesi olaraktan zabıtan mahrumu tecrübe ve ameliyat kalıyor. Hatta bazen bunun pek garip misallerine tesadüf olunmaktadır. Faraza biz zabit görülüyor ki sinîn-i askeriyyesi kamilen sınıf-ı redifte geçtiği için usul-i askerliği, askerliğin o ancak kışlalar içinde, talim meydanlarına görülebilen hayatına büsbütün bigânedir. Hâlbuki bu zat nizamiye kıtanına tayin edilebiliyor. İşte o vakit nazariyatça noksansız, mükemmel olan bu zat mahaza tecrübesizliği dolayısıyla talim meydanında kıtası başında bir ebkemiyyet-i medidebe düçar olup kalır.

İşte rediflik zabıtlarımıza hukuki bir asker olduklarını hissettirecek, onları askerliğin hissiyat ve amâl-i ulviyesiyle titretecek olan muhiti ihtiva edemediği gibi bu yukardan beri lüzum-ı vahimiyetini anlatmak istediğimiz tecaribi ameliyeden de mahrumiyeti icap ettiriyor ki terakkiyatı müstakbele-i askeriyyemiz namına bunu bir mania saymamak kabil olamaz.

-Kavala-

V. (و).

22 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 421, s. 2.

Türklük-Müslümanlık-Osmanlılık

Times gazetesi son nüshaların birinde memleketimiz ahval-i dâhiliyesinden bahsettiği sırada ramazanın hululunu bir devre-i sükun gibi terakki ederek ıslahat ve teceddüdat hususunda takip ettiğimiz mesleğin şimdiye kadar hasıl ettiği muvaffakiyetleri bir lisanı takdir ile yad eyliyor. Türkiye ahval-i dairesinin, Türkiye zamanderan-ı umumiyenin niyet ve mesleklerini böyle hakkıyla anlaşılmış görmek bizi pek ziyade memnun edecek bir hâldir. Çünkü Avrupa'nın cidden medeni, hür, alicenap ve bi-taraf efkâr-ı umumiyesini kendi lehimize celp edebilmek için yegâne muhtaç olduğumuz şey kendimizi anlatmak mesleğimizin, amelimizin mahiyeti hakkında alem-i medeniyete bir fikr-i sahih verebilmektir. Fikrimiz kalbimizi anladıktan sonra Avrupa'nın bizi sevmesi, bizi teşvik ve teşci etmemesi kabil değildir zannediyoruz.

İzaha lüzum bile görmeyiz ki bahsettiğimiz efkâr-ı umumiye ve Avrupa şark ahvalini bir fikri mahsusa tabiyen kendi istedikleri şekilde görmek ve herkese o surette bildirmek mesleğinde bulunan bazı alakaderan değildir. Biz hüsn-i niyet sahibi, münevver'ül fikir Avrupa efkâr-ı umumiyesinden yani âlem-i medeniyetin ekseriyeti azimesinden bahsediyoruz.

Times gazetesinin bir aralık hakkımızdaki mütaalatı bizi rencide edebilecek bir mahiyete haiz iken şimdi böyle hukukane bir şekil alması bittabi nazar-ı dikkatte tutulacak bir vakadır. Şu tahvil ve takdir-i lisanı ancak son aylarda gösterdiğimiz icraata ve faaliyete medyunuz. Demek oluyor ki adem-i medeniyet ve insaniyetin celbi muhabbetine ve bu suretle vatanımızın tezyid-i kuvvet ve temin-i istikbaline cidden خواهشکر isrek lakırdıyı, nazariyatı, mübahası biraz ihmal edelim biraz işe bakalım. Memlekette göz ile görülebiliyor maddeden kabil-i takdir yenilikler, iyilikler yapmak için çalışalım.

Kemal-i tesirle itiraf etmeliyiz ki biz ciddi surette çalışmaya ancak 31 Mart İhtilali murteciyanesinden sonra başladık. Bugün teceddüt ve terakki namına ortaya çıkardığımız asar ancak dört beş aylık bir gayretin mahsulüdür. Meydanda maddi asar-ı tecdit pek çok olmasa da hükümetin hâlinde heyet-i mecmuasına, yürüyüşünde görülen yenilik ve iyilik cidden mucib-i memnuniyettir. Bir terakki-i maneviye delalet eder. Çünkü bütün dünya görüyor ki genç Türkiye günden güne kuvvet buluyor. Genç Türkiye'nin dine, vatana, namus ve haysiyete fevkalade irtibad-ı kaviyesi bulunması, sözünün eri olması memlekette rehber-i hareket olarak adalet ve müsavat esaslarından başka bir şey tanımaması hakkımızda hiss-i emniyet uyandırıyor. Şu hâlde hükümet adamlarımızdan başlayarak en aciz bir ferde varıncaya kadar her hamiyetli Osmanlıya tertip eden vazife bu hissi emniyeti artıracak, kuvvetlendiricek yolda mütehadden çalışmak ve çalışırken yegâne hatta hareket olarak müsavet ve adalet esaslarından başka bir şey tanımamaktır.

Hiçbir zaman akıldan çıkarmalıdır ki 10 Temmuz'dan 31 Mart'a varıncaya kadar geçen zamanda bizi faydalı surette çalışmaktan men eden sebeplerden en mühimi ittihatsızlık idi. Bugün şimdi zihinlerimize ve sinirlerimize gelen sükun ve selamet ile o eski günleri düşünecek olursak âdeta bir kabus hayatı yaşamış olduğumuzu teslimde tereddüt etmeyiz. O yaşayış, çalışış değildi. Bir didinme, bir boğuşma idi ki her gün geçtikçe teptiğimiz yerde zemin alçalıyor ve ayaklarımız altında bizi bütün bütün mahv ve efna edecek bir felaket uçurumu büyüyordu.

Bu gafletin, birbirimize düşmenin acısını kanlı bir surette çektik. Fakat o felaket bize istikbal için bir ders teşkil edebilirse yine bir nokta-yı teselli bulunmuş sayılabilir.

Bu şehrin muhitinden ikliminden midir tarihin pek eski zamanlarına doğru irca-yı nazar edilse şu köhne Bizans'ın havasını hep kardeş olmalarını icap eden vatandaşlarının iki fırkaya ayrılmış mübarizleri tarafından ishar edilen nida-yı mücadelat ile meşbu buluruz. Bizanslar, eski Romalar bize siyasi düşman fırkalara ayrılan bu şehrin şu münezialar neticesinde ne elim felaketlere hatta ecnebi istilalarına uğramış olduğunu acı tecrübelerle nakl ve hikâye ediyor.

Birçok asırlar sonra hayatı siyasiyeye yeni doğan Osmanlıların da eski Bizans münazaat-ı mehlekesini taklit edercesine dâhilî nifak ve mübarezata girişmeleri hakiketen ibretamiz bir tehlike idi. Cereyan-ı tarihiyenin kanun-ı bi-amanı âdeta istisna kabul etmez bir katiyet-i riyaziye ile gafilleri cezaya çarpar. İşte biz de bu dâhilî bu bi-lüzum gürültülerden kardeş kardeşe aştığımız harpten mahv ve harabiye, ecnebi istilasına maruz bir hâle geliyormuştuk. Bir mucize-i terakkiyeyi kurtardı. Kalbimizde buna karşı bir vazife-i şükran hissediyorsak, vatanımız uğrunda fedakârlık etmek lüzumunu takdir eyliyorsak bunu ufak nifak, bi-esas, sarf-ı şahsi ve azimet ve nehvet cephelerinde mütevellid ibrarlara esir olmamak birbirimizi sevmek suretiyle ifa edelim.

Unutmayalım ki memleketimiz birtakım sadmelere göğüs gerebilmek için kuvvetli bulunmaya muhtaçtır. Bu kuvveti ancak ittihat usule getirebilir. Memleketimize her türlü tehlikeden masun kalacak surette takviyesi sine-i vatanda ancak üç türlü bir ittihat-ı kavi vücuda getirmekle kabil olacağına zannederek arzu ettiğimiz ittihatlar bir kere Türk sıfatıyla, sonra İslam sıfatıyla ve en nihayet Osmanlı sıfatıyla gittikçe büyümek gittikçe daire-i nüfuzunu artırmak ve gaye-i kemale varmak suretiyle vücuda gelebilir.

Memlekete mahv ve harabiden kurtarmak İttihat ve Terakki Cemiyetinin gaye-i emeli olan bu ittihadı umumi-i anasır ancak böyle sıkı esaslı temeller üzerine kurulmak

şartıyla ve senelerce gayretle ve fedakârlıkla çalışmak sayesinde kabil olabilecektir. Böyle olduğu halde ortaya "Cemiyet" ve "Ahrar" namıyla az kaldı ebedi olmak tehlikesini intişap edebilecek bir münafıratın tahamülleri atılmıştı. Cemiyetin muhafaza-i meşrutiyet ve temini selamet-i vatan cümleleri altında hülasa edilebilecek olan gaye-i maksudu bütün Türkleri, İslamları, gayrimüslimleri aynı nokta-ı ittihat etrafında toplayabilecek ve aynı zamanda hiçbir kimsenin kanaatı zatiyye ve vücudiyesini rencide etmeyecek derecede vası iken tefsirinde her taraftan vukua gelen kusurlar neticesinde bu geniş düstur pek dar gibi geldi. O zaman hüsnü niyetlerinde, namuslarında, fedakârlıklarında, hamiyetlerinde zerre kadar tereddüt edilemeyecek vatandaşlar biribirine düşman vazını aldılar. Bundan memlekette birkaç mürteci, birkaç entrikacı müsterfit oluyordu. Fakat işin içine hissiyat o kadar karışmıştı ki o gürültüde salim bir fikr ile muhakeme ederek bekleyen netice-i mehlekeyi temyiz edebilmek gayr-ı kabil idi. Fakat bugün itidal-i dem ile basiret ile işi muhakeme edip de bizim aramızdaki nifakın vatanı mahvetmekten başka bir netice tevlit etmeyeceğini göremeyecek olursak bir cinayet işlemiş oluruz.

Ermiş bir madâ تبلر edebilmek için bir nokta-i istinad arar. Meşrutiyet ateşiyle eriyen bütün muhtelif kabiliyetlerin, milletlerin tepelerine nokta-yı istinad olacak unsur ise Türk unsurudur. Türk unsuru bu büyük vazife-i vataniyeyi ifa edebilmek için behamehal derece müttehit ve müttefik olmaya mecburdur. Türkler kendi aralarında birbirlerine düşmanı can gibi bir vaziyeti mütekabile alırlarsa diğer unsurları nasıl daireyi ittihata davet edebilirler! Memlekette cemiyet ve ahrar taraftarı yoktur. Memlekette erbabı namus ve hissiyat, erbabı gayret ve hamiyet ile namussuzlar ve entrikacılar vardır. Emin olalım ki bu ikinci kısmın miktarı pek mahduttur. Birinci sınıf ekseriyeti azimeyi teşkil eder. Hüsn-i niyet ve namus ve hamiyet sahiplerinin

birbirleriyle anlaşmamaları için ise hiçbir sebep tasavvur edilemez. Cemiyete mensup olup olmamak bu bütün bütün başka bir meseledir. Bunu selamet-i vatan uğrunda birleşmek meselesinde ortaya çıkarmayalım. Hepimizin arasında namus, hamiyet, fedakârlık ve fikr-i terakki pek kuvvetli bir rabıta-yı ittihat vücuda getirebilir.

Türk olmak itibarıyla böyle birleştiğimiz gibi İslam olmak itibariyle de diğer vatandaşlarımız arasında da ilelebet bozulması gayr-ı kabil bir rabıtanın bir mecburiyet-i diniye olarak mevcut olduğunu düşünmeli ve birbirimiz daha iyi anlayarak bu rabıtayı şıkılaştırmaya çalışmalıyız. Bu vazifemizi hakkıyla ifa edecek olursak yalnız şarkta değil bütün dünyada İslamiyetin muhafaza ve ila-yı şan ve şerefini temin etmiş oluruz.

Gayrimüslim vatandaşlarımıza kardeşlerimize karşı olan vazifemizi de aynı fikr-i hakkaniyet ve müsavat dairesinde, kemal-i samimiyet ile tatbik ve icra etmek bizim için bir borçtur. Muhtelif ırka, dine mensup olmak bizi bir vatandaş sıfatıyla tesis-i rabıta-i uhuvete ishar-ı muvaffakattan men etmez bilakis buna sevk eyler.

İşte bu üçüzlü ittihat arzu ettiğimiz vecihle saha-i usule vasıl olduğu gün bizde gaye-i emelimize varmış olacağız. İhtimal ki bu gaye henüz pek uzaktır. Fakat necip ve ulvi bir maksada vakf-ı hayat ederek şu mevcudiyet-i sefilemizi yükseltmeyecek olduktan sonra yaşamanın ne zevk-i manevisi vardır?

Hüseyin Cahit Yalçın

16 Eylül 1325 (1909); No.: 387, s. 1.

Ecnebi Matbuatı Hakkında

Stutgart 9 Ağustos 1909

İngiliz ve Fransız matbuatının bu son günlerde hakkımızdaki tekrar gösterdikleri tevveccüh şayan-ı dikkat ve memnuniyettir. Bir aralık nasılsa matbuatımız güruhuyla memleketimiz arasında kara kedi geçmiş idi. Bidayet-i meşrutiyette cerayid-i garip tarafından gösterilen havahiş-i fevkalade İstanbul'un bazı mahal-i fesadiyesinde çevirilen dolaplar sayesinde güne gün eşkale vazı olunarak bi-hakkın her türlü ümit ve itimadımızı celp bir mahiyet ahzeden makalatta birdenbire bir ubar-ı tereddüt hasıl olmuş mahale Times gazetesi Kamil Paşa Vakası'nda büsbütün başkalaşarak dostane addedemeyeceğimiz bir mesleki muvahaza takip eylemiş idi.

Gerek İngiliz ve gerek Fransız gazetelerinde görülen bu ahval diyebilirim ki heyeti mahsusa-ı mebusanın seyahatine kadar az çok payidar olmuş ve Rumeli ordusunun hareket-i kahramanesi tenkidat ve muahazatın şiddetini tadil etmekle beraber büsbütün mahv ve izale etmemiş idi.

Fakat bu matbuat nihayet hakikati tedricen anlamışlar ve bazı su-i tefehhümler sebebi ile bazı alakadaran tarafından aldatılmış olduklarına kâni olmaya başlamışlardır. Ahiren Girit Meselesi'nde Tan gazetesinin Giritlileri küstahlık ile itham edecek kadar şiddetli ve muhakkak bir lisan-ı istimal etmesi Fransa umur-ı hariciyesinde mühim bir rol oynayan bu gazetenin ahvali ruhiyesinde hasıl olan inkılab-ı irae kâfi olabilir. Memalik-i garbiye matbuatında bir aralık aleyhimizde hasıl olan cereyan-ı efkârın sebebini biz anlaşamamaktan başka bir şeye hamledemeyiz. Times gibi hürriyet ve meşrutiyete riayatkâr olduğu şüpheden azade olan bir gazetenin 31 Mart Hadisesi esnasında نوعماتشفى eder gibi idare-i kelâm ve harekât-ı irticaiyeyi -bittabi mahiyetini takdir edememek sebebiyle- bir muvaffakiyet gibi irae etmesi elbette su-i niyete

irticaperverliğe hamlonulamaz idi. Times nasılsa kalbini ve kalemini Kamil Paşa'ya bir itminan namıyla bağlamış, bu zat ile taraftaranenin muhitinden sadır olan bil-cümle malumatına hakikat nazarıyla bakmış ve bu suretle 31 Mart Hadisesinde memnun olanlar ile birlikte memnuniyet ve beşaşet-i asarı göstermekten kendini alamamış idi. Ve halet-i badi-i hayret olan bu hal biraz tetkik olunur ise tabi görülür. Filhakika insanların birbirlerine karşı şu zanları yanlış fikirler beslemeleri ve nihayet mübalağalı isnadata kalkışmaları hep anlaşamamaktan tanışamamaktan ileri gelir esasen tinet-i pak ve hüsn-i niyet ve hulus sahibi iki adam kemal-i müsafat ile ve her türlü gıl ve gişten azade bir maksat ile yek diğerine herhangi bir ihtilaf hakkında izafat verirlerse aralarında adavet şöyle dursun iğbirarın bile gubarı kalmaz akvamda böyledir. Akvamın birbirlerine teatiy-i efkâr etmelerine en büyük bir vasıta ise tarafeynin matbuatıdır. Matbuat birbirlerini anlayamazlarsa yanlış zehaplar hatalar teraküm ede ede hasm ve temizlenmesi müşkül bir yeküne bali olur ve artık siz şöyle yapmamalı idiniz yok siz falan meselede şu mesleği ibtihaz etmemeli idiniz gibi itapların ardı arası kesilmeyerek münakaşa acı keskin bir renk alır gider ve ihtilafat-ı methedene bazen büsbütün şayan-ı teessüf renkler isa eder.

Paris vilayetinde de ilkin Fransız ve İngiliz erbabı kalemine hep bu zeminde itaplar yürüttük." işte görüyorsunuz ya, bizi tanımıyorsunuz, tanıyamamışsınız" diyor idik." Vesayiti istihbariyeniz pek cüzidir. Mevcut olan muhabirleriniz bile Osmanlı ve Türk âleminin eşiğinden içeri girmemişler. Beyoğlu mahfilinde duran eden aracıya makes olmaktan başka bir şey yapmamışlar. Buradan suret mahsusada muhabir gönderenler yine aldanmaktan hâli (...) edebilir. Fakat muhabirlerini Galata ve Beyoğlu'nda tedarik edenler hemen ekseriya Osmanlılık ve Türklük alemine yalnız

bigâne değil garazkarâne kimselere gazetelerinin namus ve şerefini teslim etmiş ve bu suretle hakikati anlamaktan büsbütün tebait eylemiş oluyorlar...”

Bu ihtarat ve mütalatımızı bala-i tereddüt teslim ediyorlar. Mamafih bir cevab-ı misket veriyorlar ki şiddet-i müntaniyesini itiraf etmekten kendimizi alamayız: “Hakikati anlamakta azıcık neşr etmemekte biz ne kadar alakadar isek siz de nefsinize ait hakayıkı bildirmekte o kadar alakadar değilsiniz. Biz sizi tanıyamıyoruz, evet bizim için bu büyük bir kusur mühim bir (...) fakat sizin de kendinizi bize hiç tanıttığınız yok. Muhabirlerimizin ikametgâhı Beyoğlu olduğu için bil-zarure muhitlerinin tesirine tabii olacaklar. O tesiri tahfif ve (...) etmek onları ikaz eylemek (...).”

Doğru söze karşı akan sular durur mamafih bilhassa Paris muhabirinde bütün telgrafların Viyana tarikiyle gelmesi bütün gazetelerin bu suretle âdeta Viyana (...) siyasiyesinin bazıcası olması şikâyet-i azimeyi davet ediyor. Siyasiyat ile az çok iştigal edenlerin cümlesi doğrudan doğruya muhaberat tesisi taraftarıdırlar. Zira herhangi bir haber Viyana’dan geçerse mutlaka bir Almanlık marifesini alıyor ve bu suretle garbın aldanmasına sebep oluyor.

Havadis-i şarkiyeyi Viyana’nın boyunduruğundan kurtarmak için ittihaz olunacak tedâbirin mevki icraya vazı ajans havas ve Nasyonel Royter gibi mühim garp telgraf acentelerinin telgrafları ucuz almak için Alman ve Avusturya acenteleri ile ihdas eyledikleri suret-i telifiyenin refyine mütevvekkiftir. Bu ise bizden ziyade yine faraza Fransa ve İngiltere efkâr-ı umumiyesine ve hükümetine ait bir meseledir.

Fakat bu mebhasta bize ait pek mühim tedâbir vardır ki siyasiyat-ı hariciyemiz nokta-yı nazarından ehemmiyet-i mahsusayı haizdir. İzah edelim: bir aralık bir matbuat cemiyeti tesis etmiş idik. Bu cemiyete ecnebi matbuatı müntesibini de dahil olacak idi. Bu suretle efkâr-ı Osmaniye ile efkâr-ı ecnebiye arasında bir teması daimi ihtas ederek

muzır neşriyâtın önü alınmış bahanelere, iftiralara mahal verilmemiş mühima imkân-ı hakikatin şuyuna hizmet eylemiş olacak idi. Heyhat ki bu tesis بهين bazı münasebetsiz keşmekeşler neticesinde âdeta iskat-ı cenin altına uğrayarak ismi var cismi yok bir anka halini aldı. Ve ecnebi matbuatıyla tesisi ahenk şöyle dursun Ermeni ve Rum matbuatı ve hatta bilhassa Türk matbuatı arasında bir şikak-ı azim yüz gösterdi. Gayet faydalı bir şey en muzır bir hâl aldı. Evvel ve ahir söylediğimiz vecihle şimdide tekrar ısrar ederim cemiyet-i matbuat vücuda gelmeli hatta hükümet dahi bunun meydana gelmesine yardım etmelidir. Zira vatanımızın yalnız selamet-i dâhiliyesi değil itibar ve şerefi hariciyeside gazetelerin neşriyatı altında bulunmaktan hâli değildir.

Matbuata bu vazife teveccüh ettiği gibi hükümete de gayet nazik bir vazife teveccüh ediyor. Her yerde olduğu gibi umur-ı hariciyede matbuat devletin takip ettiği hedefe göre hareket etmelidir ki bu suretle harice karşı bütün milletin yek vücut olduğu bilaşek teeyyün etsin. Bunun için matbuatı dâhiliye umurı hariciyece hükümetin telkinat-ı daimesine tabi olduğu gibi muhabirin-i ecnebiye dahi daima rical-i siyasiyemizle ve bahusus matbuat-ı ecnebiye kalemimizle temas yevmi ve daimi halinde bulunmalıdır. Matbuatı ecnebiye kaleminin vazifesi memaliki mütemadinede pek ziyade kesbi ehemmiyet etmiştir. Bu kalem birkaç mahdut gazetede gördüğü makalat ve fikratı mahsuren tercüme ile iktifa ettikçe vazı ve tesisi ile katiyyen gayr-ı mütenasip bir iş görmemiş olur. Kalemin vazifesi tercüme ve tahrirden ziyade siyasidir. Kalem siyaset-i dâhiliye ve hariciyenin ruhu mesabesinde olmalı ve matbuatın âdeta dümenini ele alacak bir iktidara malik olmalıdır. Bu nokta-yı mühimmeyi zaten evvelce takdir etmiş idim. Fakat bu defaki seyahat neticesi de bunun nezaket-i ehemmiyeti riyaz-ı kuvveti ile kesb-i katiyet etti. Bugün Almanya'da siyaseti hariciyeyi istenilen mecraya dökmek ahali üzerinde istenilen tesiri hasıl etmek matbuatı ecnebiyenin

efkârını yoklayarak bu suretle hükümeti haricin temayülatı hakkında ikaz eylemek hep matbuat kalemi sayesinde oluyor. Devlet bazen büsbütün gayr-ı makul bir havadis neşrettirerek hasıl edeceği tesiri tetkik eder. Muvafık bir cereyan bulur ise ona göre bir hattı hareket tayin eder bulmaz ise tabi başka türlü tedabir ittihaz eder. Hariciye nezaretinin bilhassa nazar-ı dikkatini celb eyler.

Babanzade İsmail Hakkı

5 Ağustos 1325 (1909); No.: 345, s. 1.

İnsaf Yoksa Hiss-i hamiyet de Kalmadı mı?

Memalik-i ecnebiyece çıkan bazı gazeteler memleketimizin ahval-i dâhiliyesini muzıp göstermek ve bu suretle hükümetimizde alem-i medeniyetin su-i nazarını davet etmek için hiss-i insaf ve hayadan hatta hiss-i insaniyetten bile zerre kadar hissedar olmadıklarını gösterecek surette adi اراجيف neşredip dururlar. Bunlara karşı ne söyleyeceğimizi şaşırıyoruz çünkü havadisleri tekzip etmek bile insana bir tenzil gibi geliyor. Bazı mutebel ecnebi gazetelere ise ahval-i şarkiyeyi anlayamamaktan iyi istihbar-ı münabine malik olamamaktan dolayı yanlış havadisler neşrediyorlar. Bunları gördüğümüz zaman hayret ediyoruz. Canım, bu saçma sapan havadisleri neden bir kere tahkike lüzum görmüyorlar. Her duyduklarını neden gazete sütunlarına geçiriyorlar diye teessüf eyliyoruz.

Hâlbuki aynı hatt-ı hareketi memleketimizde çıkan Osmanlı gazeteleri takip edecek olurlarsa ecnebi gazetelerine diyecek bir sözümüz kalmaz. Çünkü onlar ne kadar olsa ecnebidirler bize karşı bir vazife-i insaniyeden başka bir şey ile mükellef değildirler. Hâlbuki bir Osmanlı gazetesi böyle saçma sapan şeyleri yazarken biraz da vicdanına danışmaya mecburdur zannederiz. İşte bir misali: Habide carizade Fahir Efendi'nin zir-i idaresinde "Sada-yı Şehba" namıyla bir gazete çıkıyor. O gazetenin münderecatına şöyle bir göz gezdirelim.

Dersaadetten 30 Teşrin-i Sâni tarihiyle mezkur gazeteye şu sütunlar yazılıyor:

"Bura muhafili siyasiyesi İttihat ve Terakki Cemiyetinin Manastır Şubesi tarafından Talat ve Cavit Beylerle Halaciyan Efendi'nin kabineden ihracını talep edeceğine ihtimal veriyorlar."

Dersaadet muhafili siyasiyesinin ne düşündüğü görülüyor mu? Şimdi sorarız ki hangi muhafil-i siyasiye? Mahalle kahvelerinde bile böyle düşünülmez (...) demek ki

isteyen serseriler muhafilinde vücut bulan bir fikirdir. Bu havadis ancak Atina paçavralarında yahut emsali ve kaberelerde görülebilecek hezeyandır. Buna bir Osmanlı gazetesinde tesadüf edilmesi pek mucib-i hayret-amiz olmuştur. Hiç olmazsa gazetenin müdürü mesulü Halep mebusu olan bir idari şeyhülmübinin Nafi Paşa'dan keyfiyeti bir kere sormak lüzumunu hissetmeli idi.

Sada-yı Şehba'nın marifeti yalnız bundan ibaret değil. 1 Kânunuevvel tarihli nüshasında telgraflar ser-levhası altında fakat nereden çekildiği belli olmaksızın şu satırlar okunuyor: Jön Türklere mensup Meclis-i Mebusan azası Şeyhülislamı Hasan (...).

Yine mezkur nüshada İstanbul'dan şu telgrafta var:

Meclis-i Mebusan'da şeyhülislama isnad olunan suale karşı ilme talebe-i ulum protesto etmiş. Bu yüzden mütevellit heyecan-ı ezhanın teskini için hükümetçe tedâbir-i lazıma ittihaz kalınmıştır.

Meclis-i Mebusan ile münasebeti bu kadar sıkı fıkı olan Cabirizade Fahir Efendi'nin gazetesinde menfaat-i Osmaniyeye halel vermek üzere kasten ifşa edilmiş bu yanlış haberlerin görülmesi cidden mucib-i teessüftür. Sahip Monla Beyefendi gibi namus ve hamiyeti mücessime olan ve hakan-ı sabıkın düçar-ı kahır ve zulmü bulunan bir zat-ı mübareği Meclis-i Mebusanda Jön Türklere mensup hiç kimse hakan-ı sabıkın dostu olmakla itham edememiştir. Bu kizbdir. Jön Türk azasınıda kimse protesto ve tahkir etmemiştir. Asker celp edildiği havadisi de hiç utanmaksızın uydurulmuş bir yalandır. Dediğimiz gibi böyle hainane şaiyalar Atina paçavralarına yakışır Halep eşrafından bir Cabirizadenin gazetesinde böyle hezeyanlar cay-i kabul bulmamalıdır.

İmzasız

21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479, s. 2.

Girit Meselesinin Son Şekli

Girit'e ait vakayi Osmanlıların hiçbir zaman nazar-ı dikkatinden dur tutmayacakları bir mesele teşkil eder. Birtakım hadisat zuhur ederek ehemmiyetce müddet-i mevkite için birinci mevki iştigal edebilir. Girit Meselesi bir müddet-i mevkite için bertaraf edilmiş görünüyor. Fakat hiçbir zaman Osmanlılar ortada bir Girit Meselesi bulunduğunu unutamazlar. Çünkü bunun Türkiye ve meşrutiyet-i idare için hayat ve memat meselesi olduğunu tahkik etmiştir.

Mamafih hiçbir zamam mukaddes vatanın bu aziz parçasına verdiğimiz ehemmiyet bizi öteden beri takip ettiğimiz akilane, mutedilane ve basiretkârane politikadan ayıramaz. Çünkü şüphe etmemeliyiz ki bu meselenin menafi-i Osmaniyeye muvafık surette kati olarak halledilmesi idare-i hazıra-ı Osmaniyenin itidalden ayrılmaksızın göstereceği metanete azm-i vehamete vabestedir. Birkaç defa söylediğimiz vecihle hakkına kuvvetine emin olan kimseler hiçbir zaman eser-i telaş ve endişe göstermeyerek vaka-yı itidal-i dem ile telakki eyler.

Girit Meselesinin hâl-i hazırada Osmanlılar için telaş ve endişe devresini geçirmiştir. İdare-i meşrutiyenin Girit münasebetiyle ibraz ettiği muvaffakiyet azime-i siyasiye her zaman lisan-ı takdir ve şükran ile yad edilmeye layıktır. Bu muvaffakiyetin bir netice-i katiye ile tetfic etmesine idare-i meşrutanın gittikçe kuvvet bularak hakk-ı meşrunu yorulmak bilmez bir sebat ile bir meslek-i makul dairesinde fakat hiçbir zaman itidalden ayrılmayarak hiçbir zaman âlem-i medeniyet için gayet kıymettar olan sulh ve selamet-i umumiyeyi ihlal tehlikesini icat etmeyerek takip eylemesi sayesinde kabil olacaktır. Bu Türkiye'ye ıslahat ve tecettütünde göstereceği ciddiyet ve metanetin muhazafa-i sulh ve sükunet ibraz edeceği muvaanetin takip eyleyeceği meslek-i akilane ve hakimanenin bir mukafatı olacaktır.

Öteden beri Girit'e dair yazdığımız makalelerde bizim nokta-yı nazarımız budur. Bizce meselenin bütün ruhu adanın Yunanistan'a ilhakını men etmekten ibaret idi. Buna mani olduktan ve hiçbir zaman ilhak vuku bulmayacağına dair teminat aldıktan sonra âlem-i medeniyetin muhafaza-yı sulh ve sükuna verdiği ehemmiyet-i fevkalade hatırı için bizde fedakârlıkta bulunabilir ve meselenin hemen halli noktasında şiddetli ısrar göstermeyebilirdik. Nasıl ki böyle hareket ettik devletlerin, yaz tatilini geçirmek üzere vaku bulan tavsiyelerini hüsnü telakki eyledik. Son verdiğimiz notanın bazı taraflarca su-i takibe uğradığını, hâlbuki buna mahal olmadığını o zaman yazmıştık. Türkiye billüzum bir sabırsızlık eseri bir ihtiyazsızlık alameti göstererek ortalığı karma karışık etmek gibi neticesi meşkuk herhalde şayan-ı tekbih bir meslek ithaz etmiyordu. Muhafaza-yı itidal hiçbir zaman hakkımızı takip etmemize mani olmak manasını tazmin etmez. Girit Meselesinin hemen bir dakikada hallini talep etmek de pek mashar olmayabiliriz. Fakat Girit'te mevcut hâl-i garibin uzun müddet temadisine müsaade ederek bir müddet sonra münasebetimiz bir emrivaki, müessis bir hal karşısında bulunmakta tecviz edemeyiz.

Girit Meselesi'nin hallinde böyle akıl ve hikmetin sulh ve selamet-i umumiyenin telkinatı dairesinde hareket etmekten zarar görmemiş olduğumuzu sebat edecek iki hadise-i cedide karşısındayız bunlardan birisi Girit Adası Hristiyanları arasında Yunanistan'a ilhikakın gayr-ı kabil bir amel olduğunu bu amel arkasında dolaşmaktan ada için zarardan başka bir netice görülmediğini takdir ederek hakkı hakimiyeti Osmaniye altında bir muhtariyet-i idare teşekkülü daha hayırlı olacağı fikrinin intişar etmeye başlamış olmasıdır.

Akl-ı selimin efratperverane üzerine galabesi demek olan bu hadiseyi kemal-i memnuniyetle karşılıyoruz. Giritliler öteden beri kendi fikirlerini doldurmuş, hislerini

beslemiş olan efkâr-ı hayalperestaneden tecrid-i nefis ederek akıl ve mantık dairesinde düşünecek olsalar hakimiyeti Osmaniye altında muhtariyeti idareye nail olarak yaşamanın Yunanistan'a iltihak etmekten bin kere hayırlı olacağını elbette tasdik ve teslim edeceklerdir. Bu hakikatin anlaşılmasına birtakım tahrikat ve bu tahrikat neticesi vücut bulan galeyan-ı hissiyat şimdiye kadar mani oluyordu. Fakat bir müddetten beri adanın şekl-i idaresi muayyen olmamak yüzünde adalıların uğradıkları ziyan, adada daimi surette mevcut olan galeyan ve tahrikattan faaliyet-i içtimaiyenin her şubesinde hasıl olan durgunluk ada ahalisinden bir kısmını itidal-i dem ile düşünmeye sevk etmiş olacaktır. Bu hakikatin adadaki ekseriyet tarafından teslim edilmesi cidden şayan-ı temennidir. Çünkü uzanıp giden keşmekeşin en makul en kestirme tarik-i halli bu olacaktır.

Hadise-i cedide suretinde telakki ettiğimiz ahvalden diğeri de devletlerin son notamıza verecekleri cevaptır. Bu cevabın metni henüz elimizde bulunmuyorsa da istihsal ettiğimiz malumata nazaran düvel-i ecnebiye verdikleri cevapta geçen defakine nispetle daha sarih bir lisan kullanacaklar daha sarih bir vaat vereceklerdir. Kısm-ı mahsusumuzda muharrir olduğu üzere devletler Girit adasının Yunanistan'a ilhak olunmayacağını suret-i katiyede temin ile beraber meselenin Girit'e vasi bir muhtariyet itası suretiyle hüsnü tesviye edileceğini ve pek uzun sürmeyecek bir müddet sonra netice-i katiyenin takrir edeceğini beyan eylemişlerdir. Görülüyor ki devletlerle hükümet-i Osmaniye arasında esas itibari ile hiç itilaf yoktur. Netice-i katiyenin pek uzun sürmeyecek bir müddet-i intizardan sonra husule geleceğini ve bu neticenin ancak adaya bir muhtariyet vermekten ibaret olacağına devletlerin ağzından sureti resmiyede haber almak bizce mucibi memnuniyettir. "Ancak muhtariyet-i vasiye" tabirinin hin-i tatbikatte bir ihtilaf zuhur edip etmeyeceği cay-ı mülahazadır. Bu meselede kendimizin

tarik-i itidal ve itilaftan ayrılmayacağımıza, hakkımızı ve haysiyetimizi paymal etmemek, adaletten ayrılmamak şartıyla müsadekâr davranacağımıza ne kadar emin isek devletlerinde genç Türkiye idaresine karşı besledikleri hiss-i itimat ve emniyeti ispat için bundan muvafık bir vesile bulunamayacağını göz önünde tutarak adaletten inhiraf etmeyeceklerine ve neticede münafiğ-i Osmaniyenin sureti katiyede muhafaza olunacağına da o kadar eminiz.

Hüseyin Cahit Yalçın

19 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 449, s. 1.

Adana'da İğtişaş Nasıl Hazırlandı?

Eski Hükümet Uyuyordu

İlan-ı hürriyetin Adana'da aks-ı tesiratı - Meşrutiyetten memnun olmayanlar - Müftüzade Ahmet Efendi'nin tahrikatı - Hükümete şikâyet - Tahkikatı adliye - Beş ay atalet!

Adana ahvali hakkında ne yaparlarsa yapsınlar hakikat yavaş yavaş anlaşılıyor. Bu babda birçok vesaık toplanmıştır. İcap ettikçe birer birer neşredeceğiz. İlk vesika olarak bugün vakanın ilk menbalarına ait bazı hakiki havi evrakı dercediyoruz. Bunlardan anlaşılıyor ki 10 Temmuz'da idare-i meşrutenin alan-ı istibdat zamanında temin-i menfaat eyleyen bazı eşhas-ı şeriyeyi Adana'da dahi dilgir eylemiştir. Bunlar hürriyetin verdiği sersemlik geçer geçmez ameli menfurelerini istihsal için çalışmışlar, İslamlar ile Hristiyanlar arasına nifak sokarak kıtal-ı tevlit etmeyi gayey-i maksut bilmişlerdir.

Bu gibi harekât-ı irticaiyeye karşı hükümetin vazifesi müteyakkız bulunarak efkâr-ı hayinane besleyenlerin izale-i muzıratına çalışmak idi. Hâlbuki Adana hükümeti acz ve meskenet içinde derin bir uykuya dalmış kendilerinden hiçbir eser hüsn-i idare göstermek şöyle dursun o ağır gaflet ve kabusu silkip atmak isteyenlerin ihtaratına kulaklarını da tıkamıştır!

Adana hükümetinin acz ve meskeneti, gaflet ve müsamahası hakkında elde edilen şehadât pek ağırdır. Şimdi şu vesayıkın yalnız bir tanesini görelim.

Haçin Kaimmakamlığı Cenab-ı Aliyesine

İzzetlü Efendim Hazretleri,

Şu zaman-ı saadet ve hürriyette nail olduğumuz uhuvet ve müsavat için İslam ve Hristiyan ahali cümleten sevinmekte ve şenlikler icra etmekte olduğumuz halde

Haçin müftü-i sabıkı merhum Mehmet Tevfik Efendi'nin mahdumu Ahmet Efendi şu nimet-i hürriyeti adem-i kabul ile bu hürriyeti ihdas edenlere sövüp saymakta ve başına bir idare-i izzet ve mustantık muavini Sabri vesair kimselerden ibaret bir komite teşkil ederek idare-i müstebideyi elde etmek üzere müsellah olarak çarşıya çıkıp şunu bunu ve köylüleri tehdit ve uhuvvet, hürriyet aleyhinde onları teşvik ile İslamları Hristiyan aleyhine kısam ve hükümet-i cedideye karşı isyan ederek Hristiyanları kesmek üzere gizli gizli planlar tertip ve ahali-i İslamiyeyi peyderpey kendisine celp ve onların fikirlerini ve buğz ve adavetlerini Hristiyan aleyhinde hazırlamakta ve hatta hem efkârı bulunan Kozan mahkeme azalarından sabık Azir Efendi ile gizli istişaresi olup ve Sis ve Kars ahalisini onlar ve bura ahalisini dahi kendisi ayaklandırıp Hristiyanları mahv edeceğini ve hatta bil-istişare iki Haçinli Hristiyanı beş on gün ikdam yolda telef ettirdiğini ve ileride daha birçok şeyler yapacağını beyan ederek ve halkı silahlandırmakta ve kazamızda efkâr-ı İslamiyeyi büsbütün teşviş ve Hristiyan aleyhine çevirmiş olduğunu ve biz de gelip bunları tamamen ve hafiyen beyan ile her halde iş bu komiteye dahil olmamızı teklif etmiş olduğunu ve fakat kabul etmediğimizden işte resmen makam-ı alilerine arz ve ihbar-ı keyfiyette bulunduğumuzdan ve bir de nayip ve müstentik muavine Sabri Efendileri elde ederek haklıyı haksız, haksızı haklı çıkararak yapmış oldukları suistimalat irtikap ve irtişası hep yanlarına kalmış olduğundan hukuku ibadallahın yed-i zulmünesinden tahlisi ve hemen icra-yı icabına selamet-i vatan ve devlet için ihbar ve istirham eyler zevalbabda.

2 Eylül 1324

ed-daî	ed-daî	ed-daî
Müfti-i Kazayı Haçin	Kaptancızade	Kaytancızade
Ali İlmi Yarbuzizade	Es-seyyid Mustafa	Ali Rıza Nuri

Görülüyor ki Adana'da daha geçen sene temmuzunun ilk şevk-i enşiyanı zail olunca tahrikat ve ifsadat başlamıştır. Adana İttihat ve Terakki Cemiyeti vakadan haberdar olunca Haçin kasabasındaki cemiyet şubesine icra-i tahkikat ederek beynel-anasır hissiyat-ı muhadenat tesisine çalışılması işar kılınmıştır. Bunun üzerine Haçin İttihat ve Terakki Cemiyeti vazife-i vatanperveranesini ifaya masariyet ederek Haçin'de teşkil kılınan heyet-i tahkikiyeye atideki teskireyi irsal eylemiştir.

Haçin'de Heyet-i Tahkikiye Cenab-ı Alisine

Müftizade Ahmet Efendi hakkında istişhat olunan İslamların esamiyelerinin beyan ve ebnasına dair şerefvarit olan 19 Eylül sene 1324 tarihli teskire-i bahriyeleri mevki-i müzakereye konulmuş ve cemiyetin hiçbir efkârı hususiyeye müstenit olmayarak bitarafane ve bigarazane icra edegeldiği tahkikat heyetiniz nezdinde kanaat bahş ise bil-ittihat evvel babdaki tahkikanın ikmali ve aksi takdirde taraf bahyalarından resen icra edilecek tahkikata ve tebeyyün edecek hâle göre celp ve istimaine lüzum-ı tertip edeceklerin ifadelerine heyet valilerince müracaat olunması lazım geleceği taht-ı karara alınmış olduğu cevaben arz olunur efendim.

19 Eylül Sene 1324 İttihat ve Terakki Cemiyeti

Haçin Şubesi

Bu şikâyet ve İstanbul'dan da verilen evâmir üzerine Adana'da memurin-i adliyye tahkikata başlarlar. Müstantik Ahmet Efendi'nin mevkufen lüzumu muhakemesine karar verilir. Müdde-i umumi kefalete rabtıyla tahliye-i sebilini iddia eder. Adana heyet-i ithamiyesi Müdde-i umuminin iddianamesini kabul ile Ahmet Efendi'nin kefaletle tahliye-i sebiline 5 Teşrinisani'de karar verir.

Bu tarihten murat-ı nihayetine kadar aradan beş ay geçmiştir. Beş ay zarfında bu mürteci ve müşvik herife karşı ne yapılmıştır? Hiç! Niçin? Meçhul!

Denilecek ki işin sürüncemede kalmasından mesul olmaları icabet edenler memurun-i adliyedir. Pekâlâ, fakat memurin-i mülkiye, hükümet ne yapıyordu? Hükümet bu yolda tahrikat ve teşvikat olduğuna mademki vakıf idi niçin tefsihisatta bulunmuyordu? Niçin irticaiyenin ne gibi tezvirat tertip ettiklerini anlamıyordu?

Muhekem-i idare acaba niçin tesis edilmiştir? Bu sulleri valiye sormak selahiyeti muhakemelerimizde yok mudur, yoksa validen hesap sormaya lüzum mu yoktur.

İmzasız

27 Haziran 1325 (1909); No.: 307, s. 1.

Tasfiye-i Lisan Bahsi

Tasvir-i Efkâr refikimiz on dört gün zarfında Buhara-yı şeriften İstanbul’a bir mektup gelmesine hayret ediyor. Hakikat, ne kadar hayret edilse yeri vardır. Bu lisan bahsi bu tarzda devam ettikçe biz Asya’nın daha birçok yerlerinden, bugün مقط ayn-ı sinanın reisi olan muzafatından Harmina köyünden yarın Hokand'den birçok mektuplar geleceğine kailiz.

Şimdiye kadar Buhara'dan, Avranbur’dan [اورنبور] ve İskenderkale’den alıp neşrettiğimiz mektuplardan anlayabildiğimiz bir şey var ise o da İstanbul muharirlerinin Osmanlı Türkçesiyle Şark lehçeleri arasındaki münasebet ve revâbıt-ı iştikakiyeye vakıf olmadıkları ve içlerinde Uygurca, Çağatayca, Kazan ve Azeri Türkçeleri gibi Osmanlı Türkçesine en yakın lehçelerde bile ifade-i merama veyahut bu lisanlarda yazılmış bir şeyi okuyup anlamaya muktedir bir kimse bulunmadığı hâlde hod-be-hod lisanlarının tasfiyesine kıyam etmelerinin Aksa-yı Şark ahalisi üzerinde pek fena bir tesir vücuda getirmesidir. Yarın öbür gün (Atlıg ana – atlıg baba) dedikleri bir Attila, bir Aksak Timur, bir Hülagü, bir Cengiz çıkar ve başına binlerce yüz binlerce Buharalılardan, Oğuz Beylerinden Teke يومود Türkmenlerinden, Deşt-i Kıpçak’ta Kırgızlardan Hive’nin Taciklerinden, bam-ı dünya’nın [بام دنيانك] sartlarından adam toplayıp İstanbul’a tahaccüm edecek olursa hayret etmemek lazım gelir. Şark ediplerinin, münşilerinin ve danişmendlerinin bizim aleyhimizde bütün Asya akvam-ı Turaniyyesini تهييج edecek neşriyatta bulunacaklarından şüphe edilemez. Vakıa bizde de Sünbülzade Vehbi’nin,

Çağatayca iki söz bilse Nevayi geçinip

Deşt-i Kıpçak’ta sanur kendüyi kalgay sahn

Vazifeye layık adamlar bulunabilirse de "tasfiye-i lisan" bahsinde ifrat ve tefritte geri duramaması Şark ile Aksa-yı Şark arasında ve pek yakın bir zamanda büyük bir harp-i lisaninin meydan alacağı ihtimalatına kuvvet vermektedir.

Buhara'nın şerafetle tevsifine gelince, pek eski zamanlardan beri Mavera'ün Nehir'de bir merkez-i ilim ve irfan olmak üzere kesb-i iştihar eden bu şehre -zikr-i mahal irade-i zat kabilinden- isnad-ı şerafet oluna geldiğini herkes bilir.

İmzasız

13 Eylül 1325 (1909), No.: 384, s. 1.

Vatan Şarkısı

Şair نزيه muhterem Tevfik Fikret Beyefendi tarafından Osmanlı اساتزهٔ musikisinden Bedî Sabri Efendi'nin millî marş için nazm edilmiştir ki vecihatı dercile tezyin-i sütun mefahiret eyleriz:

Biz fedayî milletiz, merd oğlu merd Osmanlıyız;
Burc-ı istibdâdı yıktık kahramanız, şanlıyız;
Bir vatan, bir hak tanır ahrarız; arslan canlıyız.
Canla, şanla, ey vatan, teb'îdine peymanlıyız...
Can da sen, şan da sen, hepsi sensin, yaşa;
Ey vatan, ey mübarek vatan, bin yaşa!
Toprağın cevher, suyun kevser, baharın bi-hazan;
İşte dünya: Bir eşin bir benzerin yoktur inan.
Müşfik evladın bulur koynunda her gün her zaman
Başka şefkat, başka nimet, başka kuvvet, başka can...
Can da sen, şan da sen, hepsi sensin, yaşa;
Ey vatan, ey mübarek vatan, bin yaşa!

Tevfik Fikret

15 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 414, s. 3.

SONUÇ

301-500. sayılarını konu olarak ele aldığımız ve her açıdan incelediğimiz Tanin, İttihat ve Terakki Fırkası'nın iktidar olduğu dönemde Fırkanın yayın organı gibi faaliyet göstermiştir. Hüseyin Cahit Yalçın'la birlikte, dönemin siyasi hayatında etkili olan İttihat ve Terakki Cemiyetine mensup birkaç milletvekilinin de gazetenin yazar kadrosunda bulunması bu açıdan önemlidir. Bu nedenle Tanin gazetesi Türk basınında etkin bir yere sahip olmuştur. Gazete, II. Meşrutiyet öncesi görülen olumsuzlukların halk üzerindeki etkilerini yok etmek ve halkı bilinçlendirmek adına çaba sarfetmiştir. Bu amaçla halkın yabancı dil öğrenmesini teşvik etmiş ve Fransızca dil eğitimi veren gece dersleri tertip etmiştir. Toplumun Meşruti idareyi kavraması adına konferanslar da düzenleyen Tanin bu yolla halkın eğitim seviyesini yükseltmeyi hedeflemiştir. Tanin'in bu şekilde çabalamasının bir başka nedeni de halkın sürece daha yoğun bir şekilde katılımını sağlamak ve meşruti idarenin öneminin kavranmasını kolaylaştırma amacıdır.

Dönemin siyasi sorunlarının sebeplerini meşruti idareye bağlamaya karşı çıkan gazete, Balkanlarda, Girit'te ve uzak vilayetlerde yaşanan birçok sorunun sebebini istibdat dönemine bağlamıştır. Bilhassa Hüseyin Cahit Yalçın'ın siyasi makalelerinin ana temasını bu konu oluşturur. Bunu da İttihat ve Terakki Cemiyetinin gazete üzerindeki etkisine bağlayabiliriz.

Girit'te yaşanan hadiseleri yakından takip eden Tanin, Girit'in Osmanlı toprağı olarak kalmasını desteklemekte ve çıkan hadiselerin sorumlusu olarak II. Abdülhamit'i görmektedir. Girit Meselesi ile ilgili dış ülkelerin tutumu da Tanin gazetesinde geniş yer bulmuştur. Bu nedenle Avrupa devletlerinin kendi meclislerinde bu konuyla ilgili aldığı kararlar sıcağı sıcağına Tanin'in sütunlarına taşınmıştır.

Girit Meselesi'nin yanı sıra Balkanların siyasi durumu ve Balkanlarda çıkan ayaklanmalar da Tanin gazetesinin "Şuun" bölümündeki olaylarda ve "Siyasiyat" bölümündeki makalelerde geniş yer bulmuştur. Arnavutluk, Bulgaristan, Karadağ, Bosna Hersek ve Yunanistan'da vuku bulan olaylar, çete faaliyetleri ve ayaklanmalar günü gününe telgraflar aracılığıyla Tanin'in sayfalarına taşınmıştır.

Girit Meselesi'nde olduğu gibi bu olaylarda da Tanin Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü gözetmiş ve bir nevi Osmanlıcılık politikası gütmüştür.

İç siyasette yaşananlar Tanin gazetesinin yayımladığı vesikalar ile aydınlanmıştır. 31 Mart Vakası sonucu ortaya çıkan kaos ortamında yaşanan Adana Olayları'na dair vesikalar ortaya çıktıça Tanin sütunlarında kendine yer bulmuştur. Bu olaylarda Osmanlının birliğine kasteden unsurların planlarını gözler önüne seren gazete halkı sağduyulu olmaya davet ederek Osmanlılık çatısı altında birleşme düşüncesini vurgulamıştır. Bunu yaparak Hristiyan-Müslüman çatışmasını egellemeye çalışmıştır.

Osmanlı Devleti'nin siyasi olarak gerilemesini askerî düzeyde Avrupa devletlerinin gerisinde kalmasına bağlayan gazetenin bu görüşleri özellikle Vicdani Bey'in makalelerine yansımaktadır. Osmanlının eski ihtişamlı günlerine dönebilmesini ordunun düzene girmesine bağlayan Tanin bu minvalde okuyucuyu bilgilendiren ve bilinçlendiren yazılar yayımlamıştır.

Tanin gazetesinde yer bulan bir başka önemli mesele de matbuat tartışmalarıdır. Osmanlının birliğini bozmaya yönelik yayın yapan ecnebi gazetelerle mücadele etmekten vazgeçmeyen Tanin gazetesi bu gazeteleri Osmanlı ittihadına yönelik yayın yapma tavsiyelerinde bulunmuştur. Ecnebi gazetelerin Osmanlıdaki gayrimüslim teba üzerindeki etkisini inkâr etmeyen Tanin gazetesi onların kışkırtıcı faaliyetlerine her daim cevap vermiştir.

Meşrutiyet Türkiye'sinin ekonomik anlamda gelişmesi üzerine de eğilen gazete özellikle Hüseyin Kâzım vasıtasıyla ziraatle ilgili makaleler yayımlanmıştır. Ziraat okullarındaki aksaklıkların değerlendirildiği bu yazılarda aksaklıklara neden olan sorumlular ağır bir dille eleştirilmiştir. Ekonomik anlamda dikkat çeken diğer önemli mesele Linç Meselesi olarak bilinen Fırat ve Dicle Nehirleri üzerinde vapur işletme hakkının İngiliz bir şirkete verilmesi meselesidir. Yabancı bir devlete adı geçen nehirlerde gemi işletme hakkının verilmesi hadisesi büyük yankı uyandırmış Tanin ise bu hakkın çok önce bu devlete verildiğini hükümetin ise sınırsız hakkı sınırlandırdığını vurgulamış ve bunu bir başarı olarak addetmiştir.

Tanin gazetesi hukuka ait olaylardan özellikle Mithat Paşa ile ilgili olanları yakından takip etmektedir. Gazetede çıkan yazılarda Mithat Paşa "hürriyet şehidi" olarak nitelendirilmektedir.

Tanin gazetesi Hüseyin Cahit Yalçın başyazarlığında siyasi olarak ön plana çıksa da Memduh Şevket (Esendal), Halide Salih (Edip Adıvar), Muhiddin vb. yazarların edebî içerikli yazıları da gazeteye edebî bir hüviyyet kazandırmıştır. Memduh Şevket'in bir hikâyesi iki de sohbet yazısı; Halide Edip'in edebi içerikli yazıları ve Muhiddin'in eser incelemeleri gazeteye sınırlı da olsa edebîlik katar. Bunların yanında Tevfik Fikret'in "Vatan Şarkısı" adlı şiiri ve imzasız bir "Ramazaniye" şiir olarak dikkat çekmektedir. Roman ve hatırat tefrikaları gazetenin diğer önemli edebî faaliyetidir. Bu dönemde Sadrazam Sait Paşa'nın Hatıratı ve Alexander Dumas'ın "Kraliçe Margo" adlı romanı gazetede tefrika edilmiş, roman tefrikası için gazetenin üçüncü sayfasının alt bölümü tahsis edilmiştir. Bu şekilde halkta yabancı eserlere karşı bir merak uyandırılmıştır. Zira bu tefrika yoğun ilgi sebebeiyle ilerleyen süreçte kitaplaştırılmıştır.

Sonuç olarak Tanin, iktidara yakın bir yayın organı olarak Tanzimat döneminde edebî alanda yaşanan modernleşmeyi bu dönemde de devam ettirmiş, siyasi, ekonomik, sosyal ve askerî gelişmelere öncülük etmiş, bu dönemin sorunsuz atlatılması gayesini taşımış, temel hak ve hürriyetler bağlamında eşitlik kavaramını topluma benimsetmeye çalışmıştır. Bu nedenle gazete II. Meşrutiyet sonrası yenileşme çabalarının kılavuzu olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

AHUNDZADE, Mirza Abdüsselam; "Tasfiye-i Lisan Hakkında", 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380, s. 2.

AHUNDZADE, Mirza Abdüsselam; "Tasfiye-i Lisan Meselesine Dair", 10 Eylül 1325 (1909); No.: 381, s. 2.

AKPINAR,Yavuz; AĞCA, Ferruh; Çağdaş Türk Edebiyatları – I, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, ? .

ATİKE, İsfandiyar; "Tasfiye-i Lisan Bahsi", 14 Eylül 1325 (1909); No.: 385.

BENGİ, Hilmi; Gazeteci, Siyasetçi ve Fikir Adamı Olarak Hüseyin Cahit Yalçın, ATAM Yayınları, Ankara, 2000.

DANİŞMEND, Atacan; "Tasfiye-i Lisan Bahsi", 11 Eylül 1325 (1909); No.: 382.

ESENDAL, Memduh Şevket; "Geçen Lakırtılar 2" (Sohbet, musahabe); 2 Kânunusani 1325 (1909); No.: 491

ESENDAL, Memduh Şevket; "Geçen Lakırtılar" 24 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 482.

HUYUGÜZEL, Ö. Faruk ; Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Edebî Eserleri Üzerinde Bir Araştırma, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir 1984.

İMZASIZ a; 10 Temmuz 1325 (1909); no: 320.

İMZASIZ b; 19 Teşrinievvel 1325 (1909); no: 418.

İMZASIZ c; 28 Haziran 1325 (1909); no: 308.

İMZASIZ ç; 15 Temmuz 1325 (1909); no:324.

İMZASIZ d; 27 Haziran 1325 (1909), No.: 307.

İMZASIZ e; 28 Eylül 1325 (1909); No.: 399.

İMZASIZ f; 18 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 417.

İMZASIZ g; 7 Eylül 1325 (1909); No.: 378.

İMZASIZ ğ; 13 Temmuz 1325 (1909); No.: 322.

İMZASIZ h; 25 Haziran 1325 (1909); No.: 305.

İMZASIZ ı; 21 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 479.

İMZASIZ i; 26 Teşrin-i Sani 1325 (1909); No.: 456.

İNUĞUR, M. Nuri; Basın ve Yayın Tarihi, Der Yayınları, İstanbul 2005.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "İngiltere'de Vilayet Hayatı", 25 Temmuz 1325 (1909); No.: 334.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "Liverpool – Birmingham, 28 Temmuz 1325 (1909); No.: 337.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "Londra Hatıratından", 18 Temmuz 1325 (1909); No.: 327.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "Mülakatlar Modası"; (Matbuat); 2 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 403.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "Newcastle – Manchester, 22 Temmuz 1325 (1909); No.: 331.

İSMAİL HAKKI, Babanzade; "Oxford", 3 Ağustos 1325 (1909); No.: 343.

KARAL, Enver Ziya; Büyük Osmanlı Tarihi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999, C.5.

KÂZIM, Hüseyin; "Beylerbeyi ve İstavroz Ehliyyesine Açık Mektup", 21 Ağustos 1325 (1909); No.: 361.

KÂZIM, Hüseyin; "Orman ve Maden ve Ziraat Nazırı Aristidi Paşa Hazretlerine Açık Mektup", 24 Eylül 1325 (1909); No.: 395.

KÂZIM, Hüseyin; "Ziraat Heyet-i Fenniyyesi Reisi İstirati [استراطى] Efendiye Açık Mektup", 6 Ağustos 1325 (1909); No.: 346.

KURDAKUL, Necdet; Tanzimat Dönemi Basınında Siyasal ve Anayasal Fikir Hareketleri, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları/2505 Yayımlar Dairesi Başkanlığı Kültür Eserleri Dizisi /277, Ankara, 2000.

MUHİDDİN; "Beyaz Gölgeler – Muharriri Celal Sahir", 16 Teşrinisani 1325 (1909); No.: 446.

MUHİDDİN; "İhtizar", 31 Temmuz 1325 (1909); No.: 340.

MUHİDDİN; "Kirli Çamaşırlar", 14 Kânunuevvel 1325 (1909); No.: 472.

MÜFİK, Ahmet Müfik; "Paris'te Talebe Hayatı", 1 Temmuz 1325 (1909), No.:311.

SEFER BEY; "Paris Muhabir-i Mahsusamızdan – Bir Mülakat", 15 Temmuz 1325 (1909); No.: 324.

ŞÜKRÜ, Hüseyin; "Bir Piyes Münasebetiyle", 6 Kanun-ı Sani 1325 (1909); No.: 495.

VELİD, Mehmed; "Lisan ve İmale Mebhası", 9 Eylül 1325 (1909); No.: 380.

VİCDANÎ; "Kışlalar", 21 Haziran 1325 (1909); No.: 301.

VİCDANÎ; "Müessesat-ı Askeriye", 24 Haziran 1325 (1909); No.: 304.

VİCDANÎ; "Ordu Ne Zaman Tekemmül Edecek", 19 Teşrinievvel 1325 (1909); No.: 418.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Devletlerin Notası", 2 Temmuz 1325 (1909), no: 312.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Girit Meselesinin Son Şekli", 19 Teşrinisani 1325 (1909); no: 449.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Girit ve Devletler", 21 Haziran 1325 (1909), no: 301.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Girit ve Efkâr-ı umumiye", 27 Haziran 1325, No.:307.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Hakikat İsteriz", 7 Temmuz 1325 (1909), no: 317.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Köylüleri Düşünelim", 24 Haziran 1325 (1909), no: 304.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Memleketimizde Ecnebi Gazeteciler, 3 Temmuz 1325 (1909); No.:313

YALÇIN, Hüseyin Cahit; "Nasıl Aldatıyorlar", 26 Haziran 1325 (1909); No.:306.

YALÇIN, Hüseyin Cahit; Siyasal Anılar, Baskıya Hazırlayan: Rauf Mutluay, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1976.

DİZİN

1

3

5

A

B

C

Ç

D

E

F

G

H

I

İ

J

K

L

M

N

O

P

R

S

Ş

T

U

Ü

V

W

Y

Z

م

EKLER

EK 1

طنين

سیاسیات

لیوادیا زیارتی

خارجی تلغرافلر

داخلی تلغرافلر

حسین جاهد

وظيفه خارجنده سوز سويلك

هيئت مخصوصۀ عثمانيه

وشنوت هونغو شنلكلرى

اسماعيل حق

حسين شكرى

سياست خارجيه

يونانستان احوالى

ترك سلطان محمد خان نفس و ترك كنج تركيا
حقنده‌كی صميميت دوستانه‌دن نمايان
اولشلردر .

وقت يانلق موسيو ايسوولسكی ايله
جين ملاقاتنده هرايكی حكومتك

محاسن

قره کوز مغازه سی

اوليون

مصطفى شاملى ومخدوملرى

حسن انتخاب مغازه سی

آثار تیاترو

تیاترو

اعلانلر

دوقتور علی رفعت

دوقتور جلال الدین مختار

شبال

بل صفوفلغی

رفیق ضیا

کوچوك حوادثلر

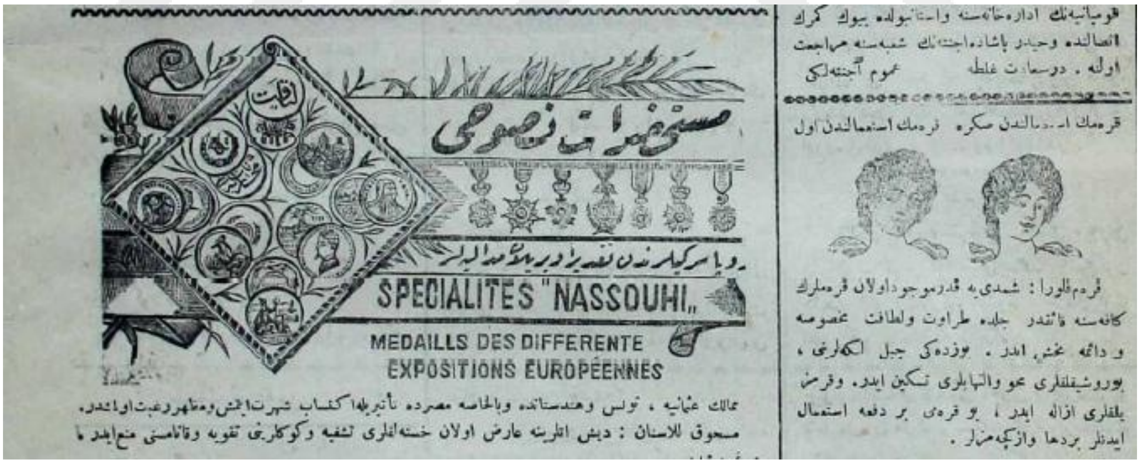
ژول فور فرانسز مکتبی

برمودیوم

EK 2

قايبيه چقولاته سی
Cailler

EK 3

مستحضرات نصوحی
SPECIALITES "NASSOUHI"
MEDAILLS DES DIFFERENTE
EXPOSITIONS EUROPEENNES